

Torsdag den 22. april 2010 (D)

1

80. møde

Torsdag den 22. april 2010 kl. 10.00

Dagsorden

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 47:

Forespørgsel til finansministeren og videnskabsministeren om digitalisering af den offentlige sektor.

Af Morten Østergaard (RV), Michael Aastrup Jensen (V), Yildiz Akdogan (S), Mikkel Dencker (DF), Hanne Agersnap (SF), Jørgen S. Lundsgaard (KF) og Per Clausen (EL).

(Anmeldelse 20.04.2010. (Omtrykt)).

2) Fortsættelse af forespørgsel nr. F 36 [afstemning]:

Forespørgsel til socialministeren om fattigdomsproblemer i Danmark.

Af Mette Frederiksen (S), Özlem Sara Cekic (SF), Anne Marie Geisler Andersen (RV) og Line Barfod (EL).

(Anmeldelse 15.03.2010. Fremme 17.03.2010. Første del af forespørgslen (forhandlingen) 20.04.2010. Forslag til vedtagelse nr. V 56 af Mette Frederiksen (S), Özlem Sara Cekic (SF), Anne Marie Geisler Andersen (RV) og Line Barfod (EL). Forslag til vedtagelse nr. V 57 af Ellen Trane Nørby (V), Martin Henriksen (DF), Vivi Kiær (KF) og Simon Emil Ammitzbøll (LA)).

3) Fortsættelse af forespørgsel (hasteforespørgsel) nr. F 46 [afstemning]:

Forespørgsel (hasteforespørgsel) til justitsministeren om digital tinglysning.

Af Benny Engelbrecht (S), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), Lone Dybkjær (RV) og Line Barfod (EL).

(Anmeldelse 16.04.2010. Fremme 20.04.2010. Første del af forespørgslen (forhandlingen) 21.04.10. Forslag til vedtagelse nr. V 58 af Benny Engelbrecht (S), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), Lone Dybkjær (RV), Per Clausen (EL), Pia Christmas-Møller (UFG) og Christian H. Hansen (UFG). Forslag til vedtagelse nr. V 59 af Kim Andersen (V), Pia Adelsteen (DF) og Tom Behnke (KF)).

4) 3. behandling af lovforslag nr. L 118:

Forslag til lov om ændring af lov om taxikørsel m.v. (Obligatorisk tv-overvågning i taxier).

Af transportministeren (Hans Christian Schmidt).

(Fremsættelse 28.01.2010. 1. behandling 11.02.2010. Betænkning 08.04.2010. 2. behandling 20.04.2010).

5) 3. behandling af lovforslag nr. L 142:

Forslag til lov om ændring af lov om Forebyggelsesfonden. (Nye muligheder for støtte m.v.).

Af beskæftigelsesministeren (Inger Støjberg).

(Fremsættelse 25.02.2010. 1. behandling 16.03.2010. Betænkning 14.04.2010. 2. behandling 20.04.2010. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

6) 3. behandling af lovforslag nr. L 151:

Forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og forskellige andre love. (Aktiv beskæftigelsesindsats over for unge, lovfæstelse af voksenlærlingeordningen, forenkling af opgørelse af sammenlagt ledighed m.v.).

Af beskæftigelsesministeren (Inger Støjberg).

(Fremsættelse 03.03.2010. 1. behandling 16.03.2010. Betænkning 14.04.2010. 2. behandling 20.04.2010. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

7) Eventuelt: 3. behandling af lovforslag nr. L 156:

Forslag til lov om ændring af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. og forskellige andre love. (Kompetencen til at træffe afgørelse om lovvalg m.v. efter EF-forordning nr. 883/04 om koordinering af de sociale sikringsordninger m.v.).

Af beskæftigelsesministeren (Inger Støjberg).

(Fremsættelse 17.03.2010. 1. behandling 06.04.2010. Betænkning 14.04.2010. 2. behandling 20.04.2010. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling. Tillægsbetænkning 21.04.2010).

8) 2. behandling af lovforslag nr. L 103:

Lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

Af miljøministeren (Karen Ellemann).

(Fremsættelse 14.01.2010. 1. behandling 29.01.2010. Betænkning 14.04.2010).

9) 2. behandling af lovforslag nr. L 104:

Lov om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love. (Ændringer som følge af lov om Natur- og Miljøklagenævnet m.v.).

Af miljøministeren (Karen Ellemann).

(Fremsættelse 14.01.2010. 1. behandling 29.01.2010. Betænkning 14.04.2010).

10) 2. behandling af lovforslag nr. L 93:

Forslag til lov om ændring af lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer, ligningsloven og skattekontrolloven.

(Fredning af landskabsarkitektoniske værker, systematisk fredningsgennemgang, statslig overtagelse, fradrag for udgifter m.v.).

Af kulturministeren (Per Stig Møller).

(Fremsættelse 16.12.2009. 1. behandling 22.01.2010. Betænkning 14.04.2010).

11) Forespørgsel nr. F 32:

Forespørgsel til kulturministeren om kulturpolitiske udfordringer.

Af Mogens Jensen (S), Pernille Frahm (SF), Johs. Poulsen (RV) og Per Clausen (EL).

(Anmeldelse 03.03.2010. Fremme 05.03.2010).

12) 1. behandling af lovforslag nr. L 206:

Forslag til lov om et testcenter for store vindmøller ved Østerild.
Af miljøministeren (Karen Ellemann).
(Fremsættelse 09.04.2010).

13) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 138:

Forslag til folketingsbeslutning om at give vandværkerne mulighed for at fjerne kalk fra drikkevandet.
Af Ida Auken (SF) m.fl.
(Fremsættelse 24.02.2010).

14) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 137:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod de allergifremkaldende stoffer PPD og PTD i hårfarve.
Af Per Clausen (EL) m.fl.
(Fremsættelse 23.02.2010).

15) 1. behandling af lovforslag nr. L 195:

Forslag til lov om studiekompetencegivende eksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) m.v.
Af undervisningsministeren (Tina Nedergaard).
(Fremsættelse 26.03.2010).

16) 1. behandling af lovforslag nr. L 196:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen og lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse. (10. klasse på institutioner, der udbyder erhvervsuddannelse).
Af undervisningsministeren (Tina Nedergaard).
(Fremsættelse 26.03.2010).

17) 1. behandling af lovforslag nr. L 194:

Forslag til lov om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt forskellige andre love. (Vurdering af uddannelsesparathed, pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v., afbureaukratisering mv.).
Af undervisningsministeren (Tina Nedergaard).
(Fremsættelse 26.03.2010).

18) 1. behandling af lovforslag nr. L 201:

Forslag til lov om ændring af børnefamilieydelsesloven og forskellige andre love. (Ungedelse for 15-17-årige, mulighed for at standse ungeydelsen m.v.).
Af skatteministeren (Troels Lund Poulsen).
(Fremsættelse 26.03.2010).

19) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 139:

Forslag til folketingsbeslutning om uafhængigt tilsyn med friskoler og private grundskoler samt øget krav til skolestørrelse.
Af Carsten Hansen (S) m.fl.
(Fremsættelse 24.02.2010).

20) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 171:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et uddannelsespolitisk råd.
Af Kirsten Brosbøl (S), Nanna Westerby (SF), Marianne Jøved (RV), Johanne Schmidt-Nielsen (EL) m.fl.
(Fremsættelse 26.03.2010).

21) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 190:

Forslag til folketingsbeslutning om loft over antal elever i de gymnasiale klasser.
Af Nanna Westerby (SF), Christine Antorini (S), Marianne Jøved (RV), Johanne Schmidt-Nielsen (EL) m.fl.
(Fremsættelse 26.03.2010).

22) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 131:

Forslag til folketingsbeslutning om at aflyse planen om privatisering af DONG Energy A/S.
Af Frank Aaen (EL) m.fl.
(Fremsættelse 11.02.2010).

Kl. 10:00

Formanden :

Mødet er åbnet.

Jeg vil gerne bede medlemmerne om at indtage pladserne, så man ikke taler, men sidder på sin plads, for man skal stemme fra sin plads.

Kl. 10:01

Samtykke til behandling**Formanden :**

Den sag, der er opført under punkt 7 på dagsordenen, kan kun med Tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet.

Det er givet.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 47:**Forespørgsel til finansministeren og videnskabsministeren om digitalisering af den offentlige sektor.**

Af Morten Østergaard (RV), Michael Aastrup Jensen (V), Yildiz Akdogan (S), Mikkel Dencker (DF), Hanne Agersnap (SF), Jørgen S. Lundsgaard (KF) og Per Clausen (EL).
(Anmeldelse 20.04.2010. (Omtrykt)).

Kl. 10:01

Formanden :

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke som givet.

Det er givet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) Førtættelse af forespørgsel nr. F 36 [afstemning]:**Forespørgsel til socialministeren om fattigdomsproblemer i Danmark.**

Af Mette Frederiksen (S), Özlem Sara Cekic (SF), Anne Marie Geisler Andersen (RV) og Line Barfod (EL).
(Anmeldelse 15.03.2010. Fremme 17.03.2010. Første del af forespørgslen (forhandlingen) 20.04.2010. Forslag til vedtagelse nr. V 56 af Mette Frederiksen (S), Özlem Sara Cekic (SF), Anne Marie Geisler Andersen (RV) og Line Barfod (EL). Forslag til vedtagelse

nr. V 57 af Ellen Trane Nørby (V), Martin Henriksen (DF), Vivi Kier (KF) og Simon Emil Ammitzbøll (LA)).

Kl. 10:01

Afstemning

Formanden :

Forhandlingen er sluttet, og vi går til afstemning om de fremsatte forslag til vedtagelse. Der foreligger to forslag.

Der stemmes først om forslag til vedtagelse nr. V 57 af Ellen Trane Nørby (V), Martin Henriksen (DF), Vivi Kier (KF) og Simon Emil Ammitzbøll (LA), og der kan stemmes.

Afstemningen slutter.

For stemte: 64 (V, DF, KF og LA), imod stemte: 50 (S, SF, RV og EL), hverken for eller imod stemte: 1 (Christian H. Hansen (UFG)).

Forslag til vedtagelse nr. V 57 er vedtaget.

Herefter er forslag til vedtagelse nr. V 56 af Mette Frederiksen (S), Özlem Sara Cekic (SF), Anne Marie Geisler Andersen (RV) og Line Barfod (EL) bortfaldet.

Hermed er forespørgslen afsluttet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) Fortsættelse af forespørgsel (hasteforespørgsel) nr. F 46 [afstemning]:

Forespørgsel (hasteforespørgsel) til justitsministeren om digital tinglysning.

Af Benny Engelbrecht (S), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), Lone Dybkjær (RV) og Line Barfod (EL).

(Anmeldelse 16.04.2010. Fremme 20.04.2010. Første del af forespørgslen (forhandlingen) 21.04.10. Forslag til vedtagelse nr. V 58 af Benny Engelbrecht (S), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), Lone Dybkjær (RV), Per Clausen (EL), Pia Christmas-Møller (UFG) og Christian H. Hansen (UFG). Forslag til vedtagelse nr. V 59 af Kim Andersen (V), Pia Adelsteen (DF) og Tom Behnke (KF)).

Kl. 10:02

Afstemning

Formanden :

Forhandlingen er sluttet, og vi går til afstemning om de fremsatte forslag til vedtagelse. Der foreligger også her to forslag.

Der stemmes først om forslag til vedtagelse nr. V 59 af Kim Andersen (V), Pia Adelsteen (DF) og Tom Behnke (KF), og der kan stemmes.

Afstemningen slutter.

For stemte: 63 (V, DF, KF og LA), imod stemte: 50 (S, SF, RV, EL og Christian H. Hansen (UFG)), hverken for eller imod stemte: 0.

Forslag til vedtagelse nr. V 59 er vedtaget.

Herefter er forslag til vedtagelse nr. V 58 af Benny Engelbrecht (S), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), Lone Dybkjær (RV), Per Clausen (EL), Pia Christmas-Møller (UFG) og Christian H. Hansen (UFG) bortfaldet.

Hermed er også denne forespørgsel afsluttet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 3. behandling af lovforslag nr. L 118:

Forslag til lov om ændring af lov om taxikørsel m.v. (Obligatorisk tv-overvågning i taxier).

Af transportministeren (Hans Christian Schmidt).

(Fremsættelse 28.01.2010. 1. behandling 11.02.2010. Betænkning 08.04.2010. 2. behandling 20.04.2010).

Kl. 10:03

Forhandling

Formanden :

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Der er ingen, der beder om ordet, og vi går til afstemning.

Kl. 10:04

Afstemning

Formanden :

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse, og der kan stemmes.

Afstemningen slutter.

For stemte: 106 (V, S, DF, SF, KF, EL og Christian H. Hansen (UFG)), imod stemte: 1 (LA), hverken for eller imod stemte: 6 (RV).

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

5) 3. behandling af lovforslag nr. L 142:

Forslag til lov om ændring af lov om Forebyggelsesfonden. (Nye muligheder for støtte m.v.).

Af beskæftigelsesministeren (Inger Støjberg).

(Fremsættelse 25.02.2010. 1. behandling 16.03.2010. Betænkning 14.04.2010. 2. behandling 20.04.2010. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 10:04

Forhandling

Formanden :

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Der er ingen, der beder om ordet, så vi går til afstemning om lovforslagets endelige vedtagelse.

Kl. 10:04

Afstemning

Formanden :

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse, og der kan stemmes.

Afstemningen slutter.

For stemte: 113 (V, S, DF, SF, KF, RV, EL, LA og Christian H. Hansen (UFG)), imod stemte: 0, hverken for eller imod stemte: 0.

Kl. 10:06

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

6) 3. behandling af lovforslag nr. L 151:

Forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og forskellige andre love. (Aktiv beskæftigelsesindsats over for unge, lovfæstelse af voksenlærlingeordningen, forenkling af opgørelse af sammenlagt ledighed m.v.).

Af beskæftigelsesministeren (Inger Støjberg).

(Fremsættelse 03.03.2010. 1. behandling 16.03.2010. Betænkning 14.04.2010. 2. behandling 20.04.2010. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 10:05

Forhandling

Formanden :

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Der er ingen, der beder om ordet, så vi går til afstemning.

Kl. 10:05

Afstemning

Formanden :

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse, og der kan stemmes.

Afstemningen slutter.

For stemte: 97 (V, S, DF, 3 SF (ved en fejl), KF, RV, LA og Christian H. Hansen (UFG)), imod stemte: 2 (EL), hverken for eller imod stemte: 11 (SF).

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

7) Eventuelt: 3. behandling af lovforslag nr. L 156:

Forslag til lov om ændring af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. og forskellige andre love. (Kompetencen til at træffe afgørelse om lovvalg m.v. efter EF-forordning nr. 883/04 om koordinering af de sociale sikringsordninger m.v.).

Af beskæftigelsesministeren (Inger Støjberg).

(Fremsættelse 17.03.2010. 1. behandling 06.04.2010. Betænkning 14.04.2010. 2. behandling 20.04.2010. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling. Tillægsbetænkning 21.04.2010).

Kl. 10:05

Forhandling

Formanden :

Der er ikke stillet ændringsforslag, men hr. Eigil Andersen beder om ordet og får det som ordfører, værsgo.

(Ordfører)

Eigil Andersen (SF):

Regeringen er ved at skrive en vejledning, som fortolker den bagvedliggende EU-forordning på en måde, som forringer en lille gruppe arbejdsløses ret til efter en konkret vurdering fra myndighedernes side at få arbejdsløshedsdagpenge fra en dansk a-kasse, selv om de bor i f.eks. Malmø.

Den fortolkning er vi imod i SF, og vi vil fortsat arbejde for, at den aldrig bliver til virkelighed. Men svarene på de spørgsmål, vi har stillet til ministeren, viser, at denne forringelse ikke er en del af det her lovforslag, som man har til behandling i dag, og bl.a. derfor stemmer SF for forslaget her ved tredjebehandlingen.

Kl. 10:06

Formanden :

Tak til hr. Eigil Andersen. Der er ikke flere, der har bedt om ordet. Så går vi til afstemning.

Kl. 10:07

Afstemning

Formanden :

Vi stemmer om lovforslagets endelige vedtagelse, og der kan stemmes.

Afstemningen slutter – nej, det gør den ikke. Man er meget lydhør nu, for jeg siger, at afstemningen ikke slutter nu ... (*Munterhed*). Det er altid godt at lytte efter.

Afstemningen slutter nu.

For stemte: 110 (V, S, DF, SF, KF, RV, EL, LA og Christian H. Hansen (UFG)), imod stemte: 0, hverken for eller imod stemte: 0.

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

8) 2. behandling af lovforslag nr. L 103:

Lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

Af miljøministeren (Karen Ellemann).

(Fremsættelse 14.01.2010. 1. behandling 29.01.2010. Betænkning 14.04.2010).

Sammen med dette punkt foretages:

9) 2. behandling af lovforslag nr. L 104:

Lov om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love. (Ændringer som følge af lov om Natur- og Miljøklagenævnet m.v.).

Af miljøministeren (Karen Ellemann).

(Fremsættelse 14.01.2010. 1. behandling 29.01.2010. Betænkning 14.04.2010).

Kl. 10:07

Forhandling

Formanden :

Fru Mette Gjerskov har bedt om ordet som ordfører for Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 10:08

(Ordfører)

Mette Gjerskov (S):

Tak, formand.

Når jeg beder om ordet her ved andenbehandlingen, er det jo, fordi vi ved førstebehandlingen af de her lovforslag forsøgte at lægge en meget konstruktiv linje – det gør vi jo altid, synes vi selv. Lovforslagene handler om at sammenlægge Miljøklagenævnet og Naturklagenævnet, og det er to meget, meget vigtige nævn, for det er dem, der skal tage hånd om vores natur.

Problemet med nævnene er, at der er en urimelig lang sagsbehandlingstid. Det vil sige, at man, når en sag bliver påklaget, skal vente i måneder og nogle gange år på at få afgjort sagen. Det er noget, der giver mange landmænd grå hår i hovedet, når de gerne vil have miljøgodkendt nye bedrifter, men det giver også alle andre mennesker grå hår i hovedet. Derfor ville vi gerne have forkortet sagsbehandlingstiden.

Det er imidlertid ikke noget, de her lovforslag handler om. Til gengæld tager man et nævn, hvor der bliver betalt gebyr, og et nævn, hvor der ikke bliver betalt gebyr, og lægger dem sammen. Det kan være praktisk nok, men nu vil man have, at der skal betales gebyr til det sammenlagte nævn. Det vil sige, at man faktisk stiller borgerne ringere på miljøområdet.

Det Økologiske Råd har gjort op, at de ville skulle betale 230.000 kr. i gebyrer. Det er penge, som de godt nok ville få tilbage igen, hvis de får ret. Men 230.000 kr. er simpelt hen urimeligt mange penge for en lille grøn organisation, der kæmper for vores natur.

Vi har så spurgt ministeren: Hvordan kan det være, at I vil pålægge det her gebyr? Vi får svaret: Det er for at slippe af med de åbenlyst grundløse sager.

Men ministeren har ikke på nogen måde kunnet dokumentere, at der for det første er nogle klager, som er helt hen i vejret, og for det andet, at det her gebyr skulle forhindre de sager, hvis de altså fandtes. Så vi kan ikke se gebyret som noget som helst andet end en skat, en afgift, en måde at genere folk, der har særlig forkærlighed for naturen, på. Det kan vi ikke se nogen som helst grund til at stemme ja til.

Derfor har vi stillet et ændringsforslag. Det ændringsforslag er til afstemning i dag, og vi vil gerne sige, at hvis ikke ændringsforslaget bliver vedtaget, kan vi ikke se nogen som helst grund til, at vi skulle stemme for lovforslaget. Det er bare en praktisk foranstaltning, som i bund og grund er ligegyldig, men nu bliver den altså forringet med gebyret.

Så for naturens skyld; for at få nogle hurtigere sagsbehandlingstider, for at sikre borgerne en klagemulighed, mener vi altså at der skal laves en ændring af lovforslaget, så man fjerner gebyret.

Kl. 10:11

Formanden :

Tak til fru Mette Gjerskov. Så er det fru Ida Auken som ordfører for SF.

Kl. 10:11

(Ordfører)

Ida Auken (SF):

Forleden kunne vi opleve miljøministeren skælde ud på Miljøklagenævnet, fordi det simpelt hen var for langsomt, og husdyrgodkendelserne stod i kø. Omtrent på samme tidspunkt fik vi at vide af Danmarks Naturfredningsforening, at de havde vundet alle klagesager i Miljøklagenævnet. Jeg siger det lige igen: Alle klagesager havde Danmarks Naturfredningsforening faktisk vundet. Så kunne man jo spørge om, hvad vi skal gøre for at få det hurtigere igennem Miljøklagenævnet.

Der kunne man enten vælge at begynde at slække på kravene til miljøgodkendelserne, sådan at Miljøklagenævnet fik et slappere regelsæt at dømme ud fra. Det kan regeringen så heldigvis ikke gøre, fordi vi dog stadig væk har EU, der holder os lidt i ørerne og sørger for, at den sidste rest af miljøpolitik ikke forsvinder i det her land. Man ville simpelt hen komme for langt væk fra at opfylde vandrammedirektivets målsætninger.

Eller man kunne vælge at se på, hvad det er, Miljøklagenævnet prøver at fortælle kommunerne med deres afgørelser, når de gang på gang på gang giver Danmarks Naturfredningsforening ret i deres klager. Så skulle man måske begynde at prøve at præcisere loven og vejlede kommunerne i, hvordan man giver de rigtige husdyrgodkendelser, så de ikke ender der i Miljøklagenævnet.

Det er derfor, at SF i dag har foreslået, at ministeren bliver forpligtet til at forholde sig konkret til nævnets afgørelser og hjælpe kommunerne med at få deres praksis på plads, så de faktisk følger lovgivningen i det her land. Jeg er ked af at sige det, men vi har faktisk set regeringen modarbejde en restriktiv linje i kommunernes forvaltning af loven, og dermed har den faktisk arbejdet for, at Miljøklagenævnet får endnu mere at lave i form af tilladelser, der må sendes tilbage til kommunerne.

Igen må jeg sige: Det er altså os som borgere, almindelige mennesker, der kommer til at betale, når man giver de her husdyrgodkendelser og bagefter må betale erstatning og kalde dem tilbage, fordi de er i modstrid med loven. Det er for dyrt, det er dybt uhensigtsmæssigt, og derfor skal vi selvfølgelig, når vi behandler lovforslaget i dag, have lavet en ændring af praksis, sådan at når Miljøklagenævnet fortæller os, at kommunerne gør det forkert, så skal der selvfølgelig rettes op på det.

Kl. 10:13

Formanden :

Tak til fru Ida Auken. Så er det hr. Per Clausen som ordfører.

Kl. 10:14

(Ordfører)

Per Clausen (EL):

Det, der er bemærkelsesværdigt, når man læser det her lovforslag og følger debatten om det, er, at man bare må konstatere, at det, der er selve begrundelsen for at gennemføre det, nemlig at det skulle føre til forenkling og hurtigere sagsbehandling, ikke sker.

Så kan man selvfølgelig stille spørgsmålet om, hvorfor lovforslaget fremsættes. Er det bare, fordi det formelt set er en forenkling, og at det betyder, at regeringen så kan sætte et lille flueben ud for det her område og sige, at her har den gennemført forenklinger; ganske vist kun formelle forenklinger, men dog noget der kan kaldes forenklinger, fordi vi gør to nævn til et. Så er problemet bare, at sagsbehandlingen på ingen måde forandrer sig.

Det kunne jo være, at det bare var det. Det kunne jo være, at det bare var et spørgsmål om, at der igen skal laves en succes, som består af absolut ingenting, i regeringens lille karakterbog eller liste over resultater. Jeg har forståelse for, at regeringen har brug for at opnå succes, selv om succesen er lig ingenting, for det er da bedre med noget, der ligner en succes, end noget, der klart fremstår som en fiasko.

Men der kunne også være et indhold i det her lovforslag. Det indhold, der i hvert fald er, er, at der er en række klagesager, som i dag er gratis for dem, der klager, som fremover vil koste penge. Det er jo rigtigt, som fru Mette Gjerskov sagde, at der findes rigtig, rigtig mange eksempler på, at miljøorganisationer, som klager over afgørelser og beslutninger, får ret. Man kan selvfølgelig sige, at når man fremover skal betale, så får man pengene tilbage, *hvis* man får ret.

Men nogle af de her miljøorganisationer er jo ikke karakteriseret ved at have en bugnende pengekasse – i modsætning til erhvervsorganisationer og store virksomheder. Disse organisationer kan altså

blive tvunget ud i at foretage en vurdering af en klagesag, der fører til, at vigtige principielle klager ikke bliver rejst, fordi de er bange for de økonomiske konsekvenser.

Så kan man stille sig selv det spørgsmål, om det er ubekvemt for regeringen, hvis det går sådan. Nej, det er det jo nok ikke, for en af pointerne i det her er jo netop, at man på en række områder på miljøområdet laver uklare lovgivninger, hvor praksis først fastlægges efter ankesager. Så har man selvfølgelig en klar interesse i, at der i hvert fald er nogen, som ikke rejser for mange ankesager, og det er dem, der prioriterer miljø og natur højere end erhvervsinteresser.

Så afslutningen på det her er, at medmindre vi kan få vedtaget det ændringsforslag, som oppositionen har stillet, der handler om at sikre, at man ikke fremover i større udstrækning end nu skal betale afgifter i forbindelse med klager, så er Enhedslisten overbevist om, at det her lovforslag ender med at være en klar forringelse og uden den forenkling, man hævder det skulle indeholde – i hvert fald uden en forenkling, der er til gavn for nogen som helst ude i samfundet. Hvis man ikke kan vedtage det ændringsforslag, vil Enhedslisten stemme imod det samlede lovforslag.

Kl. 10:16

Formanden :

Tak.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, og så er forhandlingen sluttet, og vi går til afstemning fra medlemmernes pladser.

Kl. 10:17

Afstemning

Formanden :

Der stemmes først om ændringsforslag til nr. L 103.

Ønskes afstemning om ændringsforslagene nr. 1-4, tiltrådt af udvalget?

De er vedtaget.

Der stemmes om ændringsforslag nr. 5 af et mindretal (SF), tiltrådt af et andet mindretal (S, RV, EL og IA), og der kan stemmes.

Afstemningen slutter.

For stemte: 50 (S, SF, RV, EL og Christian H. Hansen (UFG)), imod stemte: 60 (V, DF, KF og LA), hverken for eller imod stemte: 0

Ændringsforslaget er forkastet.

Der stemmes om ændringsforslag nr. 7 af et mindretal (S), tiltrådt af et andet mindretal (SF, RV, EL og IA), og der kan stemmes.

Afstemningen slutter.

For stemte: 50 (S, SF, RV, EL og Christian H. Hansen (UFG)), imod stemte: 60 (V, DF, KF og LA), hverken for eller imod stemte: 0

Ændringsforslaget er forkastet.

Herefter er ændringsforslag nr. 6, stillet og tiltrådt af de samme mindretal, bortfaldet.

Herefter stemmes om ændringsforslag til nr. L 104.

Ønskes afstemning om ændringsforslagene nr. 1-5, tiltrådt af udvalget?

De er vedtaget.

Jeg foreslår, at lovforslagene går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Så kan jeg for god ordens skyld oplyse Folketinget om, at der i forbindelse med afstemning om punkt 7, tredje behandling af L 156, fejlagtigt stadig stod tredje behandling af L 151 på tavlen.

Formanden oplæste det korrekte, medlemmerne forstod det, tavlen gjorde ikke, men jeg kan orientere om, at afstemningen fulgte indstillingen fra betænkningen fra partierne, og derfor er min opfattelse jo også, at medlemmerne så har stemt, som formanden læste op, og ikke som der stod på tavlen. Det er klogt at lytte til formanden; det her er et godt eksempel. (*Munterhed i salen*).

Det næste punkt på dagsordenen er:

10) 2. behandling af lovforslag nr. L 93:

Forslag til lov om ændring af lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer, ligningsloven og skattekontrolløven. (Fredning af landskabsarkitektoniske værker, systematisk fredningsgennemgang, statslig overtagelse, fradrag for udgifter m.v.).

Af kulturministeren (Per Stig Møller).

(Fremsættelse 16.12.2009. 1. behandling 22.01.2010. Betænkning 14.04.2010).

Kl. 10:19

Forhandling

Formanden :

Der er ingen, der beder om ordet, og så er forhandlingen sluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 10:19

Afstemning

Formanden :

Ønskes afstemning om ændringsforslagene nr. 1 og 2, tiltrådt af udvalget?

De er vedtaget.

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsforhandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

11) Forespørgsel nr. F 32:

Forespørgsel til kulturministeren:

Vil ministeren redegøre for sit syn på de væsentligste kulturpolitiske udfordringer i de kommende år og de initiativer, ministeren vil tage for at imødegå disse?

Af Mogens Jensen (S), Pernille Frahm (SF), Johs. Poulsen (RV) og Per Clausen (EL).

(Anmeldelse 03.03.2010. Fremme 05.03.2010).

Kl. 10:21

Formanden :

Den første, der får ordet, er hr. Mogens Jensen til begrundelse af forespørgslen, og det gør hr. Mogens Jensen som ordfører. Værsgo.

Kl. 10:21

Begrundelse

(Ordfører for forespørgerne)

Mogens Jensen (S):

Ja tak, formand. Når Socialdemokraterne, SF, Det Radikale Venstre og Enhedslisten i dag har ønsket at stille den her forespørgsel til kulturministeren, er det jo netop for at give den nye minister lejlighed til at fremlægge sine visioner og planer for den kulturpolitiske udvikling i Danmark og drøfte dem med Folketingets partier.

Det meste af kulturlivet og Folketingets partier har jo taget godt imod den nye minister og har nu også forventninger om, at ministeren lægger op til et bredt samarbejde om at styrke den kunstneriske og kulturelle udvikling i Danmark.

Vi står jo over for en lang række politiske aftaler, som skal gennemhandles i den kommende tid. Det gælder medieforliget og hermed de kommende års udviklingsmuligheder for bl.a. DR, TV 2 og TV 2-regionerne, og det gælder filmforliget, som gerne skulle styrke dansk film. Regeringen har i tilknytning hertil også lovet et udspil om pressestøtten senere på året, altså om støtten til de skrevne medier. Kulturministerens teaterarbejdsgruppe har netop i dag udgivet sin rapport om hele scenekunstrådet, hvor der også er behov for en politisk opfølgning og helhedsløsning. Der er igangsat et større udredningsarbejde om museernes fremtidige forhold. Vi afventer en strategi for det internationale kulturarbejde, og vi har lige fået en rapport om fremtidsperspektiverne for folkebibliotekerne, ligesom vi også, jævnfør forårets debat her i salen, har drøftelser til gode om en styrkelse af den rytmiske musik. Hertil kommer jo, at den tidligere kulturminister netop har stået bag et omfattende program, »Kultur for Alle«, som vi jo også glæder os til at høre, hvordan den nuværende minister vil følge op på. Hertil kommer, at vi også forventer mere konkret opfølgning på såvel Breddeidrætsudvalgets arbejde som arbejdet for at styrke eliteidrættens vilkår.

Så der er masser af bolde i luften på hele kulturens område, som venter på at blive grebet, så de nødvendige beslutninger kan blive truffet.

Vi havde også håbet på, at den store udfordring her i dag kunne have manifesteret sig i en fælles vedtagelse blandt alle Folketingets partier om at indlede et samarbejde om en handlingsplan for styrkelse af kunstens, kulturens og idrættens udviklingsbetingelser i Danmark. Det kan vi desværre allerede her ved debattens start konstatere ikke bliver tilfældet, idet Venstre, De Konservative og Dansk Folkeparti på trods af tilkendegivelser om det modsatte har valgt at stå med en egen vedtagelse her i dag. Hermed fortsætter en ufrugtbar blokpolitik også på det her område, og det synes jeg der er al mulig grund til at beklage.

Jeg har da fortsat det håb, at den nye kulturminister vil lægge en anden tone an og i langt højere grad sikre et mere fastforankret sam-

arbejde med alle Folketingets partier om de mange kulturpolitiske udfordringer, vi står over for.

Vi fra forslagsstillerside glæder os med det udgangspunkt til debatten her i dag.

Kl. 10:24

Formanden :

Tak til hr. Mogens Jensen. Så er det kulturministeren til besvarelse af forespørgslen.

Kl. 10:24

Besvarelse

Kulturministeren (Per Stig Møller):

Jeg vil godt takke hr. Mogens Jensen både for forespørgslen og nok så meget for den modtagelse, der, som han nævner, har været positiv. Jeg har selv været meget rørt over den positive indstilling, der har været til mit job som kulturminister, og jeg ønsker også som hr. Mogens Jensen et bredt samarbejde. Når det ikke ser ud til, at der kommer det om forslaget til vedtagelse i dag, er det jo ikke nødvendigvis regeringens, Dansk Folkepartis og Liberal Alliances skyld. Det kan jo altså være Socialdemokratiets, SF's og Det Radikale Venstres skyld.

Der skal to til at blive enige, og man kan jo ikke sådan beskyldte den ene part for ikke at ville være enig, når den anden part ikke vil være enig. Jeg beklager da også, at der ikke er enighed, men man kan jo ikke rigtig beskyldte halvdelen af Folketinget for ikke at ville et bredt samarbejde, når man ikke selv har villet indgå i et bredt samarbejde om forslaget til vedtagelse, men det hører vi mere om bagefter.

Det er fuldstændig rigtigt, som det er blevet sagt af hr. Mogens Jensen, at der heldigvis og spændende nok er mange store ting, der skal foretages inden for kulturområdet i den nærmeste tid, altså inden afslutningen af denne folketingsssamling og i næste folketingsssamling.

Det er rigtigt, at der er et medieforlig – det arbejder vi med nu – og der er en udstikker til et filmforlig. Der er også hele problematikken omkring den trykte presse og den elektroniske medievirksomhed med internet osv., og der har Anker Brink Lund jo lavet en interessant rapport, som skal indgå i arbejdet. Det er rigtigt, at der er et teateroplæg, og folketingsudvalget har haft et møde med det udvalg, der har udarbejdet det nye teateroplæg, og det vil jo blive offentliggjort senere i dag, og så skal vi have en god og indholdsrig debat om teatrets udvikling derefter.

Det er rigtigt, at der også er spørgsmålet om museernes forhold, altså moderniseringen, stabiliseringen og fornyelsen af dem. Det er rigtigt, at vi også skal se på folkebibliotekerne og på biblioteksstøtten i forbindelse med de nye ting, der er på bibliotekerne, og ophavsretten. Det vil også være relevant, og det er jeg helt sikker på at hr. Mogens Jensen også vil være med til. Det er også rigtigt, at vi igen skal se på den rytmiske musik, som vi har diskuteret flere gange allerede. Der er ikke mindre en tre udvalgsarbejder i gang, hvor man ser på det, og der må vi jo afvente og se, hvad de kommer med.

Ikke mindst er der det sidste, som hr. Mogens Jensen nævnte, nemlig breddeidræt og eliteidræt, for eliten udspringer jo af bredden, og der har vi i vores idrætsforeninger noget ganske særligt i Danmark, som vi også skal se nærmere på.

Men min tilgang til debatten i dag vil ikke være opremsende, som den nu er startet opremsende, men det er, fordi jeg lige reagerede på den rigtige smørrebrødseddelse, som hr. Mogens Jensen nævnte. Jeg vil egentlig prøve at se på det ud fra fire overordnede problematikker, som vi skal forholde os til, når vi skal have kulturpolitikken sat ind i en større sammenhæng. De fire udfordringer, jeg ser foran mig

i forbindelse med kulturpolitikken, er dem, jeg vil interessere mig for her, for de der enkeltdebatter kommer vi jo til at tage hen ad vejen.

Den første udfordring, som jeg vil pege på, er selvfølgelig globaliseringen. Det er en kendsgerning, at den store verden er rykket tættere på os, og det skal vi jo ikke være kede af, for det betyder jo, at vi ikke bare lever indenfor de mure, som Henri Nathansen beskrev i »Indenfor murene«. Verden er blevet åben, og det er sundt og inspirerende for kulturlivet, at verden er åben, for det betyder så også, at vi alle sammen kan se vores kultur sammenholdt med omverdens kultur, og vi får en international målestok, og vi får inspiration udefra.

Derfor betyder globaliseringen, at Danmark som en lille, men stærk kulturnation her må gøre to ting på en gang: Vi må, i højere grad end tilfældet er i dag, åbne os for omverdenen, så vi aktivt og konstruktivt medvirker i den internationale kulturudveksling og også kan sætte vores præg på den, som vi gør med vores kulturfremstød, senest i Ungarn og Milano. Men samtidig skal vi bevare, styrke og udvikle det særlige, som er vores eget. Vi skal altså ikke blæses omkuld og være en stor åben dør, hvor al vind blæser igennem – vi skal samtidig også have vores eget, som vi bringer ud.

Af initiativer, som skal åbne den danske kulturverden over for omverdenen, vil jeg godt fremhæve fire helt aktuelle ting. For det første er der den internationale kulturudveksling – jeg nævnte eksemplerne Milano og Budapest. Derfor vil vi fremlægge en strategi for at styrke internationaliseringen af dansk kulturliv med konkrete indsatser, der har til formål i højere grad at få dansk kunst og kultur ud i verden og tiltrække kunst og kultur fra andre lande.

For det andet giver globaliseringen jo også en sund konkurrence i forhold til at udvikle de kreative talenter i vores eget vækstlag – talenter, som også kan begå sig i en verden, hvor det ikke er nok at være verdensberømt i Danmark. Det kræver, at vores videregående kunstneriske uddannelser har en så høj faglig kvalitet, at det er meningsfuldt at måle dem med de bedste i verden. Derfor har vi allerede med bred politisk opbakning gennemført fusioner på en række af vores uddannelsesinstitutioner, og her må målsætningen være, at vi i de kommende år skal fortsætte kvalitetsudviklingen og konsolideringen af uddannelsesmiljøerne, så de kunstneriske uddannelser fortsat kan gøre sig gældende på det højeste niveau på den internationale scene.

Kl. 10:29

Det tredje område, jeg vil nævne i den her forbindelse, er selvfølgelig film. Den er vi jo stolte af, den markerer sig ude i verden, og det skal den blive ved med, senest med Lone Scherfigs succes. Vi skal udarbejde en ny filmaftale for 2011-2014, og det vil blive en vigtig filmaftale, for dansk film er jo med rette berømt i udlandet og selvfølgelig også med rette elsket af det danske publikum. Sådan skulle det også gerne blive ved med at være, og derfor skal den kommende filmaftale bringe dansk film videre ind i en tid, hvor digitalisering og globalisering giver nye muligheder, men også nye udfordringer.

Så vil jeg i den forbindelse også nævne scenekunsten, filmen går til scenekunsten, og der har man talt om, at der bør ske en modernisering af teaterloven, sådan at der tages højde for den stigende internationalisering og teatrenes ønske om at kunne samarbejde med hinanden indbyrdes, med teatre i udlandet og med andre kunstarter. Det er jo ikke nogen enkel sag, men som vi jo ved, kommer der et forslag, der bliver offentliggjort i dag. Udvalget, der har lavet forslaget, har mødtes med Folketingets Kulturudvalg, og der håber jeg at vi kan få en åben debat i den næste måneds tid, en offentlig debat om scenekunsten og teatrene, og så må vi så sætte os sammen og efter at have lyttet til debatten se på, hvad vi politisk bør gøre.

Der er også noget andet, som globaliseringen gør. Den giver os den udfordring, at vi skal kunne navigere i en ny verden, og her er

det jo altså også vigtigt, når jeg talte om det der med døren, der blæser ind, og at vi også skal have noget inden for vores egne vægge. Inde i vores egne rum er der en kulturarv, og den skal jo ikke blæses omkuld eller væk. Når vi har en så stor åben verden, kræver det altså også, at vi forstår, at vores egen kulturarv skal kunne bruges, bevares og så bringes ind i den nye verden.

Det betyder ikke, at vi skal opfatte bevaringen af kulturarven som et rent nationalt anliggende. Det er jo mere end det. Kulturarven har jo i sin tid udviklet sig i et sammenspil og ikke i et lukket rum. Det internationale samarbejde skal hjælpe med at bevare hele verdens mangfoldige kulturarv, for uden den kulturarv bliver globaliseringen blot global forfladigelse. Derfor er Danmark også med i konventionen om kulturel mangfoldighed, der skal sikre muligheden for, at de enkelte lande kan føre kulturpolitik i en globaliseret verden, og derfor har Danmark også medvirket til beskyttelse af verdens immaterielle kulturarv. Den immaterielle kulturarv kan med danske eksempler være f.eks. vores folkeviser, vores foreningskultur, der spiller en så afgørende rolle i vores samfund og vores demokrati.

Det er så ikke konkrete fysiske ting som de, der allerede beskyttes med verdensarvslisten, men det er kulturfænomener, der er lige så vigtige for vores personlige og historiske identitet. Derfor er den konvention et vigtigt supplement til den succesrige konvention om verdens kultur- og naturarv, som skabte verdensarvslisten.

Så vil jeg også nævne, at vi jo netop i Folketinget har tilsluttet os Unidroit-konventionen, som skal stoppe den ødelæggende illegale handel med kulturgendstande.

Så vil jeg også igen fremhæve dette, når vi står i den her åbne verden, at vi skal møde verden og kunne forstå verden, og vi skal også fare med flere sprog i verden, end vi hidtil har gjort. Men det betyder jo ikke, at vi skal glemme det danske sprog. Det er det danske sprog, som vi tænker på og med og i, og vi kan godt prøve at bilde os ind, at det er engelsk, men det er det altså ikke. Som ordspillet lyder: På sit eget sprog siger man det, man vil sige, men på et fremmedsprog siger man det, man kan sige. Vi skal beskytte og udvikle det danske sprog. Der er faktisk ikke andre end os 5 millioner danskere, der interesserer sig for at beskytte og udvikle det danske sprog. Det er vores opgave.

Selvfølgelig skal vi her i landet kunne tale andre sprog end dansk, som jeg nævnte, men vores basis er vores eget sprog. Det er i den sammenhæng, man skal se regeringens sprogpolitiske udspil, som vi arbejder videre med. Her er der et arbejde i gang i skolerne og på de videregående uddannelser, og på mit område skal vi i gang med en kampagne, der sætter fokus på det danske sprog, og jeg har også selv flere ideer til, hvordan vi skal få fremmet arbejdet med det i fremtiden.

Den næste udfordring, jeg vil trække frem, er teknologien eller rettere sagt digitaliseringen. Digitaliseringen skaber fantastiske, nye muligheder for kunstnere, kulturaktører og medier og ikke mindst for publikum. Men samtidig ændrer digitaliseringen vilkårene for distribution og formidling af kultur og medieindhold på godt og ondt. Hvis vi ser på medierne, står både de trykte og de elektroniske medier over for store udfordringer på grund af den teknologiske udvikling. Regeringens vision for medieområdet er, at der på alle teknologiske platforme er et mangfoldigt og kvalitetspræget medieudbud til den danske befolkning. Her må også public service fortsat stå centralt i vores mediebillede, for public service sikrer en fælles referenceramme for alle danskere, fælles oplevelser, fælles debatter, vi kan forholde os til i vores demokrati.

Kl. 10:34

Men selvfølgelig er der også behov for at skabe betingelserne for en konkurrence, for komplementaritet og dermed også for en robust, privat, kommerciel mediesektor. Og derfor har regeringen indkaldt partierne til nye medieforhandlinger.

Så er der ophavsretten, som jo bl.a. kæmper med piratkopiering, som jeg nævnte, på internettet. Jeg vil arbejde for, at ophavsretten til stadighed er afbalanceret og tager højde for både samfundets, forbrugernes og ikke mindst rettighedshavernes behov. Til september får vi en udvalgsrapport om ophavsret på internettet. Udvalget har fået til opgave at overveje, hvordan vi kan få en styrket håndhævelse af ophavsrettighederne på internettet samt at undersøge mulighederne for at forbedre og udvikle både eksisterende og nye forretningsmodeller med kreativt indhold.

Hr. Mogens Jensen nævnte jo også folkebibliotekerne med fuld ret, og her er digitaliseringen jo også en udfordring. Bibliotekerne skal ikke længere tilvejebringe information som et knapt gode, men lære borgerne at sortere og navigere i informationens kaos og kakofoni. De skal omstille sig til, at alt bliver digitalt med tiden. Selv bibliotekernes kerneydelser, bøgerne, forvandler sig nu til e-bøger. Alt dette er der for nylig kommet en interessant rapport om fra udvalget om biblioteket i videnssamfundet. Den rapport giver stof til eftertanke, og jeg glæder mig til, at der bliver arbejdet videre med rapportens anbefalinger.

Også musikken er udfordret af digitaliseringen. Cd-salget er faldende, mens priserne på koncertbilletter er stigende, og mange koncertsteder har derfor fået problemer med økonomien. Samtidig åbner den digitale udvikling også nogle enestående og lovlige muligheder for det musikinteresserede publikum. Heldigvis har en del kloge folk fra musikmiljøerne sat sig sammen i tænketanke, udredningsprojekter om musikken i den digitale tidsalder ser de på. Når resultatet af alle disse udfordringer foreligger, må vi så se på, om der er grundlag for at tage nogle kulturpolitiske konsekvenser af udviklingen på musikkens område.

Den tredje udfordring er den, som hr. Mogens Jensen også nævnte, nemlig det med at gøre kulturen til et tilbud til alle. Her betyder det, at der skal være bredde og mangfoldighed i kulturudbuddet, og der skal være en god og tidssvarende formidlingsindsats. Vi skal føle, at kulturtilbuddene findes i vores nærområde og også er tilgængelige for os, uanset vores uddannelse, vores alder eller vores bopæl. Vi skal naturligvis ikke tvinge kultur ned i halsen på nogen, det kommer der ikke noget godt ud af, men mulighederne skal være der for alle til at bruge kultur og til at berige sig gennem kulturen. Derfor skal vi fortsætte arbejdet med kulturaftalerne, som støtter op om kommunernes engagerede arbejde med kulturen, et arbejde, som man i øvrigt tydeligt kan mærke er intensiveret med de nye og større kommuner.

Et andet vigtigt indsatsområde er det kulturelle arbejde i forhold til folkeskolerne. Her vil jeg nævne, at Kulturministeriet sammen med Undervisningsministeriet har igangsat en handlingsplan, der skal styrke de praktiske og musiske fag i folkeskolen. Derudover har vi iværksat flere initiativer, som præsenterer børn i skolen for professionel kunst af høj kunstnerisk kvalitet. Et eksempel herpå er jo huskunstnerordningen, som sender professionelle kunstnere ud i skolerne. Initiativerne er udtryk for, hvor vigtigt det er, at vi tidligt i vores liv møder kulturen i form af musik, læsning, billeder, som alt sammen bibringer os viden, fordybelse, kendskab, selvudfoldelse, fornøjelse og indsigt i andet end os selv.

Endelig vil jeg så også nævne idrætsområdet, som hr. Mogens Jensen også nævnte. Det er vigtigt, at vi både værner om idrættens egenverdi og udvikler idrætten, at vi har både bredde og elite, som jeg nævnte, for bredde giver livsværdi til alle, større sundhed for alle, der dyrker idræt, og eliten vokser jo rent faktisk ud af bredden. Dette skal præge den idrætspolitiske strategi, som skal være med til at skabe rammerne for en fortsat udvikling af idrætten med respekt også for idrættens egenverdi.

Så til sidst er vi nødt til også at se på den udfordring, som består i den økonomiske krise. Hverken Danmark eller kulturområdet kan selvfølgelig sige, at der ikke er nogen krise, for det er der jo. Når vi i

regeringen har fremlagt en plan, der holder det offentlige område under et i ro, er det for at imødegå den globale økonomiske udfordring, men det betyder ikke, at kulturområdet af den grund skal ligge underdrejet. Vi skal prioritere ressourcerne, så vi sikrer høj kvalitet i flest mulige kulturtilbud, og vi skal have mod til at omprioritere, for verden udvikler sig, og det gør kulturen også, og det gør Folketingets beskæftigelse med kultur selvfølgelig også.

Vi kan f.eks. begrænse de administrative byrder for vores kulturinstitutioner og dermed frigøre ressourcer til kerneområderne, og samtidig vil jeg pege på de muligheder for vækst og innovation, der ligger i en styrkelse af samarbejdet mellem kulturliv og erhvervsliv, som regeringen fortsat vil have fokus på, og hvor der allerede er taget nogle markante initiativer, bl.a. gennem oprettelsen af Center for Kultur og Oplevelsesøkonomi. Kultureksporten skal styrkes til gavn for kunstnerne, som jo altså får et større publikum, nemlig det publikum, de eksporterer til, verdenspublikummet, og samtidig vil det jo også være med til at brande Danmark, og så til sidst får både kunstnerne og Danmark jo glæde af indtjeningen.

Det var så de fire hovedudfordringer, som jeg i anledning af den spændende debat, der er indkaldt til, valgte at se kulturlivet igennem. Det er spændende og komplekse problemstillinger. De kræver handling, de kræver gode ideer, de kræver vilje, de kræver arbejde, de kræver omtanke, sund fornuft og beslutningskraft. Jeg er meget glad for hr. Mogens Jensens vilje til at indgå i et bredt samarbejde, det vil jeg selvfølgelig tage imod og arbejde for. Jeg beklager, at det ikke er lykkedes i dag, men der skal jo to til tango, og der skal også to til en god kop kaffe, nemlig Dem og Deres købmand, og enten var det Dem, eller også var det købmændene, det gik galt med i dag, men jeg håber i fremtiden, at vi kan have et bredt samarbejde, jeg inviterer til det.

Kl. 10:40

Formanden :

Tak til kulturministeren for besvarelsen. Så går vi over til forhandlingen, og den første, der får ordet, er hr. Mogens Jensen som ordfører for forespørgerne og ordfører for Socialdemokratiet.

Kl. 10:40

Forhandling

(Ordfører for forespørgerne)

Mogens Jensen (S):

Kulturen og kunsten og dens mange udtryk spiller en afgørende rolle for befolkningen i Danmark. Det er gennem medierne, teatret, filmen, billedkunsten, musikken, at vi skaber identiteten af det samfund, som vi lever i. Det er igennem kunsten og de kulturelle udtryk, at vi på mange måder spejler os selv og formes som mennesker. Værdierne bag og indholdet af dansk kulturpolitik er dermed bestemmende for vores udvikling som borgere i Danmark. Den har fundamental betydning for alle danskeres mulighed for at udvikle sig udtryksmæssigt og kreativt. Kulturpolitikken skaber rammerne for, at vi gennem kunst og selvudfoldelse diskuterer vores samfund og vores måde at leve med hinanden på.

Socialdemokraterne vil, at Danmark skal være et stærkt kulturelt samfund, der baserer sig på borgernes aktive engagement og deltagelse. Danmark skal være et land, der sprudler af kunstnerisk energi og aktivitet, og hvor danskerne selv får de bedste forudsætninger for at opleve, diskutere og skabe. Vi har derfor behov for en offensiv kulturpolitik, hvor vi investerer langt mere i kunstens muligheder og befolkningens egen kreativitet og skaberevne. Danmark skal være i verdensklasse, når det gælder kunstnerisk udvikling og produktion. Det har vi som land alle muligheder for, men det kræver, at vi vil de nødvendige offentlige investeringer også det her område.

Finanskrisen – det var ministeren inde på – har også ramt kunsten og kulturen. Mange kulturinstitutioner er trængte, bl.a. de regionale spillesteder, hvor flere kæmper med meget, meget dårlig økonomi, og mange kunstnere oplever nedgang i deres indtægter, også fordi danske virksomheder jo har trukket deres kunst- og kultursponsorer og -donationer, som regeringen har været med til at sikre udgør en stadig større og vigtig del af kulturinstitutionernes indtægter, væk. Samtidig har regeringen pålagt kulturinstitutionerne effektiviseringsbesparelser for over 1,8 mia. kr. frem til 2013.

Der er derfor behov for en ny kulturpolitisk kurs for Danmark, en kurs, som vi også håber at et bredt politisk flertal i Folketinget vil være med til at sætte, med kulturministeren i spidsen. Der er for det første behov for at fokusere langt mere på de kunstneriske vækstlag. På grund af regeringens manglende prioritering må flere af Kunstrådets fagudvalg afvise langt størstedelen af de kvalificerede ansøgninger om kunstprojekter, som de modtager fra vækstlagene, og det er ikke holdbart. Her er der behov for flere frie og ikke politisk styrede ressourcer, som kan investeres til gavn for vores vækstlag.

For det andet er der behov for at styrke børns og unges møde med kunsten og kulturen. Det er her, vi skaber fundamentet for både kunstens udbredelse og et kreativt og innovativt Danmark. Det er også her, vi fremadrettet kan gøre noget ved den udfordring, som også ministeren nævnte, at op mod en tredjedel af befolkningen slet ikke udnytter samfundets tilbud. Men også her kan vi konstatere, at man fra regeringens side har stoppet velfungerende ordninger, der understøtter børns og unges møde med kunsten.

En tredje udfordring er at få stoppet den omsiggribende detailstyring af kulturinstitutionerne, som sker gennem en i dag efter vores opfattelse alt for bureaukratisk kontraktstyring. Vi ønsker at sætte kulturinstitutionerne mere fri. Og så har vi en række udestående spørgsmål, som ministeren godt nok var inde på, men hvor vi savner klare udmeldinger fra regeringen. Hvad er regeringens strategi med hensyn til at sikre digitaliseringen af Danmarks kulturarv? Statens kulturinstitutioner har for længst afleveret deres forslag, men der er ingen bud fra regeringens side på, hvad der konkret skal gøres. Det samme gælder forholdene for den rytmiske musik i Danmark, som vi nu snart har drøftet gennem 1½ år. Stadig væk mangler vi udmeldinger fra regeringen. Ministeren sagde, at det kommer her senere på året. Det håber jeg, det er et område, som vi i hvert fald gerne vil være med til at løfte.

Endelig har vi heller ikke noget klart billede af, hvad regeringen vil gøre for at styrke breddeidrætten og skabe bedre arbejdsforhold for eliteidrætsudøverne, til trods for at der også her foreligger en rapport fra Breddeidrætsudvalget, og der er også kommet flere klare ønsker bl.a. fra Team Danmark.

Der er altså behov for en ny kurs, men den kan vi sætte sammen. Det er det, vi fra forslagsstillernes og Socialdemokratiets side lægger op til, og på baggrund af det vil jeg gerne på vegne af Det Radikale Venstre, SF, Enhedslisten og Socialdemokraterne fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget lægger vægt på, at det danske samfund sikrer de bedste mulige rammer for kulturel og kunstnerisk udvikling i hele landet, og på, at alle danskere gives mulighed for at deltage i kultur- og idrætslivets tilbud. Ligeledes er det vigtigt, at Danmark styrker den internationale kulturudveksling og fremmer indsatsen for dansk sprog. Dette forudsætter en langt mere offensiv kulturpolitik, der

- giver bedre vilkår for kunstens vækstlag,
- styrker kvaliteten i kultur- og medieudbuddet,
- styrker børns og unges møde med kunsten,
- fjerner unødigt detailstyring af kulturinstitutionerne,

- styrker indsatsen over for den tredjedel af befolkningen, som ikke eller kun i begrænset omfang deltager i samfundets kulturtilbud og
- styrker indsatsen for bredde- og eliteidrætten.

Folketinget pålægger derfor regeringen med udgangspunkt i ovenstående at indlede forhandlinger med Folketingets partier om en fælles kulturpolitisk handlingsplan, der også indeholder en strategi for digitalisering af kulturarven og en styrkelse af den rytmiske musik.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 60).

Kl. 10:46

Formanden :

Tak. Dette oplæste forslag til vedtagelse vil indgå i Folketingets videre forhandlinger. Vi siger tak til hr. Mogens Jensen. Der er ikke ønske om korte bemærkninger. Næste ordfører er hr. Troels Christensen fra Venstre.

Kl. 10:46

(Ordfører)

Troels Christensen (V):

Jeg vil godt starte med at sige, at vi i Venstre synes, det er rigtig godt, at vi i dag får lejlighed til at komme rundt omkring udfordringerne på kulturens område. Vi har som bekendt fået en ny minister – ikke ny som minister, men ny som kulturminister – og så er der jo nok rigtig god fornuft i, at vi kigger på kulturen, selv om det ikke er så længe siden, vi har haft sådan en forespørgsel. Men vi har fået en ny mand for bordenden, og velkommen til, vi glæder os til samarbejdet.

Ministeren var inde på det globale perspektiv, og der vil jeg sige, at jeg i hvert fald i forbindelse med Kulturudvalgets tur til USA mødte det og følte på min egen krop – altså fik anskueliggjort – hvor vigtigt det er, at kunstnere møder andre og kommer ud og får nye netværk, som de kan få udviklet sig selv og deres kunst i. Den tur, vi havde til New York, var meget, meget opløftende, hvad angår hele det internationale samarbejde.

Selve kulturudvekslingen med udlandet har jo stor betydning for dansk kunst og kultur, ikke alene i den traditionelle forstand, at dansk kunst og kultur dermed skal markedsføres i udlandet, men også i endnu højere grad, fordi danske kunstnere og dermed dansk kunst udvikler sig i mødet med kunst og kunstnere fra andre lande. Det gælder også de kunstneriske uddannelser, som er sikret udlandsstipendieordninger til nye studieophold og til eventuelle studieafgifter. I det hele taget skal vores kunstnerspirer have optimale betingelser for at uddanne sig, så de kan komme ud på eliteuddannelserne rundt omkring i verden.

Men i en mere og mere global verden er det jo nok så vigtigt, at vi værner om vores identitet, om vores sprog, om vores kulturarv – hvem vi er, hvor vi kommer fra, og hvad der binder os sammen som land, som nation. I den kontekst er vi i Venstre meget tilfredse med, at regeringen her barsler med en sprogpolitisk indsats både i forhold til skolerne og i forhold til de videregående uddannelser. Kendskabet til kulturarven er hver generations bro mellem det forgangne og det fremtidige. I hele verden bestræber man sig på at beskytte og derved bevare de enkelte landes kulturarv og spor efter menneskelige aktiviteter. Det er godt, og det er vigtigt.

I Danmark har vi en snart 10 år gammel finansieringsmodel for arkæologiske undersøgelser, og i den forbindelse vil jeg godt have lov at gøre opmærksom på, at vi i Venstre gerne ser, at vi får justeret lidt på de knapper. Vi er meget enige i, at det er vigtigt, at vi fastholder skadevolderprincippet, men vi har altså set, hvordan entreprenører standser deres arbejde, fordi det er for dyrt at komme i gang med de arkæologiske undersøgelser. Vi kan i Venstre ikke acceptere, at der er nogen, der lukker øjnene, når de støder på danefæ, så vi skal have justeret det område.

Digitaliseringen banker på døren overalt. Digitaliseringen giver den enkelte bruger hidtil uanede nye muligheder, men samtidig også en række udfordringer. Mulighederne er åbenlyse: Du bestemmer selv, hvor og hvornår du ønsker viden osv., men hvad med vederlagene til de udførende kunstnere – digtere, musikere, skuespillere – som før havde deres indtægt ved, at den var forbundet med distribution af materielle produkter? Der skal vi have fundet nogle løsninger, og Venstre er meget forhippet på at få fundet nogle nye forretningsmodeller og få dem på banen, så vi kan få løst nogle af de problemer.

Samtidig skal vi sikre, at digitaliseringen bliver en integreret og permanent del af dagligdagen, af virksomheden i vores kulturinstitutioner, så de kan komme til at fungere i en digital tid. Man skal konstant fokusere på digitaliseringen. Brugere skal kunne forvente et varierende repræsentativt digitalt tilbud fra de institutioner, som er relevante for dem – ikke fra den ene dag til den anden, men vi skal videre på det område nu.

I Venstre mener vi også, det er vigtigt, at alle har mulighed for at deltage aktivt i kulturlivet rundtomkring i hele landet. Og vi har været inde på det tidligere: Det er altså kulturaftalerne med kommunerne, der er hjørnestenene; det er den måde, vi skal binde forpligtende samarbejder op på, så vi får den sidste tredjedel, ikkebrugerne, med på det her felt. Det er der rigtig god mening i.

Kl. 10:51

Til sidst vil jeg lige komme ind på udfordringerne på idrætsområdet. Der er det jo sådan, at flere og flere går fra den organiserede idræt til den selvorganiserede idræt. Her er det altså vigtigt, at vi får indrettet os sådan, at vi kan imødekomme de udfordringer, der ligger i det. Og vi ser meget frem til, at de erfaringer, vi har fået fra Breddeidrætskommissionen – de anbefalinger, som er kommet ud at arbejde i de her eksempelkommuner – kan blive spredt ud over hele landet. Det vil vi følge tæt i Venstre, og vi glæder os til at se resultaterne af det.

Til sidst vil jeg læse det forslag til vedtagelse op, som Venstre, Konservative, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance står bag:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget påskønner, at der fortsat arbejdes for gode betingelser for kunsten og kulturen i Danmark, og at der gøres en stor indsats for kunsten, kulturen, kulturarven, ytrings- og informationsfriheden og idrætten gennem bl.a. de etablerede kommunale og statslige støtteordninger, og at kvalitetsbegrebet er centralt for kunststøtten.

Folketinget anerkender, at der fortsat arbejdes for at sikre et frit og aktivt kulturliv og et mangfoldigt kulturudbud, der er tilgængeligt for alle.

Folketinget hilser det endvidere velkommen, at der arbejdes for

- at sikre, at globaliseringen og digitaliseringen imødegås aktivt samt målrettet satse på kvalitet i kulturen og medierne,
- at bevare dansk kulturarv og identitet og samarbejde internationalt om bevarelse af den globale kulturarv,
- at fortsætte den sprogpoltiske indsats og iværksætte en kampagne for det danske sprog,
- at fremlægge en idrætspolitisk strategi, som skal skabe rammerne for en fortsat udvikling af idrætten og
- at øge indsatsen for børns og unges møde med kulturen.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 61).

Kl. 10:53

Formanden :

Tak. Også dette forslag til vedtagelse vil indgå i Folketingets videre forhandlinger.

Der er ønske om korte bemærkninger, og den første er fra hr. Per Clausen.

Kl. 10:54

Per Clausen (EL):

Jeg vil godt spørge hr. Troels Christensen, om ikke det er rigtigt forstået, at regeringen sådan set, hvad angår kulturpolitikken, agter at slutte, som den startede, nemlig med nedskæringer på bevillinger til kulturområdet. Kulturministeren, der jo er lidt hævet over at tale om penge, antydede jo dog, at der ville komme færre penge i de kommende år – der kommer også færre penge til kommunerne – så er pointen i alle ordene ikke, at regeringen og Venstre vil slutte, som man startede, med forringelser på det kulturelle område?

Kl. 10:54

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:54

Troels Christensen (V):

Jeg gav udtryk for, at der i teksten i forslaget til vedtagelse står: Folketinget påskønner, at der fortsat arbejdes for gode betingelser for kunsten og kulturen.

Vi vil fortsat sikre, at vi får udviklet kunst og kultur i Danmark, og at der er gode afsætningsmuligheder for det. Og der vil jeg sige, at det med hele tiden at komme og måle det på økonomi og hele tiden bede om flere penge, specielt i en krisetid, finder vi ikke i Venstre er det klogeste. Nej, det klogeste er at få noget mere ud af vores kulturkroner ved at opføre os på nye måder, organisere og forny og udvikle kulturen. Det er det, vi står for.

Kl. 10:55

Formanden :

Hr. Per Clausen.

Kl. 10:55

Per Clausen (EL):

Jeg ved godt, at penge kun er noget, borgerlige politikere taler om, når det drejer sig om skattelettelser. Der er forventninger om, at når man får skattelettelser, vil man begynde at stemme på Venstre og Konservative og Dansk Folkeparti. Vi har ligesom fået svaret på, hvordan det er gået med det.

Jeg vil bare spørge Venstres ordfører, om det forholder sig sådan, at det, han siger, er, at vi skal påskønne, at den regering, vi har nu, startede med voldsomme forringelser og nedskæringer på kulturområdet, derefter havde et bevillingsniveau, som gjorde, at der ikke skete nogen udvikling, det var den rene stagnation, og nu slutter af med nedskæringer. Det er den politik, som hr. Troels Christensen beder de øvrige partier i Folketinget om at påskønne.

Synes hr. Troels Christensen ikke, at det er et fattigt bud at give kulturen i det her land?

Kl. 10:56

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:56

Troels Christensen (V):

Jeg er faktisk rigtig stolt over og rigtig glad for at være kulturpolitiker i Danmark. Vi ligger på europæisk plan, på verdensplan helt i superligaen, når det drejer sig om at investere i kunst og kultur. Så alle

de der dommedagsprofetier, man hører fra Enhedslistens kulturordfører, kan jeg slet ikke nikke genkendende til. Vi er et rigt land, og vi skal også investere store penge i kultur, og det gør vi med glæde. Sådan ser vi på det i Venstre, sådan ser vi på det i regeringen. Så det med at komme og sige, at det ser forfærdeligt ud for kulturen, og at der ikke er penge nok, kan vi slet ikke genkende. Vi ligger på et godt, stabilt, højt niveau i Danmark, når det drejer sig om kulturinvesteringer.

Kl. 10:57

Formanden :

Så er det fru Pernille Frahm for en kort bemærkning.

Kl. 10:57

Pernille Frahm (SF):

Det var jo ikke rigtig noget svar på det, hr. Per Clausen spurgte om. Så vil jeg prøve.

Det forslag til vedtagelse, som regeringspartierne nu fremlægger sammen med Dansk Folkeparti, adskiller sig fra det forslag, som vi i oppositionen har fremsat, ved, at det konstaterer, at det er godt, vi har skåret ned fra starten, at det er godt, vi ligger på et stramt niveau, og at vi så også skal synes, at det er godt, at der formentlig kommer en nedskæringsrunde mere. Derudover adskiller det sig fra vores forslag ved, at vi opfordrer regeringen til at inddrage alle Folketingets partier i forhandlinger om de udfordringer, som jeg kan høre vi stort set er enige om, for den liste, hr. Troels Christensen læste op, svarer jo meget til den liste, der er i det forslag, som vi kommer med.

Så er det, jeg vil spørge hr. Troels Christensen: Er det, fordi der i vores forslag til vedtagelse står, at man skal samarbejde med de øvrige partier, at hr. Troels Christensen og hans parti ikke vil stemme for forslaget?

Kl. 10:58

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:58

Troels Christensen (V):

Nej, det er slet ikke det, det drejer sig om. Vi vil meget, meget gerne samarbejde, og vi mener også, at vi faktisk hver eneste dag giver udtryk for, at vi går ind til forhandlinger med åbent sind, også med oppositionen – så længe bukserne kan holde, vil jeg sige. Men det er klart, at hvis der kommer forslag fra oppositionen, som er meget, meget udgiftsdrivende, udgiftsdrivende, kan det være svært for regeringen at gå ind i dem. Vi er jo i en situation, hvor vi skal føre en ansvarlig politik, og der kan det ikke hjælpe noget, at der skal nikkes til meget, meget udgiftsdrivende initiativer. Der er det vigtigere, at vi bærer os fornuftigt og klogt ad og får mere ud af de penge, vi har.

Kl. 10:58

Formanden :

Fru Pernille Frahm.

Kl. 10:58

Pernille Frahm (SF):

Nu kan ansvarlig politik jo være mange ting. Jeg kan forstå, at det for hr. Troels Christensen kun drejer sig om en økonomisk ansvarlig politik – på kort sigt i virkeligheden, for hvis man var økonomisk ansvarlig på lang sigt, ville man jo prioritere det her område højere og ikke udsætte det for nedskæringer.

Hr. Troels Christensen sagde, at han glædede sig til, at der snart kom nogle initiativer omkring breddeidrætten – det er det andet, jeg vil spørge ind til – og det er vi flere der gør. Hvor længe endnu vil hr. Troels Christensen affinde sig med at gå og glæde sig? Det er jo snart et år siden, at rapporten kom, ligesom det snart er et år siden, at

rapporten »Sprog til tiden« om det danske sprog kom. Hvor længe endnu synes hr. Troels Christensen vi skal vente og glæde os til, at der kommer et initiativ, 1 år, 2 år, 3 år eller mere? Hvor lang tid endnu skal vi gå og glæde os?

Kl. 10:59

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:59

Troels Christensen (V):

Jeg vil sige til fru Pernille Frahm, at jeg glæder mig hver eneste dag over, at den her regering for alvor har fået sat gang i en dagsorden for breddeidrætten, for alvor har fået sat gang i at få udråbt nogle kommuner til at være breddeidrætskommuner, og for alvor har skaffet investeringer til disse breddeidrætskommuner. Vi har faktisk skaffet 20 mio. kr. De 10 mio. kr. har vi klaret selv, og så har vi fået en sponsor på.

Samlet set har vi fået rigtig, rigtig godt gang i syv kommuner, der er ude at gøre sig en masse erfaringer med, hvordan vi kan sikre, at breddeidrætten spiller ind i forhold til et sundere liv for specielt børn og unge. De eksempler – og det nævnte jeg også i min tale – glæder vi os til at rulle ud over resten af Danmark, og vi glæder os til at få nogle erfaringer, som kan bruges til noget, og som kan sikre, at idrætten spiller godt ind i forhold til sundhed i Danmark.

Kl. 11:00

Formanden :

Så er det hr. Mogens Jensen for en kort bemærkning.

Kl. 11:00

Mogens Jensen (S):

Jeg bemærkede, at Venstres ordfører var meget stolt af at være kulturordfører i et land, hvor der bliver investeret i kultur og vi ligger på så højt et niveau, som vi gør. Vil Venstres ordfører så ikke medgive, at det jo altså ikke er noget, den her regering har bygget videre på, denne tradition for investeringer? Er det ikke korrekt, at investeringerne, der er gjort i kunst og kultur under denne regering, stort set er på samme niveau, som da SR-regeringen kom til? Det vil sige, at denne regering ikke har investeret en eneste krone mere i kunst og kulturel udvikling. Er det ikke korrekt?

Jeg synes, ordføreren mangler at svare på hr. Per Clausens spørgsmål om, hvad regeringens nulvækstplan og det sparekatalog, der er lagt frem, betyder for kulturområdet. Er det ikke sådan, at der også skal gennemføres nedskæringer nu på kulturområdet, og hvor vil Venstres ordfører lægge op til at det skal ske?

Kl. 11:01

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:01

Troels Christensen (V):

Så langt er vi jo slet ikke nået endnu. Det er korrekt, at der bliver bremsset op nu, og det skal vi have kigget på. Det er klart, at der skal møbleres om på nogle områder, men det vil vi vende tilbage til, når vi får kigget nærmere på det. Vi har ikke nogen helt klare aktuelle planer på nuværende tidspunkt om, hvordan møbleringen skal være. Men det, der er vigtigt for os, er jo ikke hele tiden, alt andet lige, hvor meget der investeres, men hvad vi får ud af det. Hvad er det, der kommer ud af det i den anden ende? Hvordan kan vi organisere os bedre? Hvordan kan vi afbureaukratisere? Hvordan kan vi få et bedre samspil mellem kulturinstitutionerne, så vi får et bedre output til brugerne, til befolkningen? Det er det, der er afgørende.

Formanden :

Hr. Mogens Jensen.

Kl. 11:02

og det har uden tvivl givet kulturlivet et pusterum og lidt mere tid til at vænne sig til realiteterne.

Kl. 11:02

Der er en bestemt overlevelsesmekanisme i kulturen og blandt dens aktører, og faktisk ser vi i en krisetid, at der ændres på forbrugeradfærden, hvilket faktisk også kan komme kulturen til gavn.

Mogens Jensen (S):

Jeg er sådan set glad for, at Venstres ordfører klart her i dag siger – og det er jo et signal ud til kulturinstitutionerne og kulturlivet – at denne regering nu kommer med besparelsesforslag, nedskæringsforslag på kunst- og kulturområdet. Så mangler vi bare at få at vide, hvor det kommer til at ske. Det håber vi jo bliver meldt ud rimelig hurtigt, så man kan begynde at forberede sig på det. Det er altså oven i en periode, hvor man i 8-9 år ikke har investeret ekstra midler i kulturen. Så skal man også nu skære ned.

Men jeg vil også godt spørge Venstres kulturordfører, hvad det præcist er i oppositionens vedtagelsesforslag her i dag, som Venstres ordfører er uenig i? Jeg har jo en mail her, hvor Venstres ordfører selv har sendt et forslag frem, der næsten er identisk med oppositionens vedtagelsesforslag, men som så af en eller anden mærkelig grund blev trukket tilbage igen, måske fordi Dansk Folkeparti nedlagde veto mod, at regeringen kan samarbejde på det her område.

Kan ordføreren ikke fortælle mig, hvor det præcist er, han er uenig med oppositionens vedtagelsesforslag?

Kl. 11:03

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:03

Troels Christensen (V):

Som jeg har sagt tidligere, er vi meget interesserede i at arbejde med oppositionen omkring kulturpolitikken, og det gør vi gerne, og det er der også mange, mange eksempler på. Men jeg kommer til at gentage, at når der i forslaget ligger, at det er stærkt udgiftsdrivende, så kan vi ikke i den nuværende situation være med. Og det er derfor, at man fik den tilbagemelding, som man fik.

Kl. 11:03

Formanden :

Tak til hr. Troels Christensen. Der er ikke flere korte bemærkninger. Så er det fru Karin Nødgaard i ordførerrækken som ordfører for Dansk Folkeparti.

Kl. 11:04

(Ordfører)

Karin Nødgaard (DF):

Dansk Folkeparti hilser enhver lejlighed til at drøfte kulturpolitik meget velkommen. Det gælder, når det er om specifikke emner, som det jo oftest er her i salen, men også, når det er den mere generelle drøftelse om den kulturpolitiske situation nu og i fremtiden.

Jeg synes dog, at overskriften på denne forespørgselsdebat antyder, at det udelukkende er problemer, vi står over for, i og med at der står »hvorledes disse kan imødegås«. Min opfattelse af ordet udfordringer er, at det er noget, man tager fat på og går løs på med krum hals. Det er noget, man gerne vil have. Det gælder som enkelt individ og også som politisk arbejdsområde. Vil man videre frem, skal der være udfordringer. Forslagsstillerne tænker måske mere i barrierer, hvilket vi har set og hørt i adskillige kulturdebatter de seneste par år.

Der er ikke tvivl om, at finanskrisen også har påvirket og berørt kulturen, og det ville være utænkeligt, at kulturen som så mange andre områder i vores samfund ikke skulle blive berørt. Måske kom krisen til at ramme kunst- og kulturlivet senere end så meget andet,

Kulturen betyder meget for Dansk Folkeparti. Vi har gennem de år, vi har været en del af det politiske billede i Danmark, ikke lagt skjul på, at kultur og den kulturarv, vi har, er noget, der skal værnes om, og som har krav på bevågenhed. For os er det ikke altid et spørgsmål om penge, og at der skal flere ressourcer til at styrke kulturen. Det drejer sig også om holdninger og ansvar, en værdidebat. Det er noget, Dansk Folkeparti lægger meget vægt på.

Vi vil selvfølgelig gerne som det parti, der sammen med regeringen nu gennem flere år har båret finansloven igennem, sætte midler af til områder, der er økonomisk trængte, eller som fortjener et økonomisk skub, selvfølgelig såfremt der er et økonomisk råderum til det.

Det er ikke nogen hemmelighed, at der gennem de seneste års finanslov har været initiativer, som ville have haft svært ved at se dagens lys, hvis ikke Dansk Folkeparti havde gjort en indsats. Det kan være initiativer for børn og unge, kulturbevaring eller andre områder, som skulle have en chance for at klare sig i f.eks. overgangsfaser.

Når det så er nævnt, vil jeg gerne opfordre til, at der også fra alle partiers side gøres lidt mere ud af, at der tages den her værdidebat, hvor vi får en større klarhed over, hvad det er, vi gerne vil i fremtiden med den fælles kulturarv; hvor vi ønsker, vi skal bevæge os hen – også for at sikre, at kommende generationer vil få et ejerskab til vores fælles kulturarv. Det synes jeg vi mangler.

Derudover må vi ikke glemme, at kulturen har en social faktor, som er med til at berige danskernes liv. Vi står dog med en udfordring i forbindelse med, at der er en tredjedel af befolkningen, som ikke tager del i kulturens mange tilbud. Vi oplever, at befolkningen er delt op, og her mener jeg klart, at vi fra politisk side kan gøre en indsats for at forbedre den situation. Det behøver ikke at dreje sig om ekstra penge, men måske om en holdningsændring og en omfordeling af de ressourcer, der allerede er til kulturen. Det drejer sig også om information om, hvad der faktisk findes af tilbud, også i yderområderne. Her har vi pligt til, at der gøres en ekstra indsats, så vi ikke ender med at have kulturløse dele af landet.

Afslutningsvis vil jeg gøre klart, at Dansk Folkeparti fortsat vil være med, når der skal drøftes initiativer på kulturområdet, og vi vil gøre alt, hvad der er muligt, for at sætte kulturen til debat og gerne være med til, at der bredt i befolkningen vil være en opfattelse af, at kultur er for alle, og at vi uanset bopæl og baggrund socialt og økonomisk er lige berettigede til at benytte de mange forskelligartede tilbud, der findes, samt fortsætte den kultur- og værdipolitiske debat, som på alle måder øger opmærksomheden på, hvor vigtig kulturen er for et godt liv.

Kl. 11:08

Formanden :

Der er ønsket om korte bemærkninger. Først er det hr. Mogens Jensen.

Kl. 11:09

Kl. 11:11

Mogens Jensen (S):

Der er jo ingen tvivl om, at Dansk Folkeparti jo meget gerne vil bryde sig af at gøre en stor indsats for kulturen. Det synes jeg også er i orden, hvis man så gjorde det. Men er faktum ikke, at Dansk Folkeparti har lagt stemmer til en regering, der ikke i de sidste 8 år har investeret en eneste ekstra krone i dansk kunst og kultur? Er det ikke rigtigt, at Dansk Folkeparti har lagt stemmer til en regering, der samlet set i regeringsperioden frem til 2013 kræver 1,8 mia. kr. i effektiviseringsbesparelser ude i kulturinstitutionerne? Er det ikke rigtigt, når nu fru Karin Nødgaard nævner børn og unge som et indsatsområde, der står Dansk Folkepartis hjerte nær, at man på sidste finanslov fjernede de ekstre midler, der har været afsat til at styrke de billedkunstneriske grundkurser, de musikalske grundkurser og kulturskoler lige præcis for børn og unge? Kan ordføreren ikke bekræfte det?

Kl. 11:10

Formanden :
Ordføreren.**Karin Nødgaard (DF):**

Der var jo en del, man skulle forholde sig til her, men jeg vil sige til hr. Mogens Jensen i forhold til det sidste, at det ikke er korrekt, at der blev fjernet noget. Det var jo sådan, at det var forsøgsordninger, som skulle løbe over en 4-årig periode. Men da gjorde regeringen og Dansk Folkeparti så det, at vi sagde: Vi må se, om vi ikke kan få bevaret noget af det. Det lykkedes så, og det synes jeg er meget tilfredsstillende at vi fik klaret.

Til det med at bryste sig af det vil jeg sige, at det jo er korrekt, at Dansk Folkeparti tager del i finansloven og har gjort det igennem adskillige år nu, og det synes jeg egentlig godt at vi må bryste os af at vi gør, for vi tager et ansvar i forhold til den økonomiske politik, der skal føres i Danmark, og vi kigger også på kulturen. Men det er jo sådan, at vi har nogle rammer, vi skal holde os inden for, og det er vi altså også nødt til at gøre på kulturområdet.

Kl. 11:10

Formanden :
Hr. Mogens Jensen.**Mogens Jensen (S):**

Jamen Dansk Folkeparti kan da ganske rigtigt bryste sig af, at man har lagt stemmer til en politik, der har betydet milliarder i skattelettelser til de mest velhavende i vores samfund, samtidig med at man altså sidste år har beskåret midler til børn og unge. Og det er muligt, at det var midler, der var sat af til forsøg, men det var forsøg, der blev positivt evalueret, og der var anbefalinger om, at man fortsatte den her indsats over for børn og unge, men det har man altså negligeret, og man har valgt ikke at videreføre den.

Nu kan jeg høre på fru Karin Nødgaards retorik, at man også allerede er ved at lægge op til de nedskæringer, der åbenbart som et led i regeringens nulvækstplan skal gennemføres på kulturområdet. Kunne Dansk Folkepartis ordfører så ikke fortælle os, hvor det er, Dansk Folkeparti mener der skal ske nedskæringer eller, som ordføreren udtrykte det, omfordelinger, for det kunne jeg forstå var det, der skulle ske. Hvad er det for områder, Dansk Folkeparti vil have der skal ske omfordelinger eller nedskæringer på?

Kl. 11:11

Formanden :
Ordføreren.**Karin Nødgaard (DF):**

Jo, men det er jo klart, at det, vi lægger op til her, er, at vi har et råderum, og det skal vi handle ud fra. Og så må vi gå ind og kigge på, om vi måske kan ryste posen yderligere. Det er jo ikke sjældent, at hr. Mogens Jensen og jeg er i debatter om vores kunststøttepolitik f.eks., og det vil da være oplagt at gå ind og kigge på, om der er nogle ting på det område, som man kan ændre på, sådan at vi måske får nogle midler til rådighed, som vi så kan overføre til nogle andre ting. Og det synes jeg da er positivt. Altså, jeg synes, vi skal passe på, at vi ikke ligesom står i stampe og ikke tør gå ind og kigge på nogle ressourcer, som måske har været tildelt ét sted, og så sige, at det godt kan være, det ikke har været så godt, og nu bruger vi dem et andet sted. Det synes jeg faktisk er meget sundt at gøre en gang imellem.

Kl. 11:12

Formanden :

Så er det hr. Per Clausen for en kort bemærkning.

Kl. 11:12

Per Clausen (EL):

Jeg synes sådan set, at fru Karin Nødgaard i sin indledning var meget præcis og ærlig, i forbindelse med hvordan Dansk Folkeparti ser på situationen for kunst og kultur i dag, for hun sagde, at finanskrisen og den heraf følgende dårlige økonomi stillede kunst og kultur over for nogle nye udfordringer, der måske kunne føre til, at noget blev bedre. Og det er vel for at følge op på den politik, at fru Karin Nødgaard nu også vil støtte regeringens politik på det økonomiske område, nemlig at man vil gennemføre nedskæringer på kunst- og kulturområdet, for udfordringerne vil ligesom skabe nogle betingelser for, at man får en bedre kunst og kultur i Danmark. Og er det ikke det, der er kernen i Dansk Folkepartis holdning i dag, altså at det var rigtig godt at skære ned, lige efter vi fik en ny regering, og at det er rigtig godt at skære ned nu, for det bliver det hele nok bedre af?

Kl. 11:13

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 11:13

Karin Nødgaard (DF):

Jamen der er jo ingen tvivl om, at vi alle sammen på vores områder, og også på andre politiske områder, gerne vil have de mest optimale forhold, men det er jo sådan, at vi må forholde os til virkeligheden, og virkeligheden er altså anderledes, og derfor må vi også sige, at der kan være områder, hvor der skal skæres. Men jeg synes også – og jeg vil gerne gentage mig selv i forhold til svaret på den tidligere spørgers spørgsmål – at det altså en gang imellem er vigtigt, at man faktisk ryster posen og siger: Kan vi bruge pengene på en anden måde? Og når jeg nævner det med udfordringerne for de forskellige kulturinstitutioner, er det, fordi jeg også tror, at det egentlig kan være sundt en gang mellem, også inden for egne vægge, at gå ind og kigge på: Er der ikke noget her, hvor vi måske kunne gøre det lidt anderledes? Jeg tror faktisk, det er meget sundt, så man ikke helt stagnerer i de forhold, der har været igennem årtier.

Kl. 11:14

Formanden :
Hr. Per Clausen.

Kl. 11:14

Per Clausen (EL):

Det er fint nok. Så ved vi, at Dansk Folkeparti har det grundsynspunkt, at færre penge nok fører til bedre kvalitet, i hvert fald på

kunst- og kulturområdet. Det bliver spændende at se, om det også kan udvides til at omfatte ældreområdet og andre områder.

Så er der bare en enkelt anden ting, jeg vil kommentere. Jeg kan se i det forslag til vedtagelse, at Dansk Folkeparti hilser den sprogpoltiske indsats, som regeringen har gennemført, velkommen og siger, at det er en rigtig god indsats, som man er glad for fortsætter. Det er altså ikke så lang tid siden, at vi herinde i Folketingssalen måtte høre hr. Søren Krarup rase, for nu at sige det mildt, over den sprogpoltiske indsats, der blev gennemført. Altså, hvad er der sket, når Dansk Folkeparti går fra at være meget, meget vrede over et svigt fra regeringens side på det sprogpoltiske område til at hilse den indsats, man yder, velkommen?

Kl. 11:14

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 11:14

Karin Nødgaard (DF):

Så håber jeg også, at hr. Per Clausen har noteret sig, at der iværksættes en kampagne for det danske sprog, og det er jo selvfølgelig noget af det, som Dansk Folkeparti har været meget optaget af at vi arbejder videre med. At fortsætte er jo ikke det samme, som at man afslutter noget. Dansk Folkeparti vil fortsat have en meget stærk fokus på det danske sprog og på, hvordan vi bevarer det, og jeg synes faktisk også, at kulturministeren i sin tale var meget inde på, at vi har en forpligtelse til at bevare det danske sprog, og at kulturministeren også vil arbejde for det. Så jeg kan sagtens følge, at vi er i en god gænge i forbindelse med en sprogpolitik.

Kl. 11:15

Formanden :

Så er det hr. Jørgen Poulsen, kort bemærkning.

Kl. 11:15

Jørgen Poulsen (RV):

Det lyder jo meget besnærende, når man hører alt, hvad Dansk Folkeparti vil gøre for kunsten, men så kommer hele den snak om de økonomiske realiteter og krisen, der kradser, og så lyder det, at denne realitet er kommet senere til kunsten og kulturen end til andre, så man har fået god tid til at vænne sig til den. Hvad er det, som kunsten og kulturen skal vænne sig til? Er det nedskæringer, og i så fald på hvilke områder er det, kunsten skal vænne sig?

Kl. 11:16

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 11:16

Karin Nødgaard (DF):

Det er jo sådan, at vi har nogle ofte 4-årige bevillinger til forskellige kulturinstitutioner, og det er jo dem, som man så har at agere ud fra. Det er derfor, jeg siger, at man har haft lidt længere tid til at kunne vænne sig til de faktiske forhold i forhold til den finanskrisen, der er. Og jeg mener altså ikke, at vi altid behøver at sige, at det så skal være nedskæringer, men det kan være, at den enkelte institution skal gå ind og kigge på, hvordan den f.eks. kan arbejde for at få solgt nogle flere billetter, om der er nogle andre målgrupper, man skal satse lidt på, og det er dér, jeg siger, at man har haft lidt længere tid på mange af kulturinstitutionerne til at indstille sig på, at der er nogle ændrede forhold at agere ud fra.

Kl. 11:16

Formanden :

Hr. Jørgen Poulsen.

Jørgen Poulsen (RV):

Det er fint, men jeg bliver bare nødt til at spørge: Hvad er det helt nøjagtigt, man har for sig? Der må da kunne svares helt klart på, om Dansk Folkeparti vil være med til at give flere penge eller færre penge til kulturen.

Kl. 11:17

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:17

Karin Nødgaard (DF):

Der tror jeg også, at jeg kan svare meget klart, nemlig at jeg tror, at det ud fra det billede, vi har, nogenlunde vil være status quo, men det bliver måske noget med at omfordele nogle ressourcer.

Kl. 11:17

Formanden :

Så er det hr. Flemming Møller Mortensen for en kort bemærkning.

Kl. 11:17

Flemming Møller Mortensen (S):

Mange tak. Nu er det sådan, at idræt, uanset om det er bredde- eller eliteidræt, fylder rigtig meget for rigtig mange danskere. Det er også et væsentligt element i vores kulturpolitik.

For snart længe, længe siden, jeg vil endda sige for alt for længe siden, udtalte Breddeidrætsudvalget sig. Det kom med nogle anbefalinger til, hvordan man kunne stimulere og understøtte breddeidrætten i Danmark bredt og netop også helt ud i hjørnerne af Danmark, som fru Karin Nødgaard talte om væsentligheden af lige før.

Jeg har et par spørgsmål, for Breddeidrætsudvalgets førsteprioritet var, at man skulle sikre 1 times daglig motion eller bevægelse til børn og unge. Er det noget, Dansk Folkeparti har haft med i sine overvejelser og eventuelt i overvejelserne sammen med regeringen? For regeringen har slet ikke handlet på det her punkt. Det er mit første spørgsmål.

Kl. 11:18

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:18

Karin Nødgaard (DF):

Jamen jeg synes jo, at det er et rigtig godt spørgsmål at få, for jeg synes også selv, at netop idrætten er så utrolig vigtig, fordi der er så mange sidegevinster ved, at man har et aktivt fritidsliv, og ved, at børn og unge, ja, i det hele taget at mennesker i alle aldre bevæger sig. Derfor er det selvfølgelig også et område, som Dansk Folkeparti ønsker at – hvad skal man sige? – holde meget øje med.

Jeg synes jo, at det var meget interessant, da vi fik Breddeidrætsudvalgets rapport og de anbefalinger, der kom med den, og især også, da vi fik lavet de her breddeidrætskommuner. Der er det da Dansk Folkepartis store håb, at mange af de ting, der bliver sat i værk rundt omkring i de kommuner, der er blevet udvalgt, vil kunne sprede sig til hele landet, sådan at man nærmest får en form for idébank, og at vi på den måde så vil se flere og flere børn og unge bevæge sig.

Omkring det undervisningsmæssige vil jeg sige, at der ikke er nogen tvivl om, at det ville være det optimale, hvis det var sådan, at man kunne sige, at alle børn skulle bevæge sig 1 time dagligt. Jeg tror faktisk, at der er rigtig mange børn, der gør det, men vi har desværre også en gruppe, der ikke gør det, og der har vi helt klart en udfordring, og det anerkender jeg.

Formanden :

Hr. Flemming Møller Mortensen.

Kl. 11:19

strofalt, der vil det få nogle meget, meget alvorlige konsekvenser, er jeg bange for.

Kl. 11:19

Jeg vil gerne høre, om fru Karin Nødgaard vil være med til, at vi sammen gør noget for at sikre, at der bliver tålelige forhold på det her enormt vigtige område, som jeg ved ligger fru Karin Nødgaards hjerte lige så nært, som det ligger mit hjerte nært. Vil fru Karin Nødgaard være med til, at vi igen prøver at få gang i en periode, hvor de her musikalske grundkurser kan få et godt forløb?

Kl. 11:22

Flemming Møller Mortensen (S):

Jamen så er det godt, at det er fru Karin Nødgaard, jeg prøver at holde en lillebitte smule fast på det, for kulturpolitikken har jo været bestemt af VKO-samarbejdet i rigtig mange år i Danmark. Derfor må jeg da sige, at jeg synes, at det er dejligt at høre, at fru Karin Nødgaard siger, at man vil holde øje med det.

Så nævner fru Karin Nødgaard, at vi har fået breddeidrætskommunerne. Ja, men problemet ved breddeidrætskommunerne er ikke, at det ikke i og for sig drejer sig om et godt formål og en god idé, det er, at der bare ikke er ret meget bredde over dem. Det er forholdsvis få kommuner, det her drejer sig om.

Så for mig at se står VKO-samarbejdet stadig væk i stampe på kulturområdet og idrætsområdet. Det er ord, men der er ganske få handlinger. Hvordan vil fru Karin Nødgaard få sat flere handlinger bag? Og hvilket pres vil fru Karin Nødgaard lægge på regeringen for, at der også allokeres ressourcer, så der ikke bare er en idébank på det her område?

Kl. 11:20

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:20

Karin Nødgaard (DF):

Jeg ved ikke, om det bliver nødvendigt at lægge et pres, for jeg tror egentlig, at både regeringen og Dansk Folkeparti har mange fælles holdninger til det. Det er i hvert fald noget, som Dansk Folkeparti arbejder aktivt for hele tiden at have på dagsordenen.

Der synes jeg også, at det er vigtigt, at man er bekendt med, at vi faktisk i morgen skal gå ind og debattere en ny spillelov. Der har det været helt klart fra Dansk Folkepartis side, at vi ville sørge for, at man netop fik de midler til rådighed til de frivillige, almennyttige formål, som vi ved der er så mange af rundtomkring i Danmark. Foreningslivet er så rigt i Danmark, og det skal vi sørge for at støtte i mange år frem. Og der kunne vi se, at der var nogle tendenser til, at det kunne blive temmelig besværligt. Derfor sørgede vi også for at få lavet en overgangsordning i forbindelse med finansloven, hvor man netop afsatte ekstra 110 mio. kr., sådan at det ikke blev for hårdt for de forskellige foreninger.

Så Dansk Folkeparti er fuldt opmærksom på det, og vi skal nok ånde regeringen godt i nakken.

Kl. 11:21

Formanden :

Så er det fru Pernille Frahm for en kort bemærkning.

Kl. 11:21

Pernille Frahm (SF):

Tak. Fru Karin Nødgaard og jeg har rigtig meget tilfælles. Vi er begge to skolelærere, vi er begge to glade for børn og musik og de musik-kreative fag, og vi har begge to været meget optaget af, at børn og unge får gode muligheder for både at udøve og nyde gode kulturtilbud. Men der er et lille problem, som jeg gerne vil høre fru Karin Nødgaards mening om.

Vi havde et 3-årigt forløb, hvor man gav et ekstra tilskud til den rytmiske musik, som bl.a. betød, at de musikalske grundkurser, MGK'er, fik et vældigt løft. Den periode udløb, og beløbet faldt bort. Det betyder, at der nu er en rigtig, rigtig svær situation rundtomkring i landet på de musikalske grundkurser. I København er det helt kata-

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:22

Karin Nødgaard (DF):

Jamen der er ingen tvivl om, at det er et område, som selvfølgelig har vores bevågenhed, og som vi er opmærksomme på. Men vi må også huske, at på det her område har kommunerne et stort ansvar, nu nævner fru Pernille Frahm selv Københavns Kommune.

Vi kan ikke løfte det hele, med hensyn til hvad der skal være af råderum. Men vil der være nogle ekstra ressourcer, vil der være noget i forbindelse med den omfordeling, som jeg nævnte man kunne lave, hvor man kunne gå ind og kigge på det, så er Dansk Folkeparti altid villig til at kigge på det.

Jeg siger bare, at på nuværende tidspunkt bliver det svært at finde nogle ekstra ressourcer. Og jeg synes altså, at vi skal være realister.

Kl. 11:23

Formanden :

Fru Pernille Frahm.

Kl. 11:23

Pernille Frahm (SF):

Jeg tror, at fru Karin Nødgaard lige husker forkert, når det handler om det kommunale ansvar for MGK, for der er der et fuldstændigt statsansvar, kommunerne har ikke noget som helst ansvar for MGK, det er en del af aftalen i forbindelse med strukturreformen. Så det er ene og alene statens ansvar, det er ene og alene os herinde, der skal løfte den opgave. Derfor håber jeg så, at fru Karin Nødgaard vil være med til at tage ansvar for det, så vi kan få ordnede forhold igen.

Den anden ting, jeg vil spørge om, er i forbindelse med det forslag til vedtagelse, som vi har fremsat fra oppositionens side. Jeg spurgte også hr. Troels Christensen om det. Så vidt jeg kan se, er den store forskel mellem vores forslag og fru Karin Nødgaards forslag, at alle partier ifølge vores forslag bliver indkaldt til forhandlinger. Jeg vil gerne høre, hvorfor fru Karin Nødgaard vil modsætte sig det. Hvorfor kan fru Karin Nødgaard ikke støtte det forslag til vedtagelse, så vi bliver et samarbejdende Folketing på det her område?

Kl. 11:24

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:24

Karin Nødgaard (DF):

Nu er der ikke nogen, der siger, at vi ikke kan støtte, at man skal samarbejde. Nu er det heller ikke Dansk Folkeparti, i hvert fald ikke endnu, der inviterer til forhandlinger og møder, det er trods alt ministeren. Derfor er det selvfølgelig ikke mig, der er den rette at spørge om det. Men vi har aldrig haft nogen intentioner om, at der er nogle, der ikke skal være med til forhandlinger og møder. Der er andre ting i det forslag til vedtagelse, som Dansk Folkeparti eller regeringen måske ikke har syntes om.

Man kunne også vende det om og spørge: Hvorfor vil oppositionen ikke være på det forslag til vedtagelse, som vi har fremsat? Det kunne jo også have været meget oplagt at gøre det.

Så vil jeg gerne anholde det, fru Pernille Frahm siger om kommuner og sådan noget. Det, jeg siger, er, at kommunerne altså har et stort ansvar, og kommunerne må også gerne nytænke og være med i nogle ting, lige så vel som staten må. Vi har ikke en bundløs kasse, vi kan tage af, og sådan forholder det sig nu engang.

Så vil jeg altså også gerne lige slå fast med syvtommersøm, at det er sådan, at det er Dansk Folkeparti, som bl.a. var med til at sørge for, at det, der hedder Levende Musik i Skolen fik ekstra bevillinger, fordi vi mener, at børn og unges møde med musikken er så utrolig vigtigt. Det fik vi klaret i forbindelse med forrige års finanslov. I forbindelse med dette års finanslov var det så et spørgsmål om huskunstnerordningen, som Dansk Folkeparti også var med til at føre igennem. Så jeg synes, at vi har gjort rigtig meget for børn og unges møde med kulturen. Der er masser af udfordringer stadig væk, og dem tager vi gerne imod.

Kl. 11:25

Formanden :

Tak til fru Karin Nødgaard. Så er det fru Pernille Frahm som ordfører for SF.

Kl. 11:26

(Ordfører)

Pernille Frahm (SF):

Ja tak. Det er jo en svær tid lige nu for kulturen, og det er det jo, fordi vi har oplevet en udvikling, hvor mere og mere af det, kulturen skulle bygge på, bliver lagt over til private sponsorer. Og når finanskrisen så raser over landet, påvirker det selvfølgelig enormt, hvad der sker rundtomkring på vores kulturinstitutioner, hvad der sker i vores kommuner, hvad der sker på vores teatre, og hvad der i det hele taget sker på kulturområdet.

Regeringen skal også i gang med at forhandle økonomi med kommunerne, og det vil betyde endnu flere stramninger i den kommende tid udeomkring lokalt. Så vi kan forudse, at der bliver en kæmpe debat ude lokalt om, hvordan man skal få pengene til at slå til. Vi kan også frygte, at det vil ende op med en debat, hvor bl.a. forholdet mellem kultur og velfærd pludselig vil tegne sig som en konflikt. Der vil jeg gerne sige, at jeg synes, det er rigtig vigtigt at få slået fast, at det, når vi snakker om forholdet mellem kultur og velfærd, er fuldstændig fejlagtigt at påstå, at det er et modsætningsforhold. Det er tværtimod et forudsætningsforhold.

Hele den måde, vi laver velfærd på i det her samfund, hænger så tæt sammen med den måde, vi laver kultur på. De to ting har så meget at sige hinanden og så meget at påvirke hinanden med, at det er en fejlagtig strategi at tro, at man kan sikre en bedre velfærd ved at skære ned på kulturen.

For SF er det vigtigt, at kultur er noget, man har mulighed for at deltage i, modtage, se på, opleve, få udfordringer fra, uanset hvilken pengepung man har, og uanset hvilket postnummer man bor i.

Når vi kigger på os selv og kigger på den udvikling, vi er inde i, kan vi spørge os selv, om vi vil være tilfredse med et land, hvor vi, når vi bliver gamle, skal være tilfredse med at blive vasket og blive madet. Det tvivler jeg meget stærkt på vi vil være. Jeg tror, vi alle sammen vil blive ved med at ønske at se gode film, at kunne høre god musik, at opleve godt teater, at læse gode bøger, at se noget spændende og interessant i fjernsynet, at høre noget spændende og interessant i radioen. Alle de her ting er jo en del af vores fælles kulturforpligtelse.

Vi kan også spørge os selv, om vi vil være tilfredse med at leve i et land, hvor vi skal overtage andres kulturprodukter, om vi vil være tilfredse med, at det, vi får tilbudt af kultur, er noget, som andre har produceret, f.eks. amerikanske serier, oversatte bøger. Der er ikke

nødvendigtvis noget i vejen med det, men om det vil kunne tilfredsstille vores behov for kunst og kultur, er et spørgsmål.

Vi kan også spørge os selv, om vi vil være tilfredse med et samfund, hvor det er fortidens kunst og kultur, der skal dække vores behov for udfordringer, vores behov for at få aha-oplevelser, vores behov for at kunne ændre vores syn på os selv. Jeg er helt sikker på, at alle vil kunne svare nej til de tre spørgsmål, fordi kultur er et fundamentalt behov. Det er ikke noget, der kan vente, til vi alle sammen er rige nok, mætte nok, har nok køkkener, har nok firehjulstrækkere, har nok forbrugsgoder, det er noget, vi har brug for hele livet, det er noget, alle samfund har brug for.

Det er et fælles ansvar, det er ikke et lokalt ansvar, det er ikke den enkeltes ansvar, det er fælles ansvar, fordi det er så vigtigt et fundament i forhold til hele vores demokrati og hele vores velfærdssystem. En god udvikling i hele landet må være noget, vi alle sammen skal tage ansvar for.

Hvor vil vi gerne leve, hvor vil vi gerne arbejde? Det afhænger jo i høj grad af, hvad der er at komme efter. Vi vil gerne flytte til en by som København eller Århus eller Aalborg eller Berlin for den sags skyld, fordi der sker noget, men vi skal også sikre, at folk synes, det er sjovt at flytte andre steder hen, og at vi ikke laver en tiltrækning til centrene i det her land, for vi skal sikre, at der foregår noget, der er interessant i hele landet.

Jeg kunne nævne en lang række områder, men den gule lampe er allerede tændt her, så jeg ved, at vi nærmer os tiden, hvor der kun er 1 minut tilbage. Jeg vil nævne nogle enkelte alligevel. Vores folkebiblioteker, er jo et af de få steder, hvor man stadig væk kan mødes i et helt ukommercielt forum, hvor man stadig væk har et kulturpunkt, træfpunkt for information, for udfordringer, for oplysninger, for oplevelser, som er en oase i et stadig mere og mere kommercielt hav.

Der er lige kommet en rapport fra bibliotekerne, og jeg vil gerne høre, om kulturministeren vil kigge på den, om, hvor lang tid det vil tage, og om vi skal vente lige så længe, som vi gjorde i forbindelse med breddeidrætten, »Sprog til tiden« og de andre meget, meget spændende rapporter, vi har oplevet under den her regering.

Så kan jeg se, at den røde lampe lyser, og at formanden er lige ved at rejse sig op, men jeg vil bare lige nævne et par punkter: kunsternes sociale vilkår, børneteatrene og digitaliseringen.

Vores del af den globale kulturarv ligger inde i Rigsarkivet og er ved at smuldre op. Det kan vi simpelt hen ikke være bekendt, der skal sættes ind, så kulturarven også kan blive til gavn for fremtiden. Tak.

Kl. 11:31

Formanden :

Tak. Der er en kort bemærkning fra fru Karin Nødgaard.

Kl. 11:31

Karin Nødgaard (DF):

Tak. Jeg kunne godt tænke mig at høre fru Pernille Frahm om det, som hr. Mogens Jensen sagde i sin indledning om blokpolitik osv. Er det her ikke en form for omvendt blokpolitik? Jeg går ud fra, at fru Pernille Frahm har læst VOK's forslag til vedtagelse. Hvad er det, der i den tekst gør, at Socialistisk Folkeparti ikke kan være med? Det synes jeg kunne være interessant at høre.

Kl. 11:32

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:32

Pernille Frahm (SF):

På indholdssiden kan jeg gå ind for det hele. Der er ikke noget på indholdssiden, som jeg vil modsætte mig.

Men det, der er kendetegnende, og som også har været kendetegnende for en del af de taler, der er kommet fra regeringspartierne og Dansk Folkeparti, er, at det er dejligt uforpligtende. Der er ikke noget forpligtende i det. Det var for nu at sige det på godt dansk en meget smuk skåltale, der blev holdt. Den kan vi da alle sammen klappe af.

Men forskellen mellem det forslag til vedtagelse og det forslag til vedtagelse, der kommer fra vores side, er, at vi forpligter regeringen til at indkalde os til nogle samtaler om det, og at vi skal gå i gang med at arbejde med det. Det er det, der står i vores forslag til vedtagelse. Det synes jeg er den store forskel på vores forslag og det forslag til vedtagelse, som fru Karin Nødgaard vil stemme for om lidt.

Kl. 11:32

Formanden :

Fru Karin Nødgaard.

Kl. 11:32

Karin Nødgaard (DF):

Så kunne jeg godt tænke mig at høre: Er det ikke lidt letkøbt at sige det der om det forpligtende? Jeg synes jo netop, at jeg i hvert fald i min ordførertale foreslår, at vi går ind og kigger på hele vores støtte-system og ser på, om der ikke er nogen måder, hvorpå vi kan bruge de ressourcer på en lidt anden måde. Vil Socialistisk Folkeparti være med til, at vi går ind og kigger på, om vi kan ryste posen og se, om der er en anden måde at bruge ressourcerne på?

Socialistisk Folkeparti må jo også anerkende, at der altså er krise i samfundet, og at det nok er svært at finde en masse ekstra ressourcer. Det drejer sig ikke kun om kulturlivet; det drejer sig bredt om hele paletten af det politiske område, som vi til hverdag arbejder med i Folketinget.

Kl. 11:33

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:33

Pernille Frahm (SF):

Men igen, jeg vil gerne være med, hvis det forpligter, at vi forpligter os på at gøre noget.

Jeg vil bare sige, at hvis man ryster posen, kommer der altså ikke ret meget ud, for den pose er allerede blevet rystet. Det startede regeringen jo med at gøre. Regeringen startede med at lave en nedskæring.

Når fru Karin Nødgaard nævner de to sidste finanslove, og at man gav et løft til det ene og så gav et løft til det andet, må jeg sige, at da man gav et løft til det andet, skar man ned på det første. Man lukker lidt op et sted, og så bliver der råbt hurra, og året efter fjerner man det, for så kan man få et hurraråb på et andet område. Det er altså ikke en ordentlig måde at lave kulturpolitik på.

Man skærer ned og fjerner ting, som har vist sig at have en værdi, for f.eks. at give penge til Jellingestenene – al respekt for dem, jeg synes, det er vældig godt, at man gør noget for Jellingestenene, men at det er det store kulturpolitiske fremstød fra Dansk Folkepartis side, forstår jeg ikke.

Kl. 11:34

Formanden :

Tak til fru Pernille Frahm. Der er ikke flere ønsker om korte bemærkninger. Den næste ordfører er hr. Henrik Rasmussen for Det Konservative Folkeparti.

(Ordfører)

Henrik Rasmussen (KF):

Jeg må sige, at debatten her meget godt skildrer borgerlig og socialistisk politik, for har man en gang fået, skal man altid have. Det er i hvert fald ikke det, vi mener i den borgerlige lejr.

Det Konservative Folkeparti følger naturligvis den kulturelle udvikling løbende. Vi er enige i ministerens redegørelse om, at der er fire væsentlige hovedpunkter i de kulturpolitiske udfordringer i de næste år. Der er globaliseringen og digitaliseringen. Der er det at gøre kulturen til et tilbud til alle, og så er der også forholdet til den økonomiske krise, som naturligvis også er meget væsentlig.

En vigtig konservativ forudsætning for at fremme kunsten og kulturen via de etablerede statslige og kommunale støtteordninger er at sikre, at kvalitetsbegrebet er centralt i hele kulturstøtten.

Danmark skal spille en kulturel rolle på verdensmarkedet, hvor vi f.eks. allerede nu har et rigtig godt brand på bl.a. designområdet.

Udviklingen af kreative talenter er også utrolig vigtig. Det kræver høj faglig kvalitet på vores videregående kunstneriske uddannelser for at styrke hele den talentmasse, der er i vores vækstlag, og som naturligvis også skal fremmes. Vi skal fortsat sikre den høje kvalitetsudvikling på vores uddannelser, så de ligger på et rigtig højt internationalt niveau. Jeg synes også, at vi tydeligt kan se rundtomkring i verden, at Danmark rent faktisk begynder at komme på den globaliserede dagsorden.

Vores filmbranche er et rigtig godt forbillede, for her er dansk kultur og kunst, og de evner jo faktisk at sætte den danske kultur ganske højt på den internationale scene. Det bringer jo rigtig mange ting med sig. Det er bl.a. en platform for dansk branding af både mode, design og skuespil, men sandelig også af arkitektur osv.

Dernæst er der vores forpligtelse til at sikre kulturarven, at vi som danskere kender vores historie og ikke mindst vores sprog. Vi er også forpligtet til at skabe en bæredygtig kulturarv, så nutidens kunst bliver en del af fremtidens kunst- og kulturliv.

Det er også vigtigt at skabe en kunstnerisk integration i og til vores erhvervsliv, for kultur og oplevelsesøkonomi er bl.a. noget af det, der skal være med til at bane vejen for et endnu stærkere kulturliv i Danmark – både lokalt og internationalt. Det er jo også her, at vi rent faktisk har mulighed for at kunne gå ind og præge den negative vækst, der i øjeblikket er i verden, hvor vi specielt i den her økonomiske krise, som vi har, gerne vil prøve at skabe en kunstnerisk og kulturel vækst.

Det Konservative Folkeparti støtter det forslag til vedtagelse, som er fremsat af Liberal Alliance, Venstre, Dansk Folkeparti og naturligvis De Konservative.

Kl. 11:38

Formanden :

Tak. Hr. Mogens Jensen for en kort bemærkning.

Kl. 11:38

Mogens Jensen (S):

Tak. Nu sagde den konservative ordfører, at det var oppositionens politik, at har man en gang fået, skal man altid have. Det synes jeg jo er meget, meget interessant, særlig når man ser, hvad en af grundene er til, at vi nu står i en situation, hvor vi har et underskud på de statslige finanser på op mod 100 mia. kr., som det jo er tydeligt at kulturen også skal til skære ned på baggrund af. Er det så ikke, fordi Det Konservative Folkeparti sammen med regeringen har stået for en skattepolitik gennem de sidste år, hvor man har givet markante skattelettelser til de mest velstillede i det her land, altså dem, som har fået, skulle mere have? Det betyder så nu, at der skal skæres ned på bl.a. kulturområdet og på en lang række andre velfærdsområder. Vil den konservative ordfører også her i dag tilkendegive, at man kan

forvente nu, at der kommer nedskæringer på kulturområdet som et led i regeringens nulvækstplan?

Kl. 11:39

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 11:39

Henrik Rasmussen (KF):

Jeg synes, at hele debatten her drejer sig om, at vi skal prioritere de midler, som vi i virkeligheden har. Jeg synes, at det er imponerende, at oppositionen hele tiden nævner skattelettelser og siger, at hvis man ikke havde de skattelettelser, kunne det finansiere hele Danmark. Jeg kan ikke se nogen som helst steder, hvordan det, der ligger i forslaget til vedtagelse fra oppositionen, bliver finansieret. Skattelettelser er bl.a. med til at skabe vækst, og man må jo sige, at niveauet i øjeblikket ligger nogenlunde fast som det for 2001, og man må sige, at det jo var et rigtig godt kulturniveau, som man havde på det tidspunkt i 2001-budgetterne. Det må Socialdemokratiet virkelig anerkende at det var. Og man må sige, at der er sket rigtig meget i samfundet siden da.

Det, jeg synes, der er interessant, er, at vi jo ikke på nogen måde har fået et ringere kulturliv, tværtimod. Endnu flere er rent faktisk begyndt at bruge vores kunst- og kulturliv. Det synes jeg er fantastisk. Det vil sige, at øget offentlig støtte ikke er ensbetydende med, at der er flere, der går hen og bruger kunst og kultur i Danmark. Det synes jeg er en vigtig pointe.

Kl. 11:40

Formanden :
Hr. Mogens Jensen.

Kl. 11:40

Mogens Jensen (S):

Det, jeg bare ønsker at slå fast, og det bekræfter ordføreren så her, er jo altså, at regeringens nulvækstplan og den spareplan, der ligger for de kommende år, også kommer til at ramme kulturinstitutioner, kulturlivet og danskernes og ikke mindst børn og unges muligheder for at opleve kunst og kultur, ligesom de kommer til at ramme på hjemmehjælps-, ældrepleje- og daginstitutionsområdet. Så det er jo fint, at ordføreren erkender det her i dag. Men det er jo forkert, når ordføreren siger, at flere danskere i den forgangne periode er begyndt at bruge kunst- og kulturtilbud. Det passer ikke. Der er stadig væk, og det har der været de sidste 10 år, en tredjedel af danskerne, som ikke er med, og som ikke har mulighed for at bruge samfundets kulturtilbud, og det er det, vi ønsker at gøre noget ved, bl.a. i vores forslag til vedtagelse.

Men det, jeg også lige ville høre ordføreren om, er: Hvorfor kan ordføreren ikke støtte det forslag til vedtagelse, der ligger fra oppositionen her i dag? Hvad er det for punkter konkret, ordføreren er uenig i?

Kl. 11:41

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 11:41

Henrik Rasmussen (KF):

Jeg er bl.a. uenig, når man skriver, at vi skal lave en handlingsplan. Det kan jeg ikke se bringer noget som helst bidrag til kunsten. Jeg er også meget uenig, når hr. Mogens Jensen siger, at den tredjedel af befolkningen, som ikke bruger kunsten, skal vi sætte flere ressourcer af til. Jeg vil netop sige, at hvis der er noget, som regeringen har gjort, så er det lige præcis at bruge ressourcer på kunst til alle med henblik på at ramme den tredjedel, som ikke bruger kulturtilbudde-

ne. Men jeg synes søreme også, at vi har en forpligtelse til at sikre og arbejde for de to tredjedele, som rent faktisk bruger kunsten og kulturen. Og det er så dér, vi i den borgerlige lejr ikke er bange for at prioritere og sige, at fordi man en gang har fået, er det ikke ensbetydende med, at man altid skal have. Det er reelt nok at sige, at der altså nu kommer nogle nye ting, der kommer nogle nye spirer, der kommer nogle andre, som skal til, og som skal have del i kunststøtten, og så må de, som har fået før, være etablerede kunstnere, så de også kan klare sig selv. Det synes jeg er en fin politik.

Kl. 11:42

Formanden :

Fru Pernille Frahm, kort bemærkning.

Kl. 11:42

Pernille Frahm (SF):

Nu ved vi jo, at det fra regeringens side i stigende grad har lydt, at kommunerne må påtage sig et større ansvar for den lokale kultur, og så ved vi også, at ordføreren, hr. Henrik Rasmussen, om meget kort tid skal til at være borgmester ude i en kommune og på den måde vil komme til at se det fra den anden side. Derfor vil jeg selvfølgelig gerne høre, hvordan hr. Henrik Rasmussen stiller sig til, at man herinde fra synes, at hvis der skal være et godt og stærkt kulturliv i Vallensbæk Kommune, må det ske for midlerne i hr. Henrik Rasmussens egen kasse. Eller er hr. Henrik Rasmussen enig med mig i, at det må være et fælles ansvar, at der er kultur til folk i hele landet?

Kl. 11:43

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:43

Henrik Rasmussen (KF):

Det spørgsmål er jeg meget glad for. Dertil kan jeg åbent sige, at jeg ikke er enig med fru Pernille Frahm. Jeg er tværtimod stolt af, at vi har en masse lokal kultur i Vallensbæk, som vi kan vise frem, og det kan vi gøre ved at prioritere og støtte det lokalt. Det skammer vi os på ingen måde over. Idrætten er blevet nævnt. Vallensbæk er et godt eksempel på, hvordan og hvorledes man både har breddeidrætten, og man også tilskynder eliten til at være der. Ved at have eliten får vi også bredden, og det skammer vi os på ingen måde over. Så nej, en gang imellem er det altså godt at have nogle lokale flagskibe, hvorom man kan sige, at det her er noget, vi er stolte af, for det kan få en masse andre til at få øjnene op for den rige kunst- og kulturliv, som er lokalt.

Kl. 11:44

Formanden :

Fru Pernille Frahm.

Kl. 11:44

Pernille Frahm (SF):

Den stolthed kan jeg sagtens forstå, og det er jo slet ikke det, vi er uenige om. Jeg ved faktisk ikke, om vi overhovedet er uenige, for jeg fik ikke svar på spørgsmålet. Det var, om der var et medansvar, eller om det alene skal være den lokale kommunekasses ansvar. Men hvis jeg så skal tro, at der var et svar, så må det jo være, at det alene er den kommunale kulturkasses ansvar, at det er der. Så går jeg også ud fra, at der ikke vil være nogen som helst former for nedskæringer på kulturaktiviteter i Vallensbæk Kommune, når hr. Henrik Rasmussen er blevet borgmester, og det er jeg selvfølgelig vældig glad for.

Så vil jeg lige kort spørge angående forslaget til vedtagelse. Den store forskel på det forslag, vi har, og det forslag, som hr. Henrik Rasmussen vil stemme for, er jo, at Folketingets partier pålægger

ministeren at indkalde Folketingets partier til forhandlinger. Hvorfor er hr. Henrik Rasmussen imod det?

Kl. 11:45

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 11:45

Henrik Rasmussen (KF):

Jeg vil sige, at det første spørgsmål forstod jeg simpelt hen ikke, for det er jo ikke sådan, at staten ikke giver nogen penge til kulturstøtte. Sådan lyder det nærmest, og det kan man jo ikke sige er tilfældet.

Til det andet spørgsmål vedrørende, hvad det er, så er det bl.a., at man pålægger at lave en kulturpolitisk handlingsplan. Jeg har svært ved at se, hvordan en kulturpolitisk handlingsplan skulle se ud. Vi arbejder med noget, som er så diffust, og vi har nogle enkeltsager, vi er i gang med nogle spændende forlig, teaterforlig og medieforlig og ting og sager, og vi tager diskussionerne der. Skal vi nu til at bruge ressourcer på, at vi i plenum skal sidde og lave en kulturel handlingsplan? Det lyder for mig som noget af det mest akulturelle overhovedet, det vil sige at komme kultur ned i en papkasse og sige, at her har vi så i øvrigt hele vores værdikultur, og så kan vi aflevere den.

Kl. 11:45

Formanden :

Tak til hr. Henrik Rasmussen. Der er ikke flere korte bemærkninger. Næste ordfører er hr. Jørgen Poulsen fra Det Radikale Venstre.

Kl. 11:46

(Ordfører)

Jørgen Poulsen (RV):

Tak. Det Radikale Venstre ønsker, at vi sikrer de bedst mulige rammer for den kunstneriske udfoldelse og på alle platforme, fordi vi mener, at kunst og kultur handler om menneskers liv og medleven og bidrager til et samfund, så det hænger sammen og kan udvikle sig.

For os er kulturpolitik i virkeligheden en frimodighedens politik. Kunst skal give mulighed for at opdage de rammer, vi fungerer i. Vores demokrati har brug for kunst, vel at mærke fri kunst. Et demokratisk samfund kan kun blive rigere af at blive udfordret, og af, at der er plads til debat og samtale og fornyelse. Derfor er kunststøtten, støtten til kunsten, også i virkeligheden et bidrag til demokratiet.

Dybest set kan et samfunds demokratiske udvikling jo måles på, hvordan staten forholder sig til kunsten. Derfor er det også en politisk opgave at støtte kunsten og give den rammer, inden for hvilke den kan udfolde sig. Det er en politisk opgave at sætte kunsten fri, men det må aldrig blive en politisk opgave at bestemme eller sætte rammer for, hvad kunstnerne skal bruge deres frihed til. Det er kunstnernes egen sag, det er ikke politikernes. Derfor er armlængdeprincippet i kunststøtten helt afgørende for os i Det Radikale Venstre.

Diktaturer og autoritære samfund kendetegnes ofte ved et stærkt kontrolleret kunstliv. Det er næppe tilfældigt, at avantgardekunstnere i Italien nærmest befinder sig i permanent krig med Berlusconi. Også her i landet har vi med mellemrum oplevet, at politikerne føler sig berettiget til at mene, at de skal bestemme, hvordan kunstnerne skal udfylde den ramme, som Folketinget sætter for kunststøtten. Vi hører meget om, hvad enkelte politikere kan lide, og endnu mere om, hvad de ikke kan lide. Vi hører om ansvarlig kunst og om uansvarlig kunst. Det ligger ligesom lige om hjørnet, at alt det, vi kan lide, skal væk eller nærmest forbydes. Det er lige ved, at man gerne vil bestemme, hvad kunst er, og hvad der ikke er kunst, ved simpel stemmeflerhed.

Man kan naturligvis altid diskutere, om man bliver klogere af at se Piero Manzoni's kunstværk »Merde d'Artiste«, kunstnerens lort på dåse, eller Evaristis guldfisk i blenderen, men det er jo netop hele ideen med fri kunst, at meningen kan være helt meningsløs. Netop det, vi ikke kan lide, kan jo netop være det, som bringer os videre.

Derfor ønsker vi i Det Radikale Venstre at stå vagt om den kunstneriske frihed. Derfor ønsker vi en mere generøs kunststøtte. Vi ønsker at skabe ro, så kunstnerne får ro til at kunne arbejde med kunsten. Vi vil gerne være med til at sikre, at alle mennesker, uanset hvor de bor i vores land, får mulighed for at deltage i de mangfoldige tilbud, som kulturlivet har at byde på.

Vi ser gerne, at der lægges mere vægt på fødekæden, kunstens vækstlag, at vi styrker børns og unges adgang til kunsten. Vi vil gerne være med til at give øgede muligheder for at styrke kvaliteten, også når det gælder medierne, når det gælder teatrene, den rytmiske musik, bibliotekerne og idrætten. Men først og fremmest ønsker vi at forsvare den kunstneriske frihed på alle platforme og også i økonomiske krisetider. Tak.

Kl. 11:50

Formanden :

Der er ønske om korte bemærkninger. Så vil jeg sige, at selv om der altid er frihed, det er der også her, så er det ikke alle franske ord, man behøver at oversætte, nødvendigvis, selv om man siger, at man skal tale dansk fra talerstolen - til dem, der forstår, hvad jeg siger. Så er det fru Karin Nødgaard.

Kl. 11:51

Karin Nødgaard (DF):

Jamen det var da en interessant tale at høre. Den lød ikke helt billig, vil jeg så sige. Det lød, som om der skulle findes rigtig mange ekstra ressourcer, i forhold til det som hr. Jørgen Poulsen gerne vil have.

Jeg noterede et citat, der lød, at kunststøtte er et bidrag til demokrati. Det synes jeg lyder rigtig flot. Demokratiet er også ytringsfriheden, og ytringsfrihed er jo også, at vi som politikere må sige noget. Vi er folkevalgte, og vi skal have lov til at ytre os om ting. Det er en del af det demokrati, vi lever i.

Så kunne jeg godt tænke mig at høre hr. Jørgen Poulsen: Er det ikke i orden, at politikere også har en holdning, også til kunsten?

Kl. 11:51

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:51

Jørgen Poulsen (RV):

Det er vel nærmest en betingelse for at være politiker, at man har en holdning til kunsten. Men for mig er det helt afgørende, at disse holdninger ikke bestemmes af, hvad man kan lide, eller hvad man ikke kan lide, eller af, hvad man selv synes er kvalitet eller ikke er kvalitet. Det er det problem, jeg har, og det er det, som jeg synes politikere skulle holde sig for gode til.

Kl. 11:52

Formanden :

Fru Karin Nødgaard.

Kl. 11:52

Karin Nødgaard (DF):

Jeg synes jo, det er vigtigt, at enhver har lov til at ytre sig, uanset hvilken kasket man har på.

Meget af hr. Jørgen Poulsens tale drejede sig jo om det, der hedder kunststøtten, så jeg vil gerne spørge, om hr. Jørgen Poulsen kunne være interesseret i, at man gik ind og kiggede på den og så på, hvordan vi måske kunne omfordele de ressourcer, vi nu engang har

til kulturen i dag, og bruge dem lidt bedre, så det måske ikke blev så dyrt. For hr. Jørgen Poulsen er jo inde på, at vi skal sørge for, at vi får sat nogle nye ting i værk.

Hr. Jørgen Poulsen snakker om en mere generøs kunststøtte, hvad ligger der egentlig i det? Kan vi bruge de penge, vi har, bedre, og hvad er den generøse kunststøtte?

Kl. 11:53

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 11:53

Jørgen Poulsen (RV):

Det er i hvert fald en af de måder, man kan gøre det på, at få mere for kronen. Det er jo ikke så interessant, hvor stor procentdelen er, så det er jeg da fuldstændig enig i.

Men min frygt er jo, at vi i disse økonomiske tider – og det synes jeg også er fremgået af Dansk Folkepartis ordførers tale – kunne vente os nedskæringer i takt med den økonomiske krise. Og der fik jeg da et rigtig godt svar, at der ikke var tale om nedskæringer, så vidt jeg forstod det, men om at holde gryden i kog, hvor den var.

Kl. 11:53

Formanden :

Tak til hr. Jørgen Poulsen. Den næste ordfører er hr. Per Clausen fra Enhedslisten.

Kl. 11:54

(Ordfører)

Per Clausen (EL):

Nu har jeg den grundopfattelse, at der er god brug for ældre mænd med en akademisk baggrund, gerne af mere humanistisk karakter, i dansk politik, så derfor har jeg ikke været helt uforstående over for de forventninger, der har været til kulturministeren, selv om jeg har svært ved at forstå, at de skulle kunne baseres på hans bedrifter som udenrigsminister, og at den største tjeneste, han har gjort befolkningen og oppositionen, vel er at holde op. Det har i hvert fald givet et helt nyt perspektiv på, hvordan man kan håndtere en udenrigsministerpost.

Men når man så lyttede til talen i dag, som kulturministeren holdt, må jeg jo erkende, at der ikke var så meget at have forhåbningerne i. Det har kulturministeren jo heller ikke lovet. Han har sådan set fra første dag sagt, at man ikke skulle forvente nogen forandringer, fordi kulturministeren naturligvis var bundet af regeringens politik, og derfor måtte det blive, som det blev. Den forandring, der har været, har måske været et lidt mere kvalificeret input til, hvad for noget kunst man nu bryder sig om eller ikke bryder sig om, end tidligere kulturministre har budt på, og ikke nødvendigvis nogen holdningsmæssig forskel, og det er vel sådan set naturligt nok, da kulturministeren nu efterhånden i en årrække er kommet fra en konservativ tradition og en konservativ tankegang, men måske alligevel et mere spændende input til debatten. Det har jeg ingen problemer med, så længe det står fuldstændig klart, at der skal være mindst halvanden arms afstand fra kulturministeren til de institutioner, der uddeler penge.

Men ellers må man jo sige, at det fortsætter og slutter, som det startede. Det begyndte med, at man, umiddelbart efter at vi fik en ny regering tilbage i 2001-2002, startede omfattende nedskæringer på de kunstneriske og kulturpolitiske bevillinger. Det var sådan, det startede. Efter det kom der så en lang, lang periode med stagnation, ingen udvikling i bevillingerne andet end det, der fulgte af løn- og prisstigninger. Når der så indimellem blev sat et nyt initiativ i gang, blev der skåret et andet sted. Nu slutter man, som man startede. Man slutter med nye nedskæringer på kulturområdet.

Det nytter jo ikke noget at opfatte de indlæg, der har været i dag fra Venstres, Konservatives, og Dansk Folkepartis og ministerens side på anden måde. Jeg hørte heller ikke statsministeren eller finansministeren den anden dag tale om, at kunst og kultur var et af de områder, der er fredet. Jeg hørte da, at hele det statslige område skulle skære ned, og at kommunerne skulle spare. Så jeg tror ikke, at der er nogen tvivl om, at det slutter, som det startede.

Et vigtigt problem er, at det jo ikke mindst berører kunstnernes livsbetingelser, livsmuligheder, som man i øvrigt gennem nogle tiltag på andre politikområder også har vanskeliggjort, for man kunne sige, at i de nicher, i de rum, der var, hvor man kunne udfolde sig kunstnerisk i systemer, der ikke var indrettet til det, men som dog alligevel fungerede på den måde, f.eks. arbejdsmarkedssystemet, har man jo lukket alle huller uden at åbne nye muligheder. Det vil sige, at mulighederne for at udfolde sig kunstnerisk og kulturelt i virkeligheden er blevet forringet under den her regering.

Et andet vigtigt problem er, at når man snakker om adgang til kunst og kultur for almindelige mennesker, kan vi jo ikke undgå at nævne, at der også er sket en systematisk forringelse af de økonomisk dårligst stillede menneskers livsvilkår i Danmark. Når mennesker bliver fattige, bliver det vanskeligere at bruge de ressourcer, man har, til at få adgang til kunst og kultur.

Det er derfor, at diskussionen om kulturpolitik har det ligesom diskussionen om fattigdom i det her land, nemlig at vi har en regering, der nægter at forholde sig til, at penge betyder noget. Udgangspunktet er: Skal vi ikke snakke om noget andet. Og det gælder, hvad enten vi snakker om fattigdom, eller vi snakker om kultur. Min pointe er, at dem, som ikke snakker om penge, må være dem, som i udgangspunktet altid har haft nok af dem, for ellers ved man godt, at penge er forudsætningen for at leve i et godt liv, eller en af de vigtige forudsætninger for at leve et godt liv. Det er selvfølgelig også sådan, det er for kunstnere.

Derfor er det rigtig ærgerligt, at vi nu står i den situation, at vi da for så vidt godt kunne have en lang og visionær debat, hvor vi kunne udpensle alle vores visioner for dansk kunst- og kulturpolitik, men når vi kommer til realiteterne, er der ingenting andet end mere af det samme, mere af det vi startede med, nemlig nedskæringer. Det vil vi også se på kunst- og kulturområdet ved den næste finanslov, og det synes jeg er rigtig ærgerligt.

Det er jo forklaringen på, vil jeg gerne sige, hvorfor Enhedslisten vil stemme imod det forslag, der ligger fra Venstre, Konservative og Dansk Folkeparti. Det er jo, fordi det er en lovprisning af den politik, som man har ført siden regeringsskiftet tilbage i 2001, en lovprisning af en politik, hvor man har forringet vilkårene for kunstnere, en lovprisning af en politik, hvor man systematisk har gjort det sværere og endnu vanskeligere for de mennesker, som i forvejen ikke brugte kunst og kultur særlig meget, at benytte sig af det. Det er en rigtig skidt ting, som vi i hvert fald ikke støtter.

Kl. 11:59

Formanden :

Der er ønske om en kort bemærkning fra fru Karin Nødgaard.

Kl. 11:59

Karin Nødgaard (DF):

Jeg synes jo, det er sådan, at hver gang vi hører Enhedslisten, kommer det til at lyde sådan meget kritisk, så jeg kunne godt tænke mig at spørge hr. Per Clausen, om der overhovedet ikke er noget positivt i forbindelse med den førte kulturpolitik, i forbindelse med det, der er sket igennem de seneste mange år, og de finanslove, der er vedtaget.

Jeg synes jo, der er taget mange initiativer, og jeg synes, der er mange ting, man har sørget for at bevare osv., og noget, man har bygget op. Det handler også om kommunernes rolle. Jeg kunne godt tænke mig at høre hr. Per Clausen måske komme med nogle positive

kommentarer i forhold til det, der egentlig foregår på kulturens område, for det er jo ikke nogen hemmelighed, at Enhedslisten ikke er med i ret meget af det, der faktisk bliver lavet af aftaler, forlig osv. Så nogle kommentarer til det synes jeg kunne være interessant.

Kl. 12:00

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 12:00

Per Clausen (EL):

Altså, jeg kunne tale meget længe og meget positivt om mange af de kulturelle og kunstneriske aktiviteter, der er i gang i Danmark. Og da en meget stor del af de aktiviteter jo forudsætter økonomiske bevil-linger enten fra kommunerne eller fra staten, er det klart, at der gives penge til mange rigtig, rigtig gode aktiviteter, og det synes jeg da er en positiv og god ting.

Det, jeg bare kan konstatere, er, at forholdene på en række områ-der er blevet ringere i den her regerings tid. De er blevet ringere, mens Dansk Folkeparti har haft indflydelse, og det er sådan set det, jeg holder hovedvægten på.

Ellers har fru Karin Nødgaard nok ret i, at Enhedslisten nok så-dan generelt set er mere kritisk over for den siddende regering og det siddende flertal end så mange andre.

Kl. 12:01

Formanden :
Fru Karin Nødgaard.

Kl. 12:01

Karin Nødgaard (DF):

Det var da et rimelig klart svar fra hr. Per Clausen. Men jeg kunne så også godt tænke mig at spørge om noget i forhold til det her forslag til vedtagelse, som Venstre, Konservative og Dansk Folkeparti har fremsat, og som hr. Per Clausen jo sådan set siger er en lovprisning. Det ved jeg sådan set ikke om det er, men måske er man realistisk, i forhold til hvordan billedet kan komme til at se ud, også fremadret-tet, og der er nogle aftaler, man gerne vil have ført igennem. Og der vil jeg da gerne høre hr. Per Clausen, om Enhedslisten kunne være indstillet på, at man sagde: Der er altså de ressourcer, der nu engang er, vi kan prøve at omfordele dem: Vi kan godt tillade os at turde tage noget fra nogle og måske give til nogle andre. Ville det være en mulighed i Enhedslistens optik?

Kl. 12:01

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 12:01

Per Clausen (EL):

Altså, jeg vil jo ikke afvise, at der på kunst- og kulturområdet er støtteordninger, som i virkeligheden mest antager symbolsk karak-ter, fordi de rammer nogle, som har en ganske god økonomi i forve-jen. Det kedelige ved det er bare, at når man går ind og kigger på de tal, der så er der, viser det sig, at man så ikke ved at hente lidt der kan gennemføre et egentligt løft i forhold til de kunstnere, som vir-kelig har brug for at forbedre deres økonomiske vilkår. Og det er jo svært at pege på nogle institutioner inden for det kunstneriske områ-de, hvor man, hvis man ikke laver grundlæggende om på deres be-tingelser, kan hente nogle penge, som man kan bruge til noget andet, for så skulle vi altså beslutte, at Det Kongelige Teater f.eks. skulle holde op med at vise forestillinger på Gamle Scene, som nogle har foreslået – ikke Dansk Folkeparti – og det er vi uenige i at man skal gøre; så der er meget store begrænsninger for, hvad man kan hente, uden at det vil give ubodelige skadevirkninger.

Kl. 12:02

Formanden :

Tak til hr. Per Clausen.

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genop-tages i dag kl. 13.00.

:

Mødet er udsat. (Kl. 12:02).

Kl. 13:00

Forhandling

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Mødet er genoptaget.

Vi er ved forespørgsel nr. F 32, og det er hr. Villum Christensen som ordfører for Liberal Alliance.

Kl. 13:01

(Ordfører)

Villum Christensen (LA):

Tak for det. Jeg føler mig dog ikke kaldet til at forlænge en lang kul-turpolitisk debat fra i formiddag, men i højere grad til at bifalde en særdeles kvalificeret, synes jeg, og meget nuanceret redegørelse fra den nye kulturminister – selv om der naturligvis udestår nogle initia-tiver. Jeg er specielt glad for vægtningen af det globale perspektiv, som også er med i teksten i forslaget til vedtagelse, og jeg tror, mini-sterens formuleringer var noget i retning af, at det jo ikke er nok at være verdensberømt i Danmark. Det er som bekendt i mødet med det fremmede, man finder ud af, hvem man er, og om de værdier, man repræsenterer, kan stå sin prøve.

Løfter vi problemstillingen op på samfundsniveau, ved vi jo også alle sammen, at der ikke er noget, der er så samlende for nationen, som når vores kunstnere og eliteudøvere klarer sig godt ude i den store verden.

Jeg er også glad for ministerens forsikring om at lette de admini-strative byrder for kulturinstitutionerne, og med hr. Jørgen Poulsens ord, hvis det tillades, er det vel en af de allervigtigste politiske opga-ver – med streg under politiske opgaver – at sætte kunsten fri, altså ikke at være politisk. Det gør man jo ikke med det kontrolhelvede, som i hvert fald rigtig mange kommunale ildsjæle oplever, og vi sy-nes bestemt ikke, at politikerne skal blande sig i, hvor udfordringer-ne, hvor provokationerne stopper rent kunstnerisk – heller ikke, når det handler om lort på dåse.

Vi støtter selvfølgelig det forslag til vedtagelse, vi er medfor-slagsstillere af.

Kl. 13:02

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Tak til ordføreren. Så er det kulturministeren.

Kl. 13:02

Kulturministeren (Per Stig Møller):

Jeg vil godt takke for debatten, som har været konstruktiv for de fle-stes vedkommende, men jo også, synes jeg, noget skæv fra nogle af de sidste taleres side. Jeg fatter ikke, at hr. Jørgen Poulsen kan køre en kulturdebat og sige, at man ikke må sige, hvad man kan lide, og ikke bruge den viden, man har, hvis man er politiker. Han sagde, at holdninger ikke må dikteres af, hvad man selv synes er kvalitet og kan lide. Nå! Hvor har hr. Jørgen Poulsen så sine holdninger fra? Fra en lærebog? Mon ikke man selv skulle være i stand til at finde ud af, hvad man synes er godt og skidt? Og det må man også have lov at give udtryk for. Man er faktisk valgt herind i Folketinget for at give udtryk for, hvad man synes er godt og skidt, både i den økonomiske

politik, i idrætspolitikken, i udenrigspolitikken og også i kulturpolitikken. Ellers skal man slet ikke stille op til valg til Folketinget, hvis ikke man vil sige, hvad man mener. Det gælder selvfølgelig også hr. Villum Christensen, som kom ind på det før.

Det, der er afgørende, er, at vi selvfølgelig skal kunne deltage i en kulturdebat, og kulturlivet skal også kunne diskutere med det politiske liv, men det afgørende og væsentlige og særegne danske, som jeg støtter og gerne vil styrke, er armslængdeprincippet, for det hænger sammen. De meninger, vi har om, hvad vi kan lide, skal vi selvfølgelig have lov at udtrykke, dem skal befolkningen selvfølgelig kende – de stemmer jo, det er et repræsentativt demokrati – men så er det ikke sådan, at kunstfondene og museerne skal klappe hælene sammen og følge det. Det er jo derfor, vi har armslængdeprincippet: at så kan de i øvrigt gøre, hvad de vil. Og det er jo også derfor – altså for at undgå indspisthed, eller at kun én smag eksisterer i landet – at Kunstfonden f.eks. skifter medlemmerne ud hvert tredje år. Jeg bryder mig ikke om systemer, hvor politikerne siger, hvad de kan lide, og så skal alle rette sig derefter; det er ikke systemer, jeg bryder mig om. Men jeg bryder mig sandelig heller ikke om politiske systemer, hvor politikerne ikke tør have en mening. Så jeg synes, hr. Jørgen Poulsen var meget, meget langt ude. Jeg vil forsvare den kunstneriske frihed, men jeg vil sandelig også forsvare min frihed til at ytre mig frit.

Så sagde hr. Per Clausen også nogle ting, som jeg ikke synes var det bedste, han har sagt her i Folketingssalen, og jeg var lidt skuffet over niveauet hos hr. Per Clausen; det plejer at være godt. Han sagde bl.a., at regeringen ikke ved, at penge er en forudsætning for et godt liv. Jo, det er jo lige præcis, hvad regeringen ved. Den ved jo godt, at pengene ikke trykker sig selv, og den ved jo også godt, at man ikke skal trykke penge, så man får inflation, sådan at når alle synes, de får flere penge, får de i virkeligheden færre. Den ved også, at pengene ikke falder ned fra himlen. Det vil sige, at regeringen ved, at for at få et godt liv og et godt samfundsliv skal man altså føre en ansvarlig økonomisk politik. Så det ved vi sandelig udmærket godt, men vi ved også godt, at de, som bare tror, at penge kommer af sig selv, formøbler det hele.

Så sagde hr. Per Clausen også noget andet, som flere oppositionspolitikere har sagt, og som også er forkert. Han sagde, at det slutter, som det startede. Slutter? Jeg har da ikke indtryk af, at vi slutter overhovedet. Vi er i gang med en ny begyndelse, så man kunne måske sige, at det fortsætter, som det startede, men det er jo ikke engang rigtigt, for kulturbudgettet i dag er på niveau med kulturbudgettet i 2001, og hvis hr. Per Clausen og de andre, som sagde det, synes, at det er så forfærdeligt nu, hvorfor stemte de så ikke imod S og R's økonomiske politik og kulturpolitik i 2000 og frem til valget i 2001? Er det kun, når vi står for det samme beløb, som SR stod for, at det er galt, men når SR står for beløbet, er det fint? Det kan jeg ikke få til at hænge ordentligt sammen.

Så vil jeg vende mig til hr. Mogens Jensen, og ham er jeg heldigvis meget mere enig med. Det var et godt, nuanceret og bredt indlæg, som jeg godt vil takke for. Og jeg vil også erklære mig enig med hr. Mogens Jensen i, at der ikke skal være så meget detailstyring, som der har været. Han brugte udtrykket: Stop detailstyringen af kulturinstitutionerne. Jeg er også enig i armslængdeprincippet. Vi skal afbureaukratisere, og vi skal have mindre detailstyring, og der- ved skulle vi også i den her økonomiske fase gerne frigøre midler, som så kan bruges mere konstruktivt inden for kulturpolitikken. Så der er jeg helt enig.

Kl. 13:07

Jeg er også enig i, at det er vigtigt med digitaliseringen af kulturarven. Nu forstod jeg på fru Pernille Frahm, at tingene ligger ovre i Rigsarkivet og mørner, og i stedet for giver vi penge til Jellingstenene. Det synes jeg var et meget dårligt eksempel fra fru Pernille Frahm, for jeg synes da, det er ret vigtigt, at vi sørger for, at Jellings-

tenene ikke smuldrer. Jeg tror ikke, ret mange ville takke os for at lade Jellingstenene smuldre, og derfor har vi selvfølgelig bevilget penge til, at Jellingstenene bliver sikret. Men det betyder da også, at det, der ligger i Rigsarkivet, Det Kongelige Bibliotek, på bibliotekerne osv., den store kulturarv, som kan digitaliseres, vil blive det, og der bruger vi altså rent faktisk 21 mio. kr. over de næste 3 år fra UMTS-midlerne til digitalisering af kulturarven. Dertil kommer så, at de nationale institutioner allerede arbejder intensivt med digitalisering. Så det er vi enige i. Og der er buddet fra regeringen altså også, at institutionerne er i gang, og der er afsat et beløb.

Så siger hr. Mogens Jensen, at der ikke er nogen udmeldinger om rytmisk musik. Nej, den debat havde vi jo i går, og der er tre udvalg i gang, og der synes jeg, det er rigtigt – og det må Folketinget altså indstille sig på er min indstilling – at når udvalg er i gang, så venter jeg altså også med at komme med en færdig mening, indtil udvalget har barslet. Der er egentlig ikke nogen grund til at have et udvalg, der går i gang med at undersøge området, hvis vi – og ministeren – før det overhovedet er færdigt med undersøgelsen, fortæller, hvordan det skal være. Så her vil jeg godt begrænse ministerens ytringsfrihed, vil jeg gerne sige til hr. Jørgen Poulsen. Og det er for at sikre, at man får alle synspunkter frem, før der træffes beslutning.

Så siger hr. Mogens Jensen, at der ikke er noget klart billede af bredde- og eliteidrætten. Altså, vi er enige i, at både bredde- og eliteidrætten er vigtig, og det offentlige bruger faktisk ca. 3,8 mia. kr. på idræt om året, hvortil kommer opførelse af idrætsfaciliteter. Så det er jo ikke sådan, at vi ikke gør noget. Vi ligger altså ganske godt. Men vi er i gang med at undersøge, hvordan vi kan følge op på Breddeidrætsudvalgets anbefalinger, for de er jo kommet. Og jeg synes, det er meget fint med den interesse, Socialdemokratiet har for spørgsmålet, og den vil jeg også godt hilse velkommen. Vi arbejder med en idrætsstrategi, og den vil jeg selvfølgelig gerne drøfte med Socialdemokratiet.

Så vil jeg også godt lige anholde en anden ting, som er blevet nævnt indtil flere gange, og det er, at 33 pct. af befolkningen ikke har brugt kultur. Tallet stammer fra en undersøgelse af kulturvanerne, som blev afsluttet i 2004, og det vil sige, at det drejede sig om kulturvaner fra 1987 og til omkring år 2000 – den skulle jo også skrives – 2002 måske. Der var 20 pct., som ikke havde brugt kulturen, og der var 13 pct., der brugte den sjældent. Det er også for mange, og derfor lavede min forgænger jo den her »Kultur for Alle«. Men det er jo ikke gået ringere under den her regering i hvert fald, for undersøgelsen er jo tilbage fra 2004 og dækker Nyrup Rasmussens periode, det vil sige, at det i Nyrup Rasmussens periode stod sløjt til, og man kan altså ikke bruge den til at dømme den her periode, for den gælder for den tidligere; man kan heller ikke frikende den nuværende periode, vi ved rent faktisk ikke, om det er gået op eller ned, men under alle omstændigheder er det om vanerne i 1990'erne vi ved noget. Og det vil jeg da også godt være med til at gøre noget ved, og derfor gør vi jo også det, at vi har kommuneprojektet, som skal være med til at pege fremad på kulturområdet, så flere får adgang til kulturen og får mulighed for at bruge den. Som fru Karin Nødgaard sagde, skal der uanset alder og køn, eller hvor man bor i landet, være mulighed for at stifte bekendtskab med kulturen og udnytte de glæder og fordybelser, man kan få gennem kulturen.

Til sidst vil jeg sige til fru Pernille Frahm, at de musikalske grundkurser altså rent faktisk modtager en årlig bevilling på finansloven på 37,4 mio. kr., og så kommer også musikskolerne til. Så hvis vi tager musikskolerne og disse grundkurser, er det oppe på 116 mio. statskroner. Så det, der forsvandt, var altså ikke de musikalske grundkurser, det, der forsvandt, var den ekstrabevilling, som man havde aftalt imellem partierne for en kortere periode, og vi har også drøftet – hr. Mogens Jensen og jeg i hvert fald – i Folketingssalen, at

når man siger, det er en forsøgsperiode, så er det altså en forsøgsperiode og ikke en nyetableret kendsgerning.

Men ellers vil jeg så til sidst igen sige tak for ikke mindst Socialdemokratiets meget konstruktive og visionære indstilling. Ud over regeringspartierne indlæg takker jeg oppositionen for, at Socialdemokratiet har leveret et så konstruktivt bidrag, og derfor håber jeg da også på, at vi kan få et godt samarbejde omkring disse store temaer, som jeg er glad for at vi har fået lejlighed til at drøfte i dag.

Kl. 13:12

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Der er en række korte bemærkninger. Fru Pernille Frahm for den første korte bemærkning.

Kl. 13:12

Pernille Frahm (SF):

Mange tak. Ministeren startede med at sige, at han sandelig havde ytringsfrihed. Jeg tror da overhovedet ikke, at der er nogen, der vil sige andet, end at man naturligvis har sin ytringsfrihed i det her land. Det er jo grundlovsfæstet og alt det dér, ikke? Så det behøver vi egentlig ikke at diskutere så meget.

Men spørgsmålet er, hvad man bruger den til ud fra den funktion, man sidder i. Det, som jeg husker debatten gik på, var, hvorvidt ministeren skulle afgøre, om noget var kunst eller ikke kunst. Det er måske derfor, man kan sige, at ministeren måske træder en lillebitte smule uden for, hvad der egentlig er hans kompetenceområde. Om man kan lide det eller ikke lide det, om man synes, det er godt eller dårligt, er noget andet. Men med hensyn til, hvorvidt det er kunst eller ikke er kunst, vil jeg sige, at vi jo har kørt sådan et armslængdeprincip, og det håber jeg da at ministeren også fremover vil være enig med os i at man skal fastholde. Så det var den ene ting.

Den anden ting var: Ja, der er penge til MGK, men problemet er, at vi altså har en akut krise, og jeg håber om sagt meget, at ministeren vil hjælpe med at finde en løsning i stedet for bare at remse nogle tal op.

Kl. 13:13

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Det er ministeren. Og taletiden er 1 minut for både spørgere og svare.

Kl. 13:13

Kulturministeren (Per Stig Møller):

Altså, jeg synes, det er fuldstændig absurd, at fru Pernille Frahm siger, at en minister ikke må svare på et spørgsmål. Hvis man får et klart spørgsmål om, hvad man synes om en ting, må man sandelig også have lov til at ytre sig om, hvad man synes om den. Det kan ikke være sådan, at ytringsfrihed gælder for alle undtagen ministre.

Det afgørende er her, at man har et armslængdeprincip, som betyder, at man ikke nødvendigvis skal rette ind efter det. Men jeg har da lov til at give mit bidrag til kulturdebatten, ligesom fru Pernille Frahm også har det, og som jeg vil glæde mig til at fru Pernille Frahm måtte komme med.

Kl. 13:14

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Fru Pernille Frahm.

Kl. 13:14

Pernille Frahm (SF):

Ministeren kan bare høre efter, så skal det nok komme. Det er jo ikke et spørgsmål om, at ministeren ikke må, men om, hvorvidt det egentlig passer meget godt til den position, når man nu er kulturminister, at man respekterer det der armslængdeprincip og dermed ikke gør sig til dommer over det. Altså, en justitsminister går jo heller ik-

ke ud og siger, hvem der skal sættes i fængsel, og hvem der ikke skal sættes i fængsel; det har vi domstolene til. Der er sådan nogle ting, ministre ligesom må forholde sig til. Selvfølgelig har man sin ytringsfrihed, men er det hensigtsmæssigt? Det var egentlig det, jeg ville nå frem til.

Så vil jeg bare lige for en sikkerheds skyld tilføje, at jeg sætter meget pris på, at vi passer på

Jellingestenene. Det var ikke de to ting, der var sat op imod hinanden der, men det var et eksempel på, at Dansk Folkeparti siger ét, men gør noget andet. Man siger, at man går meget ind for børn og unges musikudfoldelser, men så ender det alligevel et helt andet sted, som jeg i virkeligheden slet ikke tror på at kulturordføreren har styr på.

Kl. 13:15

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ministeren.

Kl. 13:15

Kulturministeren (Per Stig Møller):

Nu er det et angreb på Dansk Folkeparti, og jeg vil godt forsvare Dansk Folkeparti. Dansk Folkeparti har været med til både at redde Jellingestenene og sikre, at der var midler til digitaliseringen. Så man kan faktisk godt gøre både-og, det er ikke et enten-eller.

Så vil jeg sige, at jeg da så sandelig også håber, at justitsministeren siger, hvad justitsministeren mener om ting, der optager offentligheden.

Kl. 13:15

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Jørgen Poulsen for en kort bemærkning.

Kl. 13:15

Jørgen Poulsen (RV):

Nu synes jeg jo nok, at man skal have en meget filosofisk anlagt hjerne, hvis man skal tyde mit indlæg som et angreb på ytringsfriheden. Der ville ikke være noget, der lå os mere fjernt. Nej, det, jeg anker imod, er, at politikerne vil udfylde rammerne for den kunststøtte, som ydes af Folketinget. Det er ikke politikernes opgave, det er kunstnerens opgave, om vi kan lide det eller ej. Det var min pointe.

Kl. 13:16

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ministeren.

Kl. 13:16

Kulturministeren (Per Stig Møller):

Det punkt er vi jo ikke uenige om. Jeg understregede jo netop vigtigheden af armslængdeprincippet. Jeg erklærede mig også enig med hr. Mogens Jensen med hensyn til den detailstyring – og det betyder også den politiske detailstyring – som ligger her, hvor Folketinget jo sandelig ikke holder sig tilbage, når man laver resultatkontrakter og forlanger det ene og det andet af Det Kongelige Teater, Danmarks Radio osv. Der har jeg aldrig hørt Det Radikale Venstre holde sig tilbage.

Så jeg glæder mig meget til medieforhandlingerne og kan registrere, at der er en stor vilje til ikke at være så detaljeret, som man har villet være tidligere, med styring af f.eks. Danmarks Radio, og at det også vil gøre sig gældende, når vi skal drøfte Det Kongelige Teater. Det ser jeg frem til. Det har jeg ikke mødt før fra Det Radikale Venstre.

Kl. 13:17

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Jørgen Poulsen.

Kl. 13:17

Kl. 13:19

Jørgen Poulsen (RV):

Jamen vi vil til enhver tid forsvare, at ministeren kalder – jeg ved ikke, om jeg må sige det – det her på dåse for det der på dåse, men det, jeg ankede imod, var, når man signalerer, hvad man kan lide eller ikke kan lide, hvilket vi jo desværre har hørt alt for mange politikere gøre, og dermed næsten kommer hen til at sige, hvad der skal forbydes. Der er næsten ved at komme sådan en stemning her, hvor man er så vant til, at man med simpelt stemmeflerhed kan gå hen over det hele, og at man nu også kan vedtage kunsten med simpel stemmeflerhed. Det var det, jeg ankede imod.

Kl. 13:17

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Ministeren.

Kl. 13:17

Kulturministeren (Per Stig Møller):

Jo, men det krævede jo så, at hr. Jørgen Poulsen havde hørt lidt efter, hvad jeg sagde under debatten, i stedet for bare at stå og hælde det der ud af munden.

Jeg understregede jo præcis samtidig – samtidig – at det var min indstilling og holdning og mit svar på det spørgsmål, jeg fik stillet om det der, men at museumsdirektøren jo i øvrigt kan købe, hvad han vil. Det er armslængdeprincippet. Jeg bryder mig ikke om et samfund, hvor ministeren siger, hvad der er godt og skidt, og så skal museumsdirektører, kunsthøjester osv. rette ind derefter. De samfund bryder jeg mig ikke om, og derfor kunne jeg aldrig nogen sinde drømme om at prøve at fremme det selv. Men jeg vil sandelig også have lov til at kunne bidrage til den offentlige debat med mine opfat-
telser og mine meninger.

Kl. 13:18

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Hr. Per Clausen for en kort bemærkning.

Kl. 13:18

Per Clausen (EL):

Jeg skal ikke forlænge debatten yderligere, men bare sige, at jeg er meget glad for, at mit indlæg trods alt gav kulturministeren anledning til måske på en lidt billig baggrund at rose hr. Mogens Jensen for at være konstruktiv. Det kan måske føre til storslåede resultater i de kommende forhandlinger, så det er jo ikke så dårligt. Og så vil jeg sige til kulturministeren, og det kan han få bekræftet ved at kigge lidt til højre, at Enhedslisten sådan set ikke stemte for den finanslov, der gjaldt i 2001, da den nuværende regering trådte til. Så vi har så-
dan set været imod den finanslov hele tiden, også dengang. Bare for at få det på plads.

Så bare et enkelt spørgsmål om det med økonomi. Ministeren har jo helt ret i, at pengene ikke gror på træerne. Jeg vil bare spørge kulturministeren, om det ikke er rigtigt opfattet, at det har været vigtige-
re for regeringen at sikre, at indkomster, som kommer fra jord og fast ejendom, arbejdsfri indkomster, ikke bliver beskattet. Det har været vigtigere for regeringen at sørge for, at der kommer skattelet-
telser, end det har været at sikre, at der er flere penge til kulturområ-
det.

Kl. 13:19

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Ministeren.**Kulturministeren (Per Stig Møller):**

Skattelettelser øger den personlige frihed. Den personlige frihed kan bl.a. bruges til flere museumsbesøg, flere teaterbesøg og køb af flere bøger.

Kl. 13:19

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Per Clausen.

Kl. 13:19

Per Clausen (EL):

Det betyder også, at kulturministeren har den grundopfattelse, at det er bedst, at det er det enkelte menneskes egen indkomst, der er afgørende for, hvilken kunst og kultur der udvikler sig. For det er jo konsekvensen. Det er det der gamle liberalistiske princip, som jeg ikke troede kulturministeren var tilhænger af, nemlig at man stemmer på baggrund af sin pengepung i stedet for at stemme på baggrund af politiske beslutninger. Tilbage står altså, at det er rigtigt, som jeg siger, at regeringen har valgt at prioritere skattelettelser, og at det i øvrigt også er sådan, at hvis kommunerne ikke havde reddet økonomien inden for kulturen, ville konsekvensen af regeringens nedskæringspolitik i 2001 og 2002 have været, at der var færre penge til kunst og kultur i dag. Det er kommunernes bevillinger, som fylder det hul ud, regeringen har efterladt sig.

Kl. 13:20

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ministeren.

Kl. 13:20

Kulturministeren (Per Stig Møller):

Det er jo simpelt hen ikke sandt, for hvis man tager finansloven fra 2001 og til den sidste, vil man se, at det ligger på nogenlunde samme niveau på finansloven. Vi er glade for, at kommunerne også leverer, og leverer meget, men det er også meningen. Kulturen er jo tæt på borgerne. F.eks. er det, hvad angår idræt, musikskoler osv., jo meget rimeligt, at det er kommunerne, som er tættest ved borgerne, som også leverer deres tilbud. Derved er den kommunale frihed også væsentlig, for det er så forskelligt fra egn til egn, fra kommune til kommune, alt efter hvad man har lagt vægt på i den kommune. Så tingene burde ikke sættes op som modsætninger, kultur er vigtig.

Jeg tror, at en af ordførerne understregede her, hvor meget vi i virkeligheden bruger kultur hele tiden, døgnet rundt, uden at være opmærksomme på det. Så vi er alle sammen storforbrugere af kultur, sikkert også de 33 pct., men så er det jo på alle mulige måder. Så er det gennem medierne, så er det gennem arkitekturen, så er det igen designet, så vi bruger jo alle sammen kultur hver eneste dag og stort set hver eneste time. Det har såmænd ikke så meget at gøre med hr. Per Clausens skattedebat.

Kl. 13:21

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Mogens Jensen for en kort bemærkning.

Kl. 13:21

Mogens Jensen (S):

Tak. Jeg vil gerne takke kulturministeren for de pæne ord om, at vi også gerne fra Socialdemokraternes side vil indgå konstruktivt i et samarbejde på det her område. Det vil vi, og det mener jeg dybtfølt at SF, Det Radikale Venstre og Enhedslisten faktisk også gerne vil, for det er jo et område, tror jeg, hvor vi faktisk kan blive enige på utrolig mange punkter. Desto mere skuffende er det jo også, at vi ikke her i dag kan blive enige om et fælles forslag til vedtagelse, for på alle de punkter, ministeren har nævnt, er der stort set overensstem-

melse mellem det, jeg har nævnt, og det, som oppositionens ordførere har nævnt. Så det burde jo være muligt, og jeg kan ikke forklare, hvorfor det ikke er muligt, for det eneste, der adskiller forslagene til vedtagelse her i dag, er jo som sagt, at vi bare beder om, at regeringen indkalder Folketingets partier til en forhandling. Men det kan være, at ministeren kan forklare hvorfor, og det vil jeg godt høre ministerens forklaring på.

Kl. 13:22

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Ministeren.

Kl. 13:22

Kulturministeren (Per Stig Møller):

Forklaringen er den såre enkle, at S, SF, Det Radikale Venstre og Enhedslisten ikke har villet være med i regeringens forslag. For der er jo to forslag, og hvis der skal være enighed, kan man jo prøve at bevæge sig. Og man kan jo ikke sige, at vi har udelukket Socialdemokratiet; Socialdemokratiet har udelukket sig selv fra vores forslag til vedtagelse. Det er vi kede af, for vi havde meget gerne set, at man var med, og det håber jeg så lykkes en anden gang. Men det kunne jo have været sådan, at Socialdemokratiet havde sagt: Jamen det er fornuftigt, for det, regeringen foreslår, er vi enige i. Så kunne man jo have gået med i vores.

Det, der er en hindring, er, at Socialdemokratiets forslag til vedtagelse giver nogle løfter, som vil være økonomisk bindende inden for nogle områder, og det kan godt være meget interessant, og det kan også være meget relevant, men så glemmer man at nævne, hvor man vil skære ned. Og jeg vil ikke give sådan nogle tomme løfter med, at nogle skal have mere og mere, og så glemmer jeg at fortælle, hvem der så skal have mindre.

Kl. 13:23

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Hr. Mogens Jensen.

Kl. 13:23

Mogens Jensen (S):

Jeg vil bare oplyse kulturministeren om, at jeg er i besiddelse af en mail, hvor jeg har en accept fra regeringens side af vores forslag til vedtagelse undtagen det afsnit, der handler om at indkalde til forhandling. Det vil sige, at på emneområdet har vi været fuldstændig enige, så det, der må adskille, er jo spørgsmålet om en forhandling, og det er det, jeg ikke forstår.

Men det, jeg godt vil spørge ministeren om, er: Nu er ministeren jo nummer fire, tror jeg, på statsrådsranglisten og sidder i regeringens koordinationsudvalg, og vil kulturministeren bruge den position til også at kæmpe den kamp, der skal kæmpes for kulturens ressourcer i en tid, hvor ressourcerne er knappe? For det er jo, som om ministeren har opgivet på forhånd og sagt: Jamen nu må vi skære ned på kulturens område. Måske skal der netop ikke skæres ned her, fordi der ikke er blevet investeret i de sidste 8 år.

Kl. 13:24

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Vi må bede om, at de få minutter, der er tilbage af debatten, kan foregå på en måde, så ministeren og ordførerne kan høre, hvad hinanden siger.

Det er ministeren.

Kl. 13:24

Kulturministeren (Per Stig Møller):

Jo, men nu sluttede hr. Mogens Jensen jo, som han begyndte, for nu at bruge hr. Per Clausens udtryk, ved at sige, at der ikke var lavet noget i de sidste 8 år økonomisk. Det er jo ikke sandt. Volumen er

cirka det samme i 2010-finansloven som i den i 2001, så hvis hr. Mogens Jensen var så utilfreds med den dengang – hr. Per Clausen var utilfreds med den hele tiden – har Socialdemokratiet altså leveret en for dårlig kulturpolitisk indsats frem til regeringsskiftet.

Men det, der er det afgørende her for mig, er at sige, at vi selvfølgelig ønsker at se på kulturlivet med friske øjne og også med en vilje til at omprioritere og lette de steder, som hr. Mogens Jensen bl.a. har nævnt, og hvor vi er enige, for at skaffe flere aktive midler til kulturen. Men vi skal køre en situation, hvor vi skal redde landets økonomi, og så trækker man minister efter minister herved og får minister efter minister til at sige: Mit område kan ikke røres. Jamen så kommer der jo ikke nogen økonomisk forbedring.

Kl. 13:25

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Flemming Møller Mortensen for en kort bemærkning.

Kl. 13:25

Flemming Møller Mortensen (S):

Tak for det. Hvis jeg skal slutte forespørgslen her af med, at vi skal have lidt balance i tingene, bliver jeg også nødt til at give en rose til ministeren.

Nu er det sådan, at ministeren siger, at Breddeidrætsudvalget har talt for længe, længe siden, og ministeren har forstået, at der her ligger noget over, og at der er nogle, der har udtrykt og udvist meget stor tålmodighed. Det vil ministeren nu sikre at der bliver handlet på.

Jeg vil spørge ministeren: Hvor meget ekstra tålmodighed kan vi forvente at skulle have, for ministerens forgænger udtrykte allerede i marts måned 2009, at hun ville sikre udarbejdelsen af en handlingsplan og oprettelsen af en tværministeriel task force i forhold til at tage sig af særlige idrætsaktiviteter på det sociale område? Hvad er tidsperspektivet fra vores nye kulturminister?

Kl. 13:26

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ministeren.

Kl. 13:26

Kulturministeren (Per Stig Møller):

Der er sket det, at Breddeidrætsudvalget kom med 42 konkrete forslag, som hr. Flemming Møller Mortensen selvfølgelig kender, og man har så valgt nogle breddeidrætskommuner ud, som har fået 20 mio. kr. til at afprøve udvalgets forslag i en række kommuner. Det er jo meget fornuftigt at få afprøvet dem.

Jeg vil godt sige, at min ambition er, at vi får lavet et inspirationskatalog på baggrund af de erfaringer, vi har indhøstet, som går til alle landets kommuner, hvor vi skal sikre, at alle børn og unge får 7 timers idræt og motion om ugen. Det er til gavn for dem, det er til gavn for sundheden, og det er til gavn for samfundet, at idrætsforingerne bliver styrket. Det udvikler så også den vej igennem bredden, som er til gavn for branding af Danmark og derved også bringer penge til Danmark.

Jeg kan ikke give en tidshorisont nu, det er jeg altså for ny i embedet til, men jeg kan sige, at jeg ønsker at få fremlagt en strategi. Og jeg vil sige til hr. Flemming Møller Mortensen, at jeg synes, det kunne være meget spændende, hvis vi kan drøfte den, for vi skal have en god strategi på området.

Kl. 13:27

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Flemming Møller Mortensen.

Kl. 13:27

Flemming Møller Mortensen (S):

Det sidste spørgsmål skal være: Ministeren nævner nu, at der skal udarbejdes et inspirationskatalog – det var faktisk også det, fru Carina Christensen udtrykte som kulturminister – men har ministeren ingen intentioner om, at det skal være andet end et inspirationskatalog, at der altså ikke skal være noget med formalisering eller forpligtigelse til, at kommunerne måske ved metodefrihed tilsikrer 1 times motion eller bevægelse dagligt?

Kl. 13:27

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Ministeren.

Kl. 13:27

Kulturministeren (Per Stig Møller):

Jo, og hvad hedder det? Det hedder DUT, DUT, DUT. Det betyder, at der så skal følge penge med til kommunerne, og det kan jeg ikke stå her og love.

Kl. 13:28

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Tak til ministeren.

Hr. Mogens Jensen som ordfører for forespørgerne.

Kl. 13:28

(Ordfører for forespørgerne)

Mogens Jensen (S):

Tak, det skal blive kort, men jeg synes lige, der er grund til i hvert fald at afrunde debatten med et par kommentarer.

Jeg er som sagt glad for, at ministeren i ord lægger op til et bredt samarbejde om at udvikle og styrke kulturen i Danmark. Det tager vi gerne imod. Vi ser så også gerne, at det sker i handling, og det kunne det jo have gjort, hvis vi havde kunnet enes om et fælles forslag til vedtagelse her i dag.

Når det gælder armlængdeprincippet, som har været drøftet senest, tror jeg ikke, der er nogen – jeg er i hvert fald ikke – der er uenig med ministeren eller andre i, at vi selvfølgelig som politikere skal have lov at kunne sige vores mening, for ellers er det jo svært at deltage, særlig i en kultur- og kunstpolitisk debat. Men det, der er det afgørende, er lige præcis, at der er fuldstændig vandtætte skotter mellem det, at vi har nogle meninger, og så hvilken del af kunsten og kulturen, der bliver støttet.

Det, som jeg tror har gjort oppositionen særlig nervøs med hensyn til armlængdeprincippet, er Dansk Folkeparti. Når både formand og andre medlemmer af Folketinget er ude at lægge direkte pres på Danmarks Radio og Det Kgl. Teater, angriber navngivne produktioner og medarbejdere, er vi derude, hvor jeg synes armlængdeprincippet bliver overskredet, og hvor vi som politikere skal være varsomme. Det, vi sådan set råber vagt i gevær over, er, at vi ikke skal hen imod en sådan udvikling, hvor politikerne får så direkte indflydelse på, hvad der støttes, og hvilke produktioner der igangsættes. Det er ikke vores opgave.

Det andet, jeg vil sige noget om, er med hensyn til de økonomiske rammer. Det er jo ikke mærkeligt, at vi, der arbejder med kunst og kultur, har en lige så legitim ret til at sige – og det tror jeg også ministeren sagde – at kunst og kultur er så vigtigt for os i vores samfund, at det selvfølgelig har ret til sine investeringer, til sin andel af lagkagen. Jeg håber, at ministeren – med den position, ministeren har i regeringen – vil stille sig i spidsen for at kæmpe for det område, for der er ikke blevet investeret.

Det er rigtigt, at vi i 2001 under SR-regeringen landede på et højt niveau, og der er vi så blevet. Der er jo ikke blevet investeret yderligere i de 8 år, der nu er gået under denne regering. Og det er jo et af

problemerne, for når der ikke bliver investeret, ja, så får man heller ikke noget afkast. Det er det ekstra afkast, vi gerne vil se, til gavn for både kunsten og kulturen og ikke mindst for den oplevelsesøkonomi, som vi også tit taler om skal være noget af det, der driver den økonomiske udvikling i Danmark. Der har vi faktisk noget at byde på, også set i et internationalt perspektiv.

Sidst vil jeg sige med hensyn til indsatsen over for den del af danskerne, som enten slet ikke eller kun i begrænset omfang benytter sig af kulturtilbuddene, at jeg er enig med ministeren i, at vi ikke skal proppe noget ned i halsen på folk. Det er heller ikke vores udgangspunkt. Men vi skal give alle folk muligheder, og vi ved, at der er nogle barrierer geografisk, og at der er nogle barrierer socialt. Dem skal vi bryde ned, så alle får lige muligheder. Det kræver altså også nogle investeringer. Det kan godt ske, at den tredjedel, vi har talt om, var noget, der blev målt under Nyrup, men min påstand er, at vi ikke er nået så meget videre i de sidste 8 år. Nu har ministeren lovet selv at igangsætte en ny undersøgelse. Den kan vi så vente på. Vi ved jo godt, at de barrierer er der, i forhold til at folk oplever kunst og kultur, og dem har vi alle en interesse i at bryde ned. Jeg synes, det er godt, at ministeren stadig væk vil holde fast i det – det var også den tidligere kulturministers spor – og det vil vi gerne samarbejde om.

Vi glæder os til det videre arbejde, men havde håbet på, at vi kunne være blevet enige om et fælles forslag til vedtagelse i dag. Det kunne vi så ikke, men verden går jo videre derforuden.

Kl. 13:32

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Tak til ordføreren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen slut. Der skal stemmes om forslagene til vedtagelse.

Kl. 13:32

Afstemning**Første næstformand (Mogens Lykketoft):**

Der stemmes først om forslag til vedtagelse nr. V 61 af Troels Christensen (V), Karin Nødgaard (DF), Henrik Rasmussen (KF) og Vilhelm Christensen (LA), og der kan stemmes nu.

Afstemningen slutter.

For stemte: 55 (V, DF, KF og LA), imod stemte: 50 (S, SF, RV, EL og Christian H. Hansen (UFG)), hverken for eller imod stemte: 0.

Forslag til vedtagelse nr. V 61 er vedtaget.

Herefter bortfalder forslag til vedtagelse nr. V 60 af Mogens Jensen (S), Pernille Frahm (SF), Jørgen Poulsen (RV) og Per Clausen (EL).

Dermed er forespørgslen afsluttet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

12) 1. behandling af lovforslag nr. L 206:

Forslag til lov om et testcenter for store vindmøller ved Østerild.

Af miljøministeren (Karen Ellemann).

(Fremsættelse 09.04.2010).

Kl. 13:33

Forhandling

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Forhandlingen er åbnet. Hr. Eyvind Vesselbo som ordfører for Venstre.

Kl. 13:33

(Ordfører)

Eyvind Vesselbo (V):

Det her er jo en sag, som der allerede har været en stor debat om, og det er godt, for det viser jo, at demokratiet fungerer, nemlig at man kan have en åben debat om sager, som der skal træffes beslutning om her i Folketinget, og at der bliver en livlig deltagelse og en aktiv deltagelse i de lovforslag, vi arbejder med herinde.

Udgangspunktet i den her sag er, at Danmark jo er en førende vindmølleation og er førende på vindmølleområdet, og det skal vi fortsat være. Vi skal give mulighed for, at der kan udvikles ny teknologi, knowhow, sådan at vi kan få yderligere vindmølleproduktion i Danmark, som også kan levere knowhow til udlandet, men at vi også kan eksportere vindmøller til det store udland. Det er jo så derfor, vi skal have et testcenter, så vi kan udvikle den nye teknologi og den nye viden på det her område. Det er ligesom det, der er det centrale i den her sag. Der har nu været foretaget et enormt stort arbejde med at finde ud af, hvor det center så skal ligge. Områder har været undersøgt, 14 områder i Danmark har været screenet, de er alle sammen blevet vurderet, og loddet er faldet på Østerild, hvor det her center så bør placeres.

Der har været en masse forhold, som man skulle tage hensyn til, og det er derfor, man er nået frem til den her placering. B.l.a. har det været meget vigtigt, at det blæste; det er jo en forudsætning for, at der kommer gang i vingerne. Men en anden ting, der også har været central, har været, at man skulle genere så få mennesker som overhovedet muligt med ekspropriationer, og i den her sag drejer det sig om fem ejendomme, der skal eksproprieres. Naturfredningsforeningen er også kommet med en lang række forslag. Men der må man sige, at ingen af dem jo er så gennemarbejdede som de 14 forslag, som tidligere har været gennemgået. Så det ser ikke umiddelbart ud, som om der er nogen af dem, der kan bruges i den her sammenhæng.

Men det skal også siges her, at det jo ikke er nogen hemmelighed, at det, der er lagt op til i Østerild, er et kraftigt indgreb i naturen og i et naturområde. Det vil kunne ses langt væk fra, og det vil være et indgreb, hvor man også skal fælde et stort areal med skov. Jeg vil godt sige, at jeg synes, det er voldsomt positivt, at der er mennesker i Danmark, som arbejder ihærdigt for at bevare vores natur og vores miljø og er med i foreninger, som arbejder for den her sag. Jeg synes også, det er fantastisk positivt, at der er nogen, der har engageret sig i den sag i Østerild og er kommet med en lang række input i forhold til deres problemer med det her. Det er ikke bare faktuelle ting, men det er også følelser.

Jeg synes også, at man som politiker skal lytte til folks følelser i den her sag, nemlig følelser for det område, som bliver berørt her. Men der er endnu ikke kommet et andet forslag om en anden placering af det her testcenter. Men vi må nok også sige, at ligegyldigt hvor man ville placere det her center, så ville der være nogen, som ville protestere; det er helt sikkert. Vi kunne allerede se i går aftes, hvor et andet forslag kom på banen, at der var nogen ude her.

Jeg vil godt rose alle de parter, som nu i de sidste par dage har været med til at forhandle om det her. Specielt vil jeg gerne sige tak til hr. Jørn Dohrmann for hans positive indspil hele tiden om at finde ny viden, men også til SF, Socialdemokratiet og Radikale for at deltage positivt for at finde en løsning. Nu har vi altså fundet ud af og besluttet, at Miljøministeriet skal komme med en belysning af et andet område i Danmark, nemlig Kallesmærsk Hede, og så kigger vi på det og ser, hvad der kommer ud af det. Vindmølleindustrien er nu her klokken ti minutter over tolv i den her sag kommet med et nyt input om, at man måske ikke skal fælde så mange træer, og at man kan gøre møllerne højere. Jeg skal ikke gøre mig klog på, hvordan det så kan lade sig gøre, men det er jo selvfølgelig noget, vi må tage med ind i den videre debat om den her sag.

Så vil jeg bare sige, at jeg med baggrund i den lange række af punkter, som jeg er kommet med her, og de positive vibrationer, der har været i forhandlingerne, regner med og håber, at vi i Folketinget i fællesskab kan nå frem til at give vindmølleindustrien rammerne for at kunne starte på et testcenter i Danmark.

Kl. 13:39

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Der er en række korte bemærkninger. Hr. Jørn Dohrmann for den første korte bemærkning.

Kl. 13:39

Jørn Dohrmann (DF):

Først vil jeg sige tak for de rosende ord. Det er jo ikke kun mig alene, der er positiv, med hensyn til at vi får belyst de her sager. Jeg synes, det er utrolig godt, at vi nu får de her spørgsmål besvaret.

Men det, jeg gerne vil spørge hr. Eyvind Vesselbo om, er jo: Hvis det nu viser sig, at det kan lade sig gøre nogle af de steder, som vi har peget på at vi skulle undersøge noget nærmere, hvordan stiller Venstre sig så? Er det så sådan, at man siger, at det forslag, man har lagt frem, er det eneste, man vil holde fast i, og at man ikke vil medvirke positivt i den debat, der er om det her?

Altså, vil man det her? Jeg kan forstå, De Konservative har meldt ud, at de sådan set er ligeglade med, hvor mange hektarer skov der skal fældes, men det skal kun være i Østerild. Det vil jeg godt spørge hr. Eyvind Vesselbo om.

Kl. 13:40

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ordføreren.

Kl. 13:40

Eyvind Vesselbo (V):

Nu er det jo sådan, at når vi i Venstre går ind i forhandlinger, mærker en åbenhed i sådan nogle forhandlinger og er med i en beslutning om at give en mulighed for at få belyst et andet område, ville det jo være at forhandle på skrømt, hvis vi bare sagde: O.k., ligegyldigt hvad der kommer frem, så er Østerild vores bud.

Svaret er så, at hvis det viser sig, at der er en anden mulighed, og at den er bedre end den, som vi har foreslået, er der jo en ny situation, og den må vi så drøfte.

Kl. 13:41

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Jørn Dohrmann.

Kl. 13:41

Jørn Dohrmann (DF):

Tak for det. Vi glæder os til at se, om vi får den her nye situation.

Det, jeg godt kunne tænke mig også at spørge Venstre om, vedrører, at der står i lovforslaget, at skoven kun skal erstattes i forholdet 1-1, altså sådan, at hvis man fælder et træ, skal man erstatte det med

et nyt træ. Det plejer jo egentlig at være anderledes, hvis der er andre private folk, der skal fælde noget skov. Hvis de falder et træ, skal det erstattes med to træer.

Vil Venstre indgå positivt i at få ændret det her, sådan at vi får mere skov end det, man her tager væk, eller har man lagt sig fast på det, udspillet lægger op til?

Kl. 13:41

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Ordføreren.

Kl. 13:41

Eyvind Vesselbo (V):

Jeg mener, at hr. Jørn Dohrmann har en pointe i den her sag. Det er jo ikke rimeligt i sådan nogle sager at gøre forskel på private og offentlige, og derfor er det en sag, vi må drøfte.

I projektet i Østerild ligger der jo det forhold, at man vil plante skov i forholdet 1-1, erstatningsskov, og så genoprette den tidligere natur, hvor der ikke er skov. Men det er klart, at vi, når vi nu skal behandle det her lovforslag, gerne vil være med til at drøfte mængden af erstatningsskov, som skal etableres.

Kl. 13:42

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Hr. Per Clausen for en kort bemærkning.

Kl. 13:42

Per Clausen (EL):

Det er jo altid rart at møde hr. Eyvind Vesselbo i nogle debatter, hvor han ikke har flertallet på plads, inden debatten starter. Det virker meget opmuntrende på hr. Vesselbos konstruktive sans og forhandlingsvilje. Det er dejligt at se.

Jeg vil godt spørge hr. Eyvind Vesselbo om en enkelt ting. Det er: Er det stadig væk sådan, at det for regeringen er et ultimativt krav, at man ikke må berøre landbrugsjord? Pointen er jo, at hvis man lagde det her testcenter på landbrugsjord, ville landbrugsproduktionen jo kunne fortsætte næsten uden at blive påvirket, hvorimod når man lægger det på natur i det område, som er naturområde, er konsekvenserne meget alvorlige. Jeg kunne godt tænke mig at høre, om det er en af de ting, der stadig væk ligger fast, nemlig at det skal være natur, det her skal gå ud over.

Kl. 13:43

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Ordføreren.

Kl. 13:43

Eyvind Vesselbo (V):

Nej, det er ikke nødvendigvis det, der er udgangspunktet. Det, der er udgangspunktet, var det, jeg sagde i min tale, at vi gerne ville minimere antallet af ekspropriationer så meget som overhovedet muligt. Det er jo det, som egentlig også har været et af elementerne i udvælgelsen af det område, som er udvalgt som forslag fra regeringen.

Kl. 13:43

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Hr. Per Clausen.

Kl. 13:43

Per Clausen (EL):

Men jeg skal altså forstå det på den måde, at Venstre fra kun at have én løsning, Østerildløsningen, nu er åben over for adskillige løsninger.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge hr. Eyvind Vesselbo, om han også er enig med Vindmøllefabrikantforeningen i, at ud over at lade noget skov blive stående oppe i Østerild og forhøje vindmøllerne, og

hvad man ellers havde af spændende projekter, så har man jo også nævnt en række alternative placeringer og en række andre modeller, som ikke siger, at der nødvendigvis behøver at stå syv på stribe et bestemt sted, men at man godt kan organisere det på en anden måde. Jeg vil godt høre, om det også indgår i de ting, som hr. Eyvind Vesselbo mener man skal undersøge.

Kl. 13:44

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Ordføreren.

Kl. 13:44

Eyvind Vesselbo (V):

Nu kan jeg høre, at hr. Per Clausen sådan har fået lidt gang i talegaverne her, for det udvider sig lidt, det, som vi taler om her – i hr. Per Clausens tankegang. Det, jeg har sagt, er, at nu er vi blevet enige med de andre partier, bortset fra Enhedslisten, om, at vi får en belysning af et andet område for at se, hvad det kan bruges til i den her sammenhæng. Det er jo der, hvor vi er på nuværende tidspunkt, så klap lige hesten, vil jeg sige til hr. Per Clausen.

Kl. 13:45

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Så er det hr. Flemming Møller Mortensen for en kort bemærkning.

Kl. 13:45

Flemming Møller Mortensen (S):

Tak for det. Den primære kritik fra oppositionen er jo gået på, at vi har syntes, at beslutningsprocessen har været svækket, fordi der ikke har været fremlagt et beskrevet alternativ til placeringen af testcenteret.

Derfor vil jeg gerne spørge Venstres ordfører, om ordføreren har den samme holdning som mig, at den VVM, der er fremlagt, altså har nogle klare svagheder, fordi vi netop nu, hvor vi står og skal til at træffe en hurtig afgørelse – der er ingen, der ønsker at trække noget i langdrag – mangler en ekstra skål, når vi skal placere vores henholdsvis positive og negative lodder for det ene sted eller det andet.

Har overføreren en forståelse for, at oppositionen har givet udtryk for, at det var en meget markant mangel?

Kl. 13:46

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Ordføreren.

Kl. 13:46

Eyvind Vesselbo (V):

Det har jeg jo noteret mig, for det har jeg sådan set ikke kunnet undgå at få ind i hovedet at det netop er et af problemerne fra oppositionens side. Man har sat spørgsmålstegn ved, om denne VVM-undersøgelse er lavet dybdegående og godt nok. Det har vi noteret os, og det må vi så drøfte, når vi går videre med det her forslag.

Kl. 13:46

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Hr. Flemming Møller Mortensen.

Kl. 13:46

Flemming Møller Mortensen (S):

Jeg har en lille smule svært ved at forstå ordføreren i svaret. Synes ordføreren, at det er en reel kvalificering af processen, eller er det et ligegyldigt element set fra Venstres side? Jeg har helt klart den opfattelse, at hvis ikke Socialdemokraterne og SF havde kastet sig ind for at få etableret en dialog med miljøministeren om det her, var vi aldrig nået til det, vi nu når til i løbet af nogle uger eller måneder, netop en alternativ grundig beskrivelse, sådan at vi kan kvalificere

Folketingets beslutning, når det kommer til en afstemning om place-
ringen. Er ordføreren enig med mig i det?

Kl. 13:47

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Ordføreren.

Kl. 13:47

Eyvind Vesselbo (V):

Jeg mener egentlig, at jeg gjorde meget klart – lidt usædvanligt i for-
hold til hvad jeg plejer at gøre – og roste oppositionen for at være
konstruktive og komme med nogle konkrete indspark og nogle kon-
krete problemstillinger, som vi kunne koncentrere os om.

Jeg mente også, at vi er nået frem til et forslag om at få belyst et
andet område. Det ville jo ligge mig meget fjernt at have den opfat-
telse, at en VVM-redegørelse er ligegyldig. Hvis der er nogen, der
mener, at der er nogen problemer i den, så er det jo nogle ting, vi kan
drøfte, og nogle ting, som vi tager op i det forløb, vi nu skal have
sammen. Og jeg siger sammen, for jeg går ud fra, at når vi er enige
om det her, arbejder vi også sammen videre om det her projekt.

Altså, jeg forstår ikke helt den skepsis, der lå i spørgsmålet, for er
der nogen, der har argumenteret for, at vi skal have ordentlige
VVM'er, er det mig som miljøordfører for Venstre.

Kl. 13:48

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Fru Mette Gjerskov for en kort bemærkning.

Kl. 13:48

Mette Gjerskov (S):

Jeg vil da gerne starte med at tilkendegive, at det er en ganske særlig
dag i dag, når Venstres miljøordfører er så imødekommende over for
oppositionen. Det er ganske særligt, og det er vi glade for, for det her
er også en vigtig sag. Det er meget vigtigt for Socialdemokratiet, at
vi får et testcenter, et center for vindmøller, i Danmark, så vi kan
sikre industriens fremtid og naturligvis også arbejdspladserne. Men
jeg kan simpelt hen ikke forstå, hvordan Venstres miljøordfører kan
stå i dag og være ordfører for et forslag, hvor man kun går efter én
løsning. Man har hele processen igennem gået efter kun én løsning.
Derfor er mit spørgsmål til ordføreren: Hvordan kan Venstres ordfø-
rer være sikker på, at alle sten er vendt i sagen, inden man fremsæt-
ter lovforslaget?

Kl. 13:49

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Ordføreren.

Kl. 13:49

Eyvind Vesselbo (V):

Det er udgangspunktet, og jeg mente egentlig, at vi alle sammen, alle
de partier, der var til stede i går, var blevet enige om, at vi nu skulle
vende endnu en sten og få et andet område i Danmark belyst. Så jeg
forstår ikke helt, hvor skepsis ligger hos fru Mette Gjerskov. Som
jeg sagde, er vi jo sammen om det her, indtil vi alle sammen vedta-
ger et projekt i fællesskab.

Kl. 13:49

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Fru Mette Gjerskov.

Kl. 13:49

Mette Gjerskov (S):

Jamen jeg er meget positiv over for, at kompromiset er, at vi får
vendt en sten mere i den her sag, inden vi går videre med lovforsla-
get. Men det ændrer jo ikke ved, at det, jeg hørte Venstres ordfører
sige, var, at regeringen kommer med det forslag, fordi regeringen

mener, at det er det bedste sted. Jeg spørger bare: Hvad baserer ord-
føreren det på? På nuværende tidspunkt, hvor der ikke er foretaget
videre undersøgelser, mener Venstres ordfører, at Østerild skulle væ-
re det absolut bedste sted i Danmark. Hvad baserer Venstres ordfører
det på?

Kl. 13:50

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Ordføreren.

Kl. 13:50

Eyvind Vesselbo (V):

Nu er jeg lidt ked af, at det ikke lyder, som om fru Mette Gjerskov
har lyttet efter min ordførertale. Det er selvfølgelig en ærlig sag, hvis
man falder lidt ud en gang imellem. Men jeg må så sige, at jeg jo
egentlig prøvede at fortælle, hvorfor man er nået frem til det her. Det
er, fordi man har haft nogle eksperter til at screene nogle områder,
og der er man altså ud fra de præmisser, der var, nået frem til at sige:
Det her er det sted, som eksperterne og Miljøministeriet gerne vil ha-
ve, og det er det bedst egnede med vindforhold og med ekspropriati-
oner osv. osv.

Så må jeg sige til fru Mette Gjerskov, at det undrer mig lidt, at
fru Mette Gjerskov ikke kan forstå, at man stiller det forslag, man
synes er bedst. Det kan måske godt være, at Socialdemokratiet stiller
de forslag, de synes er dårligst, men sådan har vi det ikke. Vi stiller
de forslag, vi mener er bedst. Men så gør vi det, som jeg gør her i
dag, og som vi sammen gjorde i går, nemlig mødes og snakker om
tingene, og så finder vi nogle løsninger. Det er jo den konstruktive
måde at komme videre på, og jeg synes bare, fru Mette Gjerskov skal
være meget, meget glad for, at der er den åbenhed og den samar-
bejdsvilje, for det er jo på den måde, vi når frem til nogle resultater.

Kl. 13:51

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Hr. Steen Gade for en kort bemærkning.

Kl. 13:51

Steen Gade (SF):

Jamen det er jo hyggeligt at opleve hr. Eyvind Vesselbo i sådan en
rund og mild udgave. Jeg kan godt se, at det er lidt uvant, men jeg
kan sige, at det klæder ham.

Det, vi kan se i dag, er, at der her ligger en fantastisk dårlig for-
beredelse, i den forstand at vi ikke har et alternativ i VVM-redegø-
relsen. Må jeg spørge hr. Eyvind Vesselbo: Når man nu i bagklog-
skabens klare lys måske får kigget det her efter, er det så ikke en af
de virkelig store mangler, at da VVM-redegørelsen blev lagt frem,
var der ikke et velbeskrevet alternativ, som der plejer at være i den
slags store sager?

Kl. 13:52

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Ordføreren.

Kl. 13:52

Eyvind Vesselbo (V):

Nu kan jeg forstå, at der er mange, der lægger mærke til den store
imødekommethed, som jeg som Venstres miljøordfører viser. Den
viser jeg nu ofte her i salen.

På den baggrund overrasker det mig, at oppositionen ud fra de
positive forhandlinger og snakke, vi har haft om den her sag, bliver
ved at tale den ned. Jeg prøver jo ligesom at tale samarbejdet op,
hvorimod oppositionen hele tiden ser i bakspejlet. Og det der med at
se i bakspejlet, kan godt være et problem indimellem, hvis man gør
det for meget, for så støder man måske ind i nogle ting, fordi man

ikke kan se, hvad der ligger forude. Jeg vil sige til hr. Steen Gade, at det skal man huske.

Skulle vi ikke prøve at kigge ud af forruden og se, hvordan vi kan komme videre sammen, i stedet for at se på, hvad vi er uenige om, og på, hvad der er sket bagud?

Kl. 13:53

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Hr. Steen Gade.

Kl. 13:53

Steen Gade (SF):

I denne fordragelige stemning vil jeg sige, at det er det tætteste, jeg nok i dag kommer på at hr. Eyvind Vesselbo er enig i det. For sådan har vi taget den slags beslutninger tidligere. Da det andet testcenter i Danmark blev lavet for 10 år siden i Høvsøre, lå der i selve den redegørelse, der blev lagt frem, altså VVM-redegørelsen, et velbeskrevet alternativ. Og det er det, vi har forlangt.

Nu håber vi så – og det vil jeg kvittere for – at man i den gode ånd får lagt velbeskrevne alternativer frem i den proces, som bliver lidt vel hurtig. Men vi vil gøre vores bedste, og det er sådan set også en melding i forbindelse med den åbne hånd fra hr. Eyvind Vesselbos side.

Kl. 13:54

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Ordføreren.

Kl. 13:54

Eyvind Vesselbo (V):

Det glæder mig meget, at hr. Steen Gade og SF vil gøre deres bedste, for så kan man ikke gøre det bedre.

Det er rigtigt, at der er en lidt kort proces her. Det projekt, der bliver belyst, bliver belyst inden for rammerne af den tidsramme, der er for det her, og jeg er helt sikker på, at hr. Steen Gade er enig med mig i, at det må være vilkårene.

Kl. 13:54

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Fru Margrethe Vestager for en kort bemærkning.

Kl. 13:54

Margrethe Vestager (RV):

Det var et meget godt stikord til mine spørgsmål, for netop hastværket er det jo væsentligt at få en fornemmelse af. Er det her med en ordentlig beslutningsproces noget, som Venstre ønsker så meget, at Venstre er villig til også at bruge den tid, der skal til for at kunne komme i dybden med det? For den tvivl, som jeg godt kan komme i, når jeg hører udvekslingen, er, om der skal være tid nok til at finde en undskyldning for alligevel at stemme for Østerild, eller om der skal være tid nok til at spørge, hvad der egentlig kan lade sig gøre andre steder end i Østerild, for at man kan komme derhen. Og det er to vidt forskellige tilgange til det.

Derfor vil jeg spørge: Hvad er det for en tilgang, man har, og afhænger den af tidsperspektivet? Er man villig til at lade det her forslag oversomme og så komme tilbage til det, fordi det er afgørende, at Folketinget har et ordentligt beslutningsgrundlag?

Kl. 13:55

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Ordføreren.

Kl. 13:55

Eyvind Vesselbo (V):

Jamen jeg mener på den ene side, at det blev ganske klart under de samtaler, vi havde, at os, der var enige om, at der skulle komme et

forslag – og det mener jeg også at fru Margrethe Vestager var – mente, at det kunne ske inden sommerferien, sådan at vi kunne få det punkt afklaret.

På den anden side hørte jeg også på den høring, der var, vindmølleindustrien sige, at man meget håbede på, at det her projekt kunne komme igennem inden sommerferien. Man gik endda så langt som til, som jeg netop nævnte, at skrive et brev for ligesom at finde nogle alternative indspark, man prøvede at gøre projektet lidt anderledes for at fremme processen. Det ved jeg så ikke lige om var det, det foranledigede, men det var i hvert fald meningen med det.

Det synes jeg også vi skylder, når vi sætter gang i sådan et projekt. Og fru Margrethe Vestager er selv positiv over for at komme videre, selv om jeg helt klart har fornemmet, at man ikke er enig i det projekt, der ligger. Men alligevel: Lad os nu prøve at være lidt konstruktive og få det her på plads inden sommer.

Kl. 13:57

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Fru Margrethe Vestager.

Kl. 13:57

Margrethe Vestager (RV):

Det var et meget klart nej. Og det synes jeg er fair nok, for så ved vi, hvad rammerne for processen er.

Men jeg synes for det første, at den konstruktive tone også burde give plads til at gøre sig en ordentlig overvejelse. For selv om det havde været jappet igennem, ville det have taget tid, for det har alligevel taget lang tid at lave beslutningsgrundlaget for Østerild. Derfor vil jeg bare for mit eget vedkommende sige, at vi intet hastværk har, når det kommer til at få det her lovforslag igennem.

Det andet er, at jeg vil spørge til spørgsmålet om *pæng* – penge. Det er jo som regel der, det strander. Og i de diskussioner, som vi får, er Venstre så også villig til at se på løsninger, der koster mere? Når det kun skal være erstatningsskove i forholdet 1:1, er det så et spørgsmål om penge? Når man ikke kan teste tilslutningen til elnettet, er det så et spørgsmål om penge? Når man prioriterer så få ekspropriationer som overhovedet muligt, er det så også et spørgsmål om penge, fordi det alligevel bliver for dyrt for industrien at bruge de pladser, der bliver etableret her, hvis prisen bliver højere?

Kl. 13:58

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Ordføreren.

Kl. 13:58

Eyvind Vesselbo (V):

Nu vil jeg sige, at for Venstres vedkommende har det her ikke været et spørgsmål om penge, for udgangspunktet er jo, at det er vindmølleindustrien, som skal dække udgifterne til det her center. Der er det selvfølgelig klart, at vindmølleindustrien – nu kan jeg jo ikke tale på dens vegne, men jeg kunne forestille mig det – selvfølgelig også gør sig tanker om, hvor dyrt det her kan blive, når den skal have det her til at løbe rundt. Men det mener jeg ligesom er nogle spekulationer, vindmølleindustrien kan have.

Der vil jeg så med hensyn til ekspropriationer sige, at det i hvert fald er Venstres grundlæggende holdning og min helt grundlæggende holdning – vi har endda for ikke så længe siden vedtaget et lovforslag om begrænsning, hvor vi begrænsede kommunernes mulighed for at ekspropriere – at man skal afholde sig fra at ekspropriere og tage folks ejendom i så stor en udstrækning som overhovedet muligt, fordi det er et voldsomt indgreb i privatlivet, når nogle kommer og fjerner folk fra deres ejendom.

Kl. 13:59

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Tak til ordføreren. Hr. Flemming Møller Mortensen som Socialdemokratiets ordfører.

Kl. 13:59

(Ordfører)

Flemming Møller Mortensen (S):

Fra socialdemokratisk side arbejder vi meget målrettet i den her sag. Vi skal have et nationalt vindmølletestcenter, og lad mig blot nævne to rigtig gode grunde hertil: for det første, fordi vindenergi er god energi, og vi skal have mere god energi, og for det andet, fordi Danmark er førende på vindområdet, og vi skal forsvare den position i forskning og produktion for at sikre arbejdspladser og indtjening til Danmark. Vi vil fra socialdemokratisk side gøre alt, for at der skabes de bedst mulige forhold for vindindustriens fortsatte udvikling i og til glæde for Danmark.

Derfor er det en stor glæde, at alle i Folketinget støtter tanken bag etableringen af et testcenter i Danmark. Den glæde er der til gengæld ikke over, at regeringen fik solgt projektet bag testcenteret virkelig dårligt – og det på mange fronter, ja næsten på alle fronter – hvorfor jeg godt tør konkludere, at hjemmearbejdet ikke var gjort godt nok. Lad mig blot nævne det helt lukkede VK-forløb uden dialog til nogen side her i Folketinget, at der er lavet en kontrakt med vindmølleindustrien, uden at der er sikret et flertal herfor, at der er blevet valgt ét sted til placeringen ud fra en meget snæver og politisk bestemt screeningsproces, at ingen alternative placeringer er beskrevet i projektbeskrivelsen, at de økonomiske forhold end ikke er på plads mellem finansministeren og vindmølleindustrien, at der ikke er blevet lyttet til, at hastværk som oftest er lastværk, og sluttelig at statsministeren og to miljøministre på meget hovmodig facon har forsøgt at presse Folketingets øvrige partier på plads uden dialog. Og jeg kunne desværre blive ved ret længe med at nævne endnu flere negative eksempler i opremsningen.

Det helt overvejende problem er, at vi som opposition ikke har fået et nødvendigt beslutningsgrundlag stillet til rådighed fra regeringen i form af et eller flere reelle alternativer, hvorfor vi er blevet frataget muligheden for at vægte fordele og ulemper mod hinanden – et grundvilkår for en rigtig og kvalificeret beslutning. Det er en helt uhørt, unødvendig, arrogant og uforståelig regeringsbeslutning netop set i lyset af vigtigheden for Danmark af en fortsat udvikling af vindmølleenergiesektoren.

Hvad har vi fra socialdemokratisk side gjort for at gøre det bedre, og hvad er det, vi vil gøre fremadrettet? Før påske tog Socialdemokraterne sammen med SF kontakt til miljøministeren og bad om et hastemøde i forsøget på at få dialogen i gang. Der blev lyttet, men inden vi nåede at få sat et klokkeslet på mødet, havde statsministeren været ude på et pressemøde og proklamere, at Østerild var stedet, samt at færdigbehandlingen af et endnu ukendt lovforslag skulle ske inden sommeren 2010. Det var respektløst over for den vante forhandlingspraksis og den fremstrakte forhandlingshånd fra S og SF, og dermed var det blevet gjort langt vanskeligere at komme ind i en reel dialog, da alt var cementeret i beton af statsministeren.

Men her er dog ros til miljøministeren, for det lykkedes os at få et møde i stand, og Danmarks Naturfredningsforening og vindmølleindustrien blev også inviteret med til mødet med miljøministeren. Tre alternative placeringer kom på bordet til en nærmere beskrivelse og vurdering. Og endelig i går, onsdag, kunne alle partier mødes og drøfte: Hvad er det så vi gør for at kvalificere og fremadrette?

Stauning ved Ringkøbing Fjord og Kallesmørsk Hede ved Oksbøl er placeringer, der nu undergår en grundig bearbejdning og beskrivelse, så de kan komme til at fremstå som reelle alternative placeringsmuligheder og dermed sikre en kvalificeret udvælgelse af teststedet. Der er vi nu. Vi er spændte, og vi er afventende.

Miljøministeren har lovet en hurtig, men ikke for hurtig, grundig og objektiv vurdering af, hvad der kan lade sig gøre, og hvad der ikke kan lade sig gøre på netop de her tre steder. Når alle spørgsmål og usikkerhedsfelter således er blevet belyst tilfredsstillende, kan vi træffe afgørelsen her i Folketingssalen om, hvor testcenteret skal placeres.

Regeringen har virkelig gjort beslutningen helt unødigt vanskelig ved at præsentere en så usammenhængende og ukvalificeret proces for hele anlægsloven, vel at mærke den største anlægslov i danmarkshistorien arealmæssigt set. Vi håber nu, at de næste uger eller måneder netop vil kvalificere og lette den nødvendige beslutning. Mellemkomsten i processen fra Socialdemokraternes og SF's side og den efterfølgende støtte fra Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre har klart været fremmende for det her håb.

Lad mig slutte med to konstateringer: For det første vil det, uanset hvor testcenteret bliver placeret, være forbundet med ulemper for såvel naturen som mennesker, og for det andet skal Danmark have et nationalt vindmølletestcenter af allerhøjeste kvalitet, og det skal placeres på det rigtige sted, hvor balancen, hensynet til naturen, vindmølleindustrien og mennesker, sikres bedst muligt. Det er et klart socialdemokratisk ansvar, så S afventer nu den kommende udvalgsproces, inden vi kan give vores endelige holdning til lovforslaget til kende.

Kl. 14:05

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Der er en kort bemærkning fra hr. Per Ørum Jørgensen.

Kl. 14:05

Per Ørum Jørgensen (KF):

Tak for det. Der står i Berlingske Tidende fra i går, at vindindustrien truer med at forlade Danmark, både at flytte testudvikling og endnu mere produktion til bl.a. England, Tyskland og USA. I samme artikel står så også med reference til industrien, at der reelt ikke er noget alternativ til Østerild. Gør det ikke indtryk på Socialdemokraternes ordfører, at vindindustrien lige præcis siger, at der ikke er noget alternativ til Østerild, og at konsekvensen af den uro, som Socialdemokraterne er med til at skabe her ved at gå enegang i den her sag, faktisk kan betyde, at vi mister investeringer i størrelsesordenen 20-45 mia. kr. i Danmark?

Kl. 14:06

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ordføreren.

Kl. 14:06

Flemming Møller Mortensen (S):

Det kan ikke komme bag på hr. Per Ørum Jørgensen, at jeg er af en ganske anden opfattelse. Jeg tror rent faktisk, der er noget her, den konservative ordfører fuldstændig har misforstået. Jeg er af den opfattelse, at SF's og Socialdemokraternes mellemkomst i den her sammenhæng er med til at kvalificere beslutningen for, at vi får lige nøjagtig det testcenter, der skal til, for at vindmølleindustrien kan have det bedst mulige konkurrencemoment set i forhold til den globale konkurrence. Jeg mener, at regeringen har fejlet i den grad ved at lave en VVM, en lovgivning, hvor der ikke fremgår et alternativ placeringsforslag. Hvis det havde været der, havde vi slet ikke haft en debat af det omfang, vi har i øjeblikket.

Så her ligger den helt store politiske fejl begået af Venstre og Konservative til skade for vindmølleindustrien i Danmark.

Kl. 14:07

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Per Ørum Jørgensen.

Kl. 14:07

Kl. 14:09

Per Ørum Jørgensen (KF):

Vindmølleindustrien har bare en anden opfattelse og siger meget klart, at det jo ikke er os, der beder vindmølleindustrien om at sige, at der reelt ikke er noget alternativ til Østerild, og dermed er vindmølleindustrien enig med regeringen.

Jeg vil godt spørge om noget andet, for Socialdemokraternes ordfører taler meget varmt om et område ved Oksbøllejren, Kallesmærsk Hede. Vi har et notat fra Forsvarsministeriet, som meget, meget klart siger, at det er det vigtigste øvelsesterræn for de danske soldater, vi f.eks. sender til Afghanistan. Mener Socialdemokratiet virkelig, at vi skal forringe uddannelsen og træningen af de soldater, vi sender i krig, f.eks. i Afghanistan, ved at foreslå alternative placeringer? For det vil faktisk medføre, at vi bringer de danske soldater i en ringere forfatning end den nuværende, når de skal gennemføre deres uddannelse og træning i forbindelse med internationale opgaver.

Kl. 14:07

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Ordføreren.

Kl. 14:07

Flemming Møller Mortensen (S):

Nu er det jo sådan, at hr. Per Ørum Jørgensen ikke deltog i det møde, hvor vindmølleindustrien rent faktisk fremlagde deres primære ønske til alternativ placering, Kallesmærsk Hede. Allerede fra starten havde vindmølleindustrien sagt, at deres rækkefølge var Kallesmærsk Hede, Fiilsø og Østerild. Så der er altså noget her, som ordføreren ikke har hold i i forhold til faktualiteterne.

Det, der nu kommer til at ske - og det har jeg i ordførertalen taktet for at miljøministeren er kommet os i møde med - er, at der vil blive lavet en grundig beskrivelse. Vi får vendt alle de sten, der skal vendes. Processen er ikke færdig, før alle sten er vendt, og hvis det viser sig, at der er så mange ulemper ved en anden placering, jamen så er det jo den bedste placering, der vinder det her kapløb politisk om, hvor det skal placeres. Men først nu er der kommet en proces, som giver en alternativ mulighed og en afvejning af de positive og negative sider, og det er bestemt ikke Venstres og Konservatives skyld, at vi får den kvalificering.

Kl. 14:08

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Hr. Per Clausen for en kort bemærkning.

Kl. 14:09

Per Clausen (EL):

Jeg har to spørgsmål, som måske kan afklare, hvorfor hr. Eyvind Vesselbo alligevel så glad ud i dag.

Det første, jeg vil spørge hr. Flemming Møller Mortensen om, er, om det er rigtigt forstået, at Socialdemokraterne nu tilslutter sig det synspunkt, som Venstre og Konservative har haft, nemlig at sådan et testcenter ikke må ligge på landbrugsjord, det skal ligge på naturjord.

Det andet spørgsmål er: Er det hr. Eyvind Vesselbo, der har ret, når han siger, at man undersøger et alternativ, eller er det hr. Flemming Møller Mortensen, der har ret, når han siger, at man undersøger to alternativer? Og så det tredje: Hvilken sikkerhed har man overhovedet for, at man finder det rigtige sted, når man er startet med at fravælge, at det kan ligge på landbrugsjord?

Kl. 14:09

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Ordføreren.

Flemming Møller Mortensen (S):

Nej, vi er fuldstændig åbne hos Socialdemokraterne. Vi skal have centeret til at ligge det rigtige sted, og jeg vil gerne citere mit næstsidste punkt: Vi skal have et center, og centeret skal placeres det rigtige sted, hvor balancen og hensynet til natur, vindindustri og mennesker sikres bedst muligt, så alle steder er i spil. Vi skal have det center placeret det bedst tænkelige sted. Og i forhold til, om der er et eller to alternativer, der skal beskrives, så er der to alternativer, der skal beskrives. Det var aftalen i går. Og dermed har man imødekommet både Danmarks Naturfredningsforening på et punkt, og man har efterkommet vindmølleindustrien, og det giver absolut et bedre beslutningsgrundlag end kun en beskrivelse, som regeringen har fremlagt det.

Kl. 14:10

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Hr. Per Clausen.

Kl. 14:10

Per Clausen (EL):

Nu siger hr. Flemming Møller Mortensen, at man vil undersøge alle områder, alle muligheder, men det passer jo ikke, for man har besluttet sig til, at man vil undersøge to muligheder, og hr. Flemming Møller Mortensen har klart sagt, at hvis disse to muligheder er dårligere end Østerild, så støtter Socialdemokraterne, at vindmøllecenteret kommer i Østerild. Det betyder også, at man har fravalgt muligheden for, at det kunne ligge på landbrugsjord. Det er vel realiteten. Så vil jeg da bare i al stilfærdighed give udtryk for det håb, at antallet af steder, man vil undersøge, stiger med mindst et for hver ordfører, der kommer, så ender vi et rigtigt sted.

Kl. 14:11

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Ordføreren.

Kl. 14:11

Flemming Møller Mortensen (S):

Jeg må bare lige sige til hr. Per Clausen, at det jo ikke er rigtigt, for det ene af stederne, der skal beskrives, altså nede omkring Stauning Lufthavn, er på landbrugsjord. Det er Danmarks Naturfredningsforenings første prioritet, når det handler om at finde et alternativt sted.

Vi har netop fra S og SF's side ønsket at få parterne til at sidde sammen om bordet. Det er noget, regeringen på intet tidspunkt har gjort, og derfor har hele det her lovforslag også fået så meget negativ omtale til skade for alle - til skade for naturen, til skade for vindmølleindustrien, til skade for regeringen; jeg tror så til gengæld ikke til skade for oppositionen. Men jeg vil sige, at vi er der, hvor vi nu får lavet beskrivelsen, og vi får truffet beslutningen.

Kl. 14:11

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Fru Margrethe Vestager for en kort bemærkning.

Kl. 14:11

Margrethe Vestager (RV):

Tilgiv mig, hvis det er uhøfligt, men jeg er en lille smule i tvivl, om Socialdemokratiet leder efter en undskyldning for at stemme ja til at placere testcenteret i Østerild, eller om Socialdemokratiet arbejder for at finde alternative placeringer. For det, det drejer sig om, er jo, hvad der kan lade sig gøre. Vindindustrien, selv om den betjener sig af naturens kræfter, er jo ikke sænket ned fra oven med guddommelige kriterier, som ikke kan ændres. Tværtimod. Vi har lige set det seneste eksempel med, hvor lidt eller hvor meget skov og hvordan og hvorledes. Derfor synes jeg, spørgsmålet er, hvor langt Socialde-

mokratiet er villig til at gå for at finde alternative placeringer, for at få undersøgt, hvad det egentlig er, der skal til. Der skal jo laves forskellige typer af test. Noget er udviklingstest, andet er test for at opfylde standardiseringskrav; noget handler om højden på møllen, andet handler om nogle andre ting. Derfor er jeg interesseret i at vide: Hvor langt er Socialdemokratiet villig til at gå for at presse ministeren og ministerens apparat til at levere alternative muligheder? For så er det nemlig ikke en skueproces eller forhandlinger på skrømt, så er det ægte politisk arbejde.

Kl. 14:13

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Ordføreren.

Kl. 14:13

Flemming Møller Mortensen (S):

Altså, jeg må sige, at jeg nu er noget forundret over fru Margrethe Vestagers replik her, hvor hun betvivler ægtheden af det, Socialdemokraterne arbejder for. Det må jeg sige. Det kan jeg ikke sige så mange flere ord til. Jeg kan blot henvise til min ordførertale i dag, til det møde, fru Margrethe Vestager deltog i i går, til hele den debat og den ihærdighed, S og SF har lagt for dagen for at presse ministeren og ministeriet til at få kigget på alternative placeringssteder, netop fordi vi synes, at beslutningsprocessen ikke er kvalificeret, ikke tager det hensyn til naturen og ikke tager det hensyn til, at alle sten skal være vendt, når man drøfter Danmarks hidtil største anlægslov rent arealmæssigt. Så jeg vil blot sige: Vores hensigt er ædel, og den er ren, og vi arbejder kun ud fra én dagsorden, og det er den, der er meldt ud i ordførertalen her i dag.

Kl. 14:14

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Fru Margrethe Vestager.

Kl. 14:14

Margrethe Vestager (RV):

Lige præcis af den grund undrer mig, at Socialdemokratiet ikke har taget stilling til lovforslaget. For lige præcis af alle de mange gode grunde burde det her lovforslag tages af og et egentligt, ordentligt beslutningsgrundlag etableres. Men Socialdemokratiet kan ikke meddele i dag, at man er imod lovforslaget, som er fremlagt her. Socialdemokratiet vil ikke meddele sin holdning til lovforslaget, og det synes jeg er mærkeligt, for så ender vi jo et sted, hvor der kan laves mange forskellige ting, men det bliver aldrig Østerild. Og det gør det jo ikke, fordi regeringens kriterier er så stramme, at kun Østerild kommer ud som svar, når man stiller det spørgsmål. Derfor synes jeg, det er meget vigtigt, hvad det er, der er Socialdemokratiets indsats i den her sag, og også hvad det er for et tidsperspektiv, man sætter af til det. For hvis man har det samme tidsperspektiv som Venstre – og Venstres ordfører siger klart nej til, at forslaget kan oversomme og vi kan få en proces i efteråret – så er det en meget, meget snæver tidsramme, man arbejder i, og så risikerer man, at det eneste, man får, er en god undskyldning for alligevel at stemme for Østerild.

Kl. 14:15

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Ordføreren.

Kl. 14:15

Flemming Møller Mortensen (S):

Jeg vedkender mig om nogen, at tidspresset er stort. Men jeg vedkender mig også, at det, vi skal her i salen, er at føre realpolitik, og jeg kan sige på Socialdemokraternes vegne, at vi i den grad føler, vi fører realpolitik i øjeblikket, fordi vi har fået skabt en dialog; vi har fået skabt en mulighed for at komme ind og præge. Og jeg vil sige,

at vi har masser af veje ud af det her lovforslag, for vi har på intet tidspunkt sagt, at det her lovforslag er et godt lovforslag. Vi har sagt, det er noget makværk, det bærer præg af hastværk, og derfor er det også lastværk.

Det, vi arbejder på nu i uger eller måneder, er at få det kvalificeret. Jeg påtager mig et stort ansvar for også at stille mig sammen med SF og få uddybet alle elementer og stillet alle de spørgsmål, som ministeriet skal besvare nu. For den dag, vi løber tør for spørgsmål til ministeriet, er det, fordi de har leveret alt til os, og det var aftalen med ministeren i går. Processen kører, indtil alle sten er vendt i den her sag, og der vil jeg bede og appellere til, at Det Radikale Venstre arbejder med og ikke stiller sig ved siden af.

Kl. 14:16

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Fru Birgitte Josefsen for en kort bemærkning.

Kl. 14:16

Birgitte Josefsen (V):

Tak for det. Jeg bemærkede, at Socialdemokratiets ordfører flere gange i sin tale lagde stærk vægt på, at det, Socialdemokratiet var optaget af, var at sikre vindmølleindustrien et testcenter. Det er der jo stor fornøft i, for det ligger der mange vækstmuligheder i. Men jeg kan så på den anden side forstå, at Socialdemokratiet så ikke synes, at det gør noget, at det tager måneder at undersøge forskellige alternativer til placeringen.

Skal jeg dermed forstå, at Socialdemokratiet er parate til, at de alternative placeringer godt kan være af en sådan karakter, at man skal ud i nye VVM-undersøgelser, som ikke bare tager måneder, men kan tage år? Og så er faren jo, at vindmølleindustrien har pakket kufferten og for længst er draget til England.

Kl. 14:17

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Ordføreren.

Kl. 14:17

Flemming Møller Mortensen (S):

Jeg er rigtig glad for, at fru Birgitte Josefsen stiller mig det her spørgsmål, for det giver mig muligheden for endnu en gang at sige, at det, Venstre og De Konservative har lavet, ikke er godt arbejde.

Jeg vil også gerne sige, at den VVM-redegørelse, vi forholder os til i forhold til Østerild, har taget – siger og skriver – 2 måneder at lave. Så vi er altså ikke ude i noget, der tager år, og det er lige nøjagtig derfor, jeg har velovervejet mine tidsterminer i ordførertalen, hvor jeg siger fra uger til måneder. For skulle vi, vil jeg sige til fru Birgitte Josefsen, stå i den situation, hvor enten Kallesmærsk eller Stauning viser sig at være et rigtig godt sted og der er et flertal her i salen, altså mere end 90 mandater, for at sige, at det faktisk er det, vi synes er det rigtige, så ville man kunne træffe en beslutning om det måske allerede inden sommerferien, og man ville kunne sætte processen med en VVM-undersøgelse i gang, og jeg vil tro, at den tager mindre end 2 måneder at lave, fordi man nu allerede har skaffet nogle data.

Derfor er det sat op, som det er. Jeg har også hørt fra miljøministerens side, at nu skal alle sten vendes. Og hr. Eyvind Vesselbo svarede også hr. Jørn Dohrmann, at hvis der skulle vise sig at være et alternativt flertal, bliver der naturligvis kigget på det.

Kl. 14:19

Første næstformand (Mogens Lykketoft):
Fru Birgitte Josefsen.

Kl. 14:19

Kl. 14:22

Birgitte Josefsen (V):

Nu er det jo ikke Folketinget, der kan afgøre, hvor lang tid og hvordan en VVM-proces skal køre. Det er der jo andre der sætter dagsordenen for, og heldigvis da for det. Så der er jo ikke nogen garanti for, at det ikke tager mange måneder og måske år; det har vi jo kendskab til på en række områder. Så jeg kan forstå, at Socialdemokratiets ageren over for vindmølleindustrien ikke er så fastnaglet, som det blev præciseret i ordførertalen, og at det måske ikke handler om de mange arbejdspladser og væksthæng.

Ordføreren var også inde på, at der var tre elementer, der var vigtige for Socialdemokratiet. Det var natur, det var vindindustrien, og det var mennesker. Jeg vil gerne høre, hvilken prioriteret rækkefølge det skal listes op i.

Kl. 14:20

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ordføreren.

Kl. 14:20

Flemming Møller Mortensen (S):

Jeg kan nævne over for fru Birgitte Josefsen, i hvilken rækkefølge jeg nævnte det her, og så må fru Birgitte Josefsen selv bestemme, om det er vilkårligt eller bestemt. Jeg sagde natur, vindindustri og mennesker. Men der var her tale om en balance, og jeg vil så sige, at når man skal skabe en balance, er det fuldstændig ligegyldigt, hvilken rækkefølge man nævner tingene i, for balancen skal etableres.

I forhold til vindmølleindustrien kan jeg jo godt forstå hensigten med det, fru Birgitte Josefsen siger, altså at det er for at skabe en eller anden miskreditering i forhold til Socialdemokraternes holdning til og ageren over for vindmølleindustrien. Jeg kunne meget, meget godt forestille mig, at de i vindmølleindustrien er særdeles tilfredse med, at Socialdemokraterne sammen med SF har kastet sig ind i at skabe en kvalificering. Ellers kunne vi godt risikere, at man fik udpeget en testcenterplacering i Danmark, som kunne gå hen og blive en særdeles kompromitterende klods om benet på vindmølleindustrien, og det ville dog være skadeligt for noget, som har et godt ry, og som alle vi danskere nyder godt af og er stolte af.

Kl. 14:21

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Helge Adam Møller for en kort bemærkning.

Kl. 14:21

Helge Adam Møller (KF):

Jeg bemærkede, at ordføreren sagde, at testcenteret skulle placeres på det rigtige sted, og det tror jeg vi alle kan blive enige om. Så vil jeg spørge, om ordføreren har talt med de to forsvarsordførere fra sit eget parti, hr. John Dyrby Paulsen og hr. Poul Andersen. For der bliver nævnt Kallesmærsk som en mulig løsning. Er ordføreren klar over, at øvelsesområdet i Kallesmærsk er det sted, hvor samtlige danske soldater, der skal sendes til Kosovo eller Libanon eller Afghanistan eller andre steder, tilbringer de sidste 3-4 uger? Det gør de af én bestemt grund: Det er det eneste sted i hele Danmark, hvor man kan skyde med skarpt med kampvogne, med artilleri, med morterer, og hvor man kan øve samvirke med helikoptere og fly. Og det vil sige, at hvis der bliver sat vindmøller op der, kan soldaterne ikke træne noget sted i Danmark i det, de bliver udsat for i virkeligheden. Derfor ved jeg i hvert fald, at de socialdemokratiske forsvarsordførere synes, at det er en helt utænkelig placering.

Kl. 14:22

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ordføreren.

Flemming Møller Mortensen (S):

Nu skal hr. Helge Adam Møller vide, at grunden til, at Kallesmærsk Hede kommer op, jo er, at vindmølleindustrien har peget på det som deres primære alternative placeringssted, og det lytter vi til. Nu laver vi en bearbejdning, en vurdering, vi får alle data på bordet. Vi har tidligere fået et notat, som ligger i sagen, fra forsvarsministeren, hvor man beskriver træningsforhold og andre ting på Kallesmærsk Hede. Hertil må jeg blot sige, at vi naturligvis lytter til det. Men det, miljøministeren har lovet mig og Socialdemokraterne i den her sammenhæng, er, at vi får en objektiv vurdering. For man må vel nok sige, at forsvarret er en væsentlig part og kan have særinteresser i Kallesmærsk Hede. Men jeg vil gerne være med til at drive realpolitik, hvor man tager alle komponenter med i sine overvejelser, og derfor er jeg glad for, at vi nu får en grundig beskrivelse af Kallesmærsk Hede, så vi kan træffe et kvalificeret valg og enten vælge Kallesmærsk til eller fra.

Kl. 14:23

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Helge Adam Møller.

Kl. 14:23

Helge Adam Møller (KF):

Jeg synes ikke, at argumentet om, at vindmølleindustrien synes, at det er et godt område, holder. Det kan jeg da godt forstå de gør. Vindmølleindustrien er selvfølgelig sat i verden for at pege på det område, der ville være det bedste. Man kunne også forestille sig, at de havde sagt, at det bedste sted at stille testmøllerne op, er på toppen af Amalienborg. Dertil tror jeg også, vi umiddelbart ville sige, at det godt kunne ske, at det er godt for vindmølleindustrien, men der er alligevel nogle grunde til at vi siger nej til det. Jeg gør bare opmærksom på, at det er dokumenteret, og det vil det så blive ved den yderligere undersøgelse, at hvis man stiller dem op på Kallesmærsk Hede, forhindrer man uddannelsen af de danske soldater, vi sender ud med livet som indsats, og forhindrer, at de kan træne det, de kommer ud for, altså at øve sig i forbindelse med skarpe skud fra kampvogne, fra morterer, fra artilleri, fra helikoptere og fly. Det er konsekvensen.

Kl. 14:23

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ordføreren.

Kl. 14:24

Flemming Møller Mortensen (S):

Jeg vil sige, at det helt overordnede nationale hensyn jo rummer rigtig mange aspekter, og jeg er ikke i tvivl om, at vi vil få alle aspekterne vendt, jævnfør at miljøministeren har lovet os en grundig og objektiv vurdering. Så det er egentlig lidt nyttesløst at tage debatten om Kallesmærsk her, for der venter vi jo netop på flere data, og dem venter vi på med spænding.

Kl. 14:24

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Tak til ordføreren. Så er det hr. Jørn Dohrmann som ordfører for Dansk Folkeparti.

Kl. 14:24

(Ordfører)**Jørn Dohrmann (DF):**

Det er jo en spændende debat, vi har her i dag, en meget vigtig debat. Det handler jo om naturen fremadrettet og i nuet. Det handler om forsvarrets interesser, kan vi høre. Det, vi har bedt om i den her

sag, er jo selvfølgelig, at vi får hver en sten vendt, som det efterhånden er sagt mange gange.

Vi mener, at her er vi nødt til at være helt sikre på, hvor det her anlæg er bedst placeret, når det er, at vi gerne vil have de her testcentre. Jeg har ikke hørt, at nogle decideret har sagt, at de ikke vil have et testcenter. Alle vil jo gerne arbejde positivt med det her, men vi vil altså have den rigtige placering. Vi vil gerne have, at man tager hensyn til naturen, til de træer, der er plantet. Vi vil gerne have, at man tager hensyn til natur og miljø, og det mener vi ikke at man har vurderet på den rigtige måde med det forslag, som vi har fået forelagt her.

Derfor er der rejst yderligere spørgsmål til, hvordan processen egentlig har været, og derfor er vi også glade for, at miljøministeren har indkaldt alle partier til netop den her drøftelse af, hvordan vi kommer videre, og hvordan vi får belyst alle de her spørgsmål. Vi ved godt, at De Konservative sådan set gerne vil i gang med motorsaven allerede i dag. De vil ikke engang nøjes med 800 ha, de ville gerne tage 1.500 ha, hvis det var det, der skulle til, uden at tage hensyn til de dyr, der lever i skoven, og de andre naturmæssige interesser. Vi er bare ikke enige i den der fremgangsmåde. Vi vil gerne bevare skoven, hvis det kan lade sig gøre, så derfor vil vi jo selvfølgelig kæmpe for, at vi får det rigtige forslag lagt frem her. Vi vil gerne kæmpe for, at der er andre ting, der indgår i overvejelserne.

Når man ser forslaget, som er lagt frem her, kan man se, at skoven kun skal erstattes med et træ for det, man fælder. Det plejer vi ikke at gøre i andre sammenhænge. Der er det gerne sådan, at fælder vi et træ, altså en skov, er det dobbelt så meget skov, der skal rejses. Derfor sætter vi også spørgsmålstejn ved den måde, som det er lagt frem her. Vi må sige, at vi skal gøre noget for naturen. Når vi vil tage noget væk fra naturen, skal vi være parat til at være godheden selv – vil jeg kalde det.

Så vi ønsker simpelt hen, at alle de spørgsmål, som er blevet rejst i forbindelse med de her drøftelser, der har været, bliver besvaret, og så må vi jo tage stilling til, hvor langt vi så er i processen, for der er mange uafklarede spørgsmål. Jeg tror nu ikke på, at forsvaret ikke kunne leve med, at der står et par vindmøller på deres arealer. Jeg er bekendt med, at en helikopter både kan lande og flyve uden om vindmøller. Jeg har ikke hørt om, at de er fløjet ind i nogle på nuværende tidspunkt. Så det tror jeg også på at forsvaret kunne lære.

Derfor mener jeg, alle de her ting skal belyses, inden vi tager endelig stilling til det. Og så kunne jeg også godt tænke mig at vide noget mere om, inden vi går videre med sagen, hvad aftalen mellem vindmølleindustrien og regeringen indeholder, for lige nu ved vi jo ikke, hvad det er, vi siger ja til, eller hvad det er, vi siger nej til. Så derfor: Vi skal have nogle flere oplysninger på bordet, så vil vi gerne drøfte sagen videre, men vi kan ikke tage stilling på nuværende tidspunkt.

Kl. 14:28

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Per Ørum Jørgensen for en kort bemærkning.

Kl. 14:28

Per Ørum Jørgensen (KF):

Tak for det. Det var en interessant tale af hr. Jørn Dohrmann. Jeg vil godt spørge om noget i forhold til forsvaret, hvor hr. Jørn Dohrmann måske lidt negligerer det faglige input, vi har fået fra Forsvarsministeriet, og siger, at man måske godt kan leve med, at der står et par møller i Oksbøllejren, altså i det område, hvor vi træner de soldater, vi sender til f.eks. Afghanistan og til andre internationale opgaver. Vi har lige hørt min partifælle, hr. Helge Adam Møller, sige, hvor vigtigt det her område reelt er for forsvaret og for soldaterne. Er det en ny holdning i forhold til den danske indsats i Afghanistan, at Dansk Folkeparti faktisk vil svække – vil svække – den uddannelse

og træning af danske soldater, som vi f.eks. sender til Afghanistan? Er det virkelig det, som Dansk Folkeparti vil?

Kl. 14:29

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Ordføreren.

Kl. 14:29

Jørn Dohrmann (DF):

Jeg er helt bekendt med, at hr. Per Ørum Jørgensen ikke har været med til alle de her møder, der har været om det her. Vi har jo netop sagt, at vi ønsker det her belyst. Hvorfor er det, man afviser Kallemærsk Hede? Vi har jo netop også i de drøftelser ... det ved jeg godt at hr. Per Ørum Jørgensen ikke kan bekræfte, men vi har jo netop sagt, at det måske kunne være en mulighed at købe noget mere jord op, så man kunne lægge lidt af øvelsesterrenet i det område. Det er jo en af de muligheder, vi bare ønsker at få belyst. Er det en mulighed, eller er der ikke nogen muligheder? Derfor må vi sige, at der er mange uafklarede spørgsmål, som man fra regeringens side ikke har svaret på, og dem ønsker vi belyst til bunds, inden vi træffer en afgørelse. Det er vigtigt for os, at man ikke bare laver et så stort indgreb i naturen uden at have undersøgt de alternative muligheder, der eventuelt findes, og det har man altså ikke gjort på nuværende tidspunkt.

Kl. 14:30

Første næstformand (Mogens Lykketoft):

Hr. Per Ørum Jørgensen.

Kl. 14:30

Per Ørum Jørgensen (KF):

Det vil sige, at hr. Jørn Dohrmann bekræfter, at man totalt negligerer det dokument, som vi har fået fra Forsvarsministeriet, som klart dokumenterer, at det her ikke er velegnet til vindmøller, fordi det vil få konsekvenser i forhold til den træning og uddannelse, vi giver danske soldater, der skal på internationale opgaver. Det er jeg lidt overrasket over.

Jeg vil godt spørge om en anden ting. Der er jo meget lokal forankring. Man har et byråd, en kommunalbestyrelse i Thisted, som jo før kommunalvalget gik ind for det, 27 kommunalbestyrelsesmedlemmer, herunder også nogle af hr. Jørn Dohrmanns kollegaer i Dansk Folkeparti. Efter kommunalvalget er der fortsat 27 kommunalbestyrelsesmedlemmer, der går ind for den placering oppe ved Østerild og siger, at det er et aktiv for deres udkantsområde. Vi har også i går på TV/Midt-Vest hørt, at Morsø borgmester går ind og siger, at det er godt for udkantsområderne, at man får placeret de her møller.

Kan Dansk Folkeparti, som jo netop er meget optaget af udkantsproblematikken – og det anerkender jeg – ikke se, at der også ligger et perspektiv i hele debatten om at styrke udkantsområdet i det her?

Kl. 14:31

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 14:31

Jørn Dohrmann (DF):

Jo, men det vil vi jo gøre, uanset hvor det bliver placeret henne. Vi må gå ud fra, at de her vindmøller skal placeres i, man kan kalde det yderkanten af Danmark. Jeg tror, at de steder, hvor man ellers ville placere det, også ville være godt tilfredse med at kunne få f.eks. de her testmøller.

Jeg må bare sige til hr. Per Ørum Jørgensen, at der jo kunne være andre ting, man også kunne have tænkt ind i det her lovforslag. Det er jo rent makværk, når det er, at man ikke ligesom f.eks. tænker ind, at i Hanstholm Havn kunne der f.eks. være tænkt bølgeenergi ind.

Hvorfor har man ikke gjort det i lovforslaget? Jeg kan så forstå, at hr. Per Ørum Jørgensen er imod det og ikke vil have det med ind i forslaget her. Når vi kan forbedre et forslag, så skal vi da gøre det.

Jeg kan forstå, at hr. Per Ørum Jørgensen hellere vil fælde en masse træer og bare rydde noget skov uden at tage hensyn til miljøet. Det er bare ikke den måde, vi handler på i Dansk Folkeparti. Vi vil gerne tage hensyn til miljøet, vi vil gerne gøre lovforslaget endnu bedre, hvis vi kan det. Så er vi nødt til at arbejde sammen med resten af oppositionen, hvis det er, at regeringen ikke vil.

Kl. 14:32

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der en kort bemærkning fra fru Margrethe Vestager.

Kl. 14:32

Margrethe Vestager (RV):

Jeg vil gerne kvittere for den meget direkte og også meget konstruktive tilgang, som Dansk Folkeparti har til det her emne. Jeg tror, at det er meget vigtigt i bestræbelsen på at finde andre alternative muligheder end at rydde så meget skov, at man ikke kan komme i tanke om, at det er sket i mands minde.

Jeg vil bare høre, hvad der er Dansk Folkepartis tidsperspektiv. Uanset at det er noget makværk, det, vi står med i dag, så har det jo taget tid at lave det, og hvis man seriøst skal gå i gang med at se, hvad andre steder kan tilbyde, er det svært at se, at det skal kunne lade sig gøre inden grundlovsdag. Derfor vil jeg bare spørge til Dansk Folkepartis tidsperspektiv for arbejdet med placeringen af testcenteret.

Kl. 14:33

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 14:33

Jørn Dohrmann (DF):

Jamen der har vi den klare holdning, at det her skal tage den tid, der nu skal til for at få besvaret alle de spørgsmål, der er omkring det her lovforslag, for der er mange uafklarede spørgsmål, som vi ser det på nuværende tidspunkt. Om vi så skal bruge den mødefri periode til at få afklaret de her ting, er det helt fint med os. Om vi skal kaldes ekstra ind i sommerferien, så er det helt fint med os i Dansk Folkeparti.

Vi ser ikke, at det her skal hastes igennem. Vi ser, at det skal have en grundig bearbejdelse i Folketinget. Alle sten skal vendes, og alle spørgsmål skal besvares. Der er det jo op til ministeren at besvare de spørgsmål sådan, at man kan sige, at vi ikke er i tvivl om noget mere efter den behandling af forslaget. Så vi kan ikke sige, om det er en uge, eller om det er 3 måneder, der skal til for at løse den opgave. Men vi vil gerne gøre det så hurtigt som muligt, ingen tvivl om det.

Kl. 14:34

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er yderligere en kort bemærkning fra fru Margrethe Vestager.

Kl. 14:34

Margrethe Vestager (RV):

Det synes jeg er meget fremkommeligt, og Det Radikale Venstre er selvfølgelig også til rådighed i den mødefri periode. Det giver helt sig selv, hvis der er noget vigtigt, som skal foretages.

Det andet, jeg vil spørge om, er jo noget af det, som er til diskussion, nemlig hvor langt man skal gå for at opfylde det, som vindindustrien synes er det allerbedste, der kan fås. Eller kan vi have en drøftelse af, om det virkelig kan være sådan, at de skal stå på en lang række, og at det skal være et testcenter, der har arealmæssigt sammenhæng osv. osv.? Jeg synes, at der er mange ting, der kan lade sig gøre, hvis man ser åbent på, hvordan vi kan sørge for, at vi kan teste

vind i Danmark, men gøre det på en måde, så der stadig væk er balance til naturhensyn og til de mennesker, som bor i området.

Kl. 14:35

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 14:35

Jørn Dohrmann (DF):

Jamen vi er parate til at diskutere alle spørgsmål. Vi mener, at det også er spørgsmålet om, hvordan vi sikrer, at de her testpladser ikke kommer på udenlandske hænder. Det er også et af de spørgsmål, der optager Dansk Folkeparti meget. Vi vil nemlig eventuelt skulle rydde så meget skov, for at det så er udenlandske investorer eller udenlandske fabrikater, der står på de pladser.

Vi ved godt, at mange af Vestas' aktier også er ejet af folk udefra, så derfor er det et kæmpe problem, hvis vi ikke sikrer det her på den lange bane. Derfor mener vi, at vi er nødt til at tage den tid, der skal til for at få alle spørgsmål belyst og se, om der er andre muligheder end det, der lige er lagt op til i lovforslaget her. Det er vi helt åbne over for. Lad os få alle spørgsmål besvaret, og så kan vi tage stilling til den tid.

Kl. 14:36

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der en kort bemærkning fra hr. Per Clausen.

Kl. 14:36

Per Clausen (EL):

Jeg har bare et enkelt spørgsmål til hr. Jørn Dohrmann. Nu skal der jo undersøges to alternativer, har jeg forstået. Hvad nu, hvis det viser sig, at de to alternativer ikke er bedre? Er det sådan, at Dansk Folkeparti på det foreliggende grundlag vil stemme for det lovforslag, der ligger her, hvis de to alternativer, man har valgt at kigge mere på, ikke er bedre?

Kl. 14:36

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 14:36

Jørn Dohrmann (DF):

Jamen jeg synes jo, at vi har haft en god og grundig debat både med vindmølleindustrien og med Danmarks Naturfredningsforening om, at de ligesom skulle komme med nogle nye muligheder, nogle steder, som de mente kunne være et alternativ. Og den opgave har de jo løst, kan man sige, og der er det jo, at vi venter på svarene. Så vi skal vel have belyst alle de her ting, inden vi kan tage stilling til, hvad der så skal ske. Vi må jo også sige, at Østerild jo også er et af de eksempler, som man har hevet frem her som et godt bud.

Men hvis hr. Per Clausen har andre gode bud, skal han endelig komme frem med dem, for tiden går jo, og vi vil gerne gøre det så godt som muligt. Så alle, der har spørgsmål, skal jo komme med dem. Det synes vi i hvert fald i Dansk Folkeparti.

Kl. 14:37

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er yderligere en kort bemærkning fra hr. Per Clausen.

Kl. 14:37

Per Clausen (EL):

Det må så betyde, at det må skyldes et uheld, når man har sorteret det ene af de to områder, som Danmarks Naturfredningsforening i fredags fik tilsagn fra miljøministeren om skulle undersøges, fra i forhandlingsprocessen, for man er villig til at tage det med igen. Der er jo ikke nogen grund til, at jeg står og finder på noget, for man har

allerede i løbet af i går fået fjernet et af de områder, som miljøministeren havde givet tilsagn om at undersøge.

Hvis det, man vil anlægge i Østerild, er uacceptabelt, fordi det ødelægger for meget natur i forhold til, hvad man får ud af det, så forandrer det sig vel ikke, ved at man derefter finder to andre steder, som man heller ikke kan bruge. Så jeg vil godt gentage mit spørgsmål til hr. Jørn Dohrmann: Er det sådan, at Dansk Folkeparti nu siger, at vi skal have et center, og at det skal ligge et af de tre steder, og at hvis det ikke kan ligge et af de to andre steder, som nu bliver undersøgt, så bliver det Østerild?

Kl. 14:38

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
Så er det ordføreren.

Kl. 14:38

Jørn Dohrmann (DF):

Til det må jeg bare sige, at vi ikke på nuværende tidspunkt har lagt os fast på, hvor det skal være henne. Vi synes bare, at alle de muligheder, der eventuelt er, skal belyses. Danmarks Naturfredningsforening kom med 14 forskellige forslag, og vi var vel alle sammen klar over, at nogle af dem indebar mange ekspropriationer, at der var nogle folk, det ville gå ud over, og det ville vi simpelt hen ikke acceptere. Der kan man sige, at det er, hvad jeg vil kalde en naturlig udskillelse, men vi forventer, at hvis der er nogle andre gode placeringsmuligheder, så bliver de bragt i spil og bliver undersøgt, og så må vi se, hvad vi ender med i sidste ende.

Kl. 14:39

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der en kort bemærkning fra hr. Flemming Møller Mortensen.

Kl. 14:39

Flemming Møller Mortensen (S):

Tak for det. Jeg vil gerne takke hr. Jørn Dohrmann for stor nøgternhed, men også for den politiske holdning, som der ligger bag netop det med at sige: Vi skal have det her kvalificeret, vi skal arbejde os frem konstruktivt mod den bedste placering. Og det kan andre jo så sige er den mindst dårlige eller, som jeg gav udtryk for i min ordførertale, der, hvor balancen sikres bedst mellem de forskellige elementer.

Jeg vil gerne lige spørge ordføreren, hvordan ordføreren forholder sig til, at vi nu står tæt på en vedtagelse af et lovforslag, og at det viser sig, at Finansministeriet slet ikke er færdige med økonomiforhandlingerne med dansk vindmølleindustri. Hvad tænker Dansk Folkeparti om det?

Kl. 14:39

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 14:39

Jørn Dohrmann (DF):

Jeg tænker kort og godt, at det er godt, at det er førstebehandlingen, vi står ved, og ikke tredjebehandlingen, for det er jo vigtigt for os, at vi ved, hvad det er for nogle konditioner, vi arbejder under. Og det giver så muligheden for Finansministeriet til måske at komme op i andet gear og så komme i gang med de forhandlinger og få dem afsluttet, så vi ved, hvad det er for nogle rammer, vi har at gøre godt med.

Så man kan sige til Finansministeriet: I behøver ikke at holde ferie endnu, I kan lige så godt trække i arbejdstøjet og få det her afsluttet med vindmølleindustrien, så vi også ved, hvad det er for nogle rammer, vi kan arbejde videre med. Så jeg er også glad for, at vi er enige om, at vi skal have vendt alle de her spørgsmål, at vi skal have

dem belyst, og at vi skal have nogle ærlige svar fra regeringen. Og så må vi jo bare sige til regeringen, at hvis de ikke når at blive færdige med at forhandle med industrien inden sommerferien, jamen så kan de ikke gå på sommerferie på det tidspunkt, de havde planlagt at gøre det på.

Kl. 14:40

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er ikke flere korte bemærkninger, og vi går videre i ordførerrækken. Den næste ordfører er SF's ordfører, og det er hr. Steen Gade.

Kl. 14:41

(Ordfører)

Steen Gade (SF):

Indledningsvis vil jeg gerne understrege SF's ønske om at fremme udviklingen af vindenergi i Danmark, herunder også, at der etableres et større testcenter, og at vi foruden testcenter er villige til også at stille flere store vindmøller op. For jeg synes måske ikke, det har været helt fremme i debatten, at der hurtigt efter det her kommer nye beslutninger om andre placeringer – ikke af et center, men af andre vindmøller. Det vil vi være med til, for vi tager en del af æren, oven i købet en stor del af æren, synes vi selv, for, at vi har skabt alle de mange arbejdspladser og alle de store eksportindtægter til Danmark, for det er nemlig sket, ved at venstrefløjen og ikke så meget de partier, der nu danner regering, har presset på for det.

Derfor har jeg den bemærkning til lovforslaget i forhold til den diskussion, at det egentlig forekommer mig lidt underligt, at det ikke er et færdigt testcenter, der bliver fremlagt for os. En af de allervigtigste dele af vindmølleindustriens ønsker, men mest Risø's ønsker – det er jo i Risø, vi skal opsamle vores viden, og det har været underprioriteret – er en afprøvning af nettilkobling af så store anlæg. Det er ikke med i projektet, men det burde sådan set være med i projektet, for på den måde giver det den ekstra værdi, som gør, at vi også kan tiltrække vidensvirksomheder, vidensuniversiteter fra andre dele af verden til at være med til at udvikle. Det er det første, og det handler lidt om Østerild og meget om vindmølleindustrien.

Så kommer diskussionen om, hvor sådan et center skal ligge. Der ligger et forslag om Østerild. Lad det være sagt – også her – en gang til: Det er et elendigt forarbejde, regeringen har lavet. Statsministeren har bragt unoder ind i hele projektet, som gør, at man er i tvivl om, om han er seriøs på den her sag. Men det er vi, og derfor går vi ind i den! Derfor tog Socialdemokratiet og SF samlet kontakt til miljøministeren, før statsministeren fandt på det der pjat på et pressemøde, for at få en seriøs diskussion om det her. Så bliver det en afvejning. Østerild kan man kritisere utrolig meget. Jeg har ikke tid til at remse de kritikpunkter, der er, op, men vil koncentrere mig om et, og det er det, der går ud på, at man overtræder den regel, som gælder for alle almindelige borgere i det her land, nemlig at de, når de får lov til at fælde fredskov, skal plante mere skov, end de fælder. Den overtrædelse accepterer jeg simpelt hen ikke! Det er en underminering af vores fredskovordning, som har eksisteret i over 100 år, og det er et signal til almindelige mennesker, at bare man er stor nok, og bare man har staten på sin side, kan man gøre, som man vil. Det vil jeg ikke være med til.

Så er det jo spørgsmålet om andre placeringer. Kallesmærsk skal undersøges, og Stauning skal undersøges. Jeg tør ikke sige, at der ikke er problemer forbundet med dem, jeg tør oven i købet sige, at der er problemer forbundet med dem alle. Der er problemer alle steder, så det er en afvejning. Men det, der er problemet her, er, at vi bliver præsenteret for et forslag, hvor vi ikke får de afvejninger. De er ikke seriøst fremstillet. I forbindelse med Kallesmærsk er det først og fremmest en diskussion med militæret, men vi har bare fået to en halv eller tre sider om, at de ikke vil have det. Nej, de vil da selvfølgelig ikke have det. Der er ikke så mange, der vil have det sådan helt

direkte lige der, hvor de arbejder. Men det er jo ikke seriøst vurderet, og det er det, vi beder om.

Kl. 14:48

Derfor er jeg glad for, at der har været imødekommenhed i dag, og jeg synes på den måde også, at vi har fået noget ud af det initiativ, som Socialdemokratiet og SF har taget.

Så vil jeg også sige, at vi kommer til at give det her den tid, vi mener er forsvarlig, og jeg tilslutter mig, hvad hr. Dohrmann har sagt, og hvad hr. Flemming Møller Mortensen har sagt, nemlig at vores tidsramme er, at det er ordentligt belyst, og det betyder selvfølgelig også, at arbejdet kan strække sig ind i det, som Folketinget kalder sommerferie, men som sådan set bare er, at vi arbejder uden at mødes her i Folketingssalen. Det var vedrørende tid.

Så skal vi også inddrage det nyeste forslag fra Vindmølleforeningen, hvis vi kommer til at diskutere Østerild, for det er jo et helt andet forslag. Det opererer med, at man kun skal fælde 100-200 ha skov imod helt op til 1.200-1.500 ha. Så det er en illustration af, at regeringens forarbejde har været dårligt. Men lad os nu tage det derfra, hvor vi er, hvis vi virkelig er seriøst interesseret i at få opbygget den viden, som er nødvendig for Danmark fremover.

Kl. 14:46

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er foreløbig tre korte bemærkninger, og den første er fra hr. Per Ørum Jørgensen.

Kl. 14:46

Per Ørum Jørgensen (KF):

Tak for det. Jeg tror selvfølgelig, at vi er nødt til at tage den kritik, der kommer fra SF's ordfører, alvorligt, men jeg synes, det måske er mere konstruktivt også at kigge fremadrettet i forbindelse med den proces, der nu venter, inden Folketinget går på sommerferie. Jeg har egentlig stor respekt for SF's ordfører, også når det gælder miljø- og naturspørgsmål, og derfor vil jeg også gerne høre, hvordan hr. Steen Gade forholder sig til en vurdering, foretaget af Rasmus Ejrnæs, der er seniorforsker ved Danmarks Miljøundersøgelser, og egentlig også af Hans Henrik Bruun, der er lektor ved Københavns Universitet, og som jo siger om det projekt, man eventuelt kan etablere oppe i Østerild, at det ikke vil være nogen naturkatastrofe, men ud fra en biologisk faglig betragtning er det stik modsatte. Der kunne med de rette tiltag være store naturmæssige gevinster at hente ved en fældning af klitplantagen i Thy. Ser hr. Steen Gade også det perspektiv, hvis vi nu bevæger os lidt væk fra den her proces?

Kl. 14:47

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 14:47

Steen Gade (SF):

Det er klart, at når man fælder så stort et område, vokser der et nyt naturområde op. Det kan blive ganske attraktivt, især hvis man er villig til at prioritere nogle økonomiske ting, herunder måske også er villig til at lægge nogle restriktioner på nogle af landbrugsarealerne, som gør, at de bliver sat under vand, sådan at vi kan opsamle den kvælstofudvaskning, der jo kommer; der kommer en ekstra kvælstofudvaskning, når skoven bliver fældet. Så vi siger ja til det. Men det er jo at snakke udenom, at man ikke genplanter skov i den målestok, som alle almindelige mennesker skal gøre, og jeg er totalt forundret over, at der er ansvarlige partier i det her land, der kan lægge et lovforslag frem, hvori der står, at man skal plante skov en til en, når alle andre mennesker i dette land ellers skal plante helt op til 1 til 2, altså dobbelt så meget skov, som de fælder. Det er ikke acceptabelt. Og ligegyldigt hvor det her bliver placeret, kan den diskussion dukke op, og der må vi følge de regler, som gælder andre mennesker.

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det hr. Per Ørum Jørgensen.

Kl. 14:48

Per Ørum Jørgensen (KF):

Det var ærgerligt, at hr. Steen Gade ikke greb bolden, for jeg kunne egentlig oprigtigt talt godt tænke mig at høre, hvad hr. Steen Gade kunne se af perspektiv i forhold til det område, der vil være tilbage, når man har fældet skoven i Thy, og hvad muligheder der er. Det synes jeg også kunne være rigtig interessant, nemlig at hr. Steen Gade bidrog med noget i forhold til den proces, der eventuelt kan komme der.

Så er jeg nødt til lige at stille et spørgsmål vedrørende Kallesmærsk Hede. Hr. Steen Gade refererede til det dokument, som vi har fået fra Forsvarsministeriet, og sagde, at det egentlig bare er det samme som at sige: Det ønsker man ikke. Jeg synes egentlig, at der er en meget klar argumentation for, hvorfor det reelt er et problem for de soldater, vi sender til f.eks. Afghanistan, altså på internationale opgaver, at man faktisk fjerner det vigtigste og eneste reelle træningsanlæg, hvor der er et terræn, kan man sige, der minder om det, man sender folk ud i. Kan hr. Steen Gade ikke se problemet med, at den træning bliver svækket på baggrund af ønsket om Kallesmærsk Hede? Vil man virkelig spille hasard med vores soldater, som vi sender ud på internationale opgaver?

Kl. 14:50

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 14:50

Steen Gade (SF):

Jeg synes egentlig med hensyn til det første, at jeg var ganske imødekomende, fordi jeg sagde: Ja, der kan skabes noget andet og meget attraktiv natur. Det fjerner jo ikke vindmøllerne, som alligevel ligger der og også giver nogle naturdiskussioner i forhold til fugle etc. Men det er altså det, jeg står med her, der er Det Konservative Folkepartis beslutningsgrundlag for at afvise Kallesmærsk Hede. Det behøver ikke klipses sammen. Det illustrerer, hvor dårligt man har tænkt. Jeg er ked af at sige det. Det illustrerer, hvor dårligt man har tænkt: at man virkelig mener, at det er et beslutningsgrundlag. Det er derfor, vi vil have en ordentlig analyse, altså en illustration af, hvad vi ønsker skal ligge her. Det er jo ikke sådan, at der er nogen, der er en stat i staten. Det er jo ikke sådan, at Danmarks Miljøundersøgelser er en stat i staten, for så havde man jo ikke accepteret, hvis det havde været dem, der skulle bestemme, at man fældede så meget skov uden at genplante. Det er jo heller ikke sådan, at nogen, der bliver eksproprieret, kan sige, at de ikke vil eksproprieres, for vi kan blive nødt til at gøre det. Vi skal tage alle hensyn. Det er heller ikke sådan, at militæret kan sige, at de bare ønsker at blive vurderet af andre.

Kl. 14:51

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det den næste for korte bemærkninger, og det er hr. Per Clausen.

Kl. 14:51

Per Clausen (EL):

Jeg har to spørgsmål til hr. Steen Gade. Det første er: Er hr. Steen Gade enig med hr. Flemming Møller Mortensen, der mente, at man kunne gennemføre en seriøs VVM-undersøgelse på 2 måneder, eller er hr. Steen Gade lidt nervøs for, at det kunne føre til, at man ender

med at have to VVM-undersøgelser, eller tre, sådan nogle projekter, som alle sammen er dybt kritisable?

Kl. 14:54

Der er en ting, jeg ikke helt forstår, for jeg forstår, at der i går har været nogle forhandlinger, som jeg ikke havde mulighed for at deltage i, og i de forhandlinger er man så blevet enige om, at det alternativ ved Bredebro, som Danmarks Naturfredningsforening tidligere har sagt at de i fredags fik ministerens tilsagn til skulle undersøges, åbenbart ikke skal undersøges. Jeg kunne godt tænke mig at vide, hvordan det er lykkedes at opnå det resultat i forhandlingerne. Det er det andet spørgsmål.

Kl. 14:52

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
Så er det ordføreren.

Kl. 14:52

Steen Gade (SF):

Jeg da også ked af, at Enhedslistens ordfører ikke kunne være til stede. Men det er da rigtigt, at vi tog det, som Danmarks Naturfredningsforening har prioriteret som nummer et, som jo netop handler om landbrugsjord og ejendomme og med en del ekspropriationer, og sagt, at det skal belyses grundigt, mere end det er belyst af Danmarks Naturfredningsforening. Det samme gælder så for det område, som er militært område. Det er rigtigt, det valg har vi foretaget. Det synes jeg faktisk er fair. Der har jo været en proces, som også hr. Per Clausen har været inviteret til – i hvert fald til andre møder – hvor vi jo sådan set har siddet sammen med Danmarks Naturfredningsforening og sammen med Vindmølleforeningen og sammen med Risø og diskuteret fordele og ulemper med alle de 14 fra Danmarks Naturfredningsforening. Så endte Danmarks Naturfredningsforening med 3, og så har vi i går valgt 1 ud. Det er sandt, men det er den, som Danmarks Naturfredningsforening mente var den bedste. Jeg mener også, at det var den bedste, og det er jo sådan set det at mene noget, vi er sat til for som politikere at gøre.

Kl. 14:53

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
Så er det hr. Per Clausen for yderligere en kort bemærkning.

Kl. 14:53

Per Clausen (EL):

Ikke desto mindre sker der jo det, at Danmarks Naturfredningsforening har et tilsagn fra miljøministeren om, at hun vil undersøge to, så bliver det reduceret til et. Så vil jeg bare spørge hr. Steen Gade endnu en gang, om det med VVM-undersøgelsen. Er det sådan, at hr. Steen Gade mener, at man kan gennemføre en seriøs VVM-undersøgelse på 2 måneder? Det var det, som hr. Flemming Møller Mortensen sagde at man kunne klare, hvis man tog et af de andre områder, hvor der ikke ligger en VVM-undersøgelse. Jeg synes, at det kunne være spændende at høre, om hr. Steen Gade mener, at det er muligt.

Kl. 14:53

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
Så er det ordføreren.

Kl. 14:53

Steen Gade (SF):

Jeg ved ikke, hvad miljøministeren har svaret, så det må hun jo svare på. Men i forhold til om vi får en VVM-undersøgelse ud af det her, der kommer nu, vil jeg sige, at det gør der ikke. Der er ingen VVM-undersøgelse. Vi har set, at det her er ved at køre helt af sporet, og derfor har Socialdemokratiet og SF taget ansvar. Hvis Enhedslisten ikke gider det, er det o.k. for mig, men jeg synes, at det er trist.

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der en kort bemærkning fra fru Margrethe Vestager.

Kl. 14:54

Margrethe Vestager (RV):

Der hoppede kæden godt nok af for mig. For sådan som jeg hører SF's ordfører, ligger der en bestræbelse for at finde en alternativ placering. Så kan jeg ikke helt følge med i, hvad det er for et mellemværende, man har med Enhedslisten, som jo har det samme mål. Det skal jeg slet ikke blande mig i, men jeg forstod bare ikke, hvad det var, der foregik.

Jeg vil bare spørge, hvad det er for nogle forhandlinger, som SF ser frem til. For jeg synes, at Venstre har været meget klar med hensyn til, at det her er til grundlovsdag og ikke længere. Mit bud er, at vi vil høre præcis det samme fra De Konservative, når de står på talerstolen om et øjeblik.

Hvis det er under det tidspres, er SF så alligevel villige til at stemme for lovforslaget i den foreliggende form? Eller er det her så vigtigt, at man også vil sige, at vi faktisk bliver nødt til at få et beslutningsgrundlag, så Folketinget, uanset hvordan vi ender med at stemme, kan sige: Det her arbejde er gjort ordentligt?

Kl. 14:55

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 14:55

Steen Gade (SF):

Jamen jeg synes da, at jeg har gjort rede for, at der i hvert fald var elementer i det her under den foreliggende form, som jeg under ingen omstændigheder vil acceptere. Det var f.eks. det om skovloven. Jeg hørte, at Venstres ordfører sagde, at det var noget, vi kunne diskutere, og så er den vel ikke længere; det bliver jo ikke i den foreliggende form. Vi er jo allerede nået så langt ved den her debat, at det ikke bliver i den foreliggende form, så det var svar et.

Det andet med tidsplanen sagde jeg også noget om i mit indlæg: uger, måneder, vi kan tage sommeren med. Det er det, vi har med-delt hele tiden, fra da Socialdemokratiet og SF tog initiativ til at få det her på sporet igen. Da sagde vi, at vi giver det den tid, som vi mener er forsvarligt.

Kl. 14:56

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er ikke flere korte bemærkninger til SF's ordfører. Så går vi videre til De Konservatives ordfører, og det er hr. Per Ørum Jørgensen.

Kl. 14:56

(Ordfører)

Per Ørum Jørgensen (KF):

Tak for det, formand. Vi har en vindindustri i Danmark, som vi alle sammen kan være meget stolte af, men den truer faktisk med at forsvinde fra Danmark lige nu. De sagde til Berlingske Tidende i går, at der reelt ikke er noget alternativ til Østerild. Det siger vindindustrien.

Jeg er ikke helt enig med vindindustrien, for der er alternativer til Østerild. De ligger bare ikke i Danmark. De ligger i USA. De ligger i Tyskland. De ligger i England.

Hvis vi ser på, hvad de store vindmølleproducenter i Danmark over de næste 10 år planlægger af investeringer, når det gælder test og udvikling, så taler vi om en beløbsramme på 20-45 mia. kr.

Det handler altså også om, om vi i Folketinget er ansvarlige nok til at samles om at sikre vindindustrien de faciliteter, som den fortje-

ner, eller om vi skal lade de midler forsvinde ud over grænsen, så de i stedet for bliver investeret i USA, Tyskland, England eller andre steder. Det er sådan set den alvor, der ligger bag det her lovforslag fra regeringen. Vi er enige med vindindustrien i, at der ikke er noget alternativ til Østerild. Det er sådan set helt centralt for Det Konservative Folkeparti.

Vi vil være en grøn vindnation. Det vil de også oppe i Thisted og i Thy. Der har jo været en helt enig kommunalbestyrelse, som før kommunalvalget i november sagde, at det her ville de rigtig gerne, fordi der er et kæmpe perspektiv i det for dem til at få arbejdspladser og et ry og renommé for at være et grønt område. Det er godt set, og det er godt tænkt.

Så har været et kommunalvalg. Der var godt nok en grøn liste, som fik 66 stemmer, men hvis vi ser på resultatet efter kommunalvalget, er der, på trods af at man har drøftet det her med befolkningen i Thy, stadig væk 27 kommunalbestyrelsesmedlemmer, der siger det samme, nemlig at de ønsker det her. Jeg står her med et brev fra borgmesteren i Thisted. Jeg har også set Morsø's borgmester give udtryk for, at det her er godt for Udkantsdanmark. Men det skal stadig væk drages i tvivl her i Folketinget.

Når det gælder naturen, er det jo klart, at uanset hvor vi placerer et sådant testcenter med de her møller, vil det naturmæssigt være en udfordring, men lad os da få det bedste ud af det. Jeg er helt enig med Rasmus Ejrnæs og Hans Henrik Bruun – det er henholdsvis en seniorforsker på DMU og en lektor på Københavns Universitet – som i dag siger til Altinget, at der er en naturgevinst ved det her, hvis vi gør det rigtigt.

Det er derfor, jeg synes, at det er rigtig interessant at inddrage så mange partier som muligt i det her arbejde fremadrettet, for vi skal gøre det rigtige, når den oprindelige klithede skal genoprettes. Det synes jeg kunne være interessant som en del af den mosaik af natur, som vi skal lave i Thy. Så der er masser af perspektiv i det også naturmæssigt.

Jeg vil så også sige, at det ikke er særlig betryggende at høre, at man i flere partier negligerer Forsvarsministeriets advarsel om at bruge Kallesmærsk Hede som et alternativ. Vi har danske soldater, som vi f.eks. sender til Afghanistan, som sætter livet på spil. Derfor skal vi også give dem de bedste forberedelses- og uddannelsesfaciliteter i Danmark. Det har vi i Oksbøllejren. Det skal vi altså ikke sætte over styr.

Jeg må sige til hr. Steen Gade, at det er et beslutningsgrundlag for Det Konservative Folkeparti. Vi vil sikre de danske soldater den bedst mulige forberedelse, før vi sender dem ud på internationale opgaver. Det er vigtigt for os. Derfor er det en del af vores beslutningsgrundlag. Så er det jo også et EU-fuglebeskyttelsesområde. Det tæller altså også meget for os. Derfor kan vi meget klart afvise, at det ikke er en option for os, fordi vi vægter vores soldater højt, som skal have de bedste muligheder, og fordi det er et EU-fuglebeskyttelsesområde.

Men der er jo en ny proces, som vi skal i gang med, og jeg synes, at det, vindindustrien er kommet med i de seneste dage med alternativer og input til det her, også er interessant. Lad os da kigge på i udvalgsarbejdet, hvordan vi måske kan inddrage nogle af de ting i forbindelse med det her forslag. Jeg synes også, at hele diskussionen omkring skov er meget interessant. Lad os da også tage den diskussion i udvalget.

Jeg hører faktisk, at hverken DF's, SF's eller Socialdemokratiets krav er ultimative, og derfor ser jeg også nogle muligheder for, at vi på konstruktiv vis i forbindelse med udvalgsarbejdet kan finde en fællesnævner i de her ting. Men vi må bare sige, at vi også har vores grænse med hensyn til placeringen.

KI. 15:01

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Det gav anledning til et par enkelte korte bemærkninger, foreløbig seks, og den første er fra hr. Jørn Dohrmann.

KI. 15:01

Jørn Dohrmann (DF):

Tak for det. Jamen jeg kan forstå, at den rygende pistol er det, der virker over for De Konservative. Industrien kommer og siger: Vi skal bruge de pladser nu, vi vil have dem nu, ellers flytter vi ud af landet. Og så siger hr. Per Ørum Jørgensen: Ja, det får I med det samme. På bekostning af miljøet, på bekostning af skoven vil man gerne levere det her.

Jeg er bare nødt til at spørge hr. Per Ørum Jørgensen: Fornemmer hr. Per Ørum Jørgensen ikke, at der kan være et andet flertal i Folketinget, der vil noget andet? Jamen jeg spørger bare, for det er da vigtigt at forholde sig til, synes jeg, når man siger, at det er inde i fuglebeskyttelsesområdet Kallesmærsk Hede – så er det på kanten af et fuglebeskyttelsesområde. Jeg må også bare spørge: Er det område oppe ved Østerild ikke på kanten i forhold til naturkanonen? Er det ikke på kanten i forhold til andre naturinteresser, som ligger i det område? Jeg spørger bare, for det er da vigtigt at være lidt nuanceret i det her spørgsmål, ikke? Tak.

KI. 15:02

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

KI. 15:02

Per Ørum Jørgensen (KF):

Tak for de interessante spørgsmål. Jeg vil lige sige i forhold til naturkanonen, at det jo er klitheden, der er en del af naturkanonen, og det er det, vi gerne vil etablere mere af, så det skulle sådan set i den forbindelse være et fremskridt.

Så ved jeg ikke rigtig, hvordan det er, i forhold til hvordan flertallet falder ud. Jeg tror egentlig godt, vi kan få et konstruktivt udvalgsarbejde om det her, så der bliver et flertal om den eneste rigtige placering. Jeg synes også, det er fair nok, at ministeren har sagt ja til at give et bedre beslutningsgrundlag i forhold til oppositionen. Jeg anerkender da egentlig også, at processen sådan grundlæggende måske ikke har været helt køn, men det kan bare ikke hjælpe os i det fremadrettede.

I forhold til en rygende pistol fra vindmøllebranchen vil jeg sige, at vi ikke behøver en industri, der fortæller os, at det her er vigtigt for Danmark; for Det Konservative Folkeparti er det et helt klart element, når vi skal se på finansieringen af fremtidens velfærd, at have en stærk vindindustri. Vi vil ikke lade investeringer på 25-40 mia. kr. gå til USA eller til Tyskland eller til England, dem vil vi gerne have i Danmark.

KI. 15:03

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der yderligere en kort bemærkning fra hr. Jørn Dohrmann.

KI. 15:04

Jørn Dohrmann (DF):

Jamen så fik vi afklaret, at De Konservative på bekostning af miljøet gerne vil lave det her.

Det, jeg også gerne vil spørge ind til, er, om det er sådan, at man, hvis flertallet i et byråd nu ønsker at forhøje skatten, så bare gør det, fordi et flertal oppe i Thy nu ønsker at etablere testcenteret. Er det sådan, man skal forstå den udlægning, som hr. Per Ørum Jørgensen kom med, altså, at fordi der er en lokal opbakning, skal det absolut være der, og så kan man godt tilsidesætte alle andre partier i det her

Folketing og lade være med at svare på de spørgsmål, de stiller? De Konservative ønsker kun det her ene projekt belyst ordentligt – eller ikke engang belyst ordentligt, men bare belyst lidt, og så skal vi andre sige, at det er o.k.? Er det sådan, det skal foregå?

Kl. 15:04

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 15:05

Per Ørum Jørgensen (KF):

Nu tror jeg ikke, jeg har sagt, at ministeren ikke skal svare på spørgsmål. Jeg ved ikke, hvor hr. Jørn Dohrmann har det fra. Jeg kender heller ikke skattepolitikken oppe i Thisted, men vores skattepolitik er meget klar: Vi ønsker så lav en skat i Danmark som overhovedet muligt. Men jeg har ikke sat mig ind i de lokale forhold, når det kommer dertil.

Så siger hr. Jørn Dohrmann, at det er på bekostning af miljøet. Det synes jeg er meget interessant. Det er jo egentlig et eller andet sted en vildfarelse, for er hr. Jørn Dohrmann den eneste her i Danmark, der kan sige, at det er rigtig god natur? Natur er jo noget, som man også ud fra sin egen betragtning må vurdere, altså om det er god natur eller ej. Jeg vil da ikke som en smagsdommer presse min holdning ned over hovedet på folk. Jeg vil blot sige, at når vi nu skal fælde skov, så lad os da se på, hvordan vi så får det bedst mulige ud af det. Og der er der så nogle kloge mennesker, der siger, at vi faktisk godt kan skabe endnu bedre natur og skabe noget rigtig spændende – det hørte vi også hr. Steen Gade sige – ved at genetablere den oprindelige klithede. Vi skal tænke på, at den nåleplantage, der står der nu, faktisk er plantet for 70-80 år siden. Der var en anden naturtype før den, og det kunne da være et rigtig interessant projekt at få den genetableret.

Kl. 15:06

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der en kort bemærkning fra hr. Flemming Møller Mortensen.

Kl. 15:06

Flemming Møller Mortensen (S):

Strateg eller ej, jeg tolker og vurderer ikke, at hr. Per Ørum Jørgensen er særlig strategisk her. Men det vurderer jeg til gengæld at dansk vindmølleindustri er, for det, at de kommer med, er i og for sig ikke en trussel, det er lidt mere et nødråb til de politikere, der en gang imellem godt kan være lidt tonedøve med hensyn til at forstå, hvad det nu er for et konkurrencemoment rent globalt, de står i. Det har vi altså forstået fra socialdemokratisk side. Jeg tror næppe, man har forstået det fra konservativ side.

Mit spørgsmål til hr. Per Ørum Jørgensen er: Tror hr. Per Ørum Jørgensen, at dansk vindmølleindustri har en interesse i, at der bliver dårlig omtale, at der bliver fældet den dom fra den brede befolkning, at man her i Folketinget på grund af en ekstremt snæver politisk proces går hen og træffer en beslutning, som fuldstændig tilsidesætter naturen, men fremhæver industrien? Jeg glæder mig til svaret, men jeg kan blot sige, at mit svar er: Nej, de ønsker en balancerende, for at der ikke er noget, der kompromitterer deres gode ry.

Kl. 15:07

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 15:07

Per Ørum Jørgensen (KF):

Jeg er glad for netop, at Socialdemokraternes ordfører bruger ordet tonedøv i relation til vindindustrien, for vindindustrien har sagt meget, meget klart – jeg ved ikke, om der er en kommunikation mellem

Socialdemokratiet og vindindustrien i den her sammenhæng, det håber jeg da at der er – at der ikke er noget alternativ til Østerild, og de siger meget, meget klart, at vi kan gå glip af investeringer, der ligger på mellem 20 og 45 mia. kr. inden for de næste 10 år. Hvem er det så, der er tonedøv, når man ikke efterkommer de ønsker?

Kl. 15:07

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der yderligere en kort bemærkning fra hr. Flemming Møller Mortensen.

Kl. 15:08

Flemming Møller Mortensen (S):

Hvis jeg sad som direktionschef i dansk vindmølleindustri, så tror jeg, at jeg ville håbe, at debatten herinde ville tage en drejning, sådan at alle arbejdede frem imod et politisk bredt flertal. På en eller anden måde synes jeg måske, der er et enkelt parti, som skiller sig lidt ud i debatten i øjeblikket.

Jeg har et spørgsmål til hr. Per Ørum Jørgensen, og det går på arbejdspladser i området, hvor testcenteret nu end måtte skulle placeres. Vil hr. Per Ørum Jørgensen være så ærlig over for mig at sige, om han tror, at der bliver tale om rigtig mange arbejdspladser i området som følge af et testcenter, eller at der ikke bliver tale om nævneværdigt mange arbejdspladser? Jeg har den holdning, at der, hvor det giver flest arbejdspladser, er i anlægsfasen, især hvis man skal rydde 800 ha skov.

Kl. 15:08

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 15:08

Per Ørum Jørgensen (KF):

Det er jo fuldstændig umuligt at sætte tal på antallet af arbejdspladser i forbindelse med et testcenter. Der er selvfølgelig ikke ret mange arbejdspladser på testcenteret, men det er jo også et meget, meget svært perspektiv at se det i, for kommer vi i den situation, at den danske vindmølleindustri begynder at investere og lægge deres test og udvikling i udlandet, så vil det altså også flytte noget produktion. Og der er en sammenhæng mellem produktion og det at teste. Og hvad med alle de underleverandører, som også skal have testet deres komponenter? Negligerer man totalt det? Jeg kan fortælle, at man i udviklingsafdelingen hos henholdsvis Vestas og Siemens henholdsvis har 1.200 og 500 mand, altså højt kvalificerede eksperter på vindområdet. Dem sætter man altså også i spil. Hvis ikke vi sikrer de rigtige faciliteter for vindindustrien, så er det jo klart, at de faciliteter kan fås andre steder. De holder jo ikke op med at teste møller, fordi vi her i Folketinget ikke kan finde ud af at sikre dem de ordentlige faciliteter, som de ønsker.

Kl. 15:09

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der en kort bemærkning fra fru Mette Gjerskov.

Kl. 15:09

Mette Gjerskov (S):

Jeg må sige, at jeg får en dårlig smag i munden. Her skal jeg stå og høre en ordfører fra en regering, som har aflyst havvindmølleparker, barberet vindmølleindustrien i Danmark ned til det rene ingenting, har set til år efter år, hvor vi har afgivet markedsandel efter markedsandel, og så står man her og blæser sig op på vindmølleindustriens bekostning og lader, som om det er det, der er hovedargumentet. Næh, virkeligheden er, at man kommer med et elendigt beslutningsforslag, hvor man på forhånd har besluttet sig for, hvor de her møller skal ligge, og bagefter kommer man med nogle undskyldninger om,

hvorfor man har lavet sit arbejde så elendigt. Så bliver det lige pludselig vindmølleindustrien, man er den store fortaler for, dem, som man har været fløjtende ligeglad med de sidste 10 år. Det får jeg en dårlig smag i munden over.

Så vil jeg i øvrigt spørge sådan helt konkret til det, som ordføreren sagde: Hvad er det for nogle arbejdspladser lokalt, der bliver talt om?

Kl. 15:10

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 15:11

Per Ørum Jørgensen (KF):

Jeg bliver nødt til lige at knytte nogle kommentarer til det, fru Mette Gjerskov siger, nemlig at vi fuldstændig har raseret vindindustrien i Danmark. Må jeg godt lige minde om, at sidste år omsatte vi for omkring 60 mia. kr. i grøn energi. Det er så rekordstort, som det overhovedet kan være. Det er jo et godt tegn på, at det går godt i Danmark for vindmølleindustrien. Lad nu være med at tale ned i forhold til de grønne arbejdspladser, vi har i Danmark. Vi gør det faktisk rigtig godt. Hvis fortjeneste er det? Det kan vi diskutere meget. Men lad nu være med at tale ned i forhold til en hel industri.

Det er jo ikke for sjov, de siger, at hvis ikke de kan få testfaciliteter i Danmark, må de søge til udlandet. Så går vi så bare glip af investeringer på 25-40 mia. kr. Det synes jeg er mange penge at gå glip af i Danmark. Men samtidig kan vi altså også lave en naturmæssig interessant løsning, og det håber jeg da også at Socialdemokraterne vil bidrage til, hvis man efterkommer det ønske, der bl.a. kommer fra vindindustrien, om at placere det her i Østerild, som vi fra De Konservative også lægger op til.

Kl. 15:12

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det fru Mette Gjerskov for yderligere en kort bemærkning.

Kl. 15:12

Mette Gjerskov (S):

Hr. Per Ørum Jørgensen siger, at jeg ikke skal tale vindindustrien ned. Det gør jeg så sandelig heller ikke. Jeg vil sige, at når vindindustrien i Danmark har kunnet overleve VK-regeringen, kan de overleve hvad som helst. Jeg har stor tiltro til vindindustrien og til fremtiden, hvad det angår. Det er ikke mig, der taler noget ned her.

Jeg fik ikke rigtig noget svar på spørgsmålet om de lokale arbejdspladser. Er virkeligheden ikke den, at der ikke er mange lokale arbejdspladser i de her testvindmøller, og at det er det, der er beslutningsgrundlaget? Jeg ved ikke, om hr. Per Ørum Jørgensen har læst det så grundigt, men sagen er jo den, at der ikke er lokale arbejdspladser i det. Fair nok, sådan er virkeligheden, men vi skal jo ikke gå rundt og bilde borgerne andet ind end det, projektet drejer sig om.

Kl. 15:13

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 15:13

Per Ørum Jørgensen (KF):

Jeg tror, at fru Mette Gjerskov måske skulle prøve at tale med sine kollegaer i Thisted Byråd. Man har en kommunalbestyrelse, som godt kan se perspektiv i det her, men det kan fru Mette Gjerskov så ikke i forhold til det lokalt ved at sige, at der ingen arbejdspladser er i det. Det er jo frygteligt svært at sætte et præcist antal på. Men vi har jo en lokal kommunalbestyrelse, som kan se perspektiv i det her netop ved at skabe et grønt område, som kan markedsføre sig på det

her. Hvor mange arbejdspladser er der i det? Det er svært at sige, men de kan se perspektivet.

Det kunne godt være, at fru Mette Gjerskov skulle tale med sine socialdemokratiske kollegaer i Thisted om de ting og hvad det er for et perspektiv, de kan se i Thisted, som fru Mette Gjerskov ikke kan se – eller på Mors for den sags skyld, i nabokommunen. Der er en masse spændende ideer, som er sendt til Folketinget fra Thisted Kommune fra borgmesteren, som jeg også synes vi skal drage ind i den diskussion. Der er også nogle synergier i forhold til mange af de initiativer, man i forvejen har i området, så vi samlet set får styrket det område. Det synes jeg er meget spændende.

Kl. 15:14

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der en kort bemærkning fra hr. Per Clausen.

Kl. 15:14

Per Clausen (EL):

Jeg har godt bemærket, at Thisted Kommune har en masse gode ideer til, hvad de skal have i forbindelse med, at de får det her testcenter. Det er vel, sådan opfatter jeg det, fordi det er anledningen til at få noget, og det er sådan set meget klogt set fra Thisted Byråds side.

Ellers synes jeg, at det er glimrende, det, hr. Per Ørum Jørgensen siger, Kallesmærsk ryger så, fordi De Konservative er imod det, Østerild ryger, fordi De Radikale under ingen omstændigheder vil have det, og så ender vi med Stauning. Det er måske ikke det værste tænkelige resultat.

Men det, jeg godt vil spørge hr. Per Ørum Jørgensen om, er: Hvordan kan man bringe sig selv i sådan en situation? Det her er vigtigt, fantastisk vigtigt, og så kommer regeringen her med et håbløst, uigennemarbejdet forslag, som vi er nødt til at haste igennem, fordi der ikke er tid til at tænke sig om. Hvordan kan man komme i sådan en situation? Hvorfor har regeringen ikke for længst fremlagt de relevante forslag og sikret, at der er lavet ordentlige VVM-undersøgelser på de alternativer, der er? Hvordan kan man bringe sig i den her situation? Det forstår jeg slet ikke.

Kl. 15:15

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 15:15

Per Ørum Jørgensen (KF):

Jamen jeg ved ikke, om man skal bruge en masse kræfter her. Det er selvfølgelig forudsigeligt, at oppositionen bruger en masse kræfter på proces. Jeg har jo faktisk sagt, at jeg anerkender den kritik, der kommer om processen, meget; jeg ved ikke, om jeg kan komme det nærmere. Det, jeg bare synes er relevant, er at se på, hvad der er af perspektiv i det fremadrettet. Så kan man sige, at der måske er nogle ting, der procesmæssigt ikke er håndteret formålstjenligt, det kan jeg da godt erkende, når vi står her, men det hjælper jo bare ikke meget i forhold til det fremadrettede.

Det, jeg egentlig synes er positivt, er, at der er nogle muligheder i det her, som vi i fællesskab faktisk godt kan få lavet noget rigtig spændende ud af. Vi kan få lavet noget spændende natur, og vi kan sende det klare signal, som vindindustrien efterspørger, nemlig at Folketinget godt kan finde de testpladser, så de ikke skal flytte deres investering til udlandet. Det synes jeg er konstruktivt.

Kl. 15:16

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det hr. Per Clausen for yderligere en kort bemærkning.

Kl. 15:16

Kl. 15:19

Per Clausen (EL):

Jamen jeg tror da godt, man kunne finde den rigtige placering til det der vindmølletestcenter; det tror jeg godt man kunne. Men regeringen har da bragt os i en situation, hvor det er tvivlsomt, om vi finder den rigtige placering, og det synes jeg da er ret alvorligt, når det nu er meget, meget vigtigt. Så kan hr. Per Ørum Jørgensen sige, at han ikke vil snakke proces. Nej, men om en måned kan vi komme i den situation, at vi skal diskutere et forslag om at placere et vindmølletestcenter et sted, og at der ikke er tid til at lave en VVM-undersøgelse. Det bliver så alternativet til den elendige VVM-undersøgelse, man lavede oppe i Østerild.

Synes hr. Per Ørum Jørgensen ikke, at det vidner om mangel på respekt over for vindmøllebranchen, mangel på respekt over for Danmarks natur og mangel på respekt over for befolkningen, der må lægge ryg til det her?

Kl. 15:16

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 15:16

Forhandling**Per Ørum Jørgensen (KF):**

Det, jeg ligesom fornemmer, er, at der er rigtig mange, som ikke hører, hvad vindindustrien siger; der er mange, der ikke hører efter, hvad vindindustrien siger. De siger meget, meget klart, at der ikke er noget reelt alternativ til Østerild. Er det så ikke det udgangspunkt, vi har? Så lad os da f.eks. også drøfte det forslag, der er kommet fra vindindustrien i relation til det her, lad os da drøfte, hvad vi kan skaffe af spændende natur. Det er jo sådan set det, jeg i al fredsommelighed prøver at sige, for jeg er enig – enig – med vindindustrien i den vurdering, at der ikke er et reelt alternativ til Østerild. Så lad os tage den derfra.

Kl. 15:17

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der en kort bemærkning fra hr. Steen Gade.

Kl. 15:17

Steen Gade (SF):

Tak. Der var jo næsten ikke et øje tørt, da man hørte hr. Per Ørum Jørgensen tale vindmølleindustriens og vindmøllernes sag. Man kan jo ikke lade være med at tænke lidt over, at det var Det Konservative Folkepartis formand, der lavede den største nedskæring på vindmølleområdet, der overhovedet nogen sinde er foretaget – bare for, at vi lige husker det.

Men selvfølgelig ser vi den udfordring, der er, og vi skal kigge fremad. Derfor er mit spørgsmål: Skulle det nu være sådan, at vi ikke har andre alternativer end Østerild, er hr. Per Ørum Jørgensen så f.eks. indstillet på, at de der skovlovbestemmelser bliver lavet helt om? Er man indstillet på, at man må kigge på vindmølleindustrien? Er man indstillet på, at Thisted Kommune skal have en langt bedre kompensation, end de får i dag? For jeg kan jo godt fortælle hr. Per Ørum Jørgensen, hvor mange arbejdspladser der er i det, for det har vi nemlig fået at vide; det er seks mand – og så nogle på hotellerne, hvis de, der skal derop, overnatter derovre. Seks mand – det er, hvad der er af permanente nye arbejdspladser i det her. Men jeg ville også have stemt for det, hvis jeg sad i Thisted Byråd, for den her regering har efterladt udkantsområderne i en elendig forfatning, og jeg ved noget om det, for jeg kommer derfra.

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 15:19

Per Ørum Jørgensen (KF):

Jeg havde faktisk håbet på en lidt mere konstruktiv tilgang fra hr. Steen Gade. Men det må vi så vente med til udvalgsarbejdet, håber jeg.

Det med de seks mand: Det er jo rigtigt, det er de konkrete personer, der er på selve centret. Men jeg undrer mig over, at hr. Steen Gade ikke kan se tingene i et større perspektiv. Det er jo netop det, de kan – det er det, hr. Steen Gades kollegaer, også fra SF i kommunalbestyrelsen i Thisted, kan; de kan se et større perspektiv i det, de kan se, hvad det betyder for deres område, at de får et verdensklasse-testcenter for vindmøller. Jeg undrer mig over, at hr. Steen Gade ikke kan se perspektivet i det for området, det må jeg indrømme.

Og ja, jeg synes da: Lad os kigge på hele erstatningsskovdelen. Det har jeg også sagt at jeg er villig til at vi drøfter i udvalget. Jeg har også sagt, at jeg er villig til, at vi kigger på de nye ideer, der er kommet fra vindindustrien, så vi måske skal fælde mindre skov. Det synes jeg egentlig er konstruktivt og en fremstrakt hånd, også til hr. Steen Gade – som jo ikke har været definitiv, og det synes jeg tjener hr. Steen Gade til ros.

Kl. 15:20

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der yderligere en kort bemærkning fra hr. Steen Gade.

Kl. 15:20

Steen Gade (SF):

Jeg sagde jo faktisk, at hvis jeg havde siddet i Thisted Byråd, ville jeg også have stemt for det. Selvfølgelig. Og hvis det kom, ville jeg gøre alt for, at det blev perspektivrigt. Men jeg har jo kritiseret, at f.eks. det, der er det mest perspektivrige, overhovedet ikke er med i forslaget, nemlig det der med at måle og operere med nettilslutning. Så det har jeg jo sådan set sat mig ind i.

Men der, hvor hr. Per Ørum Jørgensen på en måde provokerer den her debat, er, når han ikke giver en fremstrakt hånd, men nærmest slår hånden af og siger, at fordi han har læst og hørt, hvad forsvaret siger, så mener han ikke, der er grund til at undersøge noget mere. Men, vil jeg sige til hr. Per Ørum Jørgensen, det skal også undersøges af nogen uden for forsvaret, som kan vurdere forsvaret, ligesom der er nogen uden for alle de andre interessenter, der skal vurderes. Det er jo sådan, man laver et seriøst arbejde, og jeg håber i hvert fald, at regeringen vil være med til det, hvis ikke hr. Per Ørum Jørgensen vil.

Kl. 15:21

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 15:21

Per Ørum Jørgensen (KF):

Jeg vil sige til hr. Steen Gade, at jeg ikke forstår, hvorfor hr. Steen Gade er modstander af, at Det Konservative Folkeparti faktisk har en holdning til de faciliteter, vi tilbyder vores soldater, før vi sender dem ud for at løse internationale opgaver. Det kan godt være, at det vejer tungere for Det Konservative Folkeparti, end det gør for Socialistisk Folkeparti, det er o.k., det er fair nok. Men det er da at have en holdning at mene noget om, om vi skal inddrage Oksbøllejren til det her nationale testcenter for vindmøller.

Der siger vi bare, at vi ikke vil forringe de danske soldaters vilkår og muligheder for at have den bedst mulige succes i Afghanistan.

Det er sådan set at have en holdning til det. Derfor kan vi egentlig på baggrund af det godt afvise det. Vi er altså overbeviste af den argumentation, vi har fået. Det undrer mig, at det ikke er nok for hr. Steen Gade, men det er nok, fordi man har en anden tilgang til det.

Samtidig taler vi om et EF-fuglebeskyttelsesområde, og det synes vi absolut heller ikke er særlig heldigt.

Kl. 15:22

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der en kort bemærkning fra fru Margrethe Vestager.

Kl. 15:22

Margrethe Vestager (RV):

Jeg må sige, at ordføreren imponerer mig. På den ene side erkender ordføreren blankt, at processen frem til nu ikke har været særlig god. På den anden side kan ordføreren alligevel uden den mindste tvivl fastslå, at Østerild ikke er den eneste placering. Det er jo alvidenhed, der nærmer sig det guddommelige. Det synes jeg er fantastisk. Egentlig burde vi afbryde forhandlingen nu, for det lyder, som om der er nedlagt et konservativt veto imod nogen form for resultat af miljøministerens anstrengelser, medmindre det selvfølgelig handler om at plante lidt mere skov et eller andet sted. Er det rigtigt?

Kl. 15:23

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 15:23

Per Ørum Jørgensen (KF):

Jeg synes, at det var meget flot formuleret af fru Margrethe Vestager.

Jeg vil sige det på denne måde: Vi snakker om fem lodsejere på et område. Vi har selvfølgelig også kigget på andre placeringer, hvor det inddrager rigtig mange private familier, som skal gå fra hus og hjem. Derfor har det været væsentligt for os at begrænse det. Når vi taler om det her område, taler vi om fem lodsejere. Det er alvorligt nok for de fem familier, det drejer sig om, men i forhold til mange andre placeringer, vi har set, er det den bedst mulige.

Vi har så haft vindmølleindustrien inde over til at kigge på vindforholdene. Er det her en placering, som kan leve op til de fysiske krav, vi skal stille til sådan et testcenter? Ja, det kan godt lade sig gøre. Hvad gør vi så ved skoven? Med hensyn til skoven får vi etableret tilsvarende skov, og vi kan lave nogle spændende, rekreative områder rundtomkring i landet. Det vil sige, at der ikke bliver mindre skov i Danmark. Samtidig kan vi genetablere noget af den spændende og oprindelige natur i området.

Jeg synes faktisk, at alle de faktorer, som vi har lagt vægt på, er opfyldt her.

Kl. 15:24

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er yderligere en kort bemærkning fra fru Margrethe Vestager.

Kl. 15:24

Margrethe Vestager (RV):

Det var et klart ja, der er nedlagt veto, der skal ikke ske noget andet, det skal placeres i Østerild, og så skal vi måske se på noget med skov.

Så vil jeg bare spørge, om De Konservative også vil se på noget med penge, for jeg har forstået, at den konkurrencedygtige pris for at teste en mølle er på omkring 2 mio. kr. om året, ellers kan det ikke svare sig i Danmark, så kan man lige så godt placere sine møller et andet sted.

Betyder det så, at ethvert tillæg til det forslag, der ligger nu, og som koster penge, er udelukket i en konservativ hjerne, fordi det be-

tyder, at vindmølleindustrien bliver udfordret på, hvad det skal koste at teste møller i Danmark?

Kl. 15:25

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 15:25

Per Ørum Jørgensen (KF):

Når det handler om økonomien, vil jeg sige, at det er klart, at det her koster penge. Men det, der egentlig vil være den største regning, vi overhovedet kan få – og det tror jeg egentlig De Radikales ordfører er enig med mig i – er den, vi vil få, hvis vi ikke finder en løsning på det her. For det er meget enkelt, hvad vindmølleindustrien siger. Den siger, at den regner med at investere 20-45 mia. kr. over de næste 10 år på det her felt. Og de skal teste deres møller, uanset om vi kan blive enige om det her eller ej. Så er spørgsmålet bare, om vi skal have de investeringer i Danmark, eller om de skal have dem i USA, Tyskland eller i England. Jeg synes, at vi skal have dem i Danmark. Det er faktisk der, hvor det økonomisk er mest interessant.

Kl. 15:26

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Den næste ordfører er den radikale ordfører, og det er fru Margrethe Vestager.

Kl. 15:26

(Ordfører)

Margrethe Vestager (RV):

Vindenergi er godt. Det er god energi. Det gør os fri for at være afhængige af dem, som ejer olien, kullet eller gassen for den sags skyld. Vindenergi produceret på mindre, effektive, velplacerede møller er også billig energi, vel at mærke hvis den produceres på land. Vindenergi bidrager til et bedre klima på vores fælles klode, og vindenergi giver arbejdspladser, viden, udvikling og eksport. Der er indlysende grunde til, at der skal være muligheder for at teste møller i Danmark, og derfor skal vi selvfølgelig have et testcenter. Og hvor skal det så være? Ja, under alle omstændigheder må vi jo nok placere det et sted, hvor der er ordentlig vind, og det er der faktisk kun de steder, som vi kalder Udkantsdanmark. Så om det bliver det ene eller det andet sted, vil det under alle omstændigheder være et bidrag der, hvor det bliver placeret.

Jeg synes ikke, at det skal ligge i Østerild, og det er der mange grunde til, først og fremmest at der skal fældes rigtig, rigtig meget gammel værdifuld skov, og når først træerne er fældet, er de fældet. Det her er ikke et eksperiment, vi kan lave. Det er ikke noget, vi kan prøve os frem med. Der er ét forsøg. Men det er også, fordi Østerild er et stille, mørkt sted. Så er der måske nogle, der vil sige: Ja, ja, det er den sædvanlige hovskisnovski bysnak. Men stilhed og mørke er faktisk noget af det, der er en akut mangelvare i vores moderne verden. Endelig er beslutningsgrundlaget helt usædvanlig ringe. Folkeetinget skal træffe beslutning, men der er ikke noget, der ligner et fyldestgørende beslutningsgrundlag.

Det Radikale Venstre er helt klar til at gøre arbejdet med at finde alternative placeringer, og det arbejde får forhåbentlig et konstruktivt afsæt i dag og slutter, når testcenteret er placeret et passende sted. Spørgsmålene er mange. Der er det økonomiske spørgsmål: Hvilket testcenter kan vi få, hvis prisen for at teste møller skal kunne konkurrere med prisen for at teste møller i f.eks. England? Jeg har fået det indtryk, at det ikke må koste mere end 2 mio. kr. om året at have en mølle stående i test. Hvad kan man få for det? For hvis det bliver dyrere, betyder det, at vindindustrien så alligevel tester sine møller andre steder.

Det synes jo at betyde noget, for regeringen har prioriteret så få ekspropriationer som muligt, kun at erstatte skov i forholdet 1:1, og

at centeret ikke skal kunne teste sammenspillet mellem møllerne og elnettet. Det er ellers noget af det, vi har allerallermest brug for at vide noget om, fordi vi skal have mere vind ind i nettet. Men det synes der ikke at være råd til. Dermed også sagt, at risikoen er, at det rigtige testcenter bliver for dyrt, til at industrien vil bruge det, og så flytter de alligevel.

Så er der udbuddet. Hvordan bliver reglerne for, hvem der kan teste møller i centeret. Vindmølleindustrien er jo global, og det handler om at etablere muligheder for at udvikle den industri. Regeringen må komme med helt klare svar om forholdet til EU og udbudsregler og på spørgsmålet om konkurrenceforvridende støtte, og hvad vi ellers har. Spørgsmålet er, om man er i gang med at fifle med helt grundlæggende regler, når det kommer til konkurrence, og hvad der forvrider den. For det, der jo er risiko for, er, at det ikke er danske møller, der kommer til at stå der, hvor der er ryddet dansk natur. Man kan sige utrolig meget godt om det globale marked, men det her handler jo også om, at vi gerne vil have, at vindindustrien er med til at gøre Danmark til et bæredygtigt, udviklende og produktivt samfund.

Sidst, men ikke mindst, er der jo spørgsmålet om, hvad der skal testes. Er det virkelig sådan, at det hele skal være på det samme sted? Der er udviklingstest, der er test med henblik på at opfylde certificeringskrav. Hvordan skal man gøre det? Er det virkelig en given ting, at møllerne skal stå på én række? Og hvordan får vi egentlig testet sammenspillet mellem møllerne og nettet?

Så er der blevet sagt meget om proces, og det er simpelt hen en grundlæggende provokation og en arrogance uden sidestykke hos regeringen og statsministeren, at man siger, at sådan skal det være, for sådan skal være, på trods af en forhastet proces, på trods af et lovforslag, som flere ordførere før mig allerede har kaldt et makværk. Jeg vil opfordre Venstre, Konservative, S, SF og DF til at lytte og sammen med os arbejde for en anden placering og etablering af testcenteret. Så håber jeg, at vi om 25 år vil se tilbage på Folketingets arbejde og tænke: Hvor var det godt, at vi lyttede; hvor var det godt, at vi fandt en anden placering, så vi både fik en konkurrencedygtig global vindindustri og vi stadig væk har Østerild Klitplantage.

Kl. 15:31

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken. Så er det Enhedslistens ordfører, og det er hr. Per Clausen.

Kl. 15:31

(Ordfører)

Per Clausen (EL):

Grundlæggende er det vel sådan, at dagen i dag burde være en god og positiv dag, nemlig en dag, hvor Folketinget, som er besjælet med entusiasme og begejstring for flere vindmøller, skulle behandle et velgennemarbejdet, godt og grundigt lovforslag, der kunne placere det her testcenter for vindmøller. Det ville være en rigtig god dag.

Men på trods af sagens alvor – og selvfølgelig er det af en række grunde alvorligt, når vindmølleindustrien snakker om at flytte udviklingen væk fra Danmark – bliver vi altså i Folketingets travleste tid præsenteret for et lovforslag, som er ugennemarbejdet på en lang, lang række områder. Det fremgår jo meget tydeligt, hvis man læser VVM-undersøgelsen. Ikke mange landmænd ville få godkendt udvikelse af deres svineproduktion, hvis de leverede noget, som mindede om det her. Og det er ikke, fordi jeg synes, at der stilles urimelige krav til svineproducenterne, men jeg kan måske godt forstå, at nogle mennesker oppe i Thy synes, at det alligevel er utroligt, at man, når man har så store ressourcer til sin rådighed, mener, at man kan slippe igennem med noget, som er så ringe.

Det er jo kernen i den diskussion, vi har i dag: Hvordan sikrer vi os, at vi får et testcenter for vindmøller, som ikke lægger gift ud for diskussionen om vindmøller i mange år ud i fremtiden? For man

gennemtrumfer et testcenter for vindmøller i et område, hvor det godt kan være, at der findes nogle lokalpolitikere, der mener, at de så kan sørge for at få skaffet lidt ressourcer til kommunen, men hvor den befolkning, der bor tæt på, er inderligt imod, fordi de kan se naturen omkring sig blive ødelagt og efterfølgende kan risikere at konstatere – og det er jo det, både hr. Jørn Dohrmann og fru Margrethe Vestager var inde på – at det sådan set ikke er den danske vindmølleindustri, man redder ved at have det her testcenter, men at det er alt muligt andet.

På en lang række områder er det her lovforslag fuldstændig ugennemarbejdet, og det er vel også derfor, at vindmøllebranchen – i virkeligheden i modsætning til det, hr. Per Ørum Jørgensens siger, om, at der ikke findes noget alternativ – har sendt et brev til miljøministeren, et brev, der ganske vist ikke blev taget godt imod, men som jo dels opridsede en alternativ model i Østerild, dels har et afsnit, der hedder »Alternativ placering i stedet for Østerild«. Og der står ikke i det afsnit, der handler om alternativ placering i stedet for Østerild, at konsekvensen af det vil være, at vindmøllebranchen forlader Danmark, eller at udviklingen bliver flyttet væk fra Danmark. Så selv vindmøllefabrikanterne er altså indstillet på at finde andre løsninger.

Men indtil i dag eller måske i går har det jo været sådan, at regeringen har sagt, at det overhovedet ikke er til diskussion. Vi kan godt gennemføre nogle undersøgelser, hvor vi lader, som om vi tjekker op på noget, men det skal bare ende med at vise, at Østerild er den bedste løsning. Jeg kan forstå, at Det Konservative Folkeparti stadig indtager den holdning.

Hvad er så det fremadrettede? Det er jo rigtigt, at der kan stilles rigtig mange spørgsmål, og i virkeligheden er et af de grundlæggende problemer vel, at der ikke er taget nogen egentlig seriøs diskussion om, hvad det er, man skal teste på det her vindmølletestcenter. For der er nogle ting, man har med, og andre ting, man ikke har med, og som formentlig er lige så vigtige. Alligevel diskuterer vi så lidt hurtigt og lidt forhastet en placering.

Jeg vil sige, at en placering på et landbrugsområde efter Enhedslistens opfattelse ville være fornuftig. Vi er glade for, at man nu vil gennemføre en egentlig undersøgelse af mulighederne ved Stauning, men vi er lidt forundrede over, at man ikke også undersøger de muligheder, der er ved Bredebro, så meget desto mere som at vi jo kan høre på De Konservative, at det nærmest er landsskadelig virksomhed at lægge et testcenter nede ved Kallesmørsk, så det bliver nok ikke til noget, men så var det vel godt at have nogle flere alternativer.

Så synes jeg også, det siger lidt om den situation, vi er kommet i, at det hastværk, som regeringen nu erstatter sin langsommelighed på det her område med, har drevet os derud, hvor Socialdemokraternes ordfører taler om at gennemføre VVM-undersøgelser på 2 måneder, og SF's ordfører taler om, at vi må lave det her vindmølletestcenter uden at gennemføre VVM-undersøgelser. Det synes jeg altså er en meget, meget alvorlig situation.

Enhedslisten er imod det lovforslag, der ligger her. Vi kan under ingen omstændigheder stemme for det lovforslag. Men det er klart, at hvis der kan komme en anden løsning på, hvor man skal placere det her testcenter, er Enhedslisten jo grundlæggende tilhængere af at udvikle vindmølleindustrien i Danmark, vi er grundlæggende tilhængere af, at der skal være langt flere vindmøller i Danmark, så det vil, om jeg så må sige, virkelig gøre ondt på os, hvis vi skal ende med at stemme imod et testcenter for vindmøller. Vi vil intet hellere end at stemme for, men vi kan ikke gøre det på det grundlag, der ligger nu.

Kl. 15:36

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Så er det hr. Villum Christensen, Liberal Alliance.

Kl. 15:36

(Ordfører)

Villum Christensen (LA):

Tak for det. Liberal Alliances folketingsgruppe, og det var den hele, har været på besigtigelse i området ved Østerild og talt med folkene deroppe og repræsentanter fra kommunen, herunder formanden for teknik- og miljøudvalget. Herudover har jeg i tirsdags deltaget i ministeriets eksperthøring, hvor alle relevante fagfolk og interessenter var til stede. Og lad mig sige med det samme: Det, vi har set og hørt, og det, vi har kunnet læse os til, gør os meget bekymrede for at skulle sige go på det her grundlag.

Vi er helt med på behovet, og at der skal findes en løsning, der tilgodeser industrien. Vi er også helt med på, at nogle få flagermus og tudser i en sø ikke på nogen måde skal kunne forhindre vitale erhvervsinteresser i at udfolde sig. Det er nu heller ikke det, der er problemstillingen. Det, der først af alt bekymrer os her, er proportionerne i projektet, tidspresset, de manglende alternativer og det demokratiske forløb, som kan svække den folkelige accept, noget, som vi ved er rigtig vigtigt i de her sager. Vi har at gøre med danmarkshistoriens måske allerstørste indgreb i naturen, som vi nu skal til at sige ja til uden reelt at få belyst fordele og ulemper ved alternativer.

Politikernes fornemste opgave er velsagtens at afveje en række forskellige hensyn mod hinanden og herefter træffe et valg. Det har vi ingen som helst mulighed for at gøre her, fordi der kun er belyst én mulighed, som vi ser det. Og det er sket på baggrund af en helt usædvanlig og såkaldt lineær screening, som vi hørte om, og som på grund af den meget mekaniske tilgang forhindrer enhver alternativ diskussion, samt en sagsbehandlingsproces, der er gået så stærkt, at rigtig mange små erhvervsdrivende – og her tænker jeg faktisk på landmænd osv., der bygger f.eks. en svinestald – må sig forbarme. Noget, der har miljøpåvirkninger, som kan måles i promiller af de miljødelagelser, vi ser her, kan tage 3-4 år. De må føle sig dybt provokeret af den her proces, som vi ser som en ren top-down-proces.

Der er som bekendt ikke nogen beslutning, der er bedre end dens grundlag, og kommunalbestyrelsen tager beslutningen på et meget tidligt tidspunkt og efter mine bedste vurderinger uden at vide, hvad det her præcis vil få af konsekvenser. Og det siger jeg også, efter at vi har drøftet de her forhold med byrådsmedlemmerne.

Det var også tankevækkende ved vores besøg, at man ikke vidste noget om alternative placeringer i kommunen, som lokale ønskede at få belyst. Det var vores klare indtryk, at det vigtigste var at få aktivitet i kommunen eller i området. Det er jo fair nok, men jeg er overbevist om, at den overvejende del af befolkningen ikke er enig i byrådets beslutning.

Et andet element i forbindelse med proportionerne i det her projekt er nok det forhold, at vi har utrolig svært ved at leve med tanken om at skulle fjerne over 3.000.000 træer, uden at det på overbevisende måde kan godtgøres, at det er bydende nødvendigt – og jeg mener: bydende nødvendigt. Og når vindmølleindustrien bløder lidt op på det her felt her lige inden førstebehandlingen, rejser det bare en række andre spørgsmål om, hvor nagelfaste de øvrige kriterier om kravene til en placering i virkeligheden er. Kan man rokke lidt ved valgkriterierne, vil der jo automatisk dukke en række nye muligheder op i screeningen af arealerne. Det var i hvert fald slående, så hurtigt man kunne skrælle uegnede arealer væk, når bare man fastholdt de oprindelige udpegningskriterier.

Vi fik at vide i tirsdags, at det var muligt seriøst at udarbejde alternative beslutningsoplæg til andre placeringer inden for et par måneder, og det mener jeg bestemt vi skal gøre. Jeg har i mit politiske liv, heraf 20 år i en kommunalbestyrelse, prøvet rigtig mange gange at få pistolen sat for tindingen af et embedsværk, som på baggrund af et forholdsvis udefineret og uklart tidspres nærmest var tvunget til at voldtage de almindelige demokratiske processer for at få en be-

slutning igennem. Det kommer der ikke noget godt ud af, og man får som politiker fantastisk svært ved at forklare sig bagefter, når alt det forudsete vælter ind over det politiske system, fordi sagen ikke har været belyst ordentligt.

Det er den samme fornemmelse, jeg har her. Vi har ikke reelt mulighed for at afveje interesser over for hinanden, afveje alternativer, som man kender det, når der skal etableres f.eks. bare en ny fodboldbane i en kommune eller en ny institution. Ja, så er grundlaget faktisk langt, langt mere kvalificeret end det, jeg har set her. Jeg synes ikke, vi kan være processen helt bekendt, og jeg mener, at borgerne deroppe heller ikke kan være tilfredse med det, og at vi ikke på det foreliggende grundlag kan iværksætte så store indgreb.

Så forstår jeg heller ikke helt Miljøministeriet – jeg skal nok være færdig om lidt – som Jyllands-Posten i går kaldte for Miljødelæggelsesministeriet. Det er måske nok lidt voldsomt, men ministeriets ageren kan næsten kun forstås, hvis de har fået armene vredet rigtig godt og grundigt om. Miljøinteresserne og den demokratiske proces er bestemt ikke noget at juble over i den her sag, og vi synes, den skal gå om. Den skal gå rigtigt om, også selv om vi kommer over på den anden side af sommerferien.

Kl. 15:42

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Så er det miljøministeren.

Kl. 15:42

Miljøministeren (Karen Ellemann):

Først og fremmest tak til alle ordførerne for indlæggene og tak for en god første omgang her i Folketingssalen. Vi har også haft rigtig mange gode og konstruktive samtaler frem til i dag, og det forventer jeg helt klart også at vi fortsætter med.

Det er vigtigt for mig at understrege, at regeringens ambitioner om at etablere et nationalt testcenter for vindmøller har et samlet erhvervs-, energi- og forskningspolitisk perspektiv. Etableringen af det nationale testcenter skal således ses i sammenhæng med regeringens langsigtede mål om, at vi i Danmark og andre steder skal være uafhængige af fossile brændsler, men også i sammenhæng med bestræbelserne på at udnytte den stigende globale efterspørgsel efter energiteknologi, så vi skaber de job og tiltrækker den arbejdskraft og skaber den udvikling i Danmark, som er helt afgørende for, at vi kan bevare vores velstand i årene fremover.

Det ligger i direkte forlængelse af regeringens vision om, at Danmark skal være et grønt teknologilaboratorium. Det skal være attraktivt, og det skal være muligt at udvikle nye grønne løsninger i Danmark. Vi har solide styrkepositioner inden for grøn teknologi, herunder ikke mindst vindmølleteknologien. Den skal vi ikke bare fastholde. Den skal vi altså udbygge ved at tiltrække et bredt felt af virksomheder inden for vindmølleindustrien, herunder også understøtte de mange underleverandørers udviklingsmuligheder. Derfor skal vi have et nationalt testcenter, hvor et bredt udsnit af virksomheder i samarbejde med vores forskningsinstitutioner får de bedste faciliteter til forskning, udvikling og afprøvning af nye prototyper af vindmøller.

Men når det kommer til placeringen af et nationalt testcenter, begynder det at blive rigtig vanskeligt. I lovforslaget her balancerer vi to helt centrale faktorer, nemlig på den ene side hensynet til en natur og et miljø, vi ønsker at værne om, og på den anden side det erhvervsmæssige udviklingsperspektiv, som jeg har beskrevet. Men vi skal jo ikke vælge mellem natur og vækst. Vi skal vælge, så vi får mest muligt af begge dele.

Faktum er, at vi har brug for et nationalt testcenter for store vindmøller. Det synes der jo heldigvis også at være forholdsvis stor og bred enighed om. Det er jo altså alt andet lige et godt udgangspunkt for vores videre drøftelser, for hvis vi fravælger et nationalt testcenter, som skal sikre, at dansk vindmølleindustri kan blive ved med at

være blandt verdens mest innovative, løber vi simpelt hen en overhængende risiko for at blive overhalet. Vi forpasser en chance for dels at satse hårdere på vedvarende energi, dels at tegne vejen fremad for et dansk samfund, som i fremtiden skal leve af de gode hoveder og de flittige hænder.

Men hvad så med placeringen? Hvis vi et øjeblik ser bort fra de mennesker, der bliver berørt af placeringen, og ser på omkostningerne for naturen, så synes jeg, at der er noget, man har overset i debatten. Faktisk er den plantage, som nu er i området, hverken oprindelig eller særlig rig natur. Plantagen er et resultat af menneskelig indgriben for et halvt hundrede år siden. Området var jo oprindelig dækket af klithede; en sjælden og værdifuld naturform, som forståeligt nok dengang blev ofret for at gøre egnen mere produktionseget.

Vi mister et stort areal med fredskov, og det er en høj pris at betale. Det siger sig selv, at den skov naturligvis skal erstattes med ny fredskov, bl.a. med bynær skov i lokalområdet. Men plantagen, der blev plantet for 60-70 år siden, erstattes jo samtidig af et landskab med en varieret natur med krat og buske og åbne områder med klithede og slettelandskaber; et landskab, der er meget rigere og mere i overensstemmelse med det oprindelige. Så samlet set får vi altså mere natur i Danmark.

Kl. 15:46

Vi vil og skal selvfølgelig tage bedst muligt hensyn til dyr og planter både i etableringsprocessen, og når anlægget står færdigt. Jeg har fuld forståelse for og har så sandelig også mærket, at det her er et lovforslag, der vækker følelser både her i salen og så sandelig også uden for murene. Og det ville da også være mærkeligt andet, for det er et forslag, der koster. Vi kommer jo ikke til at slippe helt for at skulle ekspropriere, men det er lykkedes os at holde antallet af familier, hvis huse må eksproprieres, nede på fem. Det er selvfølgelig ingen trøst for de fem huse, der rammes, men det er ikke mange i forhold til det anlæg, som vi så placerer.

Placeringen i Østerild har været voldsomt diskuteret. Selv om det måske lyder lidt svært, må jeg sige, at jeg faktisk synes, at den her diskussion er gavnlig, for vi skal være sikre på at træffe det rigtige valg. Diskussionerne og de alternative bud, som er kommet, har hjulpet med at få nuanceret og i høj grad også underbygget regeringens valg af Østerild – ikke mindst de mange bud fra Danmarks Naturfredningsforening. Men de har ikke ændret ved det, som de oprindelige undersøgelser også viste. Vi har ikke kunnet finde en alternativ placering, som har færre konsekvenser for natur, dyr og mennesker, end placeringen i Østerild har.

Vi har afholdt tre borgermøder og to lodsejermøder. Vi har haft idéoplægget, VVM-redegørelsen og lovforslaget i høring, og jeg har sammen med folketingsudvalgene besøgt området ved Østerild og den eksisterende prøvestation ved Høvsøre. Jeg har afholdt en eksperthøring for Folketinget, og vi har løbende besvaret en lang række spørgsmål fra politikere, fra borgere og fra pressen. Jeg synes, man har en forpligtelse til at mødes ansigt til ansigt og til at lytte, også når folk siger det, som man måske ikke allerhelst vil høre. Det har været et vigtigt mål for mig at gøre processen så åben som overhovedet muligt. Inddragelse i processen fremover vil også uden tvivl – og det ved Folketinget – ligge mig meget på sinde, og derfor lægger jeg også vægt på, at borgere, organisationer og foreninger inddrages i, hvordan området skal se ud og udvikle sig, hvis det lykkes at få en beslutning om at opføre et testcenter i Østerild.

Vores opgave her i dag er at finde den løsning, som giver bedst mening på sigt. Der er en pris at betale i dag, og den pris tager jeg dybt alvorligt, men samtidig er det altså vigtigt, at den ikke kommer til at blokere synsfeltet fuldstændig. Det er vigtigt, at vi også ser forbi den og længere ind i fremtiden. Der er ingen tvivl hos mig om, at fordelene ved det her testcenter på sigt langt kommer til at overskygge de ulemper, vi ikke kan undgå ved etableringen. Det her forslag

er grønt, det er visionært, og det er den bedst mulige løsning for et testcenter for store vindmøller i Danmark.

Jeg ser frem til en fortsat konstruktiv behandling af forslaget.

Kl. 15:50

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ministeren. Der er foreløbig fire korte bemærkninger, og den første er fra hr. Flemming Møller Mortensen.

Kl. 15:50

Flemming Møller Mortensen (S):

Tak for det. Hvis jeg kunne, ville jeg godt uddele en lille rose til ministeren, og den skulle uddeles, fordi ministeren rent faktisk kom S og SF i møde med en vis forståelse, da vi henvendte os og sagde: Vi har altså et grundlæggende behov for at blive bedre oplyst materiale-mæssigt og vedrørende en alternativ placering. Ministeren kom ikke bare os møde, men også vores ønske om, at Danmarks Naturfredningsforening og vindmølleindustrien skulle inviteres med til samme bord.

Men jeg må sige, at forslaget er rigtig, rigtig ringe. Sådan er det. Det kunne være gjort meget, meget bedre, og alle ordene i dag og også i medierne har vist, at vi i hvert fald fra Socialdemokratiets side synes, at det er rigtig skammeligt, at vi er nået til fremlæggelsen af så ringe et lovforslag.

Men nu får vi altså en proces, hvor vi får lov til at vurdere tre steder, og jeg vil gerne lige komme med et ganske kort citat – det er miljøministeren, der har udtalt sig til Jyllands-Posten den 20. marts: Hvis der kommer en alternativ placering, der lever op til kriterierne, skulle vi da være dumme, hvis vi sagde nej, siger Karen Ellemann. Sådan må det jo også blive i processen fremover, når vi nu skal til at se på, hvor gode alternativer vi finder frem til.

Mit spørgsmål til ministeren skal være: Har ministeren regeringsflertallet på plads vedrørende det her? For jeg synes måske nok, min tvivl er stigende ...

Kl. 15:51

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak for spørgsmålet. Så er det ministeren.

Kl. 15:51

Miljøministeren (Karen Ellemann):

Regeringen har fremsat et lovforslag om etablering af et testcenter for vindmøller med en placering i Østerild, og det har vi på baggrund af, at vi har undersøgt vores land på kryds og tværs for, hvor sådan en placering ville være den bedst mulige, præcis som jeg har redegjort for i min tale her for øjeblikket siden. Hvis der ikke er flertal for det, jamen så er situationen jo en anden. Men jeg håber så sandelig, der bliver flertal for det, og jeg håber så sandelig, at hele den proces, vi i hvert fald har haft sammen i de seneste 8 uger, også fremadrettet vil vise, at Østerild er den bedste placering, og vil vise, at der er mulighed for at opnå politisk flertal for den her vigtige beslutning.

Kl. 15:52

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der yderligere en kort bemærkning fra hr. Flemming Møller Mortensen af op til 60 sekunders varighed. Værsgo.

Kl. 15:52

Flemming Møller Mortensen (S):

Er det ministerens holdning, at statsministeren med sine udmeldinger på pressemødet om samarbejdet og lovforslaget på sin vis måske lavede lidt bypassing af den dialog, som miljøministeren netop havde indledt med S og SF? Statsministeren siger det jo sådan, at det nu er statsministerens klare forventning, at oppositionen bakker op om

den her sag, så den kan blive endegyldigt afklaret – et andet citat kunne være: at få S og SF til at komme ud af busken. Var der noget bypassing af den dialog, vi netop havde fået indledt?

Kl. 15:53

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ministeren.

Kl. 15:53

Miljøministeren (Karen Ellemann):

Jeg betragter på ingen måde statsministerens forklaring om placeringen af et testcenter i Østerild som et forsøg på at bypasse en vigtig proces for at danne et flertal for den her beslutning. Regeringen er fuldstændig samlet, i forhold til at vi mener at Østerild er den rette placering for det her testcenter.

Kl. 15:53

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der en kort bemærkning til hr. Per Clausen.

Kl. 15:53

Per Clausen (EL):

Jeg vil stille miljøministeren dette spørgsmål: Hvis det nu viser sig – og jeg er sådan set enig med ministeren i, at det er uafklaret i dag – at betingelsen for at få et testcenter til vindmøller er, at man finder en anden placering, er miljøministeren så indstillet på det?

Kl. 15:54

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ministeren.

Kl. 15:54

Miljøministeren (Karen Ellemann):

Jeg har på debatten i dag – og i øvrigt ikke i debatten op til i dag – hørt, at betingelsen for at få et testcenter er, at man finder en anden placering. Nej, det, jeg har hørt, er politikere i arbejdstøj, og det sætter jeg stor pris på. Det er politikere i arbejdstøj, som er optaget af at være helt overbeviste om, at det her er den eneste rigtige placering. Jeg gør alt, hvad der overhovedet står i min magt for at åbne maskinrummet og sige: Kom med ind at se, præcis hvorfor pilene peger på Østerild og kun kan pege på Østerild.

Kl. 15:54

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er yderligere en kort bemærkning fra hr. Per Clausen.

Kl. 15:54

Per Clausen (EL):

Det vil sige, at det, ministeren er i gang med, ikke er egentlige politiske forhandlinger med henblik på at lave en aftale med et indhold, der godt kunne afvige fra det, ministeren har fremlagt, men en pædagogisk øvelse eller en politisk legitimeringsproces, der skal gøre det muligt for Socialdemokraterne og SF at tilslutte sig forslaget.

Kl. 15:55

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ministeren.

Kl. 15:55

Miljøministeren (Karen Ellemann):

Præcist som andre medlemmer af Folketinget er jeg også i arbejdstøjet, i forhold til at sikre at vigtige lovforslag bliver vedtaget, at vigtige lovforslag fremmes. Jeg mener, at det er meget, meget vigtigt, at vi får truffet afgørelse om at få placeret et nationalt testcenter for vindmøller.

Vi har fremlagt, at Østerild er den bedste placering, men det er der ikke flertal for på nuværende tidspunkt. Der er i hvert fald indtil flere partier, som ikke har villet bekende kulør endnu med en begrundelse om, at de gerne vil være helt, helt sikre på, at det her nu er den rigtige placering. Det kan man gøre på mange måder; man kan belyse mange ting; man kan undersøge mange ting. Det afholder jeg mig ikke fra at gøre, fordi jeg mener, at det er meget, meget vigtigt, at vi får truffet den her beslutning, og jeg mener, at det er den rigtige beslutning.

Kl. 15:55

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der en kort bemærkning fra fru Margrethe Vestager.

Kl. 15:55

Margrethe Vestager (RV):

Jeg synes, at det er meget befriende, at ministeren er så ligefrem om den proces, der nu ligger foran, for ministeren siger jo helt entydigt: Velkommen i maskinrummet, nu vil jeg forklare jer, hvorfor pilene kun peger på Østerild. Det er, synes jeg, meget afklarende at få at vide, at det kun er en pædagogisk øvelse, der ligger foran. Det er kun det, der skal til for at få partierne til at stemme for lovforslaget, som ministeren har mandat til.

Hvorfor stiller ministeren ikke sig selv et spørgsmål om, hvad der kan lade sig gøre andre steder, i stedet for at holde stædigt fast i, at kun det, der kan lade sig gøre i Østerild, er det, vi har brug for? Det kunne jo være, at der kunne komme egentlige interessante muligheder frem, hvis man stillede sig et andet spørgsmål end det, der giver svaret: Derfor skal det ligge i Østerild. Det er nemlig spørgsmålet: Hvad kan lade sig gøre i Oksbøl, i Ringkøbing, i Bredebro og andre steder, som helt oplagt er bragt ind i debatten?

Kl. 15:57

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ministeren.

Kl. 15:57

Miljøministeren (Karen Ellemann):

Jeg er helt klar over, at fru Margrethe Vestager gerne så en helt anden placering. Jeg er sådan set også i tvivl om, hvorvidt Det Radikale Venstre overhovedet tror på et nationalt testcenter. Gang på gang hører jeg i hvert fald et spørgsmål fra Det Radikale Venstre om, hvorfor der skal stå syv vindmøller på række.

Hvis Det Radikale Venstre ligesom de øvrige partier også brugte noget tid på at gå ind i detaljen og komme med ind i maskinrummet og høre forklaringerne på de langsigtede perspektiver i det her center – nemlig muligheden for på sigt at få det koblet op på elnettet osv. – så ville fru Margrethe Vestager også forstå, at det her ikke kun er et spørgsmål om at finde ud af, hvorfor pilene peger på Østerild, men også hvad det er for nogle kriterier, et nationalt testcenter skal opfylde.

Kl. 15:57

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er yderligere en kort bemærkning fra fru Margrethe Vestager.

Kl. 15:57

Margrethe Vestager (RV):

Nu har vi fra radikal side haft en ordfører med på besigtigelsesturen til Østerild, og så vidt jeg husker, er vi kommet til langt de fleste af de møder – om ikke alle – vi er blevet inviteret til. Hvis ministeren holder møder, som vi ikke inviteres til, så synes jeg ikke, at det er nogen skam at blive væk.

Jeg skal så bare opfølgende spørge, da man betvivler vores engagement i sagen, om det er muligt at teste kombinationen op mod el-

nettet i Østerild. Er det en del af det, man kan få for pengene? Det er også for at afklare det, så det bliver tydeligt, hvad det er for et forhandlingsrum, der er. Hvor meget økonomi er der at gøre godt med, hvis prisen skal holdes på det, jeg har fået oplyst som det konkurrencedygtige niveau, nemlig 2 mio. kr. pr. mølle? Hvor meget mere skov kan der så plantes? Hvor meget mere kan Thy Kommune så kompenseres, før prisen ikke længere er konkurrencedygtig?

Kl. 15:58

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det miljøministeren.

Kl. 15:58

Miljøministeren (Karen Ellemann):

Jeg har også fra SF's side før hørt spørgsmålet, om der er tale om et testcenter, hvortil den samlede nettilslutning kan ske, og det projekt er tænkt ind i testcenteret. Det er faktisk rigtig godt i gang. Denne nettilslutningsfacilitet ved testcenteret skal jo netop gøre det muligt at få testet og dokumenteret vindkraftens energi.

Den første fase af projektet gennemføres på 1 år og forløber planmæssigt. Herefter forventes etableringen af den facilitet at kunne gennemføres på omkring 2 år, så det er tænkt ind i projektet, og det er det, der er forklaringen på, at de syv møller skal stå på en lige række. Og der er i øvrigt ingen møder, som Det Radikale Venstre ikke skulle være inviteret til. Det har været møder, hvortil alle partier har været inviteret, og derfor ærgrer det mig, at Det Radikale Venstre bruger utrolig meget tid på at tale om alt muligt andet, som så bare ikke er et testcenter. Det er derfor, at de kriterier er vigtige at diskutere i forhold til, hvad der gør et testcenter.

Kl. 15:59

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Og så kommer den måske sidste korte bemærkning i denne debat fra hr. Steen Gade, værsgo.

Kl. 15:59

Steen Gade (SF):

Bare den oplysning om det her med nettilslutning, at ja, det er tænkt ind, men det er jo ikke en del af beslutningen, at det skal etableres nu, og dermed heller ikke en del af den økonomiske beslutning. Men jeg vil godt sige til ministeren, at vi er nogle, der går til de her forhandlinger, fordi vi ønsker reelle valgmuligheder. Derfor blev jeg lidt usikker ved ministerens måde at udtrykke sig på for lidt siden. Men fred være med det i dag, for det her er en svær proces.

Mit spørgsmål til ministeren er: Når der nu skal laves en grundigere analyse og en redegørelse over to steder, Kallesmærsk Hede og Stauningområdet, vil ministeren så sørge for, at alle ressourcer bliver sat ind, at det bliver objektivt, og at der inddrages ekspertise udefra, som også kan vurdere militærets egne udsagn om behov og ønsker?

Kl. 16:01

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det ministeren.

Kl. 16:01

Miljøministeren (Karen Ellemann):

Det er sådan et spørgsmål, jeg faktisk overhovedet ikke har svært ved at svare meget klart på, fordi det er en del af den aftale, vi indgik i går på vores første forhandlingsmøde. Når vi undersøger henholdsvis Kallesmærsk Hede og Stauning, så er det, at vi søger at imødekomme det udtalte ønske, der er fra en del af Folketingets partier om at have det, vi kalder de to vægtskåle, hvor Østerild er den ene vægtskål, og så er der noget andet i den anden vægtskål. Om det så er Kallesmærsk, man propper derned, eller om det er Stauning, så er det i hvert fald noget at sammenligne ud fra. Jeg vil gerne se på mu-

ligheden for også at sørge for, at det bliver objektivt. Jeg forstår det sådan, at hr. Steen Gade måske forestiller sig, at det ikke kun er forsvaret, der skal udtale sig om forsvarets benyttelse af området.

Kl. 16:02

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det hr. Steen Gade for endnu en kort bemærkning.

Kl. 16:02

Steen Gade (SF):

Jeg takker bare for svaret, og så bliver det måske egentlig ikke et spørgsmål, men man må jo også afslutte med bare at sige, at det jo er en svær proces, som vi her er startet på. Regeringen har været helt stålsat, kan man sige, om, at ingenting kunne diskuteres i dag, og jeg har oplevet, at vi kan diskutere ting. Vi kan diskutere naturkompensation, skovlovsoverholdelse, og vi skal til at diskutere placering.

Min afsluttende bemærkning vil bare være, at jeg tror, at næste gang vi mødes her i salen, skulle vi gerne være kommet sådan endnu tættere på hinanden.

Kl. 16:02

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det miljøministeren.

Kl. 16:02

Miljøministeren (Karen Ellemann):

Jamen det kan jeg kun bekræfte. Jeg konstaterer også i dag, at der blandt et stort flertal af Folketingets partier er opbakning til, at vi skal have et testcenter, at der er forståelse for, at etableringen af et testcenter har national betydning, og at det er vigtigt, at vi i Danmark får et sted, hvor vi kan tilbyde forskningsinstitutionerne og vindmølleindustrien de bedste faciliteter både til forskning og til udvikling og til afprøvning af prototyper af vindmøller.

Med disse afsluttende bemærkninger herfra vil jeg også sige tak for en god debat, og jeg glæder mig til det fortsatte arbejde i udvalget.

Kl. 16:03

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til miljøministeren. Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

13) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 138:

Forslag til folketingsbeslutning om at give vandværkerne mulighed for at fjerne kalk fra drikkevandet.

Af Ida Auken (SF) m.fl.

(Fremsættelse 24.02.2010).

Kl. 16:03

Forhandling

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Forhandlingen er åbnet. Miljøministeren.

Kl. 16:03

Kl. 16:08

Miljøministeren (Karen Ellemann):

Med det her beslutningsforslag, nr. B 138, som vi nu skal til at behandle, ønsker SF at fjerne kalk fra drikkevandet de steder, hvor drikkevandet er generende hårdt. Vi skal sikre danskerne godt drikkevand, og da vi har hårdt vand i det østlige Danmark, og hårdt drikkevand er forbundet med gener, forstår jeg sådan set udmærket intentionen i forslaget. Kernen i beslutningsforslaget er, at de større vandværker, dvs. de vandværker, der er omfattet af vandforsyningsloven, selv skal kunne beslutte, om de vil fjerne kalk fra drikkevandet.

Det er faktisk allerede i dag muligt for vandværkerne at fjerne kalk fra drikkevandet, men det forudsætter en kommunal tilladelse. Ifølge beslutningsforslaget er det vanskeligt at få sådan en kommunal tilladelse. Forslaget henviser til en 10 år gammel sag fra Odense. Sagen er så imidlertid ikke længere aktuel, da Odense Vandværk dengang valgte at lukke den konkrete boring i stedet for.

Men lad mig gøre det klart, at jeg også er meget optaget af at sikre danskerne rent og godt drikkevand. Derfor forventer jeg, at jeg om kort tid kan fremlægge en handlingsplan for sikring af rent drikkevand. Et af initiativerne i handlingsplanen er en undersøgelse af de økonomiske, tekniske og miljømæssige fordele og ulemper ved at fjerne kalk fra drikkevandet centralt på vandværkerne.

Som beslutningsforslaget peger på, giver drikkevand med et højt indhold af kalk gener i form af tilkalkning, øget energiforbrug i varmtvandsbeholdere og på grund af tilkalkning også et øget forbrug af vaske- og rengøringsmidler. Lavere kalkindhold vil i større eller mindre grad medføre et lavere energiforbrug hos forbrugeren og et mindre behov for vaske- og rengøringsmidler.

Hvis det følges op af en adfærdssændring hos forbrugerne i forhold til forbrug af vaske- og rengøringsmidler, vil fjernelse af kalk også være en gevinst for vandmiljøet. Jeg vil derfor gerne have undersøgt, hvilke teknologier der findes, og hvad konsekvensen af at bruge dem er. Blødgøring af drikkevand vil kræve investeringer i vandbehandlingsanlæg på vandværkerne, og derudover kræver det et øget energiforbrug ved selve behandlingen.

Lige nu kender vi ikke de økonomiske konsekvenser for forbrugerne ved at fjerne kalk, og da de øgede omkostninger som udgangspunkt bliver finansieret via vandprisen, skal økonomien selvfølgelig undersøges først. Prisen vil bl.a. variere alt efter lokale forhold som f.eks. vandværkets størrelse, vandets hårdhed og valg af teknologi. At drikkevandet er hårdt, er geologisk betinget, og geologien i den østlige del af Danmark giver generelt hårdt vand, mens det er blødere i den vestlige del af landet. Kalkgenerne er derfor meget forskellige fra Vestdanmark til Østdanmark.

Beslutningsforslaget lægger op til, at det er vandforsyningerne selv, der skal beslutte, om vandet skal blødgøres. Jeg mener, at det er en myndighedsopgave at tage den beslutning. For mig er det derfor et kommunalt anliggende at beslutte, om det lokale vandværk skal blødgøre vandet og dermed eventuelt få vandprisen til at stige som følge af den yderligere vandbehandling, fjernelsen af kalk vil kræve.

Det er derfor vigtigt, at vi holder fast i, at det er kommunerne, som også fremover skal give tilladelsen. Det harmonerer også fint med, at det er kommunerne, der har myndighedsforpligtelsen på drikkevandsområdet.

Som jeg sagde indledningsvis, forstår jeg godt intentionen i forslaget. Regeringen kan dog ikke tilslutte sig beslutningsforslagets ønske om at give de større vandværker mulighed for selv at beslutte, om de vil fjerne kalk fra drikkevandet. Jeg vil af den grund ikke støtte et forslag, som jeg heller ikke kender konsekvensen af. Vi skal nemlig først kende de miljømæssige, de tekniske og de økonomiske konsekvenser af at fjerne kalken fra drikkevandet. Det er derfor, jeg vil have undersøgt det nærmere, inden vi eventuelt kommer med nye anbefalinger om, hvor og hvordan kalk kan fjernes.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Der er en kort bemærkning fra fru Ida Auken.

Kl. 16:08

Ida Auken (SF):

Jamen tak for den positive modtagelse. Det er godt at høre, at vi sådan set er meget enige om, hvad der skal ske. Faktum er bare, at lige i øjeblikket bliver de her tilladelser ikke givet fra kommunernes side, og det er bl.a., fordi der mangler viden. Så jeg synes, at det er fint, at det her forslag måske endda har skubbet til den proces, for man kan sige, at den her handlingsplan havde den tidligere miljøminister jo lovet før årsskiftet, så det kan godt være, at det her har skubbet lidt til det.

Men hvad skal vi gøre for, at kommunerne faktisk får øjnene op for det her og også tør give de her tilladelser de steder, hvor det faktisk vil være relevant? Altså, hvad vil miljøministeren gøre for at sikre, at der så også bliver givet nogle af de her tilladelser?

Kl. 16:08

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Så er det ministeren.

Kl. 16:08

Miljøministeren (Karen Ellemann):

Så snart vi får et bedre oplyst grundlag for at kunne give de informationer, der skal til, om man nu vil fjerne kalken, eller om man ikke vil fjerne kalken, altså informationer om, hvad det koster, om, hvordan man gør det osv., vil man selvfølgelig sørge for, at kommunerne får de oplysninger.

Det er ikke mit indtryk på nuværende tidspunkt, at vandforsyningerne ligefrem står i kø for at få tilladelse til at fjerne kalk, men det kunne være, at der var en oplysningsindsats, som kunne være relevant den vej rundt. Det er derfor, jeg også i det hele taget meget gerne vil have belyst fordelene og ulemperne ved at fjerne kalken. Et er, hvad det koster, men noget andet er, om det giver fordele sådan i det store billede.

Kl. 16:09

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Er der flere korte bemærkninger til fru Ida Auken? Nej, der er ikke flere korte bemærkninger. Så siger vi tak til miljøministeren. Så går vi i gang med ordforerrækken, og den første ordfører er Venstres hr. Eyvind Vesselbo.

Kl. 16:09

(Ordfører)

Eyvind Vesselbo (V):

Jeg synes, at det er fint, at vi hele tiden her i Folketinget får sat fokus på nogle af de problemer, som kan være på forskellige områder i forbindelse med miljøproblematikken. Her er det drikkevandet, som SF sætter fokus på, nemlig det spørgsmål om, om der er for meget kalk i vandet nogle steder, og ønsket om at få fjernet det her kalk, sådan at vandet får en mindre hårdhedsgrad.

Som ministeren lige sagde, er det jo en kommunal opgave at give tilladelse til vandforsyningerne, så de kan foretage den proces at fjerne kalken fra drikkevandet. Det mener Venstre fortsat er den måde, vi skal gøre det på. Det skal være kommunerne, som skal have myndighedsopgaven, som skal give den her tilladelse.

Men det er klart, at der kan være nogle forhold, som også påpeges i beslutningsforslaget, som gør, at det også er vigtigt, at vi kommer videre med at få gjort noget på det her område. Og der synes jeg, at miljøministeren ganske klart tilkendegav, at man er i gang med at undersøge den her sag. Der kommer nogle tilbagemeldinger,

som gør, at vi snart ved lidt mere om det her og også kan formidle det videre til kommunerne, som vi fortsat mener skal have den her mulighed.

Derfor mener jeg ikke, at det er nemt at gøre en lang historie ud af det her, for det er en kommunal opgave. Vi vil ikke være med til at gøre det til en central opgave, altså at lade regeringen bestemme. Derfor kan vi sådan set ikke støtte forslaget.

Kl. 16:11

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til Venstres ordfører. Og så er det Socialdemokraternes ordfører, hr. Per Husted.

Kl. 16:12

(Ordfører)

Per Husted (S):

Tak. I Danmark har vi en særdeles velfungerende drikkevandsforsyning, og med få undtagelser har vi alle sammen vand af rigtig god kvalitet. Det er sådan en af de ting, man ikke tænker over i dagligdagen, men som jo er et væsentligt bidrag til en høj livskvalitet.

Fra Socialdemokraternes side synes vi, at B 138 er et godt forslag, som kan give borgerne i de berørte byer endnu bedre livskvalitet, ikke mindst fordi man fjerner kalken og dermed faktisk gør rengøringen lettere, og så kan det endda være med til at forlænge levetiden på de mange tekniske hjælpemidler, vi har i vores hjem. Og så er der endnu et plus, nemlig at det kan mindske energiforbruget og kemikalieforbruget i husholdningerne. Hvad angår erhvervslivet, ser vi også, at en række virksomheder, primært inden for fødevareerhvervene, kan spare nogle omkostninger til kemikalier til rensning og afsyring af rør og installationer, og det medvirker på den måde også til at forlænge levetiden på maskineriet.

Så synes vi egentlig også, det er vigtigt, at der ikke er direkte omkostninger forbundet med det her forslag for staten. Forslagsstillerne, SF, har endvidere lagt op til, at det skal være frivilligt for de berørte vandværker at gøre brug af muligheden, som B 138 giver. Det vil sige, at der kan foretages en lokal vurdering af, om det er interessant eller ej for det enkelte vandværk, en god idé, da der, som det allerede er blevet nævnt et par gange, er meget stor forskel på vand fra de enkelte byer, og det skal vi fra Folketingets side selvfølgelig respektere.

Vi giver med det her forslag vandværkerne endnu en mulighed for at blive endnu bedre leverandører af det vigtigste, man har, nemlig rent vand. Derfor er det svært for os at være uenige i forslaget, hvorfor vi fra S støtter forslaget helhjertet.

Kl. 16:14

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til den socialdemokratiske ordfører. Så er det hr. Jørn Dohrmann som ordfører for Dansk Folkeparti.

Kl. 16:14

(Ordfører)

Jørn Dohrmann (DF):

Tak for det. Vi er jo altid glade for at få de her beslutningsforslag, som sætter fokus på, hvordan vi kan gøre det endnu bedre for borgerne i de forskellige områder af landet. Her er det jo så et godt emne, nemlig om at fjerne kalk fra drikkevand, som bliver taget op.

Vi må jo sige, som vi læser og har forstået forslaget, at der allerede i dag er mulighed for at få en tilladelse til at fjerne kalken i vandet på de her vandværker. Men det kræver, at man skal spørge kommunen, om det er i orden, at man fjerner noget af kalken. Vi synes egentlig, det er en udmærket idé, at kommunen, som jo er tilsynsmyndighed, på den måde har lidt hånd i hanke med, hvad man foretager sig rundtomkring på vandværkerne.

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at Dansk Folkepartis synes, at det er rigtig godt, at man har styr på, hvad der sker på vandværkerne, og at man går op i, hvilken kvalitet drikkevandet har, og hvordan man sikrer, at det ikke er alle og enhver, der kan komme til boringerne og eventuelt få hældt nogle forkerte stoffer i drikkevandet.

Men vi skal være meget påpasselige med at begynde at lægge op til, at alt drikkevand skal renses for alle mulige ting. Vi vil gerne have, at det unikke drikkevand, grundvand, som vi har, fortsat kan bruges direkte. Så er der nogle gange, hvor man kan sige, at vandet vil være forskelligt, altså hårdt og blødt vand, i forskellige egne af landet.

Men vi må i bund og grund sige, at vi ser det som lidt overflødigt – det er også lidt det, der ligger i forslaget her, nemlig at det er en 10 år gammel sag, sådan som jeg læser mig frem til – at man siger, at alle vandværker skal have mulighed for at fjerne kalken. Hvis det er et problem, vil jeg anbefale, at man spørger kommunen om tilladelse til at fjerne det.

Så er jeg parat til at diskutere, om vi eventuelt skulle lave det sådan, at kommunen generelt kunne lave en bestemmelse om, at der i deres område er et behov for, at man fjerner noget af kalken. Det er vi villige til at se på og se på, om vi kan gå den vej. Men jeg synes, det er meget vigtigt, at kommunen på en eller anden måde er inddraget i processen.

Vi kan ikke støtte det forslag, der ligger her, men vi er villige til at diskutere det, fordi vi synes, at drikkevandet er en meget vigtig sag for befolkningen.

Kl. 16:17

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Der er en kort bemærkning fra fru Ida Auken.

Kl. 16:17

Ida Auken (SF):

Tak for Dansk Folkepartis ordførertale. Jeg havde bare sådan lidt svært ved at finde ud af, om Dansk Folkeparti synes, det er en god idé at fjerne kalk de steder, hvor der faktisk er meget store problemer med belægninger af kalk, hvor folk har fået ødelagt deres tøj, deres fliser, og hvor de skal bruge meget mere sæbe og meget mere energi.

Altså, er det en god idé at få fjernet noget af det her kalk, eller synes Dansk Folkeparti ikke, det er nogen god idé?

Kl. 16:17

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det ordføreren.

Kl. 16:17

Jørn Dohrmann (DF):

Jamen det kan vi ikke svare sådan entydigt på, for det kommer helt an på, hvor man ligger på skalaen, altså hvor meget kalk der er i vandet.

Man skal også veje det op imod, hvor dyrt det her bliver for det enkelte vandværk. Vi ved jo godt, at hvis der skal etableres anlæg, som koster penge, skal de betales, og der er kun vandforbrugerne til at betale i sidste ende, og dermed må der jo påføres de vandforbrugere, som er koblet på, en udgift. Og der skal man se på, hvad der ellers er af gode ting ved at fjerne kalken. Ja, der er det, at man måske bruger lidt mindre sæbe, og at det måske går mindre ud over tøjet og den slags ting. Altså, der er man i hvert fald nødt til at afveje de fordele og ulemper, der er ved det.

Så vil vi ikke sige kategorisk, at det er en god idé, men vi vil heller ikke sige, at det er en dårlig idé. Det skal vurderes fra gang til gang, efter hvor på skalaen man ligger. Og vi vil altså helst ikke have, at vandet bliver meget dyrere, end det er i dag. Vi prøver på at holde priserne nede.

Kl. 16:18

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til ordføreren. Og så er det hr. Per Ørum Jørgensen som ordfører for Det Konservative Folkeparti.

Kl. 16:18

(Ordfører)

Per Ørum Jørgensen (KF):

Tak for det. Jeg tror, at jeg vil gå lige til biddet og sige, at Det Konservative Folkeparti ikke kan støtte dette beslutningsforslag, selv om der selvfølgelig ligger positive intentioner bag.

Grunden til, at vi grundlæggende ikke ønsker at støtte forslaget, er, at vi mener, at det er en kommunal opgave, og at det måske er mere konstruktivt at se på, hvordan vi kan hjælpe de kommuner, som måske ikke håndterer det her ordentligt. Det synes jeg er noget vi i forbindelse med udvalgsarbejdet konstruktivt godt vil være med til at se på: Hvad er det for nogle barrierer, der gør, at kvaliteten varierer så meget, som den nu engang gør?

Vi lever jo i et privilegeret samfund. Jeg tror, at alle, der har prøvet at være sydpå, kender det sure slid med at hive vandflasker med hjem fra lokale supermarkeder, eller hvor man nu køber det. Det er vi heldigvis forskånet for i Danmark. Vi har drikkevand af en generelt god kvalitet, og det er ingen selvfølge. Det kræver selvfølgelig en stor indsats fra samfundets side at fastholde det og også det, at borgerne har tillid til, at deres drikkevand har en generelt god kvalitet.

Det vil vi gerne sikre, og vi kan også se, at det er en rigtig god forretning for Danmark, bl.a. når vi ser på den teknologi, vi i Danmark er i stand til at udvikle på det her felt. Der sker rigtig meget i øjeblikket. Der er en rivende udvikling, også i eksporten af teknologiske løsninger, når det gælder vandsektoren.

Men vi har så meget respekt for det kommunale selvstyre, at vi mener, at kommunerne skal tage ansvaret, når det gælder det her. Og jeg vil gerne vise den imødekommenhed over for forslagsstillerne, at vi under udvalgsarbejdet vil se på, hvordan vi i højere grad kan hjælpe kommunerne til at træffe rigtige beslutninger her. Tak.

Kl. 16:21

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til den konservative ordfører. Så er det fru Bente Dahl som ordfører for Det Radikale Venstre.

Kl. 16:21

(Ordfører)

Bente Dahl (RV):

Der er ingen tvivl om, at kalk i vandet er til gene. Det gælder, som det bliver nævnt i B 138, i en lang række situationer. Der er i forslaget gjort rigtig fint rede for det uønskelige i al den kalk, så det behøver jeg ikke gentage her fra talerstolen. Alle de mange gode argumenter står i bemærkningerne.

Vi er derfor rigtig positive over for B 138, men der er et par spørgsmål, der dukker op, og som vi gerne vil have besvaret. Vi savner mere udredning om, hvordan kalken skal fjernes, hvilke foranstaltninger der bør sættes i værk. Vi taler om kemi og kemikalier, at kalk kan fjernes på flere måder, men hvilke har forslagsstillerne tænkt sig skal bringes i anvendelse? Det fremgår ikke særlig tydeligt af bemærkningerne, hvordan det skal løses i praksis, så jeg vil gerne høre forslagsstillerens bud på det.

Vi ved, at det er at gå i detaljer, men med lige det her forslag mener vi, at det hører til at komme med nogle retningslinjer, så det ikke er op til det enkelte vandværk at finde den kemi frem, der måske er den mest effektive på kort sigt, men som måske også er den mest miljøskadelige. Det kan også være interaktion mellem kemikalier, som kan komme på tale.

Et andet spørgsmål, vi gerne vil have belyst, er, hvorfor forslaget kun drejer sig om større vandværker. Hvad betyder større, og hvor ligger grænsen mod de mindre?

Vi ser frem til at få besvaret spørgsmål og diskuteret løsninger. Vi er som sagt positivt spørgende.

Kl. 16:22

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til den radikale ordfører, og så er det hr. Per Clausen som ordfører for Enhedslisten.

Kl. 16:23

(Ordfører)

Per Clausen (EL):

Nu har jeg en fortid, hvor jeg har arbejdet inden for vaskeribranchen, og derfor er jeg bekendt med, at man inden for den branche er meget opmærksom på, at det handler om at fjerne det, hvis der er for meget kalk i vandet. Det er der gode økonomiske grunde til, som også nævnes i det af SF fremsatte forslag, nemlig hele spørgsmålet om, hvad det har af betydning for tilkalkning af rør, hvad det har af betydning for sæbeforbrug og elforbrug og dermed også energiforbrug.

Så medmindre de metoder, man kan bruge til at fjerne kalk med, indeholder nogle miljømæssige og sundhedsmæssige problemer – og det har jeg ikke hørt om tidligere, men det kan vi selvfølgelig få udredt i arbejdet – og medmindre der er andre negative konsekvenser af at gøre det, som ikke kan løses ved det, som beslutningsforslaget opererer med, nemlig at man beholder minimumsgrænsen for, hvor lav hårdheden må være i vandet, altså medmindre der sådan er andre problemer, har jeg sådan lidt svært ved at se, hvorfor man ikke bare kan vedtage det her forslag.

Jeg ved godt, det er SF, der har fremsat det, og derfor er det vel sådan en slags forpligtelse for nogle af de øvrige partier at finde på nogle argumenter imod det, men medmindre der er et eller andet, som vi har overset her, hvad er så problemet i at give vandværkerne den her frihed til selv at træffe afgørelsen? Altså, jeg synes jo, det lyder noget mere bureaukratisk, hvis vi skal begynde at udsende nogle redegørelser og cirkulærer til kommunerne, som vi siger de skal tage i betragtning, når de skal give en tilladelse eller ikke give en tilladelse.

Jeg er sådan set helt med på, at hvis der er behov for af miljømæssige og sundhedsmæssige grunde at vedtage nogle retningslinjer for, hvordan det her skal ske, kunne man gøre det og så sige, at vandværkerne skal overholde dem. Og så fører kommunerne jo stadig væk tilsyn med vandværkerne og deres kvalitet.

Så selv om man kan sige, at det i udgangspunktet jo er et lille forslag – selv om jeg tror, at besparelserne energimæssigt og ressource-mæssigt ikke ville være helt små ved at gennemføre det – synes jeg godt, det kunne være fornuftigt, hvis det kunne føre til, at vi faktisk kunne komme et lille skridt videre. Jeg tror da, at hvis man kunne bruge udvalgsarbejdet til at undersøge nogle af de spørgsmål, jeg stiller, og som jeg i og for sig er ret sikker på at svarene er positive på hele vejen rundt, så måtte det give en mulighed for, at vi måske kunne komme lidt længere med det her.

Kl. 16:25

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til Enhedslistens ordfører. Og så er det hr. Villum Christensen som ordfører for Liberal Alliance.

Kl. 16:25

(Ordfører)

Villum Christensen (LA):

Tak for det. Selv om jeg ikke kan prale af at have været ansat i vaskeribranchen, synes jeg umiddelbart, det en god idé at blødgøre vandet i de områder, hvor det er særligt hårdt. Blødt vand betyder jo,

som det er nævnt, at vi kan bruge mindre sæbe og færre rengøringsmidler, hjemmets maskinpark af vaske- og opvaskemaskiner vil få en længere levetid på grund af mindre kalk, og vi skal bruge mindre energi på at pumpe vandet rundt i systemerne, hvis det er blødere.

Omvendt kan vi også godt følge regeringen i, at vi på det her tidspunkt bør afvente udtalelser fra de uvildige eksperter, som er i gang med at se på fordele og ulemper, herunder ikke mindst i forhold til økonomien. Og denne gang – i modsætning til den store sag om Østerild – skal vi kigge på fordele og ulemper, inden vi tager stilling. Spørgsmålet om, hvorvidt kulsyreindholdet kan blive for højt, når man blander hårdt og blødt vand, synes jeg også skal afklares. Og så vil jeg sige, at vi er enige i, at det er en rigtig god idé at bibeholde kompetencen i kommunerne. Det kan godt være, de skal have en vejledning eller to, men det er for os at se det rigtige sted at placere de beslutninger.

Så med ministerens begrundelser kan vi ikke gå ind for det her forslag på nuværende tidspunkt.

Kl. 16:26

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til ordføreren for Liberal Alliance. Og så er det ordføreren for forslagsstillerne, fru Ida Auken.

Kl. 16:26

(Ordfører for forslagsstillerne)

Ida Auken (SF):

Tak for den positive modtagelse af vores forslag. Det er jo rigtigt, at der skal være virkelig tungtvejende grunde til at foreslå, at vores grundvand overhovedet skal behandles, inden det når ud til forbrugerne. Men når det kommer til kalkfjerning, mener vi i SF, at der er tilstrækkelig mange gode grunde til at give vandværkerne mulighed for at blødgøre vandet.

Når der er meget kalk i et område som f.eks. her, hvor vi befinder os i øjeblikket, og også længere mod øst, så kan man som forbruger mærke det. Man kan tænke på sin elkedel, der kalker til og bliver langsommere og bruger mere strøm, eller man kan tænke på de dryppende haner, toiletter, der løber, de store kalkbelægninger på vandrør og varmtvandsbeholdere.

For at matche den her kalk må vi bl.a. bruge meget mere sæbe, når vi vasker tøj, end nødvendigt. I Odense har man undersøgt, at man faktisk kunne sætte forbruget af sæbe ned med 25 pct. ved at blødgøre vandet. Og vi må bruge ekstra kemikalier, når vi skal stå der og skrubbe vores fliser, og det synes vi ikke at der er grund til, når det kan klares på anden måde.

Det er faktisk også meget dyrt at have så meget kalk i vandet. Eksperter vurderer, at alene Københavns Kommune ville kunne spare omkring 60 mio. kr. om året ved at halvere hårdheden, altså kalkindholdet i drikkevandet. De ekstra udgifter knytter sig til et større energiforbrug, f.eks. ved belægninger på varmelegemer. Og der er sådan en faglig tommelfingerregel, som jeg er stødt på mange gange i forbindelse med det her arbejde, og det er, at bare 1 mm kalk faktisk koster os 10 pct. ekstra i strømforbrug.

Så det er sådan set ret betragtelige udgifter i forbindelse med større varmemeforbrug. Derudover er der udgifterne til afkalkning, til reparation og til at skulle udskifte apparater, vandhaner, ventiler og brusehoveder tidligere end nødvendigvis svarende til det, man bruger dem. Og så kan belægninger på fliser og brugsgenstande føre til en lavere brugsværdi og faktisk også føre til bakterievækst.

I dag fjerner man allerede naturligt forekommende stoffer som jern, metan og mangan fra drikkevandet – der, hvor der er for meget i grundvandet og vandet bliver iltet. Kalken skal sådan set betragtes på samme måde som de her stoffer og ikke som en udefrakommende forurening, som vi hellere skulle forsøge at forhindre overhovedet endte i vandet.

Så i SF mener vi, at der er rigtig mange gode grunde til at give vandværkerne mulighed for at fjerne kalk fra vandet. Kalken er en naturlig del af grundvandet, og der vil hverken komme mere eller mindre kalk i grundvandet, fordi vi fjerner det, inden drikkevandet sendes ud til forbrugerne. Jeg vil sige, at Tyskland, Sverige og Holland har valgt at gøre det her, så det må jo også være muligt i Danmark.

Det er klart, at der kan være tekniske problemer, og det er faktisk derfor, at vi foreslår, at det i første omgang bliver indført på de større vandværker, fordi der vil være den større tekniske viden til stede, og det vil være nemmere at holde øje med, at det foregår ordentligt. Men de her ting skal selvfølgelig belyses hundrede procent, og det håber vi at udvalgsarbejdet kan medvirke til, sådan at vi gennem en beretning i udvalget kan give ministeren et godt grundlag for det videre arbejde.

Så vil jeg sige noget til de forskellige indlæg, der var her. Det var sådan set næsten hele vejen rundt, det var ikke helt til at finde ud af, hvad Dansk Folkeparti ville, men i de andre partier var der faktisk meget stor opbakning til at få fjernet kalken i vandet, også fordi der altså er store økonomiske gevinster ved det her. Så kan det godt være, at vandprisen vil stige en lille smule, men hvis man så sparer penge på elektricitet, på sæbe, på kemikalier, sparer en masse tid, får nogle bedre produkter, der ikke kalker til, osv., går det nok i hvert fald op, hvis man ikke ligefrem tjener penge på det. Som sagt er det i Københavns Kommune 60 mio. kr., som eksperterne siger at man kunne få her.

Grunden til, at vi sætter det her på dagsordenen i dag, er jo også, at det er over et år siden, den tidligere miljøminister sagde, at han syntes, det var en god idé at blødgøre vandet, og så er der ikke rigtig sket noget. Altså, vi skulle have haft den her handlingsplan for drikkevand før nytår, og nu er vi altså i slutningen af april. Der er ikke rigtig sket noget, så nogle gange bliver vi simpelt hen nødt til som opposition at prøve at sætte lidt tryk på, for at der sker noget.

Derfor vil jeg selvfølgelig også kvittere for, at ministeren lover, at den her plan kommer snart. Men det er så vigtigt, at den plan faktisk også rummer nogle ideer til, hvordan vi får kommunerne til at gøre det her. For når man ser på, hvor meget KL ved om det her, er det altså meget lidt. KL opfører sig, som om de nærmest ikke har hørt om de her ting før, og så kan man jo godt forestille sig, at det er et sted, det her kan blive bremsset, og at vi ikke, som nogle nævner, får de danske teknologier udmøntet nogle af de steder. Vi har faktisk dansk viden også på det her område, som vi ikke rigtig får i spil. Og så er der jo bare nogle andre, der løber med de her løsninger og med viden på området.

Kl. 16:31

Så vi synes, at vi skal give de store vandværker den her mulighed – selvfølgelig med alle mulige retningslinjer for, hvordan det skal gøres. Jeg er enig med hr. Per Clausen i, at det er meget bureaukratisk, at kommunerne nødvendigvis skal ind over det her. Man kunne jo også lave klare retningslinjer for, hvornår vandværkerne må gøre det her. Så jeg kan ikke se, at vores forslag ikke skulle kunne vedtages, når vi nu har fået svar på nogle af de her tekniske spørgsmål.

Fru Bente Dahl spurgte, hvordan man kan gøre det her. Vi må sige, at der ikke er så meget teknisk viden på det her område. Man kan se, at det baggrundsmateriale, vi fik om det her, sådan set var en lille smule tyndt, fordi der ikke er viden nok på det her område. Jeg ved, at man faktisk kan gøre det med lyd nogle steder. Det synes jeg er enormt interessant, hvis man kan slippe for at bruge kemikalier, for det er klart, at vi ikke skal stå og pøse kemikalier i vandet; det er vi jo alle sammen enige om. Altså, vi skal ikke lave sundhedsskadelige nye miljøproblemer, fordi vi prøver at løse et andet problem. Men det er en af de ting, jeg synes at vi skal få spurgt til i udvalgsarbejdet, og vi skal benytte den her mulighed til at få systemerne lidt op i gear og få undersøgt nogle af de her ting. De tekniske omstændighe-

der er jo måske lidt mere, end lille SF kan løfte helt alene, altså at skulle svare på alle de tekniske omstændigheder. Men vi ved, at det kan lade sig gøre. Man gør det jo i alle mulige andre lande, så selvfølgelig kan vi det. Og jeg mener også, at jeg har svaret på, hvorfor det er de større vandværker.

Så vil jeg også sige tak til Enhedslisten for nogle konstruktive bidrag, og jeg mener egentlig også, at med den måde, det er blevet modtaget på i dag, må vi kunne lande på en beretning i udvalget, der faktisk kan bruges konstruktivt fremadrettet, og hvor vi kan prøve at enes om noget af det her og give miljøministeren et godt udgangspunkt. Også tak til Liberal Alliance for deres bemærkninger, og det er klart at, at med den her minimumsgrænse på 5°DH sikrer man jo også, at man ikke får vand, der bliver alt for syret til. Så det var vist umiddelbart mine bemærkninger til B 138.

Kl. 16:33

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til ordføreren for forslagsstillerne.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

14) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 137:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod de allergifremkaldende stoffer PPD og PTD i hårfarve.

Af Per Clausen (EL) m.fl.

(Fremsættelse 23.02.2010).

Kl. 16:33

Forhandling

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Forhandlingen er åbnet. Miljøministeren.

Kl. 16:34

Miljøministeren (Karen Ellemann):

Lad mig starte med at understrege, at allergi og kosmetiske produkter er et højt prioriteret område for regeringen, fordi allergi er en alvorlig gene for de mennesker, der bliver ramt. Derfor arbejder vi også for strammere regulering af allergifremkaldende stoffer i kosmetik. Det gælder altså ikke kun hårfarvestofferne, men f.eks. også parfumestofferne.

PPD og PTD er klassificeret af EU's videnskabelige komité som yderst allergifremkaldende, så der er ingen tvivl om, at det indebærer en allergirisiko at farve hår med produkter, der indeholder PPD og PTD. Det er meget individuelt, hvad vi hver især reagerer på. Videncenter for Allergi estimerer, at det er i størrelsesordenen 1-5 pct. af dem, der farver hår, som oplever allergi eller allergilignende reaktioner. Af de allergifremkaldende stoffer er det PPD og PTD, som giver de mest alvorlige reaktioner. De kan kræve hospitalsindlæggelse. Oven i den umiddelbare akutte reaktion er allergi en livslang lidelse, der indebærer, at man skal undgå enhver kontakt med de stoffer, man er allergisk over for. Så der er altså al mulig grund og god grund til at tage allergi alvorligt.

Til gengæld må vi nok erkende, at det vil være meget kontroversielt helt at forbyde hårfarver og dermed fratage forbrugerne i Danmark og i resten af EU muligheden for selv at vælge, om de vil farve deres hår. Man kunne selvfølgelig indvende, at vi jo her taler om et forbud mod to meget allergifremkaldende stoffer og ikke om et totalt forbud mod hårfarver. Problemet er bare, at det i dag ikke er muligt at fremstille permanente hårfarver uden PPD og PTD eller stoffer med lignende egenskaber. Så et forbud mod PPD og PTD vil derfor i praksis stort set betyde et forbud mod at farve hår med permanente hårfarver. Selv hvis vi fjerner PPD og PTD helt fra sortimentet, vil vi opleve, at de vil blive erstattet af stoffer, som er tæt beslægtet med dem, og som også kan fremkalde allergi. Så vi kan altså ikke på nuværende tidspunkt være sikre på at slippe af med problemet, selv hvis vi slipper af med PPD og PTD.

Kosmetikreguleringen er EU-harmoniseret, og Danmark har længe presset på i EU for at sikre en bedre regulering af hårfarvestofferne. For tiden foregår der tre vigtige ting i EU vedrørende hårfarver. For det første arbejder Danmark ud fra en strategi, som forhåbentlig vil føre til, at kun de hårfarver, der er dokumenteret sikre, vil være tilladt i fremtiden. Strategien har allerede ført til et forbud mod ca. 158 hårfarvestoffer. Fra dansk side arbejder vi hårdt på at bringe allergirisikoen mere ind i arbejdet. For det andet er der netop vedtaget lavere grænser for tilladt indhold af PPD og PTD i hårfarver. Danmark har tydeligt tilkendegivet, at vi ønsker et EU-forbud, så snart der findes brugbare og sikre alternativer til PPD og PTD. Og for det tredje er et nyt sæt regler for mærkning med advarsler på visse hårfarveprodukter ved at træde i kraft. Det betyder bl.a., at hårfarver, der indeholder yderst eller stærkt allergifremkaldende hårfarvestoffer, mærkes med, at de ikke er beregnet til personer under 16 år. Den nye mærkning betyder også, at emballagen kommer til at bære et symbol, så det bliver tydeligt for forbrugeren, at der kan være en risiko ved at bruge produktet. Jeg er især tilfreds med, at man nu skal advare personer under 16 år mod at bruge hårfarve. Allergi varer resten af livet, og jo tidligere man får det, desto længere skal man leve med generne. Desuden har vi også set eksempler på meget alvorlige reaktioner, også hos personer under 16 år.

Det fremgår klart og tydeligt af kosmetikdirektivet, at det er producenten, som bærer ansvaret for, at produkterne er sikre at anvende. Når det er sagt, synes jeg, at vi som politikere også har et moralsk ansvar for at give danskerne et reelt oplyst valg. Derfor har vi også herhjemme gennem flere år i en række kampanjer advaret forbrugerne om risikoen ved at farve hår. Jeg er klar over, at information ikke altid er nok. Jeg ved, at advarsler på emballagen vil kunne opfattes som et forsøg på sådan bare at lægge ansvaret over på forbrugeren. Men vi må bare også erkende, at vi i dag ikke har et allergisikkert alternativ at tilbyde forbrugerne, dels fordi det endnu ikke er muligt at fremstille permanente hårfarver uden PPD og PTD, dels fordi det er så individuelt, hvad det er, vi reagerer på. I den situation er det for mig at se den bedste løsning at tilbyde forbrugeren valget, men samtidig at sikre, at man ved, hvad man vælger. Ingen er jo forpligtet til at farve sit hår. Den beslutning er helt individuel og skal træffes af den enkelte i bevidstheden om, hvad det er, man risikerer at få med, når man putter æsken med kastanjebrun ned i indkøbskurven.

Så på den baggrund afviser regeringen altså i dag det konkrete forslag om at forbyde PPD og PTD. I forbindelse med udvalgsarbejdet er jeg dog til gengæld klar til at diskutere, om der er et bredt politisk ønske om, at Danmark skal arbejde for et EU-forbud mod PPD og PTD, selv i en situation hvor vi ikke kan tilbyde alternativer. Jeg kan allerede nu sige, at den dag, vi får sikre og brugbare alternativer til PPD og PTD, vil regeringen arbejde helhjertet og aktivt for et forbud i hele EU.

Kl. 16:40

Kl. 16:42

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Der er en kort bemærkning fra hr. Per Clausen.

Kl. 16:40

Per Clausen (EL):

Nu er det sådan, hvis jeg har forstået det rigtigt, at både PPD og PTD faktisk har været forbudt i en række EU-lande, inden kosmetikdirektivet kom, og så vidt jeg ved, farvede mennesker i de lande også deres hår i den periode. Det kan godt være, at der er nogle elementer i hårfarve, som de her to produkter sikrer, som ikke kan sikres på anden måde, men ligefrem at gøre det til spørgsmål om at skulle fravælge muligheden for at farve hår, tror jeg nu ikke er rigtigt.

Når jeg er ret sikker på, at det ikke er rigtigt, er det, fordi f.eks. Dansk Frisør og Kosmetiker Forbund, som jo arbejder professionelt med det her, og som af samme grund er meget bekymret for de her farlige stoffer, fordi de jo er særlig farlige for mennesker, der omgås dem hver dag i store mængder, faktisk har lavet lister over alternative produkter.

Jeg vil godt stille det spørgsmål til ministeren: Hvis det er sådan, at der faktisk kan anvises alternative produkter, ændrer det så ved miljøministerens holdning i den her sag?

Kl. 16:40

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det miljøministeren.

Kl. 16:40

Miljøministeren (Karen Ellemann):

Det mener jeg sådan set at jeg redegjorde meget klart for i min tale. Diskussionen drejer sig jo om de permanente farver, altså dem, der forbliver i håret, og ikke bare skyllefarver, og det er der, man endnu ikke har fundet alternativer. Det er korrekt, at der findes andre hårfarveprodukter, men jeg er i hvert fald ikke vidende om, at der skulle findes et sikkert alternativ til permanente farver.

Som jeg sagde her i mine afsluttende bemærkninger, er jeg selvfølgelig villig til at diskutere, om der er et bredt politisk ønske om, at Danmark skal arbejde for et EU-forbud mod PPD og PTD, selv om vi på nuværende tidspunkt efter min bedste overbevisning ikke har et alternativ at tilbyde.

Kl. 16:41

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det hr. Per Clausen for endnu en kort bemærkning.

Kl. 16:41

Per Clausen (EL):

Det, der er spørgsmålet her, er jo, om vi skal påføre nogle mennesker, som arbejder inden for frisørbranchen, omgang med farlige stoffer, fordi alternativet er, at folk ellers skal have farvet deres hår oftere, og om vi skal acceptere, at man har nogle produkter, som faktisk er farlige, fordi der er nogle ting, som de produkter kan, som andre produkter ikke kan, men hvor de andre produkter netop ikke forhindrer, at folk kan farve deres hår.

Jeg vil bare sige, at der jo har været EU-lande, som havde et forbud mod de her stoffer. Jeg kender nogle mennesker, der bor i de lande, og de undlod ikke at farve hår, så man kan godt have sådan et forbud. Det er afskaffet på grund af et EF-direktiv, og jeg tror nu, at det mere var hensynet til industrien, der gjorde, at det blev sådan, end det var hensynet til så meget andet.

Kl. 16:42

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Så er det miljøministeren.

Miljøministeren (Karen Ellemann):

Som jeg sagde, har jeg bare vanskeligt ved at forestille mig, at vi decideret laver et forbud i Danmark mod hårfarve, der indeholder de her stoffer, og fuldstændig fjerner det fra markedet. Her tænker jeg sådan set også på forbrugeren. Så jeg er ikke enig i præmissen om, at det fuldstændig skal forbydes, når der ikke er alternativer. Det ser jeg bare ikke som en farbar vej.

Kl. 16:43

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 16:43

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg er helt enig med ministeren i, at problemet er, at der ikke er alternativer på markedet, medmindre vi alle sammen vælger at farve os med henna, og det er der så nogle andre sundhedsmæssige problemer i. Men hvis man skal have industrien til at producere et alternativ, få fat i noget, der kan skabe den samme effekt som noget af det, vi andre putter i håret, kræver det så ikke også en eller anden form for forbud på sigt, og at virksomhederne ved, at de må tage sig sammen, fordi de f.eks. ikke må benytte det her om 5 år?

Kl. 16:43

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det miljøministeren.

Kl. 16:43

Miljøministeren (Karen Ellemann):

Jeg er rimelig overbevist om, at industrien sådan set allerede på nuværende tidspunkt arbejder aktivt for at prøve at finde alternativer, for jeg tror godt, at industrien kan høre lyden på vandrørene og se, at der godt kunne være mulighed for, at der blev et flertal for et decideret forbud, og så må man jo som producent arbejde hurtigt for at finde et alternativ. Så i princippet så jeg rigtig gerne, at man fandt et alternativ, for jeg ønsker sådan set også at forhindre, at der anvendes allergifremkaldende stoffer.

Kl. 16:44

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det fru Pia Olsen Dyhr for endnu en kort bemærkning.

Kl. 16:44

Pia Olsen Dyhr (SF):

Nu er det jo ikke nyt, at de her to stoffer medfører allergi, det har nærmest været kendt viden i de sidste 10-15 år, så industrien har haft en rum tid til at finde på alternativer. I SF tror vi, at det, der skal til, er, at de har kniven på struben, og at man siger: O.k., I har nogle år mere til at finde et alternativ, men så skal I finde det, ellers forbyder man det. Vil ministeren være med på at lave sådan en form for lovgivning, der siger: Om et vist antal år falder hammeren, venner, I har den her tidsfrist; vi piner jer ikke lige nu, men det kommer vi til på sigt, hvis I ikke selv kan finde ud af det?

Kl. 16:45

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det ministeren.

Kl. 16:45

Miljøministeren (Karen Ellemann):

Der er jo mange forskellige måder at fremme udviklingen på, og det kunne godt være, at udsigten til pisken eller udsigten til, at vi simpelt hen forbyder nogle stoffer, kunne få industrien mere aktivt på banen med hensyn til at undersøge mulige alternativer. Vi ved hvert fald én

ting, og det er, at forbrugerne har et udtalt ønske om fortsat at farve deres hår, og så ser vi enkelte eksempler på de her allergiske reaktioner, og det synes jeg sådan set er dokumentation nok for, at det er vigtigt at prøve at finde et alternativ.

Kl. 16:45

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det hr. Benny Engelbrecht for en kort bemærkning.

Kl. 16:45

Benny Engelbrecht (S):

Det lyder i hvert fald meget imødekomende, at ministeren også kan indse, at der kan være nogle fordele i at lægge et pres bl.a. igennem EU-systemet på industrien.

Mit spørgsmål går mere på selve mærkningen, den nuværende mærkning. Det er sådan, at allerede i dag er der jo, som ministeren også er inde på, advarselmærker på produkterne. Hvis man kigger på et af de produkter, som man typisk kan købe i forretningerne, må man sige, at man skal have de meget gode briller på for at finde advarselmærkningerne. Så mit spørgsmål går på: Er der noget, vi kan gøre i dansk ret for gennem mærkningsbekendtgørelser og andet at sikre, at de mærker bliver væsentlig tydeligere, end de er i dag? Det gælder også i forhold til den professionelle del, altså også at give nogle bedre informationer til forbrugerne, når de går til frisør og får farvet hår.

Kl. 16:46

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det ministeren.

Kl. 16:46

Miljøministeren (Karen Ellemann):

Jeg kan godt være enig med hr. Benny Engelbrecht i, at det kan kræve briller, når man står med en lille pakke og der er utrolig meget information på den her pakke. Heldigvis har hr. Engelbrecht så brillerne på sig, så der går det måske – og har måske heller ikke hårfarvebehovet.

Som jeg lige kort berørte, er der jo netop blevet vedtaget nye regler om advarslerne på pakningerne. En af de ting, der er kommet frem her, betyder, at produkterne nu altså skal til at indeholde advarslen om, at det her produkt ikke er beregnet til brug på personer under 16 år, og at hårfarvestoffer kan fremkalde alvorlige og allergiske reaktioner, og så hele advarselssymbolet.

Det har vi faktisk ikke set endnu, fordi det først kommer til at træde i kraft nu, og det kommer først til at være fuldt ud slået igennem i november 2012. Så med de skærpselser på emballagen er vi lige præcis på vej ad den vej, som hr. Benny Engelbrecht spørger til.

Kl. 16:47

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det hr. Benny Engelbrecht for endnu en kort bemærkning.

Kl. 16:47

Benny Engelbrecht (S):

Kan vi i Danmark få gennemført mærkningsordningen hurtigere end i EU-systemet generelt, og er der mulighed for, at vi også på selve produktet kan gøre opmærksom på, at det også kan være problematisk, hvis man eksempelvis er gravid, at benytte hårfarve?

Kl. 16:48

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det ministeren.

Miljøministeren (Karen Ellemann):

Jeg kan i hvert fald helt konkret her sige, at den danske bekendtgørelse, som implementerer reglerne, træder i kraft her den 1. maj 2010, så det er jo lige om lidt. Selve mærkningskravet gælder så fra den 2. november 2011. Det er jo så for produkter, der bliver bragt ind på markedet. Fra den 2. november 2012 vil alle produkter, der findes på markedet, være omfattet af mærkningen.

Det siger sig selv, at det kræver lidt implementering, så det er jo rigtig godt, at det faktisk allerede er om mindre end 10 dage, at selve bekendtgørelsen, der implementerer reglerne, træder i kraft. Så har de produkter, der står på hylderne, en vis holdbarhedstid. Men altså, med implementeringen og den proces, der er lagt for det, er det altså, at det vil være slået fuldt ud igennem i november 2012.

Kl. 16:49

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak, og hermed siger vi tak til miljøministeren og går i gang med ordførerrækken. Den første er Venstres ordfører, fru Birgitte Josefsen.

Kl. 16:49

(Ordfører)

Birgitte Josefsen (V):

Ikke kun hårfarver, men en række kosmetiske præparater, cremer og lignende kan fremkalde allergiske reaktioner. Det er derfor et område, vi bør have fokus på og arbejde med rent politisk for så vidt muligt at få minimeret allergifremkaldende stoffer i kosmetiske præparater såvel som i andre produkter, som er en del af vores hverdag og vores liv i det hele taget.

Helt konkret må det dog konstateres, at netop stofferne PPD og PTD, der anvendes i permanente hårfarver, ikke kan erstattes af noget alternativ på nuværende tidspunkt. Enhedslisten skriver godt nok i det fremsatte beslutningsforslag, at der findes alternative produkter. Jeg har imidlertid ikke kunnet finde frem til alternative produkter, når vi snakker permanente hårfarver. Men jeg kan konstatere, at der er en række forskellige produkter på markedet uden stofferne, men produkter, som har en helt anden karakter og virkning. Det er så ikke lige nøjagtig de produkter, som forbrugerne har brug for og efter-spørger, så reelt er der ikke i dag nogen alternativer til PPD og PTD.

Vi er så også i Danmark underlagt EU's kosmetikregulering, og derfor må vi selvfølgelig også følge den. Herunder hører de to præparater. Det betyder imidlertid ikke, at vi skal sidde på hænderne og gøre ingenting. Jeg har derfor stor tiltro til, at miljøministeren vil have fokus på problemstillingen og vil drøfte sagens alvor i EU-regi. Vi vil så også gerne i Venstre appellere til, at der arbejdes hen imod en meget synlig mærkning af produkterne, så det står helt klart og tydeligt, hvad det er, der hives ned fra hylderne og hældes i håret. Den proces må gerne speedes op, hvis det er muligt, så hele processen med gennemførelse af en meget tydelig mærkning sker så hurtigt som overhovedet muligt.

Venstre vil nøje følge sagen, og vi vil opfordre ministeren til at gøre det samme. Vi kan ikke bakke op om det fremsatte beslutningsforslag med den begrundelse, at vi er bundet af EU's harmoniseringsregler på området, men også med den begrundelse, at der ikke findes noget alternativt produkt på markedet i øjeblikket. Vi har indtryk af, at både mænd og kvinder vil have farver i håret. Men når de så vil have det, skal det foregå på så oplyst et grundlag som overhovedet muligt, så man reelt ved, hvad det er, man putter i håret.

Kl. 16:52

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak, så er det hr. Per Clausen for en kort bemærkning.

Kl. 16:52

Kl. 16:54

Per Clausen (EL):

Jeg vil godt spørge fru Birgitte Josefsen, om det ikke gør indtryk på hende, at Dansk Frisør og Kosmetiker Forbund, som jo organiserer de mennesker, som arbejder professionelt med det her, har lavet en liste over hårfarvningsprodukter, der, som de siger, kan bruges som alternativ? Jeg siger ikke, at de har identisk virkning osv., men at de kan bruges som et alternativ, altså at der findes alternative måder at få håret farvet på.

Jeg er enig med fru Birgitte Josefsen i, at det er en rettighed, som vi ikke skal tage fra os mennesker – det kan vi have brug for af mange forskellige gode og dårlige grunde. Så det er jeg enig i.

Men der findes altså faktisk en alternativ måde at få farvet hår på. Af samme grund havde man jo også i europæiske lande, inden det her kosmetikdirektiv kom fra EU, faktisk et forbud mod de her stoffer. Altså, det er ikke umuligt at leve i et moderne samfund med et forbud mod de her stoffer.

Kl. 16:52

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:52

Birgitte Josefsen (V):

Det, vi er optaget af i Venstre, er, at vi arbejder kontinuerligt med at få udfaset skadelige kemikalier i alt, hvad vi har at gøre med i vores dagligdag, og dermed også de farlige kemikalier, der er i permanente hårfarver.

Det er jo korrekt, at der findes nogle alternative løsninger på markedet, men ikke når vi snakker permanente hårfarver. Nu er jeg så heldig, at jeg er beriget med at have en frisør i min tætteste omgangskreds, så derfor har jeg jo, før vi skulle behandle sagen i dag, dykket lidt ned i den. Jeg har så fået oplyst, at de produkter, der findes på markedet, indebærer, at man skal stå og hælde farve i håret med meget, meget jævne mellemrum, og det i sig selv kan faktisk også fremkalde en allergisk reaktion.

Kl. 16:53

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Så er det hr. Per Clausen for endnu en kort bemærkning.

Kl. 16:53

Per Clausen (EL):

Jeg er glad for, at fru Birgitte Josefsen har forberedt sig usædvanlig grundigt til den her diskussion. Det vidner jo om den seriøsitet, vi behandler det med, og det er jeg kun glad for. Jeg har naturligvis også snakket med folk, der arbejder professionelt med det her som frisører, og deres udgangspunkt er altså, at et forbud mod de her stoffer ville skabe en bedre sundhedsmæssig tilstand og mindre risici for dem i deres arbejde.

Men jeg vil så bare – for at komme lidt videre hen mod der, hvor vi trods alt er enige, for vi er jo enige om, at det her er en alvorlig sag, og at der skal gøres noget ved det, og det er jo da et godt udgangspunkt – spørge fru Birgitte Josefsen, om hun ikke er enig med mig i, at arbejdet for, at man så beslutter sig til, at et produkt skal være udfaset inden for en bestemt tidshorisont, godt kan medvirke til at øge tempoet i, hvad skal man sige, den produktudvikling, der sker i industrien.

Kl. 16:54

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Så er det ordføreren.

Birgitte Josefsen (V):

Som vi hørte i ministerens tale, er det her jo en sag, som også optager det store fællesskab, nemlig samarbejdspartnerne i EU. Derfor er jeg sikker på, at man vil følge den her sag i EU-regi, ligesom man følger de sager, der handler om andre kemikalier i de produkter, vi omgiver os med.

Vi er – om nogen – optaget af, at vi sikrer et så godt og så sundt liv for enhver borger og dermed også for dem, der arbejder med de her produkter. Derfor er det første skridt, at vi nu får en klar og tydelig mærkning af netop de permanente hårfarver, og så er det jo altså op til den enkelte at forholde sig til, om man ønsker at putte produktet i håret eller ikke ønsker det.

Kl. 16:55

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak, så er det fru Pia Olsen Dyhr for en kort bemærkning.

Kl. 16:55

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg noterer mig, at Venstre gerne vil vente på, at industrien nu finder nogle alternativer. Hvor lang tid er tid nok for Venstre, når man nu kigger på, at der går de her 10-15 år, hvor vi ved, at de her to stoffer faktisk er livsfarlige for visse grupper af mennesker? Hvor mange år skal der gå, før Venstre mener, at de skal være ude af hårfarvningsmidler?

Kl. 16:56

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:56

Birgitte Josefsen (V):

Nu er det jo ikke mig, der har en industrivirksomhed og arbejder med produktudvikling, så det spørgsmål må man jo sådan set stille til dem, der sidder med produktudviklingen.

Kl. 16:56

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Fru Pia Olsen Dyhr for endnu en kort bemærkning.

Kl. 16:56

Pia Olsen Dyhr (SF):

Det var et yderst interessant svar. Det vil sige, at Venstre altså overlader kemikalielovgivningen til virksomhederne. Det glæder mig, at miljøministeren ikke sagde det sådan, men faktisk sagde det på en hel anden måde. Men jeg har noteret mig, at Venstre så vil overlade det her til virksomhederne. Det vil sige, at vi på sigt altså skal acceptere – for altid i virkeligheden, hvis de ikke har lyst til at udfase det – at vi har farlige stoffer som hårfarvningsmidler i Danmark.

Kl. 16:56

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Så er det ordføreren.

Kl. 16:56

Birgitte Josefsen (V):

Enhver virksomhed, der arbejder med at sælge produkter, er, ved jeg, optaget af, at den kan levere produkter med så få kemikalier i som overhovedet muligt. Så derfor er jeg sikker på, at også de virksomheder, der arbejder med de her produkter, vil arbejde meget intenst og kontinuerligt på at få udviklet produkter, hvori der ikke er farlige kemikalier.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Så siger vi tak til Venstres ordfører, og så er det hr. Benny Engelbrecht som ordfører for Socialdemokraterne.

(Ordfører)

Benny Engelbrecht (S):

Det er vigtigt for Socialdemokraterne, at forbrugerne kan vælge farlige kemikalier fra i deres liv, og jeg ville derfor også ønske, at der fandtes et meget stort udvalg af helt ufarlig hårfarve af den permanente slags. Det er bare ikke tilfældet. Faktisk er det i praksis umuligt at farve hår permanent uden risiko. Derfor må vi også erkende, at der er et stort behov for at få udviklet nye produkter, der ikke er farlige, eller der som et minimum i hvert fald er væsentlig mindre farlige end dem, der findes i dag.

Med det foreliggende forslag vil Enhedslisten forbyde de to stoffer PPD og PTD, og vi ved, at al hårfarve undtagen henna indeholder større eller mindre mængder af de to stoffer, og ja, vi ved, at stofferne er sundhedsskadelige. Kemikalierne er beregnet på at trænge igennem hårstrået, hvor hårfarven så binder sig fast. Når kemikalierne kan trænge igennem håret, siger det næsten sig selv, at de også kan trænge igennem huden. Socialdemokraterne mener derfor, at det er helt afgørende, at der bliver lagt et maksimalt pres på kosmetikbranchen for at skabe bedre alternativer. Derfor synes vi, at det er et utrolig sympatisk forslag, der kommer fra Enhedslisten.

Forslaget indeholder som bekendt to elementer, dels et nationalt forbud, dels et pålæg til regeringen om at arbejde for et europæisk forbud. Når det gælder om at lægge pres på branchen på europæisk plan, kan vi klart støtte en linje, hvor branchen pålægges en tidsfrist for udfasning af PPD og PTD. Det kunne eksempelvis, uden at vi vil lægge os fast på en bestemt tidsfrist, være 5 år, som det også er nævnt i spørgsmål fra SF's ordfører. Når det gælder et nationalt forbud, bliver vi nødt til at sige nej, ikke fordi vi ikke kan se et klart problem – det er der – men fordi vi på nuværende tidspunkt finder det usandsynligt at fjerne alle hårfarveprodukter fra markedet med ét slag. Der skal dog – og det vil jeg gerne understrege – være langt bedre oplysning for forbrugerne. Det er et absolut krav.

Jeg kan se af bemærkningerne i forslaget, at Enhedslisten ikke mener, at det socialdemokratiske forslag er vidtgående nok. Den holdning skal forslagsstillerne naturligvis have lov til at have, men vi må også konstatere, at en konsekvens af et dansk forbud mod de to pågældende stoffer vil være, at det stort set ikke vil være muligt at farve hår. Man kunne naturligvis sige, at det ville lægge et maksimalt pres på branchen for at udvikle alternativer, hvis deres produkter slet ikke kunne sælges. Men vi må nok også erkende, at det danske marked er så lille set i en international sammenhæng, at det i hvert fald er vores vurdering, at branchen ikke vil udvikle bedre produkter lynhurtigt alene på grund af Danmark. Her skal vi altså have Det Europæiske Fællesskab med.

Imidlertid er hårfarver et så stort problem, at Socialdemokraterne mener, at produkterne skal mærkes med langt tydeligere advarsler for børn, unge og gravide, end det sker i dag. Vi vil derfor se nærmere på mærkningskravene i det forestående udvalgsarbejde. Hårfarve bør kun bruges af børn og unge med deres forældres klare viden og bør derfor generelt begrænses mest muligt. Samtidig mener Socialdemokraterne, at der skal ske en massiv oplysningsindsats om risikoen ved hårfarve, for det er – uden at være plat – hovedrystende at opleve børn helt ned i 4-5-års-alderen, som også lige skal have lyse striber i håret, når mor skal det.

Den videnskabelige komité for forbrugerprodukter, SCCP, har i et memorandum fra sidste år vurderet 46 hårfarvestoffer med hensyn til deres potentiale for at fremkalde allergi, og af disse er 10 blevet vurderet som ekstremt allergifremkaldende, 13 som stærkt allergi-

Kl. 16:57

fremkaldende og 4 som moderat allergifremkaldende. Desuden slår memorandummet også fast, at hårfarver bliver brugt langt hyppigere af helt unge i forhold til tidligere, samtidig med at hyppigheden af brugen er steget. I Danmark har således 75 pct. af alle kvinder og 18 pct. af alle mænd prøvet at farve hår, jeg selv inklusive, da jeg var væsentlig yngre end nu, og måske i en alder, hvor jeg slet ikke burde have gjort det.

Kl. 16:57

Socialdemokraterne mener, at der *er* behov for at lægge yderligere pres gennem det europæiske system, for kosmetikbranchen er global, og Danmark kan ikke alene ændre på branchens produktionsmetoder. Vi er glade for, at ministeren i dag viser imødekommenhed over for et forslag om netop at lægge et pres igennem det europæiske system, og vi håber på, at det vil være muligt at lave en fælles beretning i det kommende udvalgsarbejde.

Kl. 17:02

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Vi har en kort bemærkning fra hr. Per Clausen.

Kl. 17:02

Per Clausen (EL):

Jeg håber da selvfølgelig også, at vi kan lave en fælles beretning, og noget tyder da på, at vi godt gennem det kan sætte lidt mere gang i processen. Indtil nu er det jo gået den forkerte vej, fordi EU lavede et kosmetikdirektiv, der gjorde, at nogle EU-lande, som i forvejen havde et forbud mod de her stoffer, er blevet pålagt at fjerne det forbud – og også har gjort det.

Men jeg vil godt sige til hr. Benny Engelbrecht: Lad os nu se på den diskussion, der f.eks. foregår i Dansk Frisør & Kosmetiker Forbund, hvor man jo sådan set har det grundsynspunkt, at de her stoffer skal forbydes, fordi man er træt af, at medlemmerne bliver syge og kommer til skade på grund af det her. De har jo sådan set den opfattelse, at man er i stand til at farve folks hår uden. Derfor er jeg sådan lidt trist til mode over, at en af undskyldningerne for ikke at gå lidt hurtigere frem her er, at man siger, at der ikke findes nogen alternativer. Altså, jeg har ikke dem, der arbejder som frisører, mistænkt for, at de sådan fuldstændig vil fjerne muligheden for at farve folks hår.

Kl. 17:03

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det ordføreren.

Kl. 17:03

Benny Engelbrecht (S):

Jeg har også set den positivliste, som er udarbejdet af forbundet, og kan også godt se, at der er hårfarveprodukter på den liste. Der er i øvrigt også en lang række andre fornuftige produkter som conditioners, shampooer og sådan noget. Det er meget fornuftigt at have den tilgang. Men det er også – kan jeg konstatere – en ret begrænset liste over hårfarver, og jeg må også sige, at jeg ikke ud af listen kan se, om det er permanente eller ikkepermanente hårfarver, der er på den liste. Men det er selvfølgelig noget af det, jeg også håber vi kan få undersøgt nærmere under udvalgsarbejdet.

Kl. 17:03

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Hr. Per Clausen for endnu en kort bemærkning.

Kl. 17:03

Per Clausen (EL):

Jeg er da i hvert fald glad for at kunne konstatere, at det ikke er sådan, at hr. Benny Engelbrecht mener, at et forbud mod de her stoffer af principielle grunde skal udsættes i 5 år, men at det må komme an på en konkret afvejning af, hvor hurtigt man vurderer der kan komme et tilfredsstillende udbud af alternative produkter. Det må vi jo

så, synes jeg, få belyst yderligere under udvalgsarbejdet, for der er nogle af de ting, der bliver sagt her i dag, som jeg ikke er helt sikker på er rigtige, men det kan vi jo finde ud af i løbet af udvalgsarbejdet. Og så må vi så se, hvor meget pres vi kan lægge på i forhold til en beretning.

Kl. 17:04

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det ordføreren.

Kl. 17:04

Benny Engelbrecht (S):

Jamen der er ingen tvivl om, at vi selvfølgelig skal benytte udvalgsarbejdet til at få maksimal viden, og der er heller ingen tvivl om, at når det handler om presset igennem det europæiske system – det er også blevet fremhævet her, og det har jeg også tilkendegivet i min ordførertale – så er jeg sikker på, at vi kan opnå en ganske god beretning på dette punkt, og det ser jeg meget frem til. Og jeg vil også endnu en gang takke Enhedslisten for, at vi kan få den her gode og substantielle debat.

Kl. 17:04

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til Socialdemokraternes ordfører. Så er det Dansk Folkepartis ordfører, hr. Jørn Dohrmann.

Kl. 17:05

(Ordfører)

Jørn Dohrmann (DF):

Tak for det. Det er jo en vigtig sag, vi skal diskutere her i dag – igen, kan man sige. Det er jo altid vigtige sager, vi diskuterer her i Folketinget. Det kan der jo ikke være nogen tvivl om. Men det her er en særlig vigtig sag, tror jeg nogle vil sige.

I Dansk Folkeparti er vi også meget optaget af, at vi får kigget på de her kemikalier. Vi vil gerne være med til, at vi får rykket de store beslutningstagere i forhold til at sørge for, at de skadelige stoffer selvfølgelig ikke skal eksistere – kan man sige – og lægge pres på industrien, så man kunne få udfaset de her ting. Men vi er også nødt til at forholde os til den virkelige verden. Altså, vi kan ikke bare sige, at mange af de her stoffer kan fjernes helt, og så har vi også løst problemet – eller de kan erstattes af andre stoffer. Det er ikke tilfældet her. Men vi er nødt til at se på, hvad vi så kan gøre for at minimere de her skader, altså, om vi kan give borgerne noget mere oplysning om de her stoffer, sådan at når man går hen og køber noget af den her farve, så ved man, at der er en risiko forbundet med at bruge den. Der er mange, der måske har eksperimenteret med at farve sit hår. Jeg har ikke selv prøvet det endnu. Men jeg synes jo, at det skal være frit for alle at gøre det, hvis de har lyst til det.

Jeg vil gerne samtidig spørge ministeren, om man ikke kunne tage nogle skridt til at få undersøgt den her cocktaileffekt. Altså, vi ved, at der er områder, hvor man blander stoffer, der giver en miks her. Der er det jo meget vigtigt, at vi får bragt den her viden på bl.a. allergiområdet frem, så folk får at vide, hvad det er, der er galt, og om man selv kan gøre noget. Effekten, når de her stoffer mikses, skulle vi gerne have undersøgt, så vi i hvert fald får den viden, der skal ligge til grund for, at folk kan træffe de rigtige beslutninger.

Der kunne jeg godt tænke mig, at allergicenteret fik kigget på den her problemstilling, og det er jo i hvert fald noget, som ministeren ligesom kunne drage ind i det her arbejde, fordi det er vigtigt, at vi får vendt alle muligheder.

Vi synes jo også, at særlig EU på det her område er alt for slap. Der sker ikke nok for at få bremsset op for industrien. Vi vil også gerne have industrien til at være en medspiller og ikke bare en modspiller. Hver eneste gang de afleverer de informationer, som de ligger inde med, skal de kunne give den bedste vejledning til borgerne

om, at der er nogle stoffer her, som virkelig kan være skadelige for hårbunden eller for kroppen i det hele taget. Vi ser jo frisører, som får allergi, og som er særlig hårdt ramt. Det er nok ikke nogen tilfældighed. De informationer skal vi altså have frem på banen, som jeg ser det.

Vi vil gerne være med til at gøre noget på det her område, men at det forslag, som ligger her, er den endelige løsning, tror jeg ikke at Enhedslisten selv tror på – at det er den rigtige måde at gøre det på. Men vi er parate til, at der skal ske fremdrift på det her område, lige så vel som det har været tilfældet på mange andre områder sammen med Enhedslisten. Så det her område er meget vigtigt for Dansk Folkeparti for at få sat fokus på det og for at få folk til at få viden omkring det her. Men jeg vil ikke stå og sige til folk, at vi har løst problemet her, for så tror jeg, at de bliver kede af det, hvis ikke de kan farve deres hår efterfølgende.

Kl. 17:09

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Vi har en kort bemærkning fra hr. Per Clausen.

Kl. 17:09

Per Clausen (EL):

Jeg skal bare gentage, at jeg fuldstændig deler den opfattelse, at folk skal have mulighed for at farve deres hår. Altså, i mit tilfælde er det vistnok lidt for sent, hvis man skal skjule alderens fremgang, men muligheden foreligger jo stadig væk.

Det, jeg godt vil spørge hr. Jørn Dohrmann om, er: Undrer det ham ikke en lille smule, at man f.eks. i Sverige har et forbud mod de her produkter? Mit klare indtryk er, at mennesker i Sverige faktisk farvede deres hår. Så kommer der et EU-direktiv, der forbyder et sådant forbud. Synes hr. Dohrmann alligevel ikke, at det godt kunne give os den tanke, at måske er det muligt at etablere et forbud mod de her produkter hurtigere end den årrække, som andre beskriver, og som jeg måske mere tror skyldes, at man forventer, at det nok mindst vil tage 5 år at få EU til at tage det her alvorligt? Det er mere det, der er problemet, end hvor hurtigt man sådan kan foretage en egentlig udfasning, hvis man traf beslutningen hurtigt.

Kl. 17:10

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det ordføreren.

Kl. 17:10

Jørn Dohrmann (DF):

Jeg er overbevist om, at man sagtens kunne udfase det ret hurtigt, hvis man virkelig besluttede sig for at sige: Nu er det slut, vi tillader ikke, at I for fremtiden kan farve jeres hår. Så kunne der jo gå ganske få uger fra forbudets ikrafttræden, og til produkterne var udfaset. Det er jeg slet ikke i tvivl om. Det er bare en beslutning. Man kan beslutte meget, og man kan virkelig få ting til at ske hurtigt, hvis man vil afsætte de fornødne ressourcer til det.

Jeg vil spørge, om det så står mål med det, man foreslår. Skal vi virkelig tage den her mulighed fra folk, eller skal vi sige til dem: I skal måske også selv være lidt opmærksomme på det; I får i hvert fald får informationen om, at det her kan være farligt for jer, på flasken, så kunne I ikke selv tage at vurdere, om I synes, det er sjovt at lege med helbredet på den måde?

Jeg synes, det er godt, hvis folk også selv tager noget ansvar, men jeg tror helt klart, at det, hvis man vil forbyde det, sagtens kunne lade sig gøre ret hurtigt.

Kl. 17:11

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Endnu en kort bemærkning fra hr. Per Clausen.

Kl. 17:11

Per Clausen (EL):

Jeg vil bare spørge hr. Jørn Dohrmann, om det er hans indtryk, at mennesker i Sverige, indtil EU vedtog det her direktiv, og man afskaffede et forbud mod de her produkter i Sverige, ikke farvede hår, for det indtryk får man jo. Nu har jeg boet i Sverige i en årrække, og jeg vil bare sige, at meget kan man beskyldte svenskere for, men ikke at undlade at bruge kosmetiske produkter, inklusive hårfarver.

Kl. 17:11

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det ordføreren.

Kl. 17:11

Jørn Dohrmann (DF):

Jamen der er jo flere problemstillinger ved det her, som hr. Per Clausen rejser, for én ting er, at man har et forbud i Sverige – man har mange forskellige forbud i Sverige, og så kan vi diskutere alle de forbud også – men virker de alle sammen? Vi har jo set, at nogle svenskere så bare rejser over landegrænsen, vi har set, at man kan importere varer på internettet.

Altså, man kan sagtens forbyde nogle ting i et enkelt land, men det er måske ikke lige det, der løser problemet. Derfor må vi sige, at hvis vi ligesom skal løse problemet, hvilket vi gerne vil i Dansk Folkeparti, så skal vi tænke fremad, vi skal have den langsigtede løsning. Det er den, vi går efter. Vi går ikke efter at genere alle folk og sige: Nu forbyder vi bare ting; det her er rent symbolsk, og så kan I køre til nabolandet og hente de her ting eller bestille dem over internettet. Det skal være noget, der virker, og det er det, vi går efter.

Kl. 17:12

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til Dansk Folkepartis ordfører. Så er det fru Pia Olsen Dyhr som ordfører for SF.

Kl. 17:12

(Ordfører)

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg vil gerne starte med at rose Enhedslisten for, at de fremsætter det her beslutningsforslag. Der er ingen tvivl om, at det er en vigtig problemstilling. Over 1 million danskere lider af astma og/eller allergi, og det er efter SF's mening noget, der har tæt sammenhæng med de kemikalier, vi omgiver os med i det daglige.

Det er jo tankevækkende, at 75 pct. af alle vi danske kvinder på et eller andet tidspunkt har farvet vores hår, og cirka halvdelen af alle mænd. Vi ved, at hårfarve – undtagen henna – indeholder PTD eller PPD, og at stofferne er sundhedsskadelige. Det er der ingen tvivl om, og det er derfor også en svær balancegang, for på den ene side må voksne mennesker vel selv bestemme, om de vil farve deres hår, men på den anden side ved vi, at det er sundhedsskadeligt. Og det, vi decideret videnskabeligt ved er sundhedsskadeligt, skal vi som politikere vel ikke tillade er på markedet?

Hvis nogle af de borgerlige politikere skulle have lyst til at gå ind på astma- allergi-forbundets hjemmeside, er der her nogle meget forfærdelige eksempler på, hvor grelt det kan være for den enkelte – børn eller voksen – der er kommet i klemme med hårfarver. Det er nogle rigtig uhyggelige billeder, som jeg indimellem ville ønske at man kunne sende rundt her i Folketinget, men det er så ikke tilladt.

Den bedste løsning set med SF's øjne vil være at få et europæisk forbud – et europæisk forbud med en klar tidsfrist, hvor vi siger, at det om 5 år ikke længere er tilladt at bruge PPD eller PTD i hårfarve. Så har industrien nogle år til at udvikle alternativer. Man kan sige, at de allerede har haft en årrække, men det er alligevel et vink med en vognstang om, at de godt kan skynde sig. Og efter de her 5 år gen-

nemføres så et forbud. Det er den ideelle løsning set med SF's øjne, og vi vil presse på for, at ministeren vil arbejde for det.

Der er altså lige et lille problem med det europæiske samarbejde på det her punkt. Det er, at et af medlemslandene ud af de 27, nemlig Frankrig, nærmest lever af at sælge gift til kvinder. Og jeg tvivler på, at Frankrig vil være længst fremme i skoene, når vi diskuterer udfasning af PPD og PTD. Derfor mener jeg, at det er helt oplagt at benytte sig af en af de muligheder, der er kommet med Lissabontraktaten, nemlig muligheden for fortættet samarbejde, hvor Danmark sammen med en gruppe af allierede lande i EU-kredsen kan drøfte og træffe foranstaltninger i forhold til at lave et forbud.

Jeg mener, at det er vejen frem. Jeg mener også, at traktaten skal afprøves i forhold til de muligheder, det giver. Vi har ligesindede på det her område. Vi har ligesindede i Sverige, og jeg er ikke i tvivl om, at der er stærke kræfter i Holland, Tyskland og England, der vil have samme interesser, så hvorfor ikke benytte sig af det? Derudover gælder det også Østrig, som ofte er på samme side som Danmark i miljøspørgsmål.

Det handler altså om at handle og ikke bare vente på, at virksomhederne en dag vågner op til den her hallelujafølelse: Nu får vi lyst til at være en fornuftig virksomhed og udfase de her produkter. For så kunne de for længst være blevet udfaset. Det er jo også den måde, vi fører miljølovgivning på i det her land. Det er jo ved hele tiden at presse virksomhederne til at levere det yderste, og det bør vi selvfølgelig også gøre.

Vi ser nogle problemer i et nationalt forbud. Det er egentlig ikke, fordi det måske ikke kunne lade sig gøre, men fordi det er vigtigt på det her punkt at få en fælles europæisk løsning. Hårfarveprodukter sælges ofte via nettet, altså produkter, der købes i andre lande end Danmark. De købes så også nede i Matas og lignende butikker, men der er så mange muligheder, hvad angår lige præcis den her produkttype, så jeg synes, det er væsentligt, at vi også kigger på en fælles europæisk løsning.

Men jeg mener godt, vi kan stramme op i forhold til en national mærkning. Jeg har noteret mig, at der efter et samråd med den daværende miljøminister, hr. Troels Lund Poulsen, kom et europæisk initiativ i forhold til mærkning, og jeg vil gerne se, at vi følger op på det og måske også laver en bedre vejledning fra Miljøministeriet om det.

Et andet element, der er oplagt i den her forbindelse, er selvfølgelig at oplyse borgerne om de effekter, hårfarver har. Forestil jer, at der kunne laves en reklame mod hårfarver i fjernsynet a la rygekampagnen. Det tror jeg alligevel måske ville få en enkelt forælder eller to til at overveje en ekstra gang, om deres datter på 14 år skal have lov til at farve håret.

Vi er simpelt hen nødt til at oplyse langt bedre om, hvor farlig hårfarve er, end vi gør i dag. Jeg tror ikke, at borgerne er opmærksomme på, at det er farligt at lege med det her. Jeg må jo indrømme, at jeg selv har farvet mit hår og sikkert også med PPD og PTD, og hver gang jeg kommer i nærheden af det her, tænker jeg da ekstra over det. Og jeg ville ønske, at der var alternativer på det danske marked. De er få, og de er ikke særlig nyttige, og derfor er vi nødt til at presse på, så vi sørger for, at industrien udvikler noget bedre.

Vi er derfor fortrøstningsfulde med hensyn til lave en fælles beretning. Vi håber, at vi kan presse ministeren på det her punkt, så vi på sigt kan få noget lovgivning, der medfører et forbud. Ellers må vi jo finde en anden løsning sammen med Enhedslisten, for vi er helt enige med Enhedslisten i intentionerne med det her forslag.

Kl. 17:17

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det hr. Per Clausen med en kort bemærkning.

Kl. 17:17

Kl. 17:20

Per Clausen (EL):

Det er bare et enkelt afklarende spørgsmål, så jeg ikke går herfra med forventninger, der viser sig ikke at kunne indfries. Det er jo en alvorlig sag at gøre det. Jeg vil spørge fru Pia Olsen Dyhr, om det, hun nævnedes som en mulighed, var, at en gruppe af EU-lande gik sammen om f.eks. at formulere et synspunkt om, at man om 5 år ville gennemføre et forbud, sådan at man på den måde lagde et pres, og at fru Pia Olsen Dyhr ganske vist afviste en national beslutning om det på nuværende tidspunkt, men at det godt kunne være en beslutning, som Danmark kunne træffe sammen med en række andre EU-lande.

Kl. 17:18

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det ordføreren.

Kl. 17:18

Pia Olsen Dyhr (SF):

Der er jo åbnet for det her med forøget samarbejde i Lissabon-traktaten, og vi ved endnu ikke helt, hvad rammerne for det er, men jeg vil jo synes, at en af de ting, der f.eks. kunne være oplagt at udfordre det på, ville være det her med kemikalier og vores sundhed. Så det synes jeg da er en åbning, vi skal tage imod med åbne arme.

Kl. 17:18

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det hr. Per Clausen for endnu en kort bemærkning.

Kl. 17:18

Per Clausen (EL):

Det synes jeg er meget positivt, for jeg synes jo, at det handler om, at vi ikke altid ender i et EU-system, hvor det er umuligt at komme igennem med noget, men at vi bruger de muligheder, vi har, så vi på nogle områder har valgt at lave nationale forbud, som vi jo har lavet i samarbejde med SF og en række andre partier, og at vi i andre sammenhænge prøver at involvere andre lande. For det er klart, at hvis der er opstået en situation, hvor en gruppe af lande har mulighed at gå foran i forhold til EU-systemet, så vil det være en god ting, tror jeg, fordi det jo også vil kunne skabe en efterspørgsel efter et produkt, der efterfølgende også vil have en mulighed for at vinde indpas i de lande, hvor industrien har så stor magt, at man ikke umiddelbart kommer nogen vegne. Så det er jeg meget glad for.

Kl. 17:19

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak. Så er det ordføreren.

Kl. 17:19

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg har jo noteret mig, at der er nogle stærke kræfter i Europa, den tyske kemikalieindustri og den franske kosmetikbranche, som ikke altid er de mest villige til at rykke, når det gælder kemikalieområdet. Jeg tror, det er nødvendigt at presse på i den proces, og der kan Danmark ikke stå alene, men skal søge samarbejdet med ligesindede, og det mener jeg er oplagt på det her punkt. Det er jo et område, som ikke er omfattet af REACH, men derimod af anden regulering, og derfor tror jeg, at der er nogle muligheder i det. Jeg synes i hvert fald, at vi skal udfordre dem, og jeg er meget glad for, at Enhedslisten sætter fokus på et problem, som jeg tror de fleste danskere ikke er, men burde være, specielt opmærksom på.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til SF's ordfører. Så er det hr. Per Ørum Jørgensen som ordfører for Det Konservative Folkeparti.

Kl. 17:20

(Ordfører)

Per Ørum Jørgensen (KF):

Tak for det. I modsætning til den tidligere ordfører må jeg sige, at jeg – af forskellige årsager – ikke umiddelbart har praktisk erfaring med hårfarve, men derfor kan man godt have en holdning til det, og det har vi selvfølgelig også i Det Konservative Folkeparti. Den linje, som ministeren har lagt i dag, kan vi stå fuldt og helt bag. Det er i EU, slaget for alvor skal slås.

Vi synes faktisk, at der er kommet nogle resultater, som peger i den rigtige retning, bl.a. at der er vedtaget lavere grænser for tilladt indhold af PPD og PTD i hårfarver. Det synes vi er et skridt i den rigtige retning. Vi vil også gerne arbejde videre med den strategi, der skal lægges, men det er vigtigt for os, at det er i det rigtige forum, det foregår, altså i EU.

Jeg synes også, at debatten her har været interessant, i forhold til om der er nogle alternativer eller ej. Jeg synes, det er en utrolig interessant diskussion, og jeg synes også, at vi i forbindelse med udvalgsarbejdet skal bruge nogle kræfter på at få belyst det nærmere. For det er en problemstilling, som selvfølgelig er ret vigtig, og det er også alarmerende, når man ser de skader, der sker på baggrund af brug af hårfarve. Derfor går vi konstruktivt og positivt ind i det udvalgsarbejde, der venter, for at se, om vi kan skabe et endnu bedre beslutningsgrundlag i forhold til det her.

Kl. 17:22

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Så er det fru Bente Dahl som ordfører for Det Radikale Venstre.

Kl. 17:22

(Ordfører)

Bente Dahl (RV):

Vi er omgivet af kemikalier i vores hverdag, alle vegne. Nogle af dem er i ufarlige, overskuelige mængder, men det gælder bestemt ikke de stoffer, vi har til diskussion i dag, og de stoffer, som B 137 foreslår forbud mod. De er farlige.

Det er allergifremkaldende stoffer i hårfarve, og da rigtig, rigtig mange får farvet deres hår, er der rigtig, rigtig mange, der kommer i forbindelse med dem. Vi kan måle, at 5 pct. af dem oplever en relateret alvorlig allergisk reaktion, og allergi er en lidelse, der er i stærk fremmarch og har været det de sidste 50 år.

Når der er en viden om, at et stof er allergifremkaldende, så må vi handle. Vi mener, at når institutioner som Miljøstyrelsen, Forbrugerrådet, Kosmetikrådet og Videncenter for Allergi advarer mod de to stoffer, må vi tage det helt alvorligt og se at få dem væk fra vores hverdag. En mærkning af produktet er ikke tilstrækkeligt.

Jeg tænker også specielt på den gruppe, som er hårdt ramt, altså frisørerne. De er i kontakt med stofferne hver dag hele dagen igennem. De står bogstavelig talt med fingrene i det. Det viser sig da også, at de er langt mere syge af allergiske reaktioner end andre grupper i befolkningen.

Ved det, at vi diskuterer det her, er det jo sandsynligt og noget, vi kan håbe på, at det fører med sig, at industrien udvikler nye produkter, der ikke indeholder farlige stoffer, for forbrugerne vil altså gerne undgå at blive syge, det er helt klart.

Ved at arbejde i EU for at få forbudt stofferne går vi den rigtige vej. Det er den bedste måde at gøre det på, men samtidig er vi også nødt til at forbyde det i Danmark, mens vi arbejder med det på EU-plan. Vi skal tvinge industrien til at tænke nyt. Det er et meget stort

marked, vi taler om; det er mange forbrugere, der bliver ramt hver dag i øjeblikket og bliver syge af de her stoffer.

Hvis vi sætter en tidsramme for et forbud, sætter industrien fart på udviklingen – det er der ingen tvivl om. Sådan en løsning ser vi gerne i Det Radikale Venstre. Derfor er vi helt enige med Enhedslisten i, at vi skal gøre noget aktivt nu. Vi er positive over for forslaget, og vi glæder os til udvalgsarbejdet, hvor vi kan få udviklet det her forslag, så det kan blive til noget.

Kl. 17:24

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til den radikale ordfører. Så er det hr. Villum Christensen som ordfører for Liberal Alliance.

Kl. 17:24

(Ordfører)

Villum Christensen (LA):

Berlinske Research oplyser i dag via et af dagbladene, at vi har indført 1.340 nye regler i 2009, altså 3,7 regler eller sådan noget lignende pr. dag. Det er små 500 flere end for 10 år siden. Bare i den her folketingssamling har vi lovgivet om burkaer, lommeknive, duftpoltik på sygehuse, brug af solarier, brug af kinesiske fjer i dyner, og nu er vi kommet til farvning af hår.

Jeg tror, at de fleste mennesker tager sig til hovedet, hvis jeg må sige det sådan, når man på den måde remser op af det, der optager folk her i Folketinget, mens der skydes en hvid pil efter de nødvendige reformer, der skal sikre vores velfærd i fremtiden. Det er en svær pædagogisk opgave, men sådan er det jo altså.

Det er måske unødvendigt at argumentere yderligere, men for at der ikke skal være tvivl, medvirker vi ikke til forbud af denne karakter, og det gør vi ikke, fordi hver gang man laver et forbud, er man også med til at reducere betydningen af det personlige ansvar, og til sidst glemmer man at bruge den sunde fornuft, fordi Moder Stat har lagt sine beskyttende vinger ud.

Vi synes selvfølgelig, at det er rigtig godt at oplyse om de her forhold, og her mener vi bestemt at vi skal lægge os i læ af EU-direktiver, som foreskriver forskellige former for oplysningspligt på disse områder. Men lovgivning kan vi ikke gå ind for. Forbud er bestemt ikke vejen for os.

Kl. 17:26

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til ordføreren for Liberal Alliance, og så er det ordføreren for forslagsstillerne, hr. Per Clausen.

Kl. 17:26

(Ordfører for forslagsstillerne)

Per Clausen (EL):

Jeg kan da til Liberal Alliances beroligelse sige, at i hvert fald fire ud af de fem forbud, som blev nævnt i talen, er forbud, som Enhedslisten har sagt at vi ikke støtter. Der er heller ingen af de forbud – med undtagelse af sådan en antydning omkring et burkaforbud – som er gået igennem, så der er måske ikke nogen grund til at være så bekymret.

Jeg vil sige, at personligt har jeg det da ikke vældig dårligt med, at Folketinget bruger tid på at diskutere, hvordan vi undgår, at folk får allergi eller andre alvorlige lidelser af hårfarve, i stedet for bruge tid på, hvordan vi kan forringe forholdene for arbejdsløse og forringe forholdene for folk, der er på efterløn. Jeg synes sådan set, at det er bedre at diskutere, hvordan vi skaber bedre vilkår for mennesker, end hvordan vi skaber dårligere vilkår for mennesker. Men Liberal Alliance har selvfølgelig en anden tilgang til den diskussion, og det er fair nok.

Ellers vil jeg om diskussionen i dag jo sige – hvis man tager de positive briller på, og det skal man jo gøre indimellem, ellers bliver

det også lidt for trist – at den del af Enhedslistens forslag, der handler om at pålægge regeringen at gøre en indsats for at få etableret et forbud i EU, og den del af forslaget, der handler om, at man skal tage kontakt til andre medlemslande også med henblik på eventuelt at få dem med på et forbud, der så ikke omfatter hele EU, men dele af EU, jo da i hvert fald har fået en relativt positiv modtagelse fra nogle i Folketingssalen.

Det videre udvalgsarbejde vil så vise, om disse nogle kommer til at omfatte et flertal, men vi har jo erfaring for, at når vi diskuterer ting, der vedrører de her farlige kemikalier, kan vi godt rokke lidt med båden en gang imellem, og af samme grund er jeg også helt indstillet på, at vi forsøger at få lavet en beretning på det her område, selv om vi så i første omgang jo altså ikke kan gå efter – og det kan jo tydeligt høres på debatten – at få indført nogle særregler i Danmark.

Det, som er baggrunden for Enhedslistens forslag, er jo, at det faktisk er sådan, at der bliver sendt flere hundrede mennesker på skadestuen med alvorlige allergiske reaktioner hvert år på grund af hårfarvning. Det skyldes så de her to kemiske stoffer, som jeg vil nøjes med at kalde PPD og PTD – hvis man skal udtale dem helt, går det i hvert fald galt. Der er tale om nogle stoffer, som er stærkt allergifremkaldende, kan give alvorlig eksem, kan påvirke immunforsvaret og i sidste ende resultere i kræft. Der er altså tale om alvorlige giftstoffer, som man så selvfølgelig forsøger at regulere indholdet af i de enkelte produkter. Men der er efter min opfattelse og efter eksperterens opfattelse ikke nogen tvivl om, at EU's regler i dag tillader de her stoffer i en sådan mængde i hårfarver, at de i hvert fald stadig er allergifremkaldende, og at de grænseværdier, man har, faktisk er langt over det, man skulle ned på, hvis man skulle undgå det.

Så er der det lidt særlige ved det her, at efter at vi har hørt en debat, hvor mange har anført, at vi nærmest ville få sådan ulandsliggende tilstande, hvis vi ikke havde de her produkter – det var lige før, at man skulle meget langt væk for at finde noget lignende – så er det lidt underligt, at der faktisk er nogle EU-lande, som havde et forbud mod anvendelse af de her produkter, før EU vedtog et kosmetikdirektiv, som tillod dem. De lande drog så den konklusion, desværre, at de så var nødt til at rette sig efter EU og afskaffe forbuddet.

Det er på den baggrund, at jeg synes, at det måske kan være lidt spændende i udvalgsarbejdet at arbejde lidt med, hvordan man f.eks. i Sverige klarede sig uden de her produkter i en årrække. Jeg er ikke sikker på, at de alle sammen købte hårfarve under et besøg i Helsingør, hvor de skulle drikke øl, som hr. Jørn Dohrmann beskrev. Jeg kan være lidt bekymret for, om man i givet fald kunne komme til at købe en forkeret farve, hvis man køber det i den tilstand, som nogle undertiden har været i, når de har været i Helsingør – som jeg i hvert fald har fået det beskrevet. Og da jeg kommer fra Aalborg, har jeg jo også set noget en gang imellem.

Der er jo ikke nogen tvivl om, at der her er tale om nogle alvorligt allergifremkaldende stoffer. Miljøstyrelsen, Forbrugerrådet, Kosmetikrådet og Videncenter for Allergi advarer imod dem og siger sådan set også meget klart, at de her stoffer ikke alene er allergifremkaldende, men at flere undersøgelser har vist, at frisører har stor risiko for at udvikle blære- og nyrekræft gennem deres arbejde med hårfarve. De to stoffer er faktisk så stærke, at selv om man bruger gummihandsker til at blande og udskille farven, vil selv én berøring af nyfarvet hår kunne give følgevirkninger.

Hvis man ikke tager det her alvorligt, kan man jo prøve at kigge på statistikken. Det er sådan, at hvis man kigger på gennemsnitsalderen for mennesker, som får erstatning på grund af arbejdsskader, kan man se, at den er suverænt lavest blandt frisører på grund af alle de kemikalier, de omgås. Så der er altså også et klart arbejdsmiljøproblem i det her.

Som jeg også antydede i diskussionen her i dag – også diskussionen om, hvordan man dog har klaret sig i andre relativt civiliserede

lande uden de her produkter – så findes der alternativer. Det er ikke sådan, at hvis man forbød de her stoffer, ville folk ikke kunne farve deres hår. Københavns Kommune har i samarbejde med Danmarks Frisør- og Kosmetikerforbund udarbejdet en positivliste for hårprodukter uden PPD og PTD, så der findes altså nogle muligheder.

Men Enhedslisten er, på trods af at vi synes, at man godt kunne gå noget hurtigere frem i forhold til at etablere et forbud end det, der har været foreslået i debatten i dag, helt indstillet på at indgå i arbejdet med at lave en beretning, hvor udgangspunktet er, at vi må aftale med regeringen, gerne i venskabelighed og fredsommeligt, at regeringen arbejder på at få etableret et forbud i EU, gerne inden for de 5 år, som er nævnt, og at vi også afprøver den model, som fru Pia Olsen Dyhr foreslog, nemlig en model, der handler om, at en gruppe lande går sammen om at etablere et forbud. Der kunne man jo starte med rette henvendelse til de lande, som faktisk havde et forbud mod de her stoffer, inden det her direktiv kom.

Tilbage står vel alligevel, at jeg må indrømme, at jeg har svært ved at se, at det, at EU vedtager et kosmetikdirektiv, der åbner op for de her giftstoffer – og ikke bare åbner op for dem, men forhindrer, at lande, der måtte ønske det, kan have et forbud mod det – ikke er noget, man primært gør for at varetage industriens interesse, også industriens interesse i ikke at blive udsat for et alt for hårdt pres i forhold til at udvikle alternative produkter. Der synes jeg måske, at vi skulle prøve at vende det om, så vi får lagt et massivt pres på producenterne på det her område.

Men jeg ser frem til udvalgsarbejdet, og det skal ikke skorte på forhandlingsvilje og resultatorienteret fra Enhedslistens side i den her sag.

Kl. 17:33

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse herimod, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

15) 1. behandling af lovforslag nr. L 195:

Forslag til lov om studiekompetencegivende eksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux) m.v.

Af undervisningsministeren (Tina Nedergaard).

(Fremsættelse 26.03.2010).

Kl. 17:33

Forhandling

Anden næstformand (Søren Espersen):

Forhandlingen er åbnet. Venstres ordfører, fru Anne-Mette Winther Christiansen.

Kl. 17:33

(Ordfører)

Anne-Mette Winther Christiansen (V):

Det, vi har her, er et meget spændende lovforslag, for det drejer sig om en ny uddannelse, som får navnet eux. Vi opretter en ny studiekompetencegivende eksamen, som bygger på en erhvervsuddannel-

se, og den vil overordnet skabe et mere fleksibelt og attraktivt uddannelsesstilbud for de unge. Ideen er, at vi opnår en synergi gennem en fleksibel kombination af erhvervsuddannelse og fag på gymnasialt niveau.

Baggrunden for lovforslaget er ikke blot, at vi vil tiltrække de teoretisk stærke EUD-elever, hvilket jo bl.a. bunder i et konkret ønske fra erhvervslivet, men også generelt at vi får styrket eleverne på erhvervsuddannelserne, ved at de har mulighed for at gennemføre en videregående uddannelse. Det er desuden vigtigt, da en del af lovforslaget også retter sig mod de gymnasiale fag, at de allerede ligger i grundforløbet, sådan at de faglige udfordringer ikke først kommer ind i hovedforløbet, men faktisk er til stede både i grund- og hovedforløbet.

Det er værd at bemærke, at det enkelte eux-forløb skal tilpasses den aktuelle erhvervsuddannelse, og den obligatoriske fagrække vil altså være helt unik og tilpasset den enkelte uddannelse, hvilket kommer til at skabe et fleksibelt og skræddersyet uddannelsesforløb. Lovinitiativet her vil formentlig også have den positive effekt, at det gennem en styrket og mere differentieret profil af uddannelsesstilbudet kommer til at tiltrække nye elevgrupper og skabe en øget fastholdelse og gennemførelse af ungdomsuddannelser.

Vi synes, det er meget spændende, og vi er glade for, at dette lovforslag nu har set dagens lys, så Venstre støtter lovforslaget.

Kl. 17:35

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det Socialdemokraternes ordfører, fru Christine Antorini.

Kl. 17:35

(Ordfører)

Christine Antorini (S):

Socialdemokraterne kan støtte forslaget, som vi mener løser et lille, men vigtigt problem, der har været for de unge, der vælger erhvervsuddannelsesvejen, nemlig at det indtil nu ikke har været muligt at gennemføre eksamener på gymnasialt niveau, hvis man valgte at starte på en erhvervsuddannelse. Vi synes, det er en stor fordel, at der bliver rettet op på det, for det er vigtigt, at man, uanset hvilken ungdomsuddannelse man vælger, om det er den gymnasiale eller erhvervsuddannelsesvejen, skal kunne se et perspektiv i, at man kan bygge oven på og komme videre med yderligere uddannelse, og det vil det her lovforslag åbne for.

Det andet, som lovforslaget giver adgang til, er, at unge, der vælger erhvervsuddannelsesvejen, har mulighed for at kunne vælge et såkaldt gymnasialt suppleringskursus, som er noget, man har kunnet, hvis man valgte det almene gymnasium, men som ikke har været muligt, hvis man valgte erhvervsuddannelsesvejen. Det er sådan, at en række videregående uddannelser stiller nogle specifikke adgangskrav, hvis man skal kunne starte på dem, og der har unge fra det almene gymnasium så uden at skulle betale for det kunnet tage den supplerer via de gymnasiale suppleringskurser. Det er vigtigt, at den skævhed også bliver rettet op her, sådan at unge, der har valgt erhvervsuddannelsesvejen, får adgang til de gymnasiale suppleringskurser, så de også har en mulighed for at komme ind på en videregående uddannelse, hvor der måtte være et specifikt adgangskrav.

Vi støtter altså initiativerne varmt. De er i øvrigt en del af globaliseringsaftalen, som Socialdemokraterne er med i.

Kl. 17:37

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det Dansk Folkepartis ordfører, hr. Bent Bøgsted.

Kl. 17:37

(Ordfører)

Bent Bøgsted (DF):

Nu har vi hørt en længere redegørelse fra to ordførere om, hvad det her forslag går ud på, og jeg synes, det ville være en misforståelse at begynde at gentage det, som de to ordførere allerede så fremragende har sagt.

Det er jo en del af globaliseringsaftalen, som Dansk Folkeparti er med i, og Dansk Folkeparti er godt tilfreds med, at der er blevet skabt en mulighed for at tage en erhvervsuddannelse, eux, med relevante fag på gymnasialt niveau, så vi ser frem til, at det her kommer til at virke. Det vil være med til at få de unge bedre uddannet, gøre dem klar til det job, de nu en gang skal have, når de er færdige med deres uddannelse, og de vil med muligheden for at tage en erhvervsuddannelse på gymnasialt niveau kunne bygge videre og gøre sig klar til en højere erhvervsuddannelse og få et godt job.

Vi er rigtig godt tilfredse med i Dansk Folkeparti, at der er blevet skabt den her mulighed, så vi støtter forslaget varmt.

Kl. 17:38

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Herefter er det SF's ordfører, hr. Karsten Hønge.

Kl. 17:38

(Ordfører)

Karsten Hønge (SF):

SF er positive over for lovforslaget. Erhvervsuddannelserne skal jo appellere til mange forskellige unge, og det er godt at udvikle tilbud til de elever, som på et tidligt tidspunkt er så afklarede, at de ved, at de ønsker at supplere deres erhvervsuddannelse med ekstra kompetencer. Det vil også være en udmærket proces for skolerne at blive trænet i at indtænke forskellige tilbud til de bogligt mest motiverede elever.

Vi er også positive over for muligheden for at kunne afkorte praktikperioderne, selv om vi jo skal være opmærksomme på, at det måske ikke altid har været lige nemt at finde virksomheder til den her type elever, når det jo også er sådan, at virksomhederne tænker i lønsumhedsbaner, når de ansætter elever.

Vi må jo erkende, at den her uddannelse måske ikke bliver det helt store trækplaster, men nok mere kommer til at spille en rolle for en mindre del af eleverne. For ganske kort tid siden behandlede Folketinget forslaget om den produktionsskolebaserede erhvervsuddannelse, som jo også vil henvende sig til en mindre gruppe elever, men hvis de her specialiserede tilbud til gengæld løfter og motiverer flere elever til at komme igennem, er det begrundelse nok for at udbyde uddannelserne.

Forslaget om eux-uddannelsen og for den sags skyld også den produktionsskolebaserede erhvervsuddannelse illustrerer så til gengæld samtidig den udfordring, som erhvervsuddannelserne hele tiden står over for, nemlig at uddannelserne på en og samme tid skal være så bredt favnende, at alle dele af erhvervslivet kan få netop den kvalificerede arbejdskraft, som de efterspørger, og de unge kan mødes af tilbud, der matcher deres lyst og evne til at tage en erhvervsuddannelse. Og samtidig skal erhvervsuddannelsessystemet være så overskueligt for de unge, deres familier og erhvervsvejledere, at de kan finde rundt blandt de mange uddannelser, de forskellige specialer og særlige muligheder for at strikke et personligt forløb sammen.

Allerede i dag er det jo en stor udfordring for mange at finde rundt i og skabe sig et overblik over uddannelserne, og alene det faktum, at mange kan have svært ved at finde rundt, tror jeg vi må erkende nok afholder unge fra overhovedet at starte i erhvervsuddannelserne. Så er det måske alligevel lettere at forholde sig til 3 år på et gymnasium, og for de kommende eux-elever ville der måske ofte

være tale om htx eller 2 år på hf eller måske et lønarbejde, der ikke kræver en uddannelse.

Konklusionen er alligevel, at fordelene ved at udbyde de her specielle forløb som eux-uddannelsen er større end den udfordring, der er ved at have endnu et tilbud på uddannelseshylderne på erhvervsskolerne, så SF støtter forslaget.

Kl. 17:41

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det den konservative ordfører, hr. Rasmus Jarlov.

Kl. 17:41

(Ordfører)

Rasmus Jarlov (KF):

Det Konservative Folkeparti støtter naturligvis også forslaget. Det er meget vigtigt, at vi får hævet erhvervsuddannelsernes anseelse. Det er vigtigt, at vi får tiltrukket flere talentfulde unge til erhvervsuddannelserne. Det er afgørende både for dansk økonomi og for virksomhederne og også for de unges personlige udvikling, at de får valgt den rette hylde, hvor deres talenter kan udfolde sig. Der er alt for få unge mennesker, som er opmærksomme på, at erhvervsuddannelserne er nogle rigtig gode uddannelser.

For at vi kan tiltrække talenter, er det vigtigt, at erhvervsuddannelserne ikke bliver opfattet som en blindgyde, og at man kan læse videre fra en erhvervsuddannelse. Det er klart, at hvis man er et meget talentfuldt og ambitiøst ungt menneske, vil man gerne have, at der er muligheder for at videreudanne sig, og at man ikke nødvendigvis skal gå over det almene gymnasium for at kunne læse videre. Vi så alle sammen for nylig en undersøgelse, der viste, at der var en høj grad af dobbeltuddannelse, hvor der var unge mennesker, der valgte først at læse på gymnasiet og derefter tage en erhvervsuddannelse. Det her forslag kan jo rette lidt op på det, fordi det vil betyde, at de unge mennesker ikke føler, at det er nødvendigt at læse på gymnasiet for at have en chance for at komme videre i uddannelsessystemet.

Derfor støtter vi meget varmt det her forslag. Vi synes, det giver nogle rigtig gode muligheder. Det giver mulighed for at få flere ambitiøse unge mennesker ind på erhvervsuddannelserne, og det har vi brug for. Samtidig håber vi selvfølgelig også, at vi vil fortsætte det oplysende arbejde omkring erhvervsuddannelserne og åbne flere unge menneskers øjne for, at det er en rigtig god vej at vælge.

Kl. 17:43

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det den radikale ordfører, fru Marianne Jelved.

Kl. 17:43

(Ordfører)

Marianne Jelved (RV):

Tak. Som det er sagt før, er dette lovforslag en udmøntning af en del af globaliseringsaftalen, og Det Radikale Venstre støtter forslaget. Vi synes endda, det er et rigtig, rigtig godt forslag.

Det drejer sig om at oprette en studiekompetencegivende eksamen på gymnasialt niveau, så en erhvervsuddannelse med relevante fag på gymnasialt niveau kan give både erhvervskompetence og studiekompetence af et omfang og et niveau som en hf. Baggrunden er jo, som hr. Rasmus Jarlov sagde lige før på Det Konservative Folkepartis vegne, at vi har set rigtig mange tilfælde, hvor unge mennesker først vælger studentereksamen og derefter går på en erhvervsuddannelse og f.eks. bliver elektriker. Kravene til at blive elektriker er i virkeligheden temmelig store, og derfor synes vi, det er en rigtig god kombination af at løfte, kan man sige, den problemstilling eller

den udfordring, det er at lave en uddannelse, og at gøre den mere målrettet og tilrettet den type ønsker.

Det er undervisningsministeren, der godkender en uddannelse og indholdet i den, når det skønnes, der er en efterspørgsel efter den blandt de unge og virksomheder og andre interessenter og indholdet vurderes som relevant. Vi synes, det er udmærket, at det faglige udvalg skal godkende afvigelser fra den erhvervsuddannelse, som nu bliver til en studiekompetencegivende uddannelse, også når det gælder praktikperioden, som forkortes nogle gange, hvor man skønner, at den unge kan klare praktikmålene på kortere tid.

Der gives også mulighed for at få fag på A- og B-niveau, og der skal samarbejdes mellem erhvervsuddannelserne og de gymnasiale uddannelsessteder, hvor det kan gøres. Og der gives mulighed for, at de unge, der kommer ud med en sådan erhvervskompetence og studiekompetence, kan bruge de gymnasiale suppleringskurser som andre med en studiekompetencegivende uddannelse.

Så vi synes, det er et rigtig godt miks, der er lavet her.

Kl. 17:45

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det Enhedslistens ordfører, fru Johanne Schmidt-Nielsen.

Kl. 17:45

(Ordfører)

Johanne Schmidt-Nielsen (EL):

Først til hr. Rasmus Jarlov: Jeg synes ikke nødvendigvis, at det er et problem, at man først går i gymnasiet og så starter på en erhvervsskole bagefter. Jeg synes, at det er helt fint, at man, selv om man efterfølgende finder ud af, at man ikke vil den boglige vej, får den brede almene viden, som en studentereksamen kan give.

Det her konkrete forslag støtter vi. Det er et fornuftigt forslag, der giver bedre muligheder for at videreudanne sig, efter at man har taget en erhvervsuddannelse. Vi er jo alle sammen enige om, at det er en helt central opgave at gøre erhvervsuddannelserne mere attraktive, og vi støtter altså intentionen om, at unge på erhvervsuddannelserne skal have mulighed for at komme videre i uddannelsessystemet, uden at de så skal starte på en gymnasial uddannelse efterfølgende.

Så vi støtter muligheden for de her nye forløb. De kommer nok ikke til at gælde for særlig mange. Der er nok ikke så mange, der vil bruge dem, men det ændrer ikke på, at det er et fornuftigt forslag.

Kl. 17:46

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Undervisningsministeren.

Kl. 17:46

Undervisningsministeren (Tina Nedergaard):

Tak til alle Folketingets partier, som tilsyneladende stiller op. Vi mangler vist et enkelt, kommer jeg i tanke om.

I hvert fald tak for opbakningen til det her forslag, som jo udmonter en del af den såkaldte ungepakke 2, men som jo også er en del af det brede samarbejde, der nu har været i en lang årrække om at skabe endnu bedre erhvervsuddannelser og dermed endnu bedre muligheder for vores kommende faglærte i det danske samfund.

Det er jo også en del af det arbejde, der går på at sikre, at vi får de unge og deres kvalifikationer ført derhen, hvor der er bedst brug for dem. Der kan være opstået den misforståelse, at det alene er det almene gymnasium, der duer – hvis man ser på søgningen. Jeg vil i hvert fald kraftigt opfordre til, at man både som vejledere, lærere og forældre er opmærksomme på, at erhvervsuddannelsessystemet er et stærkt uddannelsessystem, som giver nogle fremragende muligheder på sigt. Jeg kan ikke lade være med at nævne, at hvis man skal pege på et sikkert beskæftigelsesområde i fremtiden, bliver det absolut det

faglærte, hvor alle analyser peger i retning af at vi kommer til at mangle arbejdskraft, så jeg håber på, at det her forslag i sig selv også vil medvirke til, at flere unge vil søge ind i erhvervsuddannelsessystemerne.

Jeg er meget glad for den opbakning, der har været i Folketinget, og også den, der i det hele taget har været i høringsvarene m.v. Jeg har også været opmærksom på, at der har været en vis bekymring for de faglige udvalgs rolle, og derfor vil jeg gerne benytte lejligheden til at understrege, at den kompetence, som erhvervsuddannelseslovgivningen tillægger disse udvalg, ikke anfægtes af forslaget.

Jeg har også noteret mig en vis betænkelighed ved, at forslaget bygger på, at den synergi, der er mellem erhvervsuddannelsesfagene og de gymnasiale fag, kan føre til en afkortning af de sædvanlige tilmålt i de gymnasiale fag. I den sammenhæng vil jeg gerne understrege, at modellen bygger på en række erfaringer fra forsøg, som er i gang i Viborg og i Sønderborg.

Den studiekompetence, som efter forslaget tillægges et eux-bevis – det er jo sådan et nyt ord eller en ny forkortelse, vi skal til at lære at bruge på uddannelsesområdet – bygger bl.a. på, at de gymnasiale fag i et eux-forløb enten hentes fra de eksisterende gymnasiale uddannelser eller nyudvikles som egentlige studiekompetencegivende fag. Samtidig stilles der krav til lærernes kompetencer i disse fag, som der gøres i de gymnasiale uddannelser.

Endnu en gang tak til Folketinget, også i høj grad til forligspartierne, som jo har bidraget til at få dette lovforslag på plads.

Kl. 17:49

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen slut.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse herimod, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

16) 1. behandling af lovforslag nr. L 196:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen og lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse. (10. klasse på institutioner, der udbyder erhvervsuddannelse).

Af undervisningsministeren (Tina Nedergaard).

(Fremsættelse 26.03.2010).

Kl. 17:49

Forhandling

Anden næstformand (Søren Espersen):

Forhandlingen er åbnet. Venstres ordfører, fru Anne-Mette Winther Christiansen.

Kl. 17:49

(Ordfører)

Anne-Mette Winther Christiansen (V):

Vi har her tre lovforslag i træk, som vedrører vores forlig om ungepakken fra november 2009, og det er nogle gode tiltag, som bliver taget her. Det er nogle meget interessante rammer, vi får tegnet.

Det er jo sådan, at vi har behov for mere fleksibilitet i vores uddannelsessystem, og med dette lovforslag får vi nu igen lavet en afbureaukratisering. Vi får i hvert fald lettet noget, med hensyn til

hvordan man kombinerer kompetencer, hvordan man får erhvervs-erfaring ind, hvordan man får beskæftigelse og uddannelse sat sammen, hvordan man får praksis og teori sat sammen, samt hvordan man giver nationale og internationale kompetencer.

Det er sådan, at ved her at give kommunerne en større handlefrihed har vi altså en mulighed for at hjælpe andelen af de 15-17-årige, der ikke lige er parate til at påbegynde en ungdomsuddannelse eller lige er parate til uddannelse og job. De har brug for et mere fleksibelt skoleforløb, og derfor understøtter det her overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse. Og det er så vigtigt, at vi giver mulighed for at lave en alternativ tilrettelæggelse af eksempelvis 10.-klasses-forløb.

Med det her lovforslag har vi mulighed for at udbyde et 10.-klasses-undervisningsforløb et andet sted end på det kommunale 10.-klasses-center. Det kan f.eks. være på en institution, som er en erhvervsuddannelse, og der vil være mulighed for, at der bliver lavet de her glidende overgange, som jeg talte om lidt før.

Vi har brug for, at der skabes fleksibilitet. Vi har erhvervsuddannelser, som har evnen til at kunne lave et tæt samarbejde med vores kommunale 10.-klasses-centre, og det skal optimeres. Så der kan altså laves forløb nu med, lad os sige 20 uger på 10.-klasses-ordningen og efterfølgende 20 uger på en erhvervsuddannelse. Det kommer til at give en tættere forbindelse.

Så har jeg hørt nogle sige: Jamen så fragmenterer vi fuldstændig 10.-klasses-undervisningen. Nej, tværtimod. For mig er det sådan, at jeg vil opleve, at vi hermed giver en større fleksibilitet, ved at det kan tilrettelægges forskelligt. Der kommer nytænkning ind, og der vil være en tilpasning til de givne omstændigheder, som er nødvendige, og det vil blive helt essentielt, hvis vi skal hjælpe de sidste unge, som har behov for lige at skulle have et særlig tilrettelagt forløb.

Så forslaget her kommer altså til at understøtte, at 10. klasse med fordel kan, skal og bør tænkes som vejen ind i ungdomsuddannelserne frem for at være vejen ud af grunduddannelsen.

Venstre støtter varmt forslaget.

Kl. 17:52

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Fru Christine Antorini som ordfører for Socialdemokraterne.

Kl. 17:52

(Ordfører)

Christine Antorini (S):

Socialdemokraterne støtter det fremsatte lovforslag, som også er en del af den samlede globaliseringsaftale, for at styrke mulighederne for, at unge er så parat som muligt til at kunne gennemføre en efterfølgende ungdomsuddannelse.

Vi vil fra Socialdemokraternes side gerne understrege, at det her forslag er noget andet end det, som regeringen for nogle år siden prøvede, nemlig da regeringen ønskede at afskaffe 10. klasse og i stedet gennemføre 10. klasse som nogle rene 20-ugers-moduler tæt knyttet til erhvervsskolerne. Men det ændrer jo ikke ved, at det kan være fornuftigt at have flere forskellige veje at vælge en 10.-klasses-løsning på. Det er det, som det her forslag er udtryk for. Der fastholder man de meget gode 10.-klasses-tilbud, som eksisterer allerede i dag i 10.-klasses-centrene, samtidig med at man giver nogle mere fleksible muligheder for de unge, som gerne have et 10.-klasse-forløb, der er tæt koblet op på et erhvervsuddannelsesmiljø.

Endnu en fordel ved lovforslaget, som vi er rigtig glade for, er, at vi med glæde har set, at stadig flere ungdomsuddannelser tænker i, hvordan man kan få enten et tæt samarbejde eller direkte fusionere i et egentligt ungdomsuddannelsesmiljø, som dækker både det gymnasiale, det erhvervsgymnasiale og erhvervsuddannelsesområdet. Lovforslaget åbner mulighed for, at i de tilfælde, hvor man har fusioneret ungdomsuddannelserne, kan et 10.-klasses-tilbud også være en

del af det nye fusionerede ungdomsuddannelsesstilbud. Det finder vi er helt naturligt, fordi hele ideen med den 10.-klasse-reform, som vi lavede for nogle år siden, var at gøre 10. klasse til starten på en ungdomsuddannelse og ikke til afslutningen på et folkeskoleforløb, og derfor skal 10. klasse selvfølgelig også kunne være en del af et egentligt ungdomsuddannelsescampusmiljø, som det jo længe har været et ønske fra Socialdemokraterne at vi skulle fremme, fordi det gør det mere attraktivt for unge i alle egne af Danmark at være en del af et uddannelsesmiljø, hvor de både kan møde deres kammerater, også selv om de ikke går på de samme uddannelser, og hvor frem for alt lærerkrafter, lokaler, faciliteter kan bruges mere på tværs. Så vi støtter forslaget.

Kl. 17:54

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Herefter er det Dansk Folkepartis ordfører, hr. Bent Bøgsted.

Kl. 17:54

(Ordfører)

Bent Bøgsted (DF):

Det her forslag er et rigtig godt forslag, som også er i forlængelse af den store aftale fra sidste år. Det går ud på, at man kan samle 10. klasserne i forbindelse med en erhvervsskole og integrere 10. klasserne i en erhvervsskole, hvis det er det, kommunen ønsker. Jeg ved, at der er mange kommuner, der er i gang med at se på, om man kan lægge et 10.-klasses-center i forbindelse med en erhvervsskole, men desværre ser jeg også, at der er nogle kommuner, der egentlig ser stort på de nye muligheder, som de ved kommer. Det er måske, fordi de er i gang med forhandlingerne om, hvordan man skal lave en ny skolestruktur, men jeg håber, når det her lovforslag er blevet vedtaget, at der er flere kommuner, der får øjnene op for de muligheder, der ligger, fordi der er rigtig gode muligheder, netop ved at man kan kombinere 10. klasse med grundforløb på erhvervsskolen – 20 uger på erhvervsskolerne i grundforløbet – og dermed også være med til at fremme, at vi skal have uddannet 95 pct. af de unge. Det er noget, som Dansk Folkeparti lægger meget vægt på.

Jeg havde så et håb om, at kommunerne også ville se på, om man kunne integrere produktionsskolerne i forbindelse med den her ordning, men det er jo en frivillig ordning, som vi ikke kan tvinge kommunerne til at benytte sig af. Jeg tror, at kommunerne, når de ser på de muligheder, der ligger i det her, kan se fornuften i, at man her får samlet alle 10.-klasses-eleverne et sted, og at de kommer til at være tæt på de uddannelser, de skal gå videre med inden for det erhvervsfaglige. Selvfølgelig vil der også være nogle, der efter 10. klasse vil gå på gymnasiet, men det er også en del af det forløb, man kan kombinere det i forbindelse med. Bare det her med, at man gør en stor indsats for at få de unge til at komme videre, er godt. Det kan godt være, der er nogle af dem, der skal have et ungdomsskoleophold forud for, at man finder ud af, at de egentlig er klar til at gå videre, altså at de lige skal en tur på ungdomsskole eller produktionsskole eller et andet sted for at gøre dem lidt mere modne til erhvervsskolerne.

Men alt i alt synes vi i Dansk Folkeparti, at det er et rigtig godt forslag, som vi varmt kan støtte, og så har vi en stor forhåbning om, at kommunerne vil tage imod den mulighed og udnytte den, så vi kan få de unge videre i uddannelsesforløbet.

Kl. 17:57

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det SF's ordfører, fru Pernille Vigsø Bagge.

Kl. 17:57

Kl. 18:00

(Ordfører)

Pernille Vigso Bagge (SF):

Vi må og skal have løst problemet med alt for mange unge, som ikke får en ungdomsuddannelse. Det er jo et problem, som oven i købet i øjeblikket koster det danske samfund 6 mia. kr. om året i tabt arbejdsudbud, overførselsindkomster osv.

Derfor er det også et rigtigt fint forslag, vi her behandler. Hensigten med forslaget er at lette overgangen fra 10. klasse til erhvervsuddannelserne ved bl.a. at give mulighed for at placere 10. klasse på erhvervsuddannelserne og ved at give mulighed for et slags veksel-forløb, hvor eleven er 20 uger i 10. klasse og så efterfølgende 20 uger på erhvervsuddannelsens grundforløb.

Det er helt i orden, at vi i dag afprøver mange forskellige muligheder for at sikre, at flest muligt tager en ungdomsuddannelse. Det er jo også derfor, at vi i oppositionen bl.a. har fremsat forslag om en fleksuddannelse. Men fra SF skal det ligge helt fast, at vi på ingen måde vil være med til at begrænse adgangen til 10. klasse hverken nu eller på sigt. 10. klasse er blevet en rigtig stor succes rundt om i kommunernes 10.-klasses-centre, hvor man nu i højere grad ser 10. klasse som en overgang fra folkeskole til ungdomsuddannelse mod tidligere udelukkende en afslutning på folkeskolen.

Det er også en meget stor succes for de unge, der vælger at tage 10. klasse som et efterskoleophold. Det medvirker både til at øge elevens uddannelsesparathed, modenhed og elevens personlige kompetencer. Vi må ikke forhindre vores unge i at vælge den mangfoldighed af 10. klasses tilbud, som findes ud over landet, men vi må meget gerne som med det her forslag udvide paletten af muligheder for at tage en 10. klasse, som forbereder den enkelte bedst muligt til at tage en ungdomsuddannelse.

SF støtter forslaget.

Kl. 17:59

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det den konservative ordfører, hr. Rasmus Jarlov.

Kl. 17:59

(Ordfører)

Rasmus Jarlov (KF):

De Konservative støtter også forslaget. Også det her lovforslag handler om at styrke erhvervsuddannelserne og styrke tilgangen af talenter til erhvervsuddannelserne.

Ved at have 10. klasse på en erhvervsuddannelse bliver 10. klasse begyndelsen på en erhvervsuddannelse frem for afslutningen på en folkeskole. Der er mange unge, som vælger 10. klasse, netop fordi de er usikre på, hvad de skal vælge af uddannelse efter folkeskolen, og det er en rigtig god mulighed for, at de får stiftet et meget grundigt kendskab til miljøet. Så har de en mulighed for selvfølgelig at vælge noget andet, men det er oplagt, at unge, der har en interesse i en erhvervsuddannelse, vil vælge den her mulighed, og det vil styrke tilgangen af talenter til erhvervsuddannelserne. Det går vi meget varmt ind for.

Kl. 18:00

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Herefter er det den radikale ordfører, fru Marianne Jøved.

(Ordfører)

Marianne Jøved (RV):

Dette forslag er også en del af aftalen fra efteråret i globaliseringskredsen, men i dette tilfælde er kredsen jo udvidet med SF, da det også omfatter 10.-klasses-forligskredsen.

Det Radikale Venstre støtter forslaget. Det er en ændring af den måde, vi giver mulighed for 10.-klasses-tilbuddene på i dag. Man udvider mulighederne, kan man kalde det, fordi flere kommuner har efterspurgt muligheden for et tættere samarbejde om 10. klasse – altså samarbejde mellem folkeskolen og erhvervsuddannelsesinstitutionerne. Man kan sige, som det også står i fremsættelsestalen, at 10. klasse her bliver en indledning til en erhvervsuddannelse. Det ville jeg nok ikke have formuleret på den måde, hvis det var mig, der havde skrevet det. Men det er accepteret.

Ideen er jo, at kommunen kan udbyde 10. klasse til institutioner, der udbyder erhvervsuddannelse, og 10.-klasses-forløbet kan så sammensættes af 20 uger i folkeskolen og 20 uger på et grundforløb på en erhvervsuddannelse. Herefter kan eleverne aflægge folkeskolens prøve. Men man skal bare notere sig, at det jo forudsætter, at den samlede 10. klasse lever op til 10. klasses mål og indhold, som det fremgår af lov om folkeskolen. Så det er jo reelt en 10. klasse, men den deles bare på to forskellige institutioner. Bare og bare, det betyder sikkert meget for mange unge, og derfor slutter vi også op om det her forslag.

13.

Kl. 18:02

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det Enhedslistens ordfører, fru Johanne Schmidt-Nielsen.

Kl. 18:02

(Ordfører)

Johanne Schmidt-Nielsen (EL):

I Enhedslisten støtter vi alle fornuftige forslag, der kan få flere unge igennem en uddannelse, og som kan være med til at bekæmpe unødigt frafald. Derfor støtter vi også det her forslag, som altså giver mulighed for at lægge et 10.-klasses-forløb på erhvervsuddannelsen.

Men jeg vil også sige, at man jo kan lave en masse velmenende ordninger, der pålægger erhvervsskolerne nogle nye opgaver og forpligtelser, og i den situation er det selvfølgelig afgørende, at ressourcerne følger med.

Så vil jeg lige tilføje, at Enhedslisten ser det som en meget væsentlig opgave at bevare 10. klasse som et bredt tilbud. Det her skal ikke være en måde at lave en mere snæver 10. klasse på, men en måde at udvide muligheden for at bruge 10. klasse på.

Men som sagt: Enhedslisten støtter forslaget.

Kl. 18:03

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det undervisningsministeren.

Kl. 18:03

Undervisningsministeren (Tina Nedergaard):

Tak for den brede opbakning til lovforslaget, som jo gearer 10. klasse til i højere grad at kunne give et tilbud om, at man forbereder sig på den overgang, der jo er, mellem grundskolen og så ind i erhvervsuddannelsessystemet.

Noget af det, vi jo ved fra undersøgelser, er, at det virkelig farlige tidspunkt for mange unges uddannelsesvalg ligger omkring den overgang, hvor man går fra sit grundskoleforløb og over i ungdomsuddannelserne. Der er mange, der helt falder fra og tabes, og der følger vi os i regeringen overbevist om, at det er en stor fordel, at der

skabes nogle muligheder for, at eleven kan føle sig som en del af sit trygge system, det, man kommer af, samtidig med at man stifter et klart og tydeligt bekendtskab med det, man skal hen til. Derfor er det også helt klart vores intention med forslaget at sikre, at der er flere af vores 10.-klasses-elever, også af de stærke, som stifter bekendtskab med, at der er rigtig gode muligheder i erhvervsuddannelsessystemet.

På den måde flugter forslaget her rigtig godt med det foregående, nemlig at satse på også at vise de gode muligheder, der er i vores erhvervsuddannelser, og som jeg slet ikke kan rose nok, når man ser dem i international sammenhæng.

Så det giver altså en større smidighed. Det giver nogle bedre muligheder rent lovgivningsmæssigt for samarbejde mellem kommunerne og erhvervsskolerne, og det forventer vi os en del af. Men igen, det er et mindre forslag ud af et stort kompleks, og derfor vil jeg ikke bare takke for opbakningen konkret til forslaget her, men også for det forarbejde, som min forgænger stod for sammen med de fem partier i forligskredsen, som her er udvidet med SF.

Kl. 18:05

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ministeren. Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse herimod, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

17) 1. behandling af lovforslag nr. L 194:

Forslag til lov om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt forskellige andre love. (Vurdering af uddannelsesparathed, pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v., afbureaukratisering m.v.).

Af undervisningsministeren (Tina Nedergaard).

(Fremsættelse 26.03.2010).

Kl. 18:05

Forhandling

Anden næstformand (Søren Espersen):

Forhandlingen er åbnet. Det er Venstres ordfører, fru Anne-Mette Winther Christiansen.

Kl. 18:05

(Ordfører)

Anne-Mette Winther Christiansen (V):

For at sikre en mere sammenhængende og holdbar indsats – med streg under holdbar indsats – i forbindelse med de unges muligheder for beskæftigelse og job lægges der i dette lovforslag op til, at vi styrker den tidlige kommunale indsats, og at vi får lavet et endnu bredere samarbejde mellem UU-vejledningen og beskæftigelsesområdet, men faktisk også mellem eleverne selv, forældrene og uddannelsesinstitutionerne generelt.

Lovforslagets primære sigte er derfor at hjælpe de unge, som ikke umiddelbart har forudsætningerne for at tage en uddannelse, og hjælpe dem godt på vej mod en uddannelse via en aktiv beskæftigelsesindsats. Og med det lovforslag her ligger der en række ændringer og initiativer, som pålægger kommunerne nye opgaver – det vedkender vi os gerne – men også placerer et større ansvar både hos den un-

ge selv og hos forældrene. Og i en del af den samlede aftale for globaliseringsforliget, som blev indgået den 5. november sidste år, er der jo altså også mange gode tiltag. Og her vælger jeg så blot at nævne et par stykker af dem, der er med.

I aftalen ligger der jo bl.a., at alle unge har pligt til uddannelse, beskæftigelse eller anden aktivitet, og med en reel uddannelsesplan bliver der plads til både nuancer og individuelle forskelle og så en tilpasning ved at fokusere på uddannelse, men også på beskæftigelse og andre aktiviteter.

Kommunerne må desuden også med lovforslaget oprette forløb til unge, som ikke er parate til ungdomsuddannelse, altså f.eks. produktionsskoleforløb og andet, kunne jeg sige, for der kan laves mange forskellige tiltag.

Desuden kommer vurderingen af den unges uddannelsesparathed med ind, og den sker på baggrund af erfaringerne, som den enkelte elev har fra den afgivende skole og i samarbejde med UU-vejledningen. Vurderingen af uddannelsesparatheden skal være med til at mindske frafaldet og gøre det muligt at vejlede de unge til alternative tilbud i tide.

Derudover vil jeg også nævne vejledningen generelt, fordi vi med dette forslag ophæver kravet om, at der skal være vejledning i folkeskolen fra 6. klasse, ved at vi nu laver den individuelle vejledning i 7. klasse om til at være forbeholdt de elever, som har vanskeligt ved at vælge og tænke: Hvilken vej er jeg egentlig mest til, hvis jeg skulle vælge nu og sige, hvilken ungdomsuddannelse jeg skal i gang med?

De har et behov for at få en god vejledning af nogle, der har nogle erfaringer og ved noget om det, og som kender dem godt. Så vejledningen bliver altså ændret i kravet, ved at vi siger, at det ikke er et krav, at der er vejledning til alle elever i 6. klasse og opefter.

Vejledningen skal også indrettes mere fleksibelt i forhold til tid og sted. Det kan godt være nyttigt, at vi med det her lovforslag opretter en statslig e-vejledningsportal som supplement til den individuelle vejledning, hvor man sidder ansigt til ansigt med en person. For nogle kan nøjes med bare at få den viden, de skal bruge, ved at læse det på nettet, og derfor oprettes nu en statslig e-vejledningsportal som et redskab mere til en god vejledning.

Der er flere ting i lovforslaget. Det er rigtig godt, og det er virkeligt det, vi har brug for. Mere fleksibilitet og individuel planlægning, det må være det, der er behov for derude for at få de sidste med. Så Venstre støtter det varmt.

Kl. 18:09

Anden næstformand (Søren Espersen):

Fru Nanna Westerby for en kort bemærkning.

Kl. 18:09

Nanna Westerby (SF):

Tak. Der er jo mange gode ting i det her lovforslag, og så er der også nogle ting, som er mindre gode, og som jeg synes er lidt selvmodsigende. For det her er jo et lovforslag, der, som titlen antyder, skal få flere unge i uddannelse og job, og så synes jeg, det er lidt selvmodsigende, at man med forslaget faktisk skærer ned på vejledningen og afprofessionaliserer den, som der er lagt op til. Og derfor vil jeg bare gerne høre ordføreren forklare, hvorfor man med det her lovforslag afprofessionaliserer vejledningen, sådan at de på ungdomsuddannelsesinstitutionerne simpelt hen helt kan droppe at have en decideret vejledningsindsats. Hvad er det, der er baggrunden for det, og hvorfor tror man, det vil sikre mere kvalitet? Det har jeg meget svært ved at forstå.

Kl. 18:10

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 18:10

Kl. 18:13

Anne-Mette Winther Christiansen (V):

Der er sikret en vejledning af dem, som i folkeskolen starter med at udvise en usikker holdning: Hvor er jeg egentlig på vej hen? Hvem er jeg? Hvad interesserer jeg mig mest for? Hvis jeg nu skulle have min hobby som mit job, hvad er det så egentlig? De har brug for den vejledning, de kan få. Men der er jo også mange, som allerede ved, hvad de vil, som føler sig godt rustet, og hvad der eventuelt måtte mangle, er så lidt, at de sagtens selv kan finde ud af at finde det på nettet i anbefalinger og dermed få udredt, hvor de er på vej hen. Derfor er det nødvendigt at få ændret på, hvordan ressourcerne bruges, for vi er nødt til at gøre det mest optimalt, og vi må erkende, at vi kan gøre tingene smartere end det, vi gør nu. Derfor har vi foreslået – og det ligger i dette lovforslag – at det altså bliver med en fleksibel vejledning.

Kl. 18:11

Anden næstformand (Søren Espersen):

Fru Nanna Westerby.

Kl. 18:11

Nanna Westerby (SF):

Jeg synes ikke, ordføreren svarer på mit spørgsmål, for det her handler jo ikke om, at man målretter vejledningen. Det her handler om, at det ikke længere er sikret, at man kan opnå vejledning på sin uddannelsesinstitution, at det nu kan være, at man skal helt til et UU-center for at få vejledning. Det kan godt være, at man kan få socialrådgiverhjelpe og psykologhjælp og alt muligt andet, men det er ikke sikkert, at man kan få vejledning på sin uddannelsesinstitution.

Derfor vil jeg bare høre ordføreren, hvorfor det at sørge for, at flere unge får en ungdomsuddannelse, betyder, at man ikke længere kan få vejledning på sin uddannelsesinstitution. Mener ordføreren ikke, det er vigtigt med nærhed i vejledningen, så man er sikret vejledning på sin uddannelse?

Kl. 18:12

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 18:12

Anne-Mette Winther Christiansen (V):

Når man når frem til sin ungdomsuddannelse, har man allerede kendt sin vejleder i rigtig mange år, for man starter med at få vejledning i folkeskolen, og det er vejledningen i UU-centeret, der bærer en igennem, til man er 25 år. De kender til, hvor man er, og ved, hvordan de kan støtte, og er en elev ved at droppe ud fra et sted, er de også klar til at fange vedkommende ind og hjælpe med at finde nye veje. Derfor er der altså det netværk, der skal til, og det er fint nok, at lederen på uddannelsen siger, at der altså er en her, de har brug for noget hjælp til, og så kommer UU-centeret med det samme. Og ellers er der også en hurtig kontakt fra UU-centeret til den enkelte unge, hvis der er behov for det. Vi skal ikke gøre det mere svært, end det er, for der er nu sikret, at der er ressourcer til det her system, som er beskrevet i lovforslaget, og derfor synes jeg, det er den helt rigtige måde at gøre det på.

Kl. 18:12

Anden næstformand (Søren Espersen):

Der er ikke flere korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Så er det Socialdemokraternes ordfører, fru Christine Antorini.

(Ordfører)

Christine Antorini (S):

Det her lovforslag er også et led i den samlede ungepakke, som Socialdemokraterne som forligspartner støtter.

Det er rigtigt, som Venstres ordfører sagde, at der er en række gode og vigtige elementer, som dels viderefører mange af de initiativer, der blev taget for at styrke erhvervsskoleområdet med tidligere globaliseringsaftaler, dels går ind specifikt og følger op i forhold til uddannelsesplaner for unge mellem 15 og 17 år, så de har en vifte af muligheder, alt efter hvad der vil være den bedste vej for dem, hvis de skal starte med en positiv uddannelsesoplevelse, hvor det er mødet med den rigtige uddannelsesvej, man får fra starten, uanset om det er en virksomhedspraktik, mentorordning, en produktionsskole, en ungdomsskole eller andet, kombineret med bl.a. en effektiv vejledning.

Vi synes, det er utrolig vigtigt med de præciseringer og ændringer, der kommer med det her lovforslag, fordi det betyder, at vi får lukket det gab, som vi desværre ser i øjeblikket, hvor der er for mange unge, der falder ud i overgangen mellem folkeskolen og ungdomsuddannelsen, ikke fordi de ikke starter på en ungdomsuddannelse, for det gør de fleste, men fordi de falder fra og der ikke har været tilstrækkelige redskaber til at samle dem op. Det er også det, der er forudsætningen for det, som vi synes er hele visionen på ungdomsuddannelsesområdet, nemlig at unge både skal have en folkeskoleuddannelse og en ungdomsuddannelse, og at vi på sigt derfor vil være parate til at kunne hæve uddannelsespligten til 13 år i stedet for 10 år, som den er nu, fordi vi ved, at det er det, at man har folkeskolen og en ungdomsuddannelse, der giver flest chancer i livet og flest chancer på arbejdsmarkedet.

Men der er også nogle skønhedspletter i det her lovforslag, og det vil jeg vælge at fokusere på her, fordi vi håber, at vi kan få noget afklaring i udvalgsbehandlingen. Jeg håber også, at ministeren vil gå ind og adressere nogle af de drøftelser, som der har været i forligskredsen, om de skønhedspletter, der er.

Den første, vi vil pege på fra Socialdemokraternes side, er, at der er en diskussion om det, der hedder uddannelsesparathed. Det er sådan, at vi har fået en række henvendelser fra bl.a. LO, Danske Erhvervsskoler, DA, Ungdommens Uddannelsesvejledning forskellige steder og senest også fra Danmarks Vejlederforening. I virkeligheden er de meget positive over for de initiativer, der bliver taget, for at have en mere systematisk opfølgning og en positiv start for unge, der måske ikke lige kan gå den slagne vej f.eks. til en erhvervsuddannelse. Men det, de peger på, er, at det er utrolig vigtigt, når man skal vurdere uddannelsesparathed, at det sker i samarbejde med ungdomsuddannelsesinstitutionerne, og det vil ofte være erhvervsskolerne.

Det andet, som de peger på, er, at når man skal snakke uddannelsesparathed, skal man være konkret i forhold til den gruppe af unge, vi taler om her. Det er nemlig sådan, at hvis man ønsker at gå erhvervsskolevejen, er det ikke ligesom i gymnasiet, hvor der er nogle få gymnasiale retninger. Nej, her skal man faktisk tage stilling til, at der findes 107 forskellige uddannelser, man kan tage via erhvervsskolevejen. Den her gruppe unge har altså brug for at blive vejledt konkret og ikke generelt.

Det er noget, vi har rejst over for ministeren, men desværre har ministeren ikke været villig til overhovedet at drøfte en præcisering – ministeren har mulighed for at kommentere det, når ministeren kommer på talerstolen – og har ikke ønsket at kigge på, hvordan man kunne gøre det mere præcist, men har ønsket den generelle vejledning. Det synes vi er ærgerligt, og derfor er det også noget, som vi vil forfølge i udvalgsarbejdet. Vi mener faktisk, det er vigtigt i forhold til at få alle unge med.

Så har der været en kritik af omlægningen fra gennemførelsesvejledning til fastholdelsesvejledning. Det, der er afgørende for os, er, at der bliver peget på, at det er den overlappende vejledning, der bliver fjernet. Det er noget af det, vi vil forfølge i udvalgsarbejdet, så vi er sikre på, at det er den overlappende vejledning, der bliver fjernet, for hele målet med det her er jo at styrke vejledningen. Der bliver samlet set givet flere penge til vejledning, og det er sådan, hvad vi også synes er en god idé, at der sker en omprioritering, så der i højere grad sker en vejledning til dem, der har særlige behov, og så der i højere grad bliver nogle muligheder, især igennem e-vejledning, for dem, som selv kan finde informationen. Det er godt med det sociale profilskifte, så vi giver mest vejledning til dem, der har brug for den.

Men det, der er afgørende, er jo, at der rent faktisk ikke sker en nedprioritering af vejledningen, og det er der jo en udbredt bekymring for, som vi også kan se i de høringssvar, som ligger til det her lovforslag. Der håber vi at vi i udvalgsarbejdet kan få præciseret, at det ikke er en nedprioritering, men en omlægning, og at det er den overlappende vejledning, der fjernes.

Der er været rejst en bekymring om, at man fjerner uddannelseskravet, og der vil vi godt understrege, at det er præciseret i bemærkningerne, at uddannelseskravet ikke er fjernet. Men bekymringen er der jo stadig, og derfor er en af de ting, som vi i Socialdemokratiet vil lægge meget vægt på i udvalgsarbejdet, at der ikke er nogen tvivl om, at det stadig væk skal være uddannede vejledere, hvilket vi har lavet en reform om.

Vi synes i øvrigt, det er en god idé, at der også er andre typer af uddannede vejledere. Hvis profilen er, at der er behov for, at man kan få vejledning og rådgivning af en psykolog, en socialrådgiver eller andet, skal der selvfølgelig også være plads til det på ungdomsuddannelserne. Vi ved jo, at der er rigtig gode erfaringer i ungdomsuddannelsesmiljøerne med den rette type vejledning, som ikke kun er studievejledning, men også handler om nogle af de andre fagligheder.

Endelig har vi en lille bekymring i forhold til uddannelsespraktikken i 8. klasse. Det er jo et smadder godt initiativ, men det bliver ændret til, at man ikke *skal* i uddannelsespraktik, f.eks. på en erhvervsskole for at snuse til et erhvervsuddannelsesmiljø, men at man *kan* komme i uddannelsespraktik. Vi vil godt sige, at vi synes, at den uddannelsespraktik er utrolig vigtig, og det er også præciseret i bemærkningerne, at hovedparten af de unge skal komme i en erhvervspraktik på et uddannelsessted, fordi det er det, der åbner øjnene for, at erhvervsuddannelsesvejen er mindst lige så attraktiv som den gymnasiale vej.

Kl. 18:18

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det Dansk Folkepartis ordfører, hr. Bent Bøgsted.

Kl. 18:18

(Ordfører)

Bent Bøgsted (DF):

Det her er den store pakke i forbindelse med at hjælpe de unge med at komme i uddannelse. Jeg skal her lige beklage, at vores ordfører, fru Marlene Harpsøe, ikke selv kunne tage ordførertalen i dag. Men vi er selvfølgelig også meget villige til at se på spørgsmålet i forbindelse med udvalgsarbejdet.

Forslaget er jo en del af den store aftale, og det går ud på, at alle 15-17-årige gerne skal følge deres uddannelsesplan. Det skulle jo gerne være sådan, at vi får de unge videre i systemet, at vi får dem ud på arbejdsmarkedet, og derfor ser vi i Dansk Folkeparti også det her som et markant tiltag til at give et løft til, at vi kan få 95 pct. af de unge til at tage en uddannelse. Samtidig er det også et redskab, i forbindelse med at vi skal sikre, at de unge får et arbejde, at vi får

mindsket ungdomsarbejdsløsheden. Så det er nogle rigtig gode tiltag, der er gjort her.

De unge skal også have deres uddannelsesparathed vurderet, og i den forbindelse hørte vi så lige fru Christine Antorini fortælle om, at der har været henvendelser. Jeg har også fået henvendelser fra DA om det her problem. Man kan selvfølgelig diskutere, hvad man skal vurdere i forbindelse med uddannelsesparathed. Er det, at de er parat til at tage en bestemt uddannelse, f.eks. som SOSU-assistent, eller er det en vurdering af, at de er parat til at gå videre til en faglig uddannelse? Det er det, man altid kan diskutere, og vi er selvfølgelig også i forbindelse med udvalgsarbejdet villige til at drøfte, hvilke problemstillinger der kan være der. For når der kommer henvendelser, skal vi selvfølgelig tage dem alvorligt. Men hvad det er, vi vil have, er vi selvfølgelig klar til at diskutere i udvalgsarbejdet.

I forbindelse med de unge, der skal videre, skal der også etableres tilbud til de 15-17-årige. Her skal kommunen ind og kigge på, hvordan de kan hjælpe de unge videre, der ikke rigtig kan finde ud af, hvad de vil. De kan komme i noget virksomhedspraktik, der er kommet bedre mentorordninger, og kommunerne kan trække på alle de eksisterende tilbud, f.eks. produktionsskoler, erhvervsgrunduddannelser og ungdomsskoler. Der er rigtig mange muligheder for at få de unge videre, bare man bruger de rigtige instrumenter og finder ud af, hvad de unge kan klare i den forbindelse.

Der ligger også en omprioritering og afbureaukratisering af vejledningsindsatsen. Vi må jo erkende, at der har været og er mange bureaukratiske tiltag i uddannelsessystemet, som der kan gøres noget ved, og jeg er også sikker på, at det er det, ministeren gerne vil i den her forbindelse. Der bliver etableret og indført en øget anvendelse af e-vejledning, hvilket også er et skridt i den rigtige retning. Så på den måde forenkles mulighederne for at vejlede de unge på den rigtige måde.

Der skal også laves en strategi for fastholdelse af elever og studerende. Det skulle nødig være sådan, at vi ser, at de dropper ud midtvejs igennem forløbet, fordi de har valgt forkert. Det hænger jo sammen med den vejledende uddannelsesplan, som de skal have, for at de kan klare at få en uddannelse. Kommunerne får så større frihed til lokalt at tilrettelægge indsatsen og målrette den mod de unge med de største behov.

Så alt i alt synes vi i Dansk Folkeparti, at det her er nogle rigtig gode tiltag. Der kan selvfølgelig være spørgsmål, der skal afklares. Jeg kan høre, at der allerede er spørgsmål, der skal afklares i udvalget, men vi skal se det som en del af den indsats, der skal til for at løfte de unge op, og så 95 pct. af de unge får en uddannelse, så de unge kan komme ud på arbejdsmarkedet. Men det er også et tiltag, der gør, at vi får bedre muligheder for at sikre, at de unge også kan klare sig på arbejdsmarkedet, og at vi kan få sænket ungdomsarbejdsløsheden.

Så Dansk Folkeparti støtter forslaget varmt, og vi ser frem til udvalgsarbejdet.

Kl. 18:23

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Derefter er det SF's ordfører, fru Nanna Westerby.

Kl. 18:23

(Ordfører)

Nanna Westerby (SF):

Forslaget, som vi behandler nu, indeholder rigtig mange elementer, som SF længe har efterlyst. Jeg vil starte med at sige noget om de rigtig gode elementer i det her forslag, de ting, der gør, at SF ud fra en samlet betragtning vil stemme for forslaget.

For det første kommer der nu en vurdering af uddannelsesparathed. Det foreslog vi i SF for første gang for næsten halvandet år siden. Der kaldte vi det håndfast vejledning, og det synes jeg indkap-

sler det her forslag rigtig godt, for der er elever, der ikke er klar til at starte på hverken gymnasiet eller en erhvervsuddannelse lige efter folkeskolen, men skal runde nogle andre tilbud, inden de kan tage en ungdomsuddannelse, eller som skal tage en ungdomsuddannelse ad en anden vej.

Et andet godt forslag, der ligger i det her, handler om, at der nu kommer en forpligtelse for kommunerne til at skulle levere uddannelsesstilbud, også til de unge, der ikke lige kan starte på en ordinær ungdomsuddannelse. I dag skal kommunerne stå for vejledningen, men de er ikke forpligtede til at levere tilbud. Det foreslog vi i SF også i vores finanslovudspil, som vi fremlagde sidste sommer, for der går alt for ofte kassetænkning i det, også i kommunerne, og så havner den unge imellem flere forskellige stole uden et reelt uddannelsesstilbud, og derfor er det rigtig godt, at der kommer en ansvarsplacering her.

Lovforslaget kommer også til at sikre, at Ungdommens Uddannelsesvejledning, UU-centrene, skal følge den unge helt tæt i overgangen mellem folkeskole og ungdomsuddannelse, hvor der er rigtig mange, som jo glider ud af uddannelsessystemet, og der bliver lavet et tæt samarbejde mellem kommunerne og ungdomsuddannelsesinstitutionerne. Det er også noget af det, som vi er virkelig glade for i det her forslag.

Så synes vi altså også, at der er nogle ret store torne i forslaget, og dem bliver jeg også nødt til at sige noget om. Den allerstørste handler, som vi også har været inde på, om vejledningen på ungdomsuddannelserne – gennemførelsesvejledningen. Det er den, jeg vil sige mest om.

Det bliver med lovforslaget foreslået, at vejledningen på ungdomsuddannelserne, gennemførelsesvejledningen, skal erstattes af en mere udefineret fastholdelsesindsats. Dermed kan professionelle vejledere også erstattes af psykologer eller af socialrådgivere eller af en helt tredje faggruppe. Det risikerer altså at give nogle problematiske konsekvenser, for selv om psykologer kan være rigtig gode at have tilknyttet en uddannelsesinstitution, så kan de ikke bare erstatte vejledere. De har en helt anden faglighed. Eller, som Dansk Erhverv skriver i deres høringsvar, så kan uddannelses- og erhvervsvejledning altså ikke altid bare erstattes af fastholdelsesarbejde.

På den måde synes jeg, at det her tiltag omkring gennemførelsesvejledningen indeholder et fokusskifte. I rigtig mange år har vi talt om, at vi skulle have mere professionelle vejledere, at de skulle have en vejlederuddannelse, og så går man nu over i den anden grøft og slækker på kravene. Det betyder, at man på skolen kan få psykologhjælp, men hvis man skal have vejledning, så kan man risikere at skulle til UU-centeret eller til studievalgscenteret. Det er vi altså uenige i i SF. Vi har på rigtig mange måder individualiseret vores uddannelsessystem, vi har moderniseret det, vi har skabt flere muligheder og flere toninger, og med det her lovforslag kommer der endnu flere skræddersyede tilbud til den enkelte.

Derfor synes jeg altså også, det er vigtigt, at man har adgangen til vejledning tæt på, for der er nogle elever, der har brug for nærhed, en tæt voksenkontakt og nogle trygge rammer også omkring vejledningen.

Så SF er altså helt klart imod den del, som handler om afprofessionalisering og afregulering af gennemførelsesvejledningen. Især når det så er kombineret med en besparelse på 35 mio. kr., kan man jo undre sig over, når man gennemfører en pakke, der skal få flere unge i uddannelse og job, at man så også gennemfører besparelser. Men summa summarum: Uanset at vi stemmer for det samlede lovforslag i dag, så vil vi altså fortsætte med at arbejde for en professionalisering af vejledningen, det skal i hvert fald stå helt klart.

Den anden torn, jeg lige vil nå at nævne, er udformningen af den vurdering af uddannelsesparathed, som nu skal foretages. Undervisningsministeriet har i høringsnotatet lagt op til, at der bare skal ske en generel vurdering, der gælder alle erhvervsuddannelser, men der

er altså 120 erhvervsuddannelser, og de er meget forskellige og kræver rigtig forskellige kompetencer. Så man burde nok et sted overveje, om den vurdering ikke skulle være mere specifik, enten rettet mod en enkelt uddannelse eller eventuelt en gruppe af uddannelser, ellers risikerer vi, at den vurdering bliver helt unuanceret, at vejledningen af den unge ikke bliver specifik nok, og man kan måske også indvende, at det er lidt mærkeligt, at man mener, at erhvervsuddannelser sådan kan skæres over en kam med alle de forskellige profiler, de har.

Men det var altså nogle af de elementer, som jeg og SF synes er mere problematiske i det her lovforslag, men ud fra en samlet betragtning og med henvisning til de elementer, som ligger i det, og som vi også har efterlyst længe, stemmer vi som sagt for lovforslaget

Kl. 18:27

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det den konservative ordfører, hr. Rasmus Jarlov.

Kl. 18:28

(Ordfører)

Rasmus Jarlov (KF):

Igen et godt lovforslag fra regeringen for at sikre, at flere unge får en ungdomsuddannelse. Der er faktisk nogle ret skelsættende elementer i lovforslaget her. Pligten til uddannelse eller beskæftigelse er et nyt krav og relativt skelsættende i uddannelsespolitik, vil jeg påstå. Det er også nyt, at vi giver kommunerne et langt større ansvar for at gøre de unge uddannelsesparate. Vi forpligter dem i langt højere grad og giver dem ansvaret for, at de unge kommer i gang med en uddannelse og bliver rustede hertil. Det er nogle gode, kærlige krav, som vil hjælpe de unge på rette vej ved at tvinge dem til at reflektere over, hvad de vil, og sikre, at det bliver vurderet, om de er klar til en uddannelse. Hvis ikke de er det, bliver der sat initiativer i gang, som sikrer, at de når dertil, hvor vi vil have at alle unge når til, nemlig der, hvor de kan starte på en ungdomsuddannelse og gennemføre den.

I forhold til problemstillingen omkring vejledning vil jeg sige, at jeg synes, at det er lidt trist og lidt typisk for Socialistisk Folkeparti, at når man omprioriterer nogle penge, bliver der ikke fokuseret på, at der bliver tilført i alt 500 mio. kr. til området. Der bliver fokuseret på lige præcis det lille hjørne, hvor man sparer 35 mio. kr.. Jeg synes, at man skulle anerkende overordnet set, at det her er en kæmpe satsning på ungdomsuddannelser, og det vil forhåbentlig lykkes for os at nå de målsætninger, som alle Folketingets partier har tilsluttet sig, nemlig at vi skal have flere unge i uddannelse.

I forhold til den anden knast, som der synes at være her i forhold til vurderingen af uddannelsesparathed, om den skal være specifik, eller om den skal være en mere generel vurdering af, om man overhovedet er klar til at starte på en uddannelse, vil jeg sige, at vi deler ministerens opfattelse af, at det ser svært ud at finde en model, hvor man vurderer de unge specifikt i forhold til de uddannelser, som de påtænker at gennemføre. For hvis man gør det, vil der være et smutthul, hvor de unge ved blot at sige, at de ikke ved, hvilken uddannelse de vil gå i gang med, vil blive vurderet til generelt at være klar, og derefter kan de jo senere hen skifte til et bestemt spor på en erhvervsuddannelse. Det vil jo altså betyde, at det være direkte dumt af et ungt menneske at sige, at det vil uddanne sig til smed, i stedet for bare at sige, at det gerne vil have en erhvervsuddannelse, for så vil man kunne blive sorteret fra til smedeuddannelsen, og det vil man ikke blive, hvis man blot siger, at man bare ønsker en generel erhvervsuddannelse og så senere skifter til at smedeuddannelsen. Så vi synes ikke rigtig, at vi har fået et bud på, hvordan det vil kunne lade sig gøre, uden at det skulle være meget bureaukratisk, og uden at der skulle være flere forskellige og gentagne vurderinger af de unge undervejs, og det synes vi ikke vil være hensigtsmæssigt.

Kl. 18:31

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det den radikale ordfører, fru Marianne Jelved.

Kl. 18:31

(Ordfører)

Marianne Jelved (RV):

Tak. Dette er så også en del af vores aftale fra efteråret, og det her forslag har jo givet anledning til mange reaktioner, og i virkeligheden tror jeg, at det er lidt svært for nogle at se forskellen på en uddannelsesplan og en uddannelsesparathedsvurdering. Nu prøver jeg mig frem.

Sagen er jo, at man arbejder med uddannelsesplaner langt ned i folkeskolen, altså lang tid inden vi når til afgangsprøverne i 9. og 10. klasse, og i den sammenhæng drøfter man jo med de enkelte elever, hvad de er motiveret for, hvad de har lyst til osv., og sporer sig ind på konkrete uddannelsesmuligheder. Når vi så når til afgangsprøven i folkeskolen, skal der ske en uddannelsesparathedsvurdering.

Når jeg taler med uddannelsesinstitutioner – fra folkeskole og hele ungdomspaletten rundt i en region – så er det sådan at slag på tasken en tredjedel af de unge, som vitterlig har mange forskellige slags problemer. Og man kan sige, at når man vurderer deres personlige kompetencer, deres sociale kompetencer, er der nogle, der har rigtig store mangler, og det er det, jeg forstår ved vurdering af uddannelsesparatheden: Er de i stand til at gennemføre en uddannelse? Nu tænker jeg, at det jo ikke er en optagelsesprøve til en bestemt uddannelse.

Jeg tror, det er rigtig, rigtig godt, at vi får sat fokus på det her. Det er rigtig, rigtig godt, at kommunerne bliver forpligtede til at være med til at tilbyde en løsning for den unge, som får at vide, at vurderingen af uddannelsesparathed ikke er positiv, for så vil kommunerne jo også have et ønske om at gå længere ned i folkeskolen og være med til at skabe en bedre mulighed for udvikling af uddannelsesparathed allerede fra folkeskolen. Hvis man stoler på SFI-rapporter, og dem er der mange af, der siger det samme, så viser det sig, at der er ca. 20 pct. af en børne/ungepopulation, der har store problemer, og det smitter jo også af på deres mulighed for at uddanne sig efter folkeskolen. Det skal der tages fat om, inden de når til afgangsprøven i folkeskolen, og derfor skal der efter Det Radikale Venstres opfattelse indledes et meget målrettet, tæt samarbejde mellem socialrådgiver, skolepsykolog, sundhedsplejerske, lærere og pædagoger på skolen, altså skal en meget tydelig flerfaglig skole tage hånd om de her ting. Så det er vi sådan set meget optaget af, men vi kan godt forstå, at der kan være en misforståelse hos nogle af modtagerne af budskabet her, og nu tænker jeg ikke på Folketingets medlemmer, jeg tænker på organisationer uden for Folketinget.

Der har været talt om, at man burde kunne lave en egentlig slags optagelsesprøve til en konkret erhvervsuddannelse, det er vi imod, og det er også mit indtryk, at partierne i Folketinget er imod det.

Med hensyn til gennemførelsesvejledning og fastholdelsesvejledning er jeg meget enig i det, fru Christine Antorini sagde, og Socialdemokraterne og De Radikale er fulgte meget tæt i den her sag og i drøftelserne med ministre, senest med den nye minister, og der er ikke andet at sige til det, end at vi følger det meget nøje, og også meget nøje følger, at man faktisk kan mindske en overlapning og dermed også godtgøre, at der er et besparelspotentiale. Så det føler vi os forpligtet til.

Så glemte jeg lige at sige noget omkring overgangen fra folkeskole til uddannelse, altså vedrørende de 15-17-årige. Jeg tror også, man skal sætte meget, meget målrettet ind på at inddrage forældrene, især forældre til de børn, som hænger i kanten, hvis man må sige det på den måde, af uddannelsessektoren, også i folkeskolen. Forældrene er en nøgle til at få tingene til at fungere, og jo bedre forældrene

er informeret og inddraget og eleverne også i et samlet vejledningsforløb, jo større sandsynlighed er der for, at der er forældre støtte til de unge, når de når til tiden efter folkeskolen.

Vi håber det bedste og vil følge det meget nøje, for der er faktisk mange nybrud i det, som man kan se kan føre til noget godt.

Kl. 18:35

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det Enhedslistens ordfører, fru Johanne Schmidt-Nielsen.

Kl. 18:36

(Ordfører)

Johanne Schmidt-Nielsen (EL):

Det er jo i den grad positivt, at man tager initiativer med det formål at få flere unge til at tage en uddannelse. Det er særlig relevant i en situation, hvor så mange unge ikke gennemfører en ungdomsuddannelse, og hvor man må sige, at regeringen har svigtet en generation af unge utilgiveligt.

Jeg synes, at der er mange gode elementer i det her forslag. Jeg synes, det er rigtig godt, at det bliver en forpligtelse for kommunerne at komme med tilbud til de unge, der ikke har en uddannelse. Men der er også nogle store og efter min mening meget alvorlige problemer med det her forslag, som gør, at Enhedslisten ikke kan støtte det. Der er blevet brugt ordet skønhedspletter i debatten. Det synes jeg er en mild betegnelse.

Det er først og fremmest dybt problematisk, at man mener, at man kan tvinge unge i uddannelse eller job ved at fratage dem deres ungedyelse. Jeg er helt med på, at vi lige om lidt behandler selve sanktionen under behandlingen af forslaget fra skatteministeren, men det hænger jo sammen.

I Enhedslisten har vi ikke det udgangspunkt, at unge, der falder ud af uddannelsessystemet eller ikke kan finde ud af at komme i gang, gør det, fordi de er dovne, eller fordi de ikke ønsker at klare sig godt i livet. Man kan måske snarere sige, at der er tale om et uddannelsessystem, der ikke er godt nok til at hjælpe ressourcensvage unge igennem. Og vi frygter, at sanktionen vil forværre situationen for nogle unge, der i forvejen har det svært, og at det vil virke stik imod hensigten, at man forringer forholdene for en i forvejen udsat gruppe. Men den her diskussion kommer vi jo til at fortsætte om et øjeblik.

Derudover mener vi i Enhedslisten, at det er dybt problematisk at fjerne gennemførelsesvejledningen, og vi forstår slet ikke, at man vil spare de 35 mio. kr. Det overlap, der bliver talt om, hvor man siger, at det er et overflødig overlap, kan da være vældig fornuftigt. Vi havde en stor konference her på Christiansborg, hvor der deltog rigtig mange vejledere. Jeg ville ønske, at der var nogle fra V, K eller O, der var dukket op. Det var fru Christine Antorini, der måtte stå for skud. Det kunne måske have været rimeligt nok, hvis der havde været nogle fra regeringspartierne, der ville have taget diskussionen med vejlederne om den her situation. Men som det blev påpeget gang på gang, er det her overlap vældig fornuftigt. Man er enormt glad for det her overlap.

Den studienære vejledning har stor betydning i forhold til at hjælpe de unge igennem, og vi kan kun beklage, at det ikke længere vil være noget krav, at uddannelsesinstitutionerne skal udbyde vejledning, ligesom vi beklager, at der ikke længere er krav til vejledernes kompetence og uddannelse. Vi deler fuldstændig GL, Vejlederforeningen og DGS's, altså Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, bekymring for, at vi risikerer, at vejledningsindsatsen rykker helt væk fra uddannelsesinstitutionerne.

Som sagt synes vi, at det er meget alvorligt, at man åbner op for angreb på den professionelle vejledning, så Enhedslisten kan ikke støtte forslaget.

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det undervisningsministeren.

Kl. 18:39

Undervisningsministeren (Tina Nedergaard):

Tak for den brede opbakning også til dette lovforslag.

Nu er jeg i usædvanlig godt humør i dag, så jeg er ikke blevet særlig irriteret over den socialdemokratiske ordførers lidt unfair angreb på ministeriet og ministeren i drøftelsen af, hvorvidt vi har været åbne over for at debattere eventuelle problemstillinger i lovforslaget. Der har dels været en invitation, som man ikke kunne modtage hos Socialdemokraterne; der er dels blevet svaret konsekvent på de henvendelser, der er kommet. Vi har hurtigt fremsendt svar, og vi har været meget opmærksomme på, at det var en væsentlig ting at få besvaret spørgsmålene. Derudover har jeg besvaret spørgsmål i udvalget og har naturligvis, som det altid er tilfældet, været til rådighed, hvis det var sådan, at man ønskede at drøfte det på anden vis.

Når det så er sagt, vil jeg sige, at jeg er glad for opbakningen til forslaget. Jeg har jo ikke lavet forarbejdet til det her lovforslag. Det har min forgænger, og derfor er det ikke selvros, når jeg gerne vil rose alle dem, der har været med til at lave forslaget, for det er noget af det, som jeg tror på kan rykke vores uddannelsessystem ganske betydeligt.

Jeg mener faktisk, at det er en milepæl i dansk uddannelsespolitik, at vi i den grad kobler ansvaret for, hvordan et ungt menneske klarer sig videre i livet, sammen med den fortid, som de kommer med. Den opgave, der ligger i kommunerne med at få den unge godt igennem folkeskolen, kobles sammen med ansvaret for at lave særligt tilrettelagte forløb eller gå i dialog med uddannelsesinstitutionerne på ungdomsniveau for at sikre, at man får lavet nogle forløb, der passer til dette unge menneske, hvis den unge ikke er parat til efterfølgende at gå ind i en erhvervsuddannelse eller ungdomsuddannelse. Det finder jeg er gået helt tabt i en stor del af den debat, der har været om dette lovforslag.

Men jeg skal med stor glæde adressere de problemstillinger, som nogle af ordførerne mener at have rejst, men inden jeg vender mig mod det, vil jeg gerne takke fru Marianne Jelved for den dejlige præcisering af fordelene ved det her lovforslag. Det gælder i øvrigt også ordførerne fra V og K.

Når der i den her debat har været interessenter på området, herunder især GL, der har udtalt sig, har omlægningen af gennemførelsesvejledningen fyldt meget. Det er det, man har haft fokus på. Man har haft fokus på, at der sker en omprioritering af 35 mio. kr. inden for vejledningen, alt imens området tilføres 500 mio. kr. Det synes jeg faktisk er utrolig ærgerligt, fordi foliokredsen jo i fællesskab har tilvejebragt ressourcer til at styrke vejledningen for at få vores unge igennem.

De 35 mio. kr. omprioriteres inden for en ramme på 500 mio. kr., som er nye penge. De tages fra overlappende opgaver, og pengene medgår til at finansiere nogle af de mange nye initiativer, der er i lovforslaget, netop med henblik på at fastholde unge i uddannelse. Det er bl.a. at finansiere det område, hvor vi ser det store slip, hvor den store risiko for de unge er, nemlig overgangen mellem grundskolen og indgangen til ungdomsuddannelse. Det er altså en klar omprioritering.

Det er også blevet fremhævet ikke mindst af SF, at man nu afprofessionaliserer vejledningen. Det er slet ikke intentionen. Det, der er intentionen, er at trække på flere fagligheder, alt efter det behov der måtte være. Men det, jeg synes er særlig interessant, er, at hver gang vi prøver at sætte institutionen fri og overlade en beslutning til institutionen, er SF imod. Hver gang, de får en chance for at stille spørgsmål i spørgetimen, er spørgsmålet, hvorfor regeringen vil centralisere.

Når vi fjerner et fagligt krav til en medarbejderstab i en sektor, er det jo med henblik på, at de ude lokalt bedst kan vurdere, hvad der er brug for. Det er jo altså lidt mærkværdigt, at vi på Christiansborg skal definere, hvem der pr. definition er bedst til at håndtere de opgaver, de står med. Det kan f.eks. også være, at de har brug for en misbrugskonsulent på en skole – det har de vist desværre brug for på næsten alle skoler.

Det er også lidt ærgerligt, at hele diskussionen om uddannelsesparathed har taget en så kedelig drejning, som den har. Forslaget går på, at man vurderer, som fru Marianne Jelved og VK-ordførerne også var inde på, om det unge menneske er klar til at klare en ungdomsuddannelse. Det er det, man går ind og vurderer.

Det er ikke en ekskluderende paragraf. Det er ikke en, der skal holde unge ude af ungdomsuddannelserne. Det er en, der skal sikre, at når man begynder på en ungdomsuddannelse, er man tilstrækkelig rustet til at kunne varetage de opgaver, man naturligt får der, som er af en anden karakter end dem, man havde i grundskolen. Så uddannelsesparathedsvurderingen er ikke for at holde folk ude. Det er for at sikre, at de unge bliver klar til at komme ind.

Kl. 18:44

Skulle man følge det forslag, som jeg med stor interesse har drøftet på forskellig vis med rigtig mange efterhånden, om, at man laver en uddannelsesparathedsvurdering i forhold til den enkelte erhvervsuddannelse, så ville der opstå følgende problemstillinger:

Man laver et hierarki i erhvervsuddannelserne. Det vil opstå umærkeligt, fordi kravene til den ene erhvervsuddannelse givetvis vil blive formuleret anderledes, end de vil til den anden. F.eks. fag med mangel på rekruttering, som ikke er attraktive fag, vil skulle slække på deres uddannelsesparathedskrav, mens fag, der er populære, vil kunne sætte dem tårnhøjt. Vi medvirker ikke til at lave lovgivning for ungdomsuddannelsessystemerne, som holder folk ude. De skal ind, og derfor ville det jo også være mærkværdigt, hvis vi de facto skulle indføre adgangsbegrænsning til ungdomsuddannelserne. Vi har gjort alt for at få den væk, og vi gør alt for at få de unge ind i ungdomsuddannelserne. Skulle vi så af mangel på fantasi til at forsvare vores egne forslag falde for fristelsen til at holde dem ude med den anden hånd? Det synes jeg ville være synd og skam.

Men jeg kan berolige med, at grunden til, at jeg er så overbevist om, at man her gør det helt rigtige, er, at der allerede i dag ligger en forpligtelse for hvervsskolerne. Når man kommer ind i et grundforløb, er det ikke sådan, at man peger og siger, hvilken uddannelse man vil ind på, og så kommer man bare ind på den pr. automatik, fordi man nu har erklæret, at det har man lyst til. Det, der sker efter 14 dage, når man er inde i et grundforløb, er, at der er en rådgivende og vejledende samtale, hvor den unge bliver spurgt, hvad det er for en uddannelse, den unge ønsker at tage. Derefter finder man ud af, om der er en realistisk mulighed for, at den unge kan tage den erhvervsuddannelse. Er der så det, men man mangler lidt ekstra, så er der allerede i dag en mulighed for, at man tager 40 ugers påbygning i sit grundforløb og dermed bliver godt rustet.

Det vil sige, at siden den her regering tiltrådte tilbage i 2001, har vi faktisk – og det er det, der bliver kraftigst nedgjort af SF og Enhedslisten – for at gøre unge yderligere uddannelsesparate, i forhold til hvordan det var, da vi kom til, lagt en mulighed for ekstra elementer af en varighed på 2 år ind i vores uddannelsessystem. Det gør vi med det her vejledningsforslag. Vi har gjort det med de 40 ugers påbygning i erhvervsuddannelserne, og vi gør det nu med muligheden for opbyggelige forløb for dem, der ikke umiddelbart er helt modne og parate til at klare en ungdomsuddannelse. Det er utrolig ærgerligt at skulle bruge så meget af sin taletid på at få myterne manet i jorden om dette lovforslag, som de fem partier bag globaliseringsaftalen jo er gået til med åbne øjne, må man da antage.

Det er samtidig vigtigt at slå fast, at der bliver en mere indgående dialog med den unge om den unges ønsker og muligheder, og at de

bliver taget op i den vejledning, der ligger forud for afgivelsen af uddannelsesønsket. Vejledningen skal tage udgangspunkt i den unges ønsker og forudsætninger, og vejledningen har i forvejen som mål, at den unge foretager et realistisk uddannelsesvalg. Det kan man vel næppe være uenig i, og det er også derfor, at de fem partier, der er med i aftalen, uden yderligere bekymring burde glæde sig over, at vi har lavet den her fælles aftale.

Samlet styrker lovforslaget vejledningen, og jeg vil faktisk – og det er en stor ting – også garantere for, at dette forslag er et af de stærkeste instrumenter, vi nogen sinde har skabt i denne sal, for at få unge igennem en ungdomsuddannelse. Men nogle ordførere har valgt at bruge taletiden på at pege på hår i suppen, som efter min bedste overbevisning ikke er der.

Kl. 18:47

Formanden :

Der er ønske om korte bemærkninger. Først er det fra fru Nanna Westerby.

Kl. 18:48

Nanna Westerby (SF):

Tak for det. Så fik ministeren da i hvert fald skabt nogle myter. Det første, jeg vil høre ministeren om, er, hvorfor ministeren siger, at SF aldrig nogen sinde vil være med til at sætte skolerne fri. Dengang regeringen selv stemte for skrappe krav til uddannelse af vejledere i 2008, dengang regeringen selv skrev skrappe indsats i forhold til professionalisering af vejledningen ind i globaliseringsstrategien i 2006, var regeringen da imod at sætte skolerne fri?

Det andet er, at jeg faktisk leder lidt efter et ordentligt argument for at droppe den her gennemførelsesvejledning, for jeg har faktisk lidt svært ved at se, hvorfor det er, man skal lave det her fokusskifte, som man jo gør med det her lovforslag, fra, at vi har sagt: Det skal være nogle, der er uddannet til det, der skal varetage indsatsen med hensyn til vejledning, og til, at man nu siger, at man ikke behøver at have en vejlederuddannelse. Så jeg vil gerne høre: Mener ministeren ikke, at det er vigtigt med en skolenær, professionel vejledning? Mener ministeren, at en psykolog lige så godt kan varetage en vejledningsopgave som en uddannet vejleder?

Kl. 18:49

Formanden :

Ministeren.

Kl. 18:49

Undervisningsministeren (Tina Nedergaard):

For så vidt vi taler om fastholdelsesvejledning, er det da helt åbenlyst for mig, at der er problemstillinger blandt mange af vores unge, som overhovedet ikke drejer sig om, at de er i tvivl om, hvilket uddannelsesvalg de skal træffe. Mange af deres problemstillinger består da ikke i, at de ikke er klar over, at de faglige krav er der, og de består ikke engang i, at de ikke kan honorere de faglige krav. Jeg tror egentlig, at en af de allerstørste udfordringer – og det mener jeg også vi har en vis dokumentation for – for de unge mennesker i dag for at klare en ungdomsuddannelse, er noget andet. Det er nemlig manglende uddannelsesparathed, fordi der er noget modenhed, der mangler, der er noget selvværd, der mangler, der er muligvis misbrugsproblemer, og der kan være problemer med, at man har det, der med et populært udtryk hedder ondt i livet. Det er faktisk ganske udbredt, og det kræver ikke mange besøg på Nørre Skole eller andre steder med ungdomsuddannelser, for at man kan notere sig, at det er tilfældet.

Noget andet er, at det at stille krav til, at der er kvalitet i de uddannelser, man benytter sig af, jo ikke er at centralisere, det er at stille krav. Nej, at centralisere er bl.a. at sige, at nu stiller vi ikke krav til, nøjagtig hvilke faggrupper der skal varetage hvilke opgaver. Og det

har vi masser af eksempler på, at SF heller ikke vil være med til at bløde op på.

Kl. 18:50

Formanden :

Fru Nanna Westerby.

Kl. 18:50

Nanna Westerby (SF):

Nu skyder regeringen da godt nok med skarpt mod sig selv, for det var jo det, regeringen gjorde, da den i 2008, for 2 år siden, stillede forslag om, at man ville stille krav til, hvilke faggrupper der skulle foretage vejledningen. Så jeg forstår det ikke rigtigt; den kritik må i hvert fald være rettet mod regeringen selv.

Så vil jeg sige, at psykologer jo kan være rigtig gode, også til at hjælpe unge igennem en uddannelse, men de kan jo noget andet end vejledere. Det er også det, som ministeren kommer ind på her. Jeg vil bare gerne høre: Kan ministeren ikke se, at det kan være et problem, hvis man på en skole har adgang til psykologhjælp, men ikke længere har adgang til vejledning? Havde det ikke været bedre at sige: O.k., det kan være en rigtig god idé, at man skal have adgang til psykologhjælp på skoler, og der skal også være adgang til vejledning? Kan det ikke være et problem, hvis vi erstatter det ene med det andet og den unge skal finde ud af at finde hele vejen ned i et UU-Center for at finde vejledning, fordi man ikke længere kan få det på skolen?

Kl. 18:51

Formanden :

Ministeren.

Kl. 18:51

Undervisningsministeren (Tina Nedergaard):

Jeg deler simpelt hen ikke SF's mistillid til det, der sker ude i den omverden, som skal tage sig af, at de unge kommer igennem ungdomsuddannelserne. Fru Nanna Westerby fokuserer på, at der er 35 mio. kr., der er flyttet fra et område, fordi vi kan konstatere, at der er et betydeligt overlap. Så omprioriterer vi, men vi tilføjer samlet over perioden 500 mio. kr. til ekstra vejledning til at styrke den unges forløb igennem ungdomsuddannelsen. Det er jo helt fantastisk, at SF kan påstå, at det er et dårligt lovforslag, når situationen er den, at man for første gang, og det er historisk, forpligter også dem, der sender de unge videre, til at tage opgaven på sig for at sikre, at det sker, og man skaber et helt fantastisk samarbejde imellem de modtagende institutioner og den grundskole, som har sendt de unge af sted. Det her forslag ligger jo som det tredje i striben af de tre, som globaliseringskredsen og SF med deres 10.-klasses-forslag har været med til at gennemføre.

Kl. 18:52

Formanden :

Så er det fru Christine Antorini for en kort bemærkning.

Kl. 18:52

Christine Antorini (S):

Det er jo lidt ærgerligt, at ministerens gode humør er blevet ødelagt, for jeg blev da helt opmuntret over, at der dels har været en bred forligskreds, dels at SF, der ikke er en del af forligskredsen, også bakkede op, og dels at selv Enhedslisten havde en række rosende bemærkninger til det. Så jeg ville da være ovenud begejstret, hvis jeg var minister.

Men nu er det sådan, at vi bruger behandlingen af et lovforslag her i salen og udvalgsarbejdet til at kvalificere de steder, hvor der måske er noget, der hænger. Nu er det sådan, at ministeren ikke var til stede under forhandlingerne, for da var det den daværende under-

visningsminister, hr. Bertel Haarder, der varetog forhandlingsforløbet. Det var sådan, at Socialdemokraterne var en del af forhandlingerne, og De Radikale var en del af forhandlingerne. Og de, der var til stede, vil vide, at det var nogle forhandlinger om et kæmpestort lovkompleks, der skete under et ekstremt tidspres, og vi gav faktisk hinanden hånden på, at vi ville sikre så meget ordentlighed i lovarbejdet og også i udvalgsarbejdet som muligt.

Jeg vil godt sige, at jeg selvfølgelig ikke har sagt fra talerstolen, at ministeren overhovedet ikke har hørt på vores indvendinger. Jeg konstaterede bare, at ministeren ikke var enig i forbindelse med de henvendelser, der var kommet fra LO, Danske Erhvervsskoler, DA, UU-Centrene og Vejlederforeningen med hensyn til uddannelsesparathed.

Så vil jeg blot spørge om en enkelt ting her – og vi tager det op under udvalgsarbejdet: Hvorfor mener ministeren, at det er et problem, at vurderingen af uddannelsesparathed skal ske i samarbejde med ungdomsuddannelsesinstitutionerne? At det skal ske i et samarbejde med dem, har ministeren sagt nej til. Hvorfor?

Kl. 18:53

Formanden :
Ministeren.

Kl. 18:53

Undervisningsministeren (Tina Nedergaard):

Det ved fru Christine Antorini ikke noget om. Hun ved jo ikke, om jeg har sagt nej til, at det skal ske i et samarbejde. Det giver da sig selv.

Det, jeg har sagt klart nej til, er, at der skal indgå en uddannelsesparathedsvurdering i forhold til en konkret erhvervsuddannelse, fordi det, der vil ske, vil jeg sige til fru Christine Antorini, er, at man vil få lavet et helt uheldigt hierarki imellem de enkelte erhvervsuddannelser. Det vil helt naturligt opstå, fordi man vil kunne stille helt anderledes høje krav til, hvor parate folk skal være i forbindelse med de populære fag end for de fag, hvor der mangler rekrutteringsgrundlag.

Det er åbenbart ikke et problem lige nu, kan det se ud til, for vi har for få praktikpladser, men der er ikke ret lang tid til, at vi står og mangler de unge ude på arbejdsmarkedet. Vi skal have dem i gang, vi skal have dem igennem, vi skal give dem en mulighed for at komme ind på erhvervsuddannelserne. Det gør man ikke ved at diskvalificere den unge i forbindelse med den pågældende erhvervsuddannelse, inden vedkommende overhovedet er startet på den. Det er da ikke målsætningen.

Målsætningen er at få dem ind i skolerne og så dér forberede dem på, at de kan klare den indgang eller den uddannelse, som de ønsker sig, eller man kan vejlede dem et alternativt sted hen. Og det er det, der sker efter 2 uger med mulighed for 40 ugers påbygning.

Kl. 18:54

Formanden :
Fru Christine Antorini.

Kl. 18:54

Christine Antorini (S):

Det er i hvert fald tankevækkende, at de parter, der rent faktisk skal udmønte den her lovgivning, er rørende enige om, at det vil styrke den mulighed, der var for, at lige præcis den her lidt smalle målgruppe af unge, som ikke kan gå den lige vej, vil få en bedre vejledning. Men vi følger op under udvalgsarbejdet, sådan at der bliver mulighed for at få en ordentlig drøftelse af de elementer, der er i det.

Der er en anden ting, jeg godt kunne tænke mig at spørge ministeren om. Det drejer sig om den kritik, der har været rejst om, at vejledningskravet – det, at man skal være uddannet til at kunne vejlede – forsvinder; det er der nogle, der har opfattet som om forsvin-

der. Ministeren svarede lidt på det før over for fru Nanna Westerby, der også spurgte ind til det.

Det er sådan, at der står i bemærkningerne til lovforslaget, at det ikke er hensigten med forslaget at fremme brugen af uddannet personale, men tværtimod at åbne for andre faggrupper. Kan ministeren bekræfte, at med det her lovforslag vil det stadig væk være sådan, at der er de uddannelseskrav til dem, der varetager en egentlig vejledningsfunktion, som vi har vedtaget her i Folketinget?

Kl. 18:55

Formanden :
Ministeren.

Kl. 18:55

Undervisningsministeren (Tina Nedergaard):

Det kan jeg bekræfte. Det vil jo fortsat være sådan, at vi lægger vægt på, at der er en høj grad af faglighed. Men det, vi ikke har ønsket – og det er jo også det, man har været enige om i forligskredsen – er at udelukke nogle fagligheder, som man faktisk kunne have mere brug for.

Derfor er det, vi vil have omprioriteret ressourcer. Og det er jo også derfor, at de 35 mio. kr. kom i spil. Det var også en del af det at sikre, at vi kunne bruge økonomi til at sikre, at der også var andre fagligheder indeover, at der er nogle forsøg og noget hjælp til de unge mennesker, der forlader grundskolen, inden de kommer i ungdomsuddannelserne.

Så vil jeg sige, at jeg faktisk har genvundet mit gode humør, for det er jo rigtigt, at der fortsat er flertal for det. Det, der egentlig fik mit humør til at svigte en anelse, var, at det lød, som om Socialdemokraterne ikke længere var en del af det.

Kl. 18:56

Formanden :
Hr. Bent Bøgsted for en kort bemærkning.

Kl. 18:56

Bent Bøgsted (DF):

Det er i forbindelse med det her med uddannelsesparathed. Nu ved jeg, at ministeren har en god indsigt i, hvad der sker på erhvervsskolerne, og når vi i den forbindelse taler om elever i 9. og 10. klasse, der skal på erhvervsskolerne, vil jeg sige, at der jo er 107 uddannelsesmuligheder, og når man så skal bedømme, om man skal have den ene eller den anden uddannelse, sker det typisk først, når man kommer på grundskoleforløbet på erhvervsuddannelserne.

Det er først dér, man får den rigtige indsigt i det. Det er det, der bl.a. kan kombineres med et 10.-klasses-center, altså at man kan lave et forløb mellem de to. Men i selve 10. klasse kan den enkelte ikke vurdere, om man er uddannelsesparat til et specifikt fag, for der er 107 at vælge mellem. Man kan vurdere, om man er klar til at tage en uddannelse på en erhvervsskole, eller om man skal have noget mere hjælp, før man er klar til at tage en erhvervsskoleuddannelse. Er det ikke det, der ligger i det?

Der er nogle, der gerne vil have, at man tager en specifik vurdering og siger: Den her elev i 10. klasse skal på erhvervsskole til at blive f.eks. SOSU-assistent, blikkenslager, eller hvad det nu er. Til dem vil jeg sige, at den beslutning er svær at tage, før eleven på erhvervsskolernes grunduddannelse har fået indblik i, hvad der egentlig foregår.

Kl. 18:57

Formanden :
Ministeren.

Kl. 18:57

Undervisningsministeren (Tina Nedergaard):

Jo, det mener jeg. Altså, hvis man ser på de tre lovforslag, vi lige er kommet igennem nu her, er det jo sådan, at 10.-klasser-forslaget giver en mulighed for, at man har de 20 ugers fleksibilitet inden erhvervsuddannelserne, altså at man kan begynde at snuse til dem allerede der. Det er jo en forbedring i forhold til at få det kendskab. Derefter har vi så muligheden for 1 års forløb, som kan tilrettelægges i et samarbejde mellem kommunerne og erhvervsskolerne. Der giver man altså en mulighed for faktisk op til 1 års forløb.

Så er vi altså på 1 år og 20 uger. Derudover, når man er 2 uger inde i uddannelsen, er skolerne faktisk forpligtet til at have en rådgivende, vejledende samtale med den pågældende elev. Og så er man faktisk ved at nærme sig sådan i hvert fald 1½ år eller sådan noget, som man har til at beslutte sig for, hvor man er parat til at gå hen.

Ud fra det samlede lovkompleks er det først i det øjeblik – det er det, der gør det så fantastisk – at eleven skal vurdere, om vedkommende skal den ene, den anden, den tredje eller den fjerde vej, og der har man givet den elev en langt bedre mulighed for rent faktisk at være uddannelsesparat. Men er man det ikke, har man stadig væk mulighed for 40 ugers påbygning, og derefter har man også mulighed for at få en alternativ ungdomsuddannelse. Det er et supergodt lovforslag.

Kl. 18:59

Formanden :

Tak til undervisningsministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet. Så er forhandlingen slut.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse – og det er ikke tilfældet – er det vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

18) 1. behandling af lovforslag nr. L 201:

Forslag til lov om ændring af børnefamilieydelsesloven og forskellige andre love. (Ungeydelse for 15-17-årige, mulighed for at standse ungeydelsen m.v.).

Af skatteministeren (Troels Lund Poulsen).

(Fremsættelse 26.03.2010).

Kl. 18:59

Forhandling**Formanden :**

Jeg kan her oplyse, at den fungerende skatteminister er undervisningsministeren, så vi er i stand til at behandle sagen.

Forhandlingen er åbnet, og den første, der får ordet, er hr. Lars Christian Lilleholt som ordfører for Venstre.

Kl. 18:59

(Ordfører)

Lars Christian Lilleholt (V):

Da Venstres ordfører, hr. Mads Rørvig, ikke har mulighed for at være til stede i dag, har jeg lovet at fremføre Venstres synspunkter.

Forslaget her ligger i fin forlængelse af de forslag, som Folketinget netop har behandlet, nemlig spørgsmålet om at sikre, at flest mulige unge får en ungdomsuddannelse, og her har vi virkelig en udfordring. Der er alt, alt for mange unge mellem 17 og 18 år, der ikke er i uddannelse. Forudsætningen for at komme godt videre i livet, få en

uddannelse og et job, er, at netop den aldersgruppe enten er i job eller uddannelse.

Lovforslaget her giver nogle nye redskaber. Børnefamilieydelsen omdannes til en ungeydelse for de 15-17-årige, og kommunerne får mulighed for at trække i ungeydelsen, hvis ikke den unge enten er i job eller uddannelse, ligesom lovforslaget også giver mulighed for, at ungeydelsen kan udbetales direkte til den enkelte unge, hvis ikke familien magter opgaven med at støtte op omkring den unges videre uddannelse.

Venstre kan støtte lovforslaget.

Kl. 19:00

Formanden :

Der er ønske om en kort bemærkning fra hr. Nick Hækkerup.

Kl. 19:00

Nick Hækkerup (S):

Nu formulerede ordføreren det jo ganske rigtigt, sådan at det, der er det centrale i lovforslaget, er muligheden for at trække i ungeydelsen. Jeg vil bare gerne høre, om det er i overensstemmelse med regeringens forståelse af skattestoppet, altså at standse udbetalingerne af ydelsen.

Kl. 19:01

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 19:01

Lars Christian Lilleholt (V):

Det er i fin overensstemmelse med skattestoppet. Det her er et redskab, som udelukkende har til formål at sikre, at unge får en uddannelse, og det er en situation, som kun i yderste tilfælde skal tages i anvendelse.

Kl. 19:01

Formanden :

Hr. Nick Hækkerup.

Kl. 19:01

Nick Hækkerup (S):

Vil ordføreren så ikke have den godhed at tage det budskab med til Venstres politiske ordfører, hr. Peter Christensen, der tilbage i 2002 udtalte på spørgsmålet om, hvorvidt man kan røre ved børnechecken: Nej, ikke med den definition, der er på skattestoppet. Man kunne få den mistanke, at dengang spørgsmålet var, om man kunne pille ved børnechecken for de mest velhavende, syntes Venstre ikke, det kunne lade sig gøre i overensstemmelse med skattestoppet, men i det her tilfælde, hvor det handler om tage børnechecken fra de fattigste, er det i overensstemmelse med skattestoppet. Er det den fortolkningsmekanisme, der kommer indover her?

Kl. 19:02

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 19:02

Lars Christian Lilleholt (V):

Vi rører ikke ved ungeydelsen. Det her er udelukkende et redskab, som vi giver kommunerne. Ungeydelsen er uforandret, altså, som den hele tiden har været.

Kl. 19:02

Formanden :

Tak til hr. Lars Christian Lilleholt. Så er det hr. Nick Hækkerup som ordfører for Socialdemokratiet.

Kl. 19:02

(Ordfører)

Nick Hækkerup (S):

Målet med det lovforslag, som vi har til behandling, er at bidrage til, at 95 pct. af en ungdomsårgang gennemfører en ungdomsuddannelse i 2015. Det er jo et agtværdigt formål, som også Socialdemokratiet støtter. Og der er god grund til at tage fat, for mens vi har haft den nuværende VKO-regering, er procenten faktisk faldet, og vi er fortsat meget langt fra målet. I 2001 fik 81,9 pct. af en ungdomsårgang en ungdomsuddannelse. Det tal var i 2007 faldet til 79,7 pct. Mere end hver femte unge får således ikke en ungdomsuddannelse i dag.

Spørgsmålet er selvfølgelig så, om det fremsatte lovforslag vil forbedre det tal: Vil man løfte procenten? Der er det virkemiddel, der skal anvendes her, som Venstres ordfører også understregede for et øjeblik siden, jo straf, altså først og fremmest muligheden for at tage ungeydelsen fra de unge eller deres forældre. Problemet er, at mange af dem, der vil blive ramt af straffen, er familier med ringe traditioner for uddannelse og med meget få ressourcer. Og alle undersøgelser dokumenterer, at det ikke er lykkedes uddannelsessystemet at bryde den negative sociale arv og fremme den sociale mobilitet. Det ændres ikke med straf, det ændres med tillidsfuld dialog. Der er brug for nye uddannelsesveje som f.eks. fleksuddannelsen, der er brug for flere ressourcer i folkeskolen, flere timer, bedre undervisningsmaterialer, alt det, som vi kan se frem til at der bliver mindre af med regeringens nye planer for, hvordan vi skal rejse os af krisen. Men hvis man nu antager, at VKO i virkeligheden godt ved, at det her forslag ikke virker efter hensigten, hvorfor fremsættes det så?

En nærliggende mistanke er, at det er for at vise handlekraft på den traditionelle borgerlige måde. Forslaget står på skuldrene af den borgerlige ideologi, efter hvilken de ressourcestærke på livets champagneside tager en uddannelse, hvis de bliver belønnet. Det har jo bl.a. været Dansk Folkepartis begrundelse for at indgå i en skattereform, der entydigt gavner de allerrigeste, at så vil de uddanne sig bedre, mens de ressource svage tager en uddannelse, hvis man straffer dem, i det her tilfælde ved at tage ungeydelsen fra dem. Socialdemokratiet deler ikke den borgerlige ideologiske opfattelse af, at de rige mennesker laver mere og uddanner sig mere, hvis man belønner dem, og de ressource svage mennesker laver mere og uddanner sig mere, hvis man straffer dem.

Socialdemokratiet kan ikke støtte det fremsatte forslag.

Kl. 19:05

Formanden :

Tak til hr. Nick Hækkerup. Der er ingen korte bemærkninger. Så er det hr. Mikkel Dencker som ordfører for Dansk Folkeparti.

Kl. 19:06

(Ordfører)

Mikkel Dencker (DF):

Dette lovforslag er en del af udmøntningen af finanslovaftalen mellem Dansk Folkeparti og regeringen, og jeg tror derfor ikke, at jeg kan overraske nogen ved at meddele, at vi i Dansk Folkeparti støtter lovforslaget her. Tiltaget her er et led i realiseringen af regeringen og Dansk Folkepartis fælles bestræbelser på at nå op på, at 95 pct. af en årgang skal have en ungdomsuddannelse. Det sker i den her sammenhæng ved, at ungeydelsen kan fratages unge, som ikke følger deres uddannelsesplan. Dermed skabes der også en god pædagogisk sammenhæng mellem det at have en indkomst og at bestille noget.

Princippet om, at der er nøje sammenhæng mellem indkomst og arbejde, er også sundt, og det ville være kedeligt, hvis man allerede som 15-, 16- eller 17-årig får den opfattelse, at det kan lade sig gøre at have en indkomst fra offentlige kasser, mens man ligger på sofaen dag efter dag. En sådan opfattelse grundlagt i en ung alder vil de-

sværre kunne lægge grunden til en længere karriere som offentligt forsørget sofaligger. Det skal vi ikke være med til at skabe.

Set fra vores synsvinkel ligger der en stor udfordring i at få unge hurtigere igennem uddannelsessystemet. Sammenlignet med andre europæiske lande er danske unge alt for lang tid om at færdiggøre deres uddannelse. I den sidste ende betyder det jo desværre færre aktive år på arbejdsmarkedet, hvilket er med til at forstærke det generelle danske problem med mangel på arbejdskraft.

De sidste par år har vi oplevet en stigende ledighed, hvilket jo er ulykkeligt for den enkelte, men når den økonomiske krise forhåbentlig snart er overstået, vil vi igen stå med problemet med mangel på arbejdskraft. Hertil kommer, at mange i de ældre årgange på arbejdsmarkedet vil trække sig tilbage, og det er små årgange, der kommer ind på arbejdsmarkedet. Med andre ord er der brug for, at unge kommer hurtigere igennem uddannelsessystemet, hvilket dette initiativ fra Dansk Folkeparti og regeringen gerne skulle hjælpe med til. Og med de ord skal jeg sige, at vi selvfølgelig støtter lovforslaget.

Kl. 19:07

Formanden :

Tak til hr. Mikkel Dencker. Der er ikke ønske om korte bemærkninger. Så er det fru Nanna Westerby som ordfører for SF.

Kl. 19:08

(Ordfører)

Nanna Westerby (SF):

Jeg skal starte med at bekende kulør og sige, at SF ikke støtter det her forslag. Forslaget vil helt målrettet ramme en gruppe, som i forvejen er socialt udsat, hvor mange af forældrene er uden for arbejdsmarkedet og har nogle af landets laveste indkomster. Det vil ramme netop de familier, hvor de unge i forvejen har det svært, og det er unge, der i stedet har brug for al den støtte, de kan få for at tage en uddannelse eller få et job.

Hvis vi ser lidt nærmere på den gruppe, som det her forslag rammer, ser vi, at i gruppen af unge, der hverken er i gang med uddannelse eller i job, er der en klar overrepræsentation af ufaglærte forældre og forældre med en dårlig tilknytning til arbejdsmarkedet. 33 pct. af mødrene til de unge uden uddannelse og job er ufaglærte imod 21 pct. i befolkningen generelt. Vi ser, at andelen af førtidspensionister er dobbelt så stor hos de forældre, hvis unge hverken er i gang med en uddannelse eller er i job sammenlignet med forældregruppen generelt, og vi ser, at de familier, der rammes af den nye ungeydelse, ligger i de laveste indkomstgrupper. De er klart overrepræsenteret i de fattigste 10 pct. af befolkningen.

Det her forslag vil altså have konsekvenser primært for de grupper i Danmark, der i forvejen har det svært, og dermed vil forslaget kun føre til mere fattigdom og mere marginalisering. Endnu en gang svinger regeringen pisken og straffer dem, der i forvejen er mest socialt udsatte i vores samfund. Det er ikke en strategi, der får flere i gang, tværtimod, kan man frygte. For måske skal vi stille os selv spørgsmålet: Hvorfor er nogle af de 15-17-årige ikke i gang med en uddannelse? Kunne det skyldes, at de ikke har de faglige og sociale kompetencer, eller at de har personlige problemer? Og hvis vi kan svare ja til de spørgsmål, hvordan vil det så hjælpe at skære i deres månedlige økonomi? Forældrene bliver ikke bedre til at rådgive, motivere og vejlede deres børn af, at vi tager børnechecken fra dem. Hos de her unge og deres familier handler manglende uddannelse om skoletræthed hos den unge, om indlæringsvanskeligheder og om en kultur i familien, hvor det ikke er almindeligt at tage en uddannelse. I stedet for at gøre deres situation endnu sværere skulle man hellere tage fat på at løse de problemer.

Helt skævt bliver forslaget, når vi ser på den store mangel på praktikpladser. Der er næsten 8.000 unge, der lige nu ikke kan finde en praktikplads. Mange af dem går og venter på, at der dukker en læreplads op, og venter på, at krisen vender. Skal vi virkelig tage bør-

nepengene fra dem? Skal vi straffe dem, fordi samfundet ikke kan levere nok uddannelsespladser til, at de kan tage deres uddannelse? Hvis vi tager børnepengene fra den gruppe, der mangler en praktikplads, så er det i hvert fald det samme som at sige, at de ikke skal kæmpe for at få en uddannelse, at vi hellere vil have, at de tager et midlertidigt arbejde, for så får deres forældre børnepenge.

Der er mange elementer i det her forslag, der spænder ben for den indsats, vi ellers er i gang med for at få flere unge i uddannelse og arbejde, så som jeg startede med at sige, kan SF ikke støtte det her lovforslag.

Kl. 19:11

Formanden :

Tak til Nanna Westerby. Så er det hr. Mike Legarth som ordfører for Det Konservative Folkeparti.

Kl. 19:11

(Ordfører)

Mike Legarth (KF):

Tak, hr. formand.

Det Konservative Folkeparti støtter forslaget. Det gør vi, fordi det her er et udmærket værktøj til at opnå den målsætning, vi har sat os selv, at 95 pct. af en ungdomsårgang skal have en ungdomsuddannelse.

Der er nogle af de unge, der er lidt svære at sparke i gang, der ligger hjemme på værelset og ser tv, og hvor hverken de selv eller deres forældre tager et passende initiativ. Her kan man altså fratage dem ungeydelsen.

Den hed før en børnefamilieydelse, og nu kommer den altså til at hedde en børneydelse. Kommunalbestyrelsen kan beslutte sig for, at den tildeles direkte til den unge, hvis forældrene ikke er involveret, og man kan altså også helt lade være med at udbetale den, hvis forældrene ikke medvirker til, at den unge enten er i uddannelse eller har en uddannelsesplan eller er i en eller anden form for aktivering.

Så ændres betalingen fra en gang i kvartalet til en gang om måneden, og det gør, at vi totalt set bakker op om forslaget.

Kl. 19:12

Formanden :

Tak til hr. Mike Legarth. Så er det fru Marianne Jelved, Det Radikale Venstre. Selv om der i mine papirer står Niels Helveg Petersen, er det fru Marianne Jelved – det er jeg overbevist om.

Kl. 19:12

(Ordfører)

Marianne Jelved (RV):

Det er rigtigt.

Da den radikale ordfører, hr. Niels Helveg Petersen, ikke kan være til stede her, skal jeg formidle Det Radikale Venstres folketingsgruppes holdning til dette forslag.

Som den konservative ordfører lige har gjort rede for, vil man ændre børneydelsen til en ungeydelse, og man vil ændre den kvartalsvise udbetaling til en månedsvise udbetaling. Så ligner det også mere lommepenge.

Det er utroligt, at Venstre, Konservative og Dansk Folkeparti hele tiden tror, at de økonomiske markeds kræfter kan bruges i alle livets forhold. De unge, der til trods for alle gode kræfter ikke kan overvinde deres uddannelsesstræthed og mangel på motivation, fordi de typisk har været skoledropper gennem de sidste skoleår i folkeskolen, uden at kommunen eller andre instanser har kunnet tage sig sammen til at gøre noget ved det – dem har vi desværre en hel masse eksempler på, nogle gange såmænd helt fra 6. klasse og fremefter – er ikke mulige at motivere ved straf. Det har aldrig virket, og det vil heller ikke virke her.

Skattestoppet defineres, som det passer flertallet bag skattestoppet. Børnechecken har hele tiden været en del af skattesystemet, det er et personfradrag fra et medlem af husstanden omlagt til et tilskud. Nu bliver ungeydelsen gjort til lommepenge, og hvis ikke man gør, som far siger, kommer far stat og tager lommepengene fra en. Det er Jern-Henriks situation, det handler om med det her forslag, og Jern-Henrik har overhovedet ikke overskud eller ressourcer til at vurdere det negative i den her sag og rette op på det, fordi man tager lommepengene fra ham.

Der skal pædagogik til, ikke straf. Vi har endnu ikke set, at straf har kunnet forhindre nogen som helst af den her slags ting, og det kan det heller ikke fremover. Derfor er det et fattigt forslag og et elendigt forslag, og Det Radikale Venstre kunne ikke drømme om at stemme for det. Vi stemmer imod.

Kl. 19:14

Formanden :

Tak til fru Marianne Jelved. Så er det fru Johanne Schmidt-Nielsen som ordfører for Enhedslisten.

Kl. 19:14

Johanne Schmidt-Nielsen (EL):

Da Enhedslistens skatteordfører, hr. Frank Aaen, ikke kan være til stede, er jeg her i stedet for.

Det var et pudsigt indlæg, der var fra Venstres ordfører for lidt siden: Vi rører ikke ved ungeydelsen, blev der sagt. Det er sådan set det, forslaget handler om! Det var til generel oplysning.

At tro, at man kan løse sociale problemer ved at straffe unge og straffe deres forældre, giver simpelt hen ikke mening. Jeg må sige, det er imponerende, med hvor stor præcision man i Dansk Folkeparti, Venstre og Konservative formår konsekvent at ramme de mest sociale udsatte, og det gør man altså også med det her forslag. Hjælp dog familierne. Altså, i langt de fleste af de her familier, hvor unge ikke kan gennemføre en ungdomsuddannelse, er det, fordi de har problemer. Hjælp dog familierne. Hvad skulle det dog hjælpe i forhold til at få unge igennem en uddannelse, at man tager checken fra dem? Vi har ikke hørt et eneste sagligt argument for, at det her skulle være en god idé.

Jeg synes, at det her i den grad lugter af sådan desperat, klassisk VKO-handling, nemlig at man har et problem, som man ikke aner hvad man skal gøre ved, og så tænker man: Lad os gøre et eller andet, der virker handlekraftigt. Straf er det, man plejer at foreslå for hvad som helst, og så tænker man: Vi gør det samme her, så nu tager vi checken fra unge, der har problemer og derfor ikke er i stand til at gennemføre en uddannelse. Man forsøger at vise handlekraft ved at komme med et uopfindsomt og elendigt forslag.

I bedste fald har det her forslag ikke nogen effekt, og man kan håbe, at kommunerne udviser civil ulydighed og lader være med at tage checken fra familierne. Det håber jeg.

I værste fald kommer det her forslag til at gå ud over lige præcis de unge, som man påstår at man vil hjælpe.

Jeg synes, det er et uforskammet forslag, og Enhedslisten støtter det ikke.

Kl. 19:16

Formanden :

Tak til fru Johanne Schmidt-Nielsen. Så er det undervisningsministeren som fungerende skatteminister.

Kl. 19:17

(Skatteministeren (fg.))

Tina Nedergaard (, fg.):

Tak. Det giver sig selv, at vi er tilfredse med lovforslaget i regeringen, fordi det understøtter de tre øvrige forslag, som undervisningsministeren lige har skullet gennemgå.

Det, der er situationen, er, at alle forhåndenværende redskaber skal bruges i kampen for at få unge i gang med en ungdomsuddannelse, og i det arbejde spiller forældrene også en rolle. Det er derfor, regeringen i fællesskab med Dansk Folkeparti har lagt op til at ændre reglerne, således at man kan trække i ungedyden for de 15-17-årige, for så vidt at der ikke er engagement eller vilje til at samarbejde. Læg mærke til, at det ikke handler om evnen, og det er sådan set det, der gør forskellen.

Det er klart, at der kan være forældre, som ikke har evnen til at gå ind i et samarbejde. Der kan være unge, der ikke har evnen til at klare at komme i gang med en ungdomsuddannelse, og der vil værktøjet jo ikke være et værktøj, som kommunen vil benytte. Det vil det derimod i sammenhæng med de seneste tre lovforslag plus alt det andet, vi har gjort for at skaffe ungdomsuddannelse til alle unge, hele det kompleks af lovforslag og de mange, mange penge, der lægges i det. Hvis det så er sådan, at man er vrangvillig og ikke vil samarbejde om at komme i gang med noget som helst, når nu tilbuddet er der – for det garanterer vi jo med de tre lovforslag, der kommer igennem Folketinget i denne samling – skal det også have konsekvens for at sikre den optimale motivation for at gå i gang.

Men det er altså ikke den manglende evne, der bliver straffet. Det vil være den manglende vilje, hvilket gør en stor forskel.

Kl. 19:18

Formanden :

Tak til ministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, og hermed er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Skatteudvalget, hvis ingen gør indsigelse, og det er ikke tilfældet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

19) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 139:

Forslag til folketingsbeslutning om uafhængigt tilsyn med friskoler og private grundskoler samt øget krav til skolestørrelse.

Af Carsten Hansen (S) m.fl.

(Fremsættelse 24.02.2010).

Kl. 19:19

Forhandling

Formanden :

Forhandlingen er åbnet, og den første, der får ordet, er undervisningsministeren.

Kl. 19:19

Undervisningsministeren (Tina Nedergaard):

Tak. Lad mig straks tilkendegive, at jeg på regeringens vegne må afvise forslaget fuldt og aldeles.

Det er ikke mere end et år siden, at et enstemmigt Folketing vedtog en ny tilsynsordning for de frie grundskoler. Den nye ordning træder i kraft den 1. august 2010. Forslagsstillerne, som altså er Socialdemokraterne, foreslår nu et uafhængigt statsligt eller kommunalt tilsyn med de frie grundskoler. Det må forstås som en afskaffelse af det forældrevalgte eksterne tilsyn, som vi kender det. Det står derimod ikke klart, hvad der skal erstatte dette tilsyn.

Vi har allerede i dag et statsligt tilsyn, som Skolestyrelsen fører med kvaliteten og indholdet i undervisningen ved siden af forældrekredsens tilsyn og det forældrevalgte tilsyn. Det er således f.eks. ale-

ne undervisningsministeren, der på baggrund af et grundigt tilsynsarbejde kan træffe afgørelse om, at den frie grundskoles undervisning ikke står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Skolestyrelsen fører i dag et almindeligt overordnet tilsyn med, om de frie grundskoler overholder lovens bestemmelser om, at skolen skal give en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, og at skolen skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre. Skolestyrelsen kigger f.eks. hvert år på elevernes prøveresultater på den enkelte skole.

Ved den ændring af friskoleloven, som forslagsstillerne var med til at vedtage sidste år, blev kravene til det forældrevalgte tilsyn skærpet, således at de forældrevalgte tilsynsførende fremover skal certificeres af ministeriet. Skolerne fik endvidere mulighed for at vælge selvevaluering eller evalueringsmodeller godkendt af Undervisningsministeriet i stedet for det forældrevalgte eksterne tilsyn.

Der er tre vigtige led i tilsynet med de frie grundskoler. Det er for det første forældrekredsens tilsyn, som hviler på en tillid til, at forældrene er de bedst egnede til at varetage barnets interesser. For det andet har man det eksterne tilsyn, som vælges af forældrekredsen, og som skal være uafhængigt af skolen, og fra den 1. august 2010 har man også muligheden for at vælge selvevaluering. Der er en række krav både til den tilsynsførendes uafhængighed og kvalifikationer. En tilsynsførende må bl.a. ikke tilhøre forældrekredsen, være ansat på skolen, sidde i skolens bestyrelse eller være nært beslægtet med personer, der har en sådan position.

Denne del af tilsynet med skolerne omfatter følgende fire forhold: Om elevernes standpunkt i dansk, matematik, engelsk og for visse skolers vedkommende historie står mål med, hvad der almindeligvis opnås i folkeskolen; om friskolens undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen; om skolen opfylder kravene til at forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene; og om skolens undervisningssprog er dansk.

For det tredje er der den del af tilsynet, der varetages af Skolestyrelsen. Der kan bl.a. iværksættes et skærpet tilsyn, når der rejses tvivl om, hvorvidt skolens undervisning står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, herunder ved indberetninger fra eksterne tilsynsførende. Ministeren kan efter Skolestyrelsens indstilling udstede et påbud til skolen om at rette op på sin virksomhed, og ministeren kan i sidste instans afgøre, at en fri grundskole ikke længere er en fri grundskole efter friskoleloven. Der er altså således allerede i dag et ganske vidtgående statsligt tilsyn med de frie grundskoler. Der er i hvert fald nok. Det er min opfattelse, at den nye tilsynsordnings effektivitet vil sikre, at skolerne lever op til kravene.

Derudover er der i det beslutningsforslag, som Socialdemokraterne har fremsat, stillet et forslag om øgede krav til det mindste antal elever, en fri grundskole skal have, for at kunne modtage statstilskud. I dag er det sådan, at der er krav om mindst 32 elever i alt i børnehaveklasse og 1.-7. klassetrin, hvor forslagsstillerne ønsker, at der skal være mindst 50 elever med henholdsvis 20 og 40 elever i skolens 2 første år mod det gældende krav om henholdsvis 14 og 24 elever i de første år. Altså, man vil simpelt hen gøre det vanskeligere for forældrene at tilvælge en fri- eller privatskole.

Kl. 19:24

Regeringen finder, at der med forslaget vil være tale om en kraftig stramning af friskoleloven og en kraftig begrænsning af forældrenes muligheder, som uden tvivl vil medføre, at frie grundskoler må lukke, da de ikke længere vil kunne modtage statstilskud, altså, en række af de eksisterende frie grundskoler vil vi skulle lukke som følge af dette forslag. Der er således i dag en del skoler, som har mel-

lem 32 og 50 elever, og som ikke vil kunne fortsætte skoledriften, hvis beslutningsforslaget vedtages.

Friskoleloven hindrer endvidere allerede i dag misbrug af de lempeligere elevtalskrav for nyoprettede skoler. En skole med vigende elevtal kan ikke nedlægge sig selv og genopstå i samme bygning med overvejende samme elever og lærere og stadig nyde fordel af det lave krav til antallet af elever. Så der er taget højde for snyd i den nugældende lovgivning, og der er så også taget højde for, at forældrene har nogle grundlæggende rettigheder i forhold til at vælge for deres børn.

Regeringen er enig i, at det er vigtigt at give kommunerne gode forhold til at varetage den kommunale pligt til at sikre vederlagsfri undervisning i folkeskolen til undervisningspligtige børn, men i regeringen er vi også klart af den opfattelse, at vi har tilvejebragt disse gode vilkår, ikke mindst økonomisk. Regeringen er derfor ikke indstillet på, at vi strammer reglerne yderligere i forhold til friskolerne, da vi mener, at hensynet til eleverne på de skoler, der er små, og hensynet til forældrenes ret til at beslutte over deres børns undervisning vejer langt tungere.

Kl. 19:25

Formanden :

Der er korte bemærkninger. Det er fru Christine Antorini.

Kl. 19:25

Christine Antorini (S):

Tak. Ministeren var tilsyneladende i tvivl om, hvad det egentlig var, som Socialdemokraterne ønskede yderligere i forhold til at skærpe tilsynet. Det, vi vil have, er jo den mulighed, at man kan vælge et eksternt tilsyn, og der vil jeg bare bede ministeren om at bekræfte, at der, sådan som det er i dag, ud over at man kan vælge nogle forældre, der skal være tilsynsførende, vel at mærke med det kursus, som der er opstramningen i den lovændring, vi havde for nylig, er mulighed for, at man kan vælge en eksternt tilsynsførende via f.eks. kommunen, og at det er det, der ligger i forslaget her, nemlig at det ikke skal være sådan, at friskolerne selv kan vælge deres tilsynsførende. Det skal være en uafhængig tilsynsførende, som kan være kommunen, som det er i dag – eventuelt ved at Undervisningsministeriet også kan tilbyde sig som tilsynsførende.

Kl. 19:26

Formanden :

Ministeren.

Kl. 19:26

Undervisningsministeren (Tina Nedergaard):

Jeg har da tillid til, når forslagsstillerne siger det, at det er sådan, forslaget skal forstås, men jeg kan ikke bekræfte, at det er det, der fremgår af forslaget.

Kl. 19:26

Formanden :

Fru Christine Antorini.

Kl. 19:26

Christine Antorini (S):

Den anden del af beslutningsforslaget har vi jo fremsat, fordi der desværre jævnligt kommer historier om friskoler, som har forskellige typer af enten faglige eller andre problemer. En af de sager, som også har kørt i medierne her i foråret, i februar måned, var om en friskole, som var en såkaldt scientology friskole. Det var en friskole, som Undervisningsministeriet lukkede – den hed Kildeskolen – fordi den ikke levede op til de faglige krav, som er til undervisningen, hvorefter den genopstod kort tid efter som Friskolen af 2008. Det her er jo et af de eksempler, og det er jo desværre ikke det eneste, som gør, at

vi er optaget af, at der skal være nogle skærpede krav til, hvornår man kan starte en friskole. Der må man sige, at det er meget lempelige krav, der er til at starte en friskole, fordi der kan være helt ned til 12 elever, når en friskole startes.

Vil ministeren anerkende, at det kan være et dilemma, at friskoler, som kan have et problem, og som oven i købet har været lukket, kan genopstå under et andet navn med ganske få elever, helt ned til 12 elever, og efter 3 år kun skal have 32 elever?

Kl. 19:27

Formanden :

Ministeren.

Kl. 19:27

Undervisningsministeren (Tina Nedergaard):

Jeg kan jo i hvert fald henholde mig til, at eksemplets magt er stor, for det ville jo være kedeligt, om der var et eneste eksempel. Det må vi så kigge på, og det forudsætter jeg faktisk er sket i ministeriet, men jeg er ikke selv bekendt med den pågældende sag. Men eksemplets magt er stor, hvis det er sådan, at man på baggrund af et eksempel ude i virkeligheden, måske endda to eksempler ude i virkeligheden, er parat til at lukke en lang stribet af traditionsrige og udmærkede små friskoler. Det mener jeg er en meget dramatisk konsekvens. For så vidt at der skulle være eksempler, hvor ordføreren er af den opfattelse, at her er der et helt eklatant brud på reglerne, hører jeg meget gerne om det, fordi så er det klart, at vi må have tjekket de pågældende skoler igen, men jeg er ikke bekendt med den pågældende sag.

Kl. 19:28

Formanden :

Tak til ministeren. Vi går til ordførerrækken, og den første ordfører er fru Britta Schall Holberg som ordfører for Venstre.

Kl. 19:28

(Ordfører)

Britta Schall Holberg (V):

Det under mig, at Socialdemokratiet fremsætter dette beslutningsforslag, fordi vi jo i sidste måned behandlede og vedtog lov nr. 121, der bl.a. omhandlede netop kravet til en skolestørrelse på 32 elever. Jeg synes altså, at vi anstændigvis må følge konsekvenserne af den regelændring, som vi foretog med det lovforslag, som vi alle sammen stemte for, inden vi begynder at lave yderligere ændringer, og før loven i øvrigt overhovedet er trådt i kraft. Den træder først i kraft til august i år.

Hvad angår indholdet af beslutningsforslaget om at hæve elevstørrelsen til 50, er jeg meget enig med den tidligere undervisningsminister, der for ikke ret lang tid siden, nemlig i forbindelse med behandlingen af L 121, sagde, at en markant stramning af kravet om skolestørrelse vil føre til lukning af rigtig mange friskoler. Det er et udsagn, som den nuværende undervisningsminister lige har gentaget. De 50 elever, som Socialdemokratiet nu foreslår, vil betyde, at næsten 50 friskoler kommer i klemme og må lukke. Det svarer til 15 pct. af de frie skoler, og det vil Venstre under ingen omstændigheder være med til, også fordi det i høj grad er i landets yderdistrikter, skolelukningerne vil ramme, og dem vil vi i stedet gøre en del for at forbedre forholdene for. Det vil vi ikke gøre ved at hæve elevtallet.

At forslaget også totalt vil ødelægge det tyske mindretal i Sønderjyllands muligheder for at lave deres egne skoler, gør kun forslaget endnu mere uspiseligt. I den sammenhæng må vi ikke glemme de frie skolars berettigelse, at de skal være et reelt alternativ til den offentlige skole. Med skærpede krav vil det ganske enkelt blive vanskeliggere at starte en friskole, og det er måske det, Socialdemokratiet gerne vil have at det skal være.

Hvad angår det misbrug, som fru Antorini lige har talt om, at man kan lukke en skole og så lukke den op umiddelbart efter med et mindre antal elever, må jeg sige, at Dansk Friskoleforening fortæller, at de ikke kender til det problem. Hvis fru Antorini vil lave denne ordning med en ny lovgivning for at løse et i virkeligheden tænkt problem, som der i øvrigt er taget højde for i den nuværende lovgivning, vil det i virkeligheden betyde, at det vil ramme samtlige skoler. Til den bemærkning, der var for et øjeblik siden, vil jeg sige, at loven jo forhindrer det, som fru Antorini taler om. Så vi må da se på det, hvis der er sket noget sådant.

Hvad angår en ændring af tilsynsordningen, som også foreslås i beslutningsforslaget, synes jeg, vi skal lade friskolerne forsøge sig med den ordning, som Socialdemokratiet altså stemte for sidste år. Friskolerne har været udsat for utallige ændringer netop på det her område, og jeg synes, vi skylder dem, at vi nu væbner os med tålmodighed og følger konsekvenserne af den model, som altså først træder i kraft den 1. august. Socialdemokratiet var som sagt selv med til at stemme for denne ordning, og hvorfor så ændre den, allerede inden den overhovedet er implementeret?

Forløbet forud for den nys vedtagne tilsynsmodel og det nys vedtagne lovforslag vedrørende klassestørrelse og antal af elever har været præget af en længerevarende konstruktiv proces mellem skoleforeningen og politikerne, hvor vi i fællesskab fandt nogle gode løsninger. Jeg vil ærlig talt nu anbefale, at vi lader skolerne få ro til at arbejde og ikke farer ud og ændrer lovgivningen, inden den overhovedet er implementeret.

Venstre kan altså ikke støtte dette beslutningsforslag. Vi kan derimod godt undre os over, at Socialdemokratiet fremsætter det, når vi lige har vedtaget to lovforslag, som Socialdemokratiet har stemt for, og som omhandler nøjagtig de samme problemer, som rejses her.

Kl. 19:32

Formanden :

Tak til fru Britta Schall Holberg. Der er ikke ønsker om korte bemærkninger. Så er det fru Colette L. Brix som ordfører for Dansk Folkeparti.

Kl. 19:32

(Ordfører)

Colette L. Brix (DF):

Socialdemokratiet plejer ellers at være fortalere for, at vi støtter landdistrikter og yderområder, men bare ikke på skoleområdet. Her vil Socialdemokratiet hæve kravet til antallet af elever med over 50 pct., så en friskole eller en privat grundskole skal have mindst 50 elever efter 3 år.

Hvis der er noget, som har kolossal betydning for yderområder og landdistrikter, så er det muligheden for at starte en privat skole. Det skaber sammenhængskraft og stimulerer lokalsamfundet. Men Socialdemokratiet vil hellere have en stram central styring og lukke en række mindre skoler, som er livsnerven i mange lokalsamfund. Lukker de små skoler, mistes et meget vigtigt samlingspunkt, og så flytter folk.

Når det gælder tilsynet med skolerne, mener vi ikke, der er belæg for at ændre strukturen. Den nuværende ordning med en certificering af de tilsynsførende er meget ny, og hvis der skal ske ændringer, bør der i hvert fald først være en grundig evaluering af den ordning, som jo knap nok er startet. Den træder i kraft den 1. august 2010.

Med disse bemærkninger skal jeg sige, at Dansk Folkeparti ikke kan støtte beslutningsforslaget.

Kl. 19:34

Formanden :

Tak. Der er ønske om en kort bemærkning fra fru Christine Antorini.

Kl. 19:34

Christine Antorini (S):

Det kan undre mig, at Dansk Folkeparti fra talerstolen udtrykker så stor kærlighed til små skoler, lige præcis når det er friskoler, helt ned til, at man kan nøjes med, at der er 32 elever i en klasse, men til gengæld åbenbart ikke har nogen problemer med at have lagt ryg til de nedskæringer, der er sket 9 år i træk. Dansk Folkeparti stemmer i forbindelse med de årlige finanslove for et meget stramt udgiftsloft, der betyder, at kommunerne over én kam har måttet lukke små folkeskoler. Og her snakker vi altså ikke om små folkeskoler, der er helt nede på at have 32 elever; det er små folkeskoler med under 100 elever.

Så jeg vil gerne spørge Dansk Folkeparti, hvorfor Dansk Folkeparti med den kærlighed til de små skoler har lagt ryg til nedskæringer, der har betydet, at små folkeskoler er nødt til at dreje nøglen om.

Kl. 19:34

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 19:35

Colette L. Brix (DF):

Nu drejer det her forslag sig om friskoler og private grundskoler, så vidt jeg ved. Og hvad vi har været med til, og hvad der er lavet af forhandlinger i forbindelse med finanslovforhandlinger osv., drejer det sig ikke om her. Det drejer sig om fru Christine Antorinis beslutningsforslag, og det er det, jeg prøver at behandle så godt som muligt.

Der er det, jeg siger: Hvis man vil gøre det her, som Socialdemokraterne agter, så går man ud i yderområderne, så slagter man en hel masse små skoler i yderområderne, og det vil Dansk Folkeparti bare ikke være med til. Så enkelt er det.

Hvordan kan man sidde og lave et beslutningsforslag, som ændrer et forslag, som man selv har været med til at stemme igennem, og som ikke engang er trådt i kraft? Det er ikke engang startet nu. Men det kan man altså godt, når man er socialdemokrat.

Kl. 19:35

Formanden :

Fru Christine Antorini.

Kl. 19:35

Christine Antorini (S):

Jeg tillod mig såmænd bare helt stille og roligt at forholde mig til ordførertalen fra Dansk Folkeparti, og ordføreren sagde, at grunden til, at Dansk Folkeparti ikke kunne støtte Socialdemokraternes forslag, var, at man var rigtig meget optaget af, at der kunne være små skoler ude i yderdistrikterne.

Derfor tillod jeg mig bare at sige, at Socialdemokraterne er optaget af, at der er gode skoletilbud, ikke mindst gode folkeskoletilbud, og nogle af dem er også nødt til at være små, hvis vi skal uddannelsesdække yderområderne.

Så tillod jeg mig bare i forlængelse af det, ordføreren selv havde sagt, at spørge: Hvorfor gør Dansk Folkeparti så ikke noget for at støtte de små folkeskoler?

Kl. 19:36

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 19:36

Colette L. Brix (DF):

Jamen vi gør da noget for at støtte alle. Vi støtter da det, som vi synes er rigtigt. Når der kommer et beslutningsforslag, og når der kom-

mer et forslag fra regeringen, så ser vi på det. Så går vi ind og ser professionelt på, hvad det drejer sig om, og så støtter vi det, hvis vi synes, det er rigtigt.

Nu drejer det her sig om friskoler og de små private skoler, og der er det, at vi siger: Vi er ikke interesseret i at sætte elevtallet op. Hvorfor skulle vi det? Det fungerer ganske glimrende, som det er. Og netop som det er nævnt i dag af Venstres ordfører, vil det tyske mindretal få så mange problemer.

Hvorfor skal vi gå ud og give alle mulige forskellige mennesker en masse problemer, når Socialdemokratiet kommer med et forslag om at ændre et forslag, som de selv har været med til at vedtage? Nej, det skal ikke ændres. Nu bliver det, som det er. Sådan er det, og det er der flertal for her i Folketingssalen i dag. Gudsketakoglov.

Kl. 19:37

Formanden :

Tak til fru Colette L. Brix. Så er det fru Pernille Vigsø Bagge som ordfører for SF.

Kl. 19:37

(Ordfører)

Pernille Vigsø Bagge (SF):

Hvad angår det her forslag, synes vi i SF ikke, at der er nogen grund til igen at pille ved tilsynet på de frie skoler. For det er nemlig kun et år siden, vi sidst strammede tilsynsreglerne. Det skete i et tæt samarbejde med de frie skoler selv, og det var et stort set samlet Folketing, som bakkede op om forslaget dengang – et forslag, som i øvrigt træder i kraft den 1. august i år.

Hvad angår en skærpelse af kravet til elevtallet i forhold til oprettelse af nye friskoler, kan vi såmænd på sin vis godt forstå intentionerne i Socialdemokraternes forslag. Vi ser ud over et folkeskolelandskab med ca. 1.700 folkeskoler, der inden for det næste år reduceres med 300 skoler. Stort set alle kommuner er i gang med skolestrukturdebatter, og vi ved, at enorme sparekrav, nulvækst og generelt dårlig økonomi i kommunerne betyder mange skolelukninger i indværende år.

Set fra det perspektiv er det vel forståeligt nok, at S gerne vil forhindre en omstødelse af kommunalpolitikernes prioriteringer gennem forældregrupper, der ønsker at bevare den lokale skole. Men jeg må bare sige, at vi af mange forskellige grunde i SF gerne vil værne om forældrenes ret til at oprette frie grundskoler. Vi skal have frie grundskoler som et værn mod en potentielt totaltær statsskole. Vi skal have frie grundskoler, fordi forældrenes grundlovssikrede ret til at bestemme over deres børns undervisning er en væsentlig værdi i det danske samfund. Endelig skal det nævnes, at vi allerede flere gange har vedtaget lovgivning, der besværliggør oprettelsen af frie grundskoler, og det er o.k. For indværende rækker den nuværende lovgivning, må vi sige.

Centraliseringen er en realitet, og forældre i små samfund kan have en god grund til at ønske en skole for deres børn, som ikke er for stor, og som ikke ligger alt for langt væk. Man kan altså sige om det her forslag, at hvis man endelig vil begrænse muligheden for at oprette friskoler, skal man ikke fremsætte et forslag, der gør det muligt fortsat at oprette skoler i større byer, hvor der er størst elevgrundlag, fordi der i forvejen er alt for stor søgning til friskolerne. Det gælder eksempelvis her i København, hvor mange forældre sender deres børn på friskole som et fravalg af folkeskolen. I København er der en særlig problemstilling i forhold til at bibeholde ressourcestærke elever i folkeskolen; friskolefrekvensen nærmer sig de 30 pct. i København. Det er et problem, man ikke kender på samme måde fra de andre storbyer i Danmark, og som man slet ikke kender fra landdistrikterne og Udkantsdanmark.

Det her S-forslag indebærer, at man kan oprette frie skoler i store byer, hvor der er et stort elevgrundlag, men ikke i provinsen, hvor vi

langsomt er ved at lukke og slukke for både sygehuse, politistationer og skoler.

SF kan derfor ikke støtte forslaget.

Kl. 19:39

Formanden :

Tak til fru Pernille Vigsø Bagge. Så er det hr. Rasmus Jarlov som ordfører for Det Konservative Folkeparti.

Kl. 19:39

(Ordfører)

Rasmus Jarlov (KF):

Tak. Det Konservative Folkeparti kan selvfølgelig heller ikke støtte forslaget. Det er meget mærkværdigt, at Socialdemokraterne nu retter et frontalangreb mod de små friskoler i yderområderne, altså at man lige pludselig vil lukke en hel masse friskoler ved at hæve elevtallet så dramatisk, som der her er lagt op til.

Det er også underligt, fordi Socialdemokraterne netop har været med til at vedtage en ændring af friskolelovens regler om tilsyn med undervisningen. Loven er ikke trådt i kraft endnu, men alligevel fremsætter Socialdemokraterne allerede nu et forslag om at ændre loven. Det virker en lille smule inkonsistent, og vi skylder skolerne en vis konsistens i vores beslutninger her i Folketinget. Jeg ville have forventet, at Socialdemokraterne ville have stået ved deres egen lovgivning, og jeg synes, det er utidigt, at man forsøger at lave loven om, før den er trådt i kraft.

Så vil jeg lige nævne en enkelt ting i forhold til Socialdemokraternes påstand om, at der er skåret ned på folkeskolen, som blev rettet til Dansk Folkepartis ordfører før. Det er jo sådan, at der fra 2000 til 2009 var en stigning i udgifterne til folkeskolen pr. elev på 9 pct. i faste priser. Så ved jeg godt, at man ynder at turnere rundt med nogle andre tal, men det her er jo altså de officielle tal, Finansministeriets tal, som man ikke kan løbe fra. Det nytter ikke noget at påstå, at der er blevet skåret ned, når det ikke har været tilfældet.

Kl. 19:41

Formanden :

Tak til hr. Rasmus Jarlov. Så er det fru Marianne Jelved som ordfører.

Kl. 19:41

(Ordfører)

Marianne Jelved (RV):

Jeg har lyst til at indlede med at sige, at det er med friskolelovgivningen, som det er med udlændingelovgivningen, der lovgives uafbrudt. Det betyder bare, at der er lovgivet rigtig mange gange på det her område, også siden 2001, hvor vi fik en borgerlig regering. Jeg vil bare minde om, at grundloven jo giver mulighed for, at forældrene tager ansvaret for undervisningspligtens opfyldelse, og at den offentlige skole i øvrigt skal være fri, altså gratis, og der har børnene lov til at lade undervisningspligten blive opfyldt.

Vi synes i Det Radikale Venstre, at det er vigtigt, at der er reelle muligheder for, at forældre kan skabe deres egen skole. Det er, fordi skolen jo ikke er værdifri, og det er folkeskolen heller ikke. Det fremgår af formålet for folkeskolen bl.a., at der er nogle bestemte hensigter og meninger med den skole, og det er politisk bestemt herinde fra Folketingets side. Der har forældre ret til at vælge noget andet, en anden pædagogik, en anden vinkel, en anden prioritering af, hvad der er meningen med skolen, blot skal de opfylde det, der almindeligvis gælder for folkeskolen i fagene og også øve eleverne i at leve i et samfund med frihed og folkestyre.

Jeg kan ikke på Det Radikale Venstres vegne anbefale endnu en stramning af mulighederne for de frie skoler, og derfor må vi afvise Socialdemokratiets forslag. Der er sagt rigtig mange udmærkede ting

fra andre politikere, inden jeg kom på talerstolen, og jeg vil lade det stå med det her og tilslutte mig de øvrige ordføreres bemærkninger.

Kl. 19:43

Formanden :

Tak til fru Marianne Jelved. Så er det fru Johanne Schmidt-Nielsen som ordfører. Værsgo.

Kl. 19:43

(Ordfører)

Johanne Schmidt-Nielsen (EL):

Vi støtter heller ikke Socialdemokraternes forslag i Enhedslisten, og inden jeg siger hvorfor, bliver jeg simpelt hen nødt til at kommentere Dansk Folkepartis ordførers meget voldsomme indlæg, der var et svar på fru Christine Antorinis spørgsmål. Det er jo lidt mystisk at stå i en ordførertale og argumentere for, at man er imod forslaget, fordi man går ind for skoler i de små byer, mens man samtidig i al den tid, man har været støtteparti for regeringen, har accepteret tendensen til, at de små skoler lukker. Jeg kan godt forstå, at Dansk Folkepartis ordfører blev så højtråbende, som ordføreren blev.

Vi mener ligesom Socialdemokraterne, at det er en helt central opgave at styrke folkeskolen, så det er attraktivt for alle forældre at have deres børn i skolen, og vi er meget enige i, at der ligger en væsentlig central opgave for det offentlige i at sikre, at kvaliteten er i orden på privatskolerne og på friskolerne. Men når det kommer til de øgede elevkrav med hensyn til at få lov til at oprette friskoler, så må vi melde pas. Det er ikke så lang tid siden, at vi reviderede det sidst – det er den ene ting – og den anden ting er, at vi altså ikke vil være med til yderligere at forringe muligheden for at opstarte mindre lokale friskoler.

I Enhedslisten arbejder vi i modsætning til Dansk Folkeparti for, at der er velfungerende lokalsamfund over hele Danmark, også i de tyndtbefolkede områder, og her spiller den lokale skole ofte en meget central rolle. Det er en af årsagerne til, at der meget ofte er voldsomme og stærke protester, et meget stort engagement fra forældrenes side og fra lokalsamfundets side, når kommunalbestyrelsen forsøger at lukke den lokale landsbyskole, et engagement, som nogle gange ender med, at forældrene går sammen og laver en lokal friskole.

Der kan selvfølgelig være skoler, som på grund af deres størrelse simpelt hen ikke kan opretholdes, hvis de samtidig skal kunne levere et ordentligt fagligt niveau. Sådan er det. Og i sådan nogle tilfælde er det naturligvis kommunens opgave at gribe ind. Det er bare på nuværende tidspunkt meget sjældent, at det er fagligheden, den er gal med, når man lukker lokale skoler. I langt de fleste tilfælde er det sparehensyn, der driver kommunerne til at lukke de her skoler. Og selv om vi i Enhedslisten har meget stor forståelse for, at kommunerne er økonomisk pressede, så kan vi altså ikke lade det gå ud over gode skoleforhold i mindre lokalsamfund.

Vi ville ønske, at regeringen ikke pressede kommunerne økonomisk med det resultat, at de skærer ned hele tiden. Vi ville ønske, at kommunerne ville prioritere at opretholde også mindre folkeskoler. Men når nu det ikke er tilfældet på grund af den politik, der er blevet ført fra regeringens side, så vil vi altså ikke forhindre engagerede landsbyforældre i at tage sagen i egen hånd og åbne friskoler.

Kl. 19:46

Formanden :

Tak til fru Johanne Schmidt-Nielsen. Så er det fru Christine Antorini som ordfører for forslagsstillerne.

(Ordfører for forslagsstillerne)

Christine Antorini (S):

Jeg vil gerne bruge lejligheden til at gennemgå nogle af de lidt mere principielle argumenter, der ligger bag, at vi fremsætter beslutningsforslaget. Det er faktisk noget, som vi varslede, allerede da vi diskuterede L 121, hvormed der blev strammet op på nogle af tingene vedrørende tilsynsforpligtelser. Det er jo ikke en overraskelse for dem, der var ordførere på L 121, at vi fremsætter det her. For da varslede vi allerede, at vi helt grundlæggende synes, at der er et problem med, at skoler kan vælge deres egen tilsynsførende. Vi har i Danmark i et rigtig godt princip om, at der er armslængde, at man vælger nogle eksterne tilsynsførende, fordi vi ved, at det faktisk betyder noget, at det er nogle, der kommer udefra, og ikke nogle, der kan have nogle aktier i en bestemt sag.

Når vi taler om friskoleområdet, har vi jo desværre set, at det kan man have aktier i. For det er muligt, hvis man f.eks. er en kristen friskole, at vælge en tilsynsførende fra den kristne naboskole, også selv om det er to friskoler, der måske bevæger sig lige på kanten af fagligheden i naturfag, fordi de bekender sig til såkaldt intelligent design, som de selv kalder det, og som betyder, at man i undervisningen erstatter naturvidenskabelig undervisning med skabelseslære, hvad der ikke er tilladt. Der kan man måske se lidt gennem fingre med fagligheden, fordi man kan vælge naboskolens tilsynsførende til sin egen skole. Så det er meget principielt for os.

Når vi har det helt unikke system i Danmark, at vi nok er det eneste sted, jeg vil næsten sige i verden, der har statsfinansierede privatskoler, hvor 75 pct. af udgifterne bliver betalt af samtlige skatteborgere, så er det faktisk også rimeligt at sige: Godt så, det er ikke, fordi vi ønsker at afskaffe friskolerne, vi synes faktisk, at der skal være plads til et alternativ af pædagogiske og andre grunde, men hvis vi skal have et alternativ til folkeskolen, så må man også forvente, at det kan klare et eksternt tilsyn.

Nu er det jo sådan, at friskolerne har mulighed for at vælge en ekstern tilsynsførende. De kan nemlig vælge kommunen til det, og det er der også en del af friskolerne der gør. Der er det, vi siger: Lad os dog være konsekvente her og køre linen helt ud, præcis som vi gør i alle mulige andre sammenhænge, hvor vi har det her armslængdeprincip. Så jeg synes egentlig ikke, at der er nogen grund til at være ophidset, sådan som nogle få var det her i debatten. Man kan være enig eller uenig i, at man skal have den her armslængde. Vi synes principielt, at det er forkert, at man selv kan vælge nogle, når der skal holdes øje med, om fagligheden er, som den skal være, og om der i øvrigt foregår de ting, der skal ske.

Det er også lidt tankevækkende at høre den her debat, når regeringen og Dansk Folkeparti nu har iværksat et, synes vi, meget mystisk ekstremistetilsyn, hvor man tilfældigt har udplukket 25 friskoler, der så bliver mistænkt for åbenbart at være arnesteder for en eller anden ekstrem undervisning og opdragelse, men når vi så kommer med et forslag, der egentlig bare vil betyde, at vi også her får armslængde, fordi det vil være nogle udefra, der er tilsynsførende, så er der ikke grænser for, hvor forfærdeligt det er.

Hvis regeringen og Dansk Folkeparti reelt var optaget af, om der skulle ske et fagligt check, og af, om man levede op til de krav, vi i øvrigt har om, at det er demokratisk dannelse, der sker, så burde regeringen og Dansk Folkeparti jo synes, at det var alle tiders, at der kunne være et eksternt tilsyn. Men nej, der ønsker man i stedet at mistænkeliggøre 25 tilfældigt valgte friskoler, hvoraf de, der er blevet undersøgt indtil nu, er fuldt demokratisk velfungerende. Men alligevel skal de hænges på prædikatet fra Dansk Folkeparti og regeringen om, at der måske kunne ske et eller andet, man ikke bryder sig om.

I forhold til størrelsen vil jeg sige, at det jo heller ikke er nogen hemmelighed, at Socialdemokraterne er optaget af, at der skal være

en sådan størrelse, at der faktisk er en vis faglig volumen. Der skal være et vist antal elever, for at der er en rimelig sandsynlighed for, at man kan have en linjefagsdækket undervisning, at man har en mulighed for at have en ledelse, der kan fungere i forhold til en større enhed, og at man har en mulighed for at arbejde med forskellige pædagogiske metoder, herunder holddannelse, aldersintegreret undervisning osv., som vi er optaget af, og som regeringen jo også siger at den er meget optaget af.

Men det er faktisk svært at løfte fagligheden og den moderne pædagogik i ganske små skoler. Det er den ene grund til, at vi ønsker at hæve kravet til antallet af elever på en måde, som vi faktisk synes er ganske beskeden, nemlig ved at hæve antallet fra de nuværende 32 elever efter 3 år til 50 elever. Selv med 50 elever er det en ganske lille skole, hvor det kan være svært at løfte den faglighed, man må forvente i danske skoler. Vi har også henvisning til forskellige undersøgelser, der peger på, at der simpelt hen kan være et problem med at have det nødvendige faglige niveau, som man må forvente man får i et dansk skoletilbud.

Det andet er, at vi jo har en generel problemstilling, som vi gerne vil kigge nærmere på, nemlig at selv om vi også her i Folketinget har strammet f.eks. anmeldelsestidsfristen for, hvis man ønsker at oprette en friskole, for at man ikke etablerer protestskoler i stedet for friskoler, ser det ud til, at den lovgivning ikke virker. Det er faktisk sådan, at der er flere, der opretter friskoler i dag, end da vi vedtog lovforslaget, der skulle stramme op for at kunne lave de såkaldte protestskoler. Så når vi foreslår at stramme kravet, hvad angår antallet af elever, så er det også for at anvise et redskab til, hvordan vi i højere grad kan undgå, at der kommer protestskoler. For det må være sådan, at hvis man ønsker at have et pædagogisk alternativ til folkeskolen, må man også kunne tiltrække tilstrækkelig mange forældre til, at det faktisk er en skole med bare en lillebitte smule volumen.

Så det er af mange forskellige grunde, at vi fremsætter det her beslutningsforslag. For os er det på baggrund af en ret principiel holdning til, hvordan vi ønsker at udvikle kvalitet i alle skoleformer. Det er ikke et spørgsmål om at afvikle friskoler, men om at sørge for, dels at vi har den fornødne faglighed, dels at der er et uvildigt tilsyn. Det er årsagen til, at vi har fremsat forslaget, og jeg kan ikke love, at vi ikke gør det en gang til, selv om der ikke har været flertal for det her under debatten.

Kl. 19:52

Formanden :

Tak. Der er ønske om korte bemærkninger. Først er det fra fru Anne-Mette Winther Christiansen.

Kl. 19:52

Anne-Mette Winther Christiansen (V):

Jeg kan altså godt have lidt ondt af ordføreren, for jeg synes, at det må være ensomt at stå med et beslutningsforslag, som ikke har nogen opbakning i Folketinget. Vi oplever ofte, at der har været en enighed i oppositionen og en enighed i regeringen med Dansk Folkeparti, og så kunne man så have de to poler imod hinanden. Men lige nu føler jeg faktisk med ordføreren, for det må være ensomt at stå her og forsvare et beslutningsforslag, som faktisk ikke engang lægger sig op ad et lovforslag, for det lovforslag, det kunne lægge sig opad, er ikke trådt i kraft, det virker først fra den 1. august.

Men jeg hørte ordføreren i et tidligere spørgsmål til en anden ordfører sige, at der var ganske få midler i folkeskolen, at der var så små skoler, at kommunalbestyrelserne lukkede de små skoler, og om ikke det var problematisk. Derfor vil jeg gerne spørge ordføreren: Er det korrekt, at der er ført flere midler til folkeskolerne generelt over flere år?

Kl. 19:53

Formanden : Ordføreren.

Kl. 19:53

Christine Antorini (S):

Enhedsudgiften pr. elev er faldet en lille smule i forhold til folkeskolen – for at svare på det første spørgsmål. I forhold til det andet omkring L 121, som jeg også sagde, er det jo på den måde, at det er rigtigt, at vi i fællesskab har vedtaget et lovforslag, der betyder, at de tilsynsførende, som friskolerne selv kan vælge, kommer på et kursus. Det støtter vi selvfølgelig, for det øger jo kvaliteten i det kvalitetsarbejde, de skal lave. Men det ændrer ikke ved, at vi helt principielt mener, at en tilsynsførende ikke skal kunne vælges af kredsen selv, men skal være en ekstern tilsynsførende, f.eks. kommunen.

Til det tredje vil jeg sige til fru Anne-Mette Winther Christiansen: Ene, men stærk. En gang imellem er man også nødt til at argumentere for nogle principielle synspunkter. Det her er jo heller ikke ukendt for Venstre, altså, at Socialdemokratiet har stået for den her linje i friskoledebatten.

Kl. 19:54

Formanden :

Fru Anne-Mette Winther Christiansen.

Kl. 19:54

Anne-Mette Winther Christiansen (V):

Fair nok, fair nok. Men alligevel synes jeg nu, det er ensomt, når man skal stå alene med sit beslutningsforslag og ikke engang finde opbakning hos oppositionen.

Jeg forstod det ikke helt: Er det rigtigt forstået, at Socialdemokraterne siger, at der er tilført flere penge til kommunerne og generelt til folkeskoleområdet, og at man herfra så ønsker at underkende de socialdemokratiske borgmestres beslutninger om, hvordan de leder deres kommuner?

Kl. 19:54

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 19:54

Christine Antorini (S):

Vi har jo et antal kommuner, og det er rigtigt, at en del af dem heldigvis er socialdemokratisk ledet. De lever altså under det vilkår, at det, der lægger rammerne for økonomien i kommunerne, er den økonomiske aftale, som regeringen gennemfører sammen med kommunernes organisation.

Det er jo heller ikke nogen hemmelighed her, at regeringen har besluttet, at der skal være et meget stramt udgiftsloft, og konsekvensen har været, at man har skullet vælge, om man skulle spare på timetallet, som er blevet mindre og mindre i folkeskolen – man skulle nedlægge små skoler, og der er blevet nedlagt rigtig mange små skoler – eller om man skulle spare på efteruddannelseskontoen. Det er jo den prioritering, som borgmestre er nødt til at lave, og det gør socialdemokratiske borgmestre også. Ikke desto mindre er det, de gør, inden for den ramme, som regeringen har fastlagt. Den har været rigtig stram. Det er i øvrigt noget, som regeringen selv har pralet lidt af. Man har kørt det, man selv kalder for en fast økonomisk politik, men som i praksis medfører et meget stramt udgiftsloft, som har betydet nedskæringer på nogle kerneområder.

Kl. 19:55

Formanden :

Så er det fru Britta Schall Holberg for en kort bemærkning.

Britta Schall Holberg (V):

Jeg forstod ikke det, som ordføreren sagde om, at den person, som forældrekrædsen kunne vælge, skulle være tilsynsførende og bare have et kursus. Sådan er det jo ikke.

Jeg går ud fra, at fru Antorini er enig med mig i, at vedkommende skal godkendes af ministeriet, og at vedkommendes forudsætninger for at være tilsynsførende skal godkendes af ministeriet.

Kl. 19:55

men det skal være en såkaldt neutral figur, som er den, der har tilsynsforpligtelsen.

Kl. 19:58

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 19:56

Formanden :

Så er det fru Colette L. Brix for en kort bemærkning.

Kl. 19:58

Christine Antorini (S):

Det er fuldstændig korrekt, for det er det, der ligger i den opstramning, som der var i L 121, at man igennem det kursusforløb skulle kvalificeres til at få en godkendelse. Det, man kommer igennem, er faktisk, at man får nogle værktøjer til, hvordan man skal vurdere kvaliteten.

Når det er sagt, vil det jo stadig væk være sådan, at det er kredsen selv, der vælger en. Så kan man sige, at man selvfølgelig ikke som udgangspunkt skal være mistænksom, men vi har desværre haft et antal eksempler på friskoler, ikke mindst med et religiøst indhold, som har behandlet fagligheden lidt lemfældigt. Derfor er der også flere kristne friskoler bl.a., der er blevet lukket af samme grund.

Det er derfor, vi siger, at det er godt, at der er kommet en opstramning af en uddannelse og en godkendelse af de tilsynsførende, men helt principielt mener vi, at det skal være en ekstern partner, som vi har det alle andre steder.

Kl. 19:56

Colette L. Brix (DF):

Men kan ordføreren så bekræfte, at det er kommunerne, der beslutter, hvor mange penge der skal bruges? Og kan vi også blive enige om, at i 2010 har man flere penge til offentlig service end nogen sinde før? Kan vi dog blive enige om de to ting?

Kl. 19:58

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 19:58

Christine Antorini (S):

Det sidste kan vi absolut ikke blive enige om. Det er en evig talkrig, som der er, hver gang vi diskuterer økonomi. Sagen er, at der er blevet gennemført færre investeringer i den offentlige sektor, end der blev i den periode, hvor SR-regeringen sad. Men det er klart, at hvis man opgør det i kroner og øre, er det jo løn- og prisstigningerne, der betyder, at kroner og øre-tallet bliver større – det skulle da bare mangle, for der sker jo en pris- og lønudvikling i det danske samfund. Men hvis man opgør det i procent, giver det en væsentlig strammere udgiftspolitik, og det er jo det, der ligger i hele udgiftsloftet i regeringens og Dansk Folkepartis skattepolitik. Og derfor kan kommunerne – det er så svar på det andet spørgsmål – kun gøre en ting, nemlig få de få penge, de har, til at slå til, og så kan de vælge, hvor det er, de vil spare. Og der har vi igennem årene bare set, at kommunerne har valgt at lukke en række små skoler, ikke mindst i det Udkantsdanmark, som Dansk Folkeparti ellers hylder.

Kl. 19:57

Kl. 19:59

Formanden :

Fru Britta Schall Holberg.

Kl. 19:57

Britta Schall Holberg (V):

Jeg går ud fra, at vi ikke kan lave det mere sikkert, om jeg så må sige, end at give ministeriet indsigt i, hvem det er forældrene vælger. Det næste er så, at vi har denne selvevaluering, som der er tale om, som forældrene også kan vælge, og som også skal gennemgås i ministeriet. Det tredje er, at hvis ministeriet undervejs finder ud af et eller andet, så kan ministeriet intervenere over for skolen. Synes fru Antorini ikke, at det er tilsyn nok?

Må jeg så i tillæg spørge: Synes fru Antorini i grunden ikke, at det er det rigtige sted at placere et ansvar, altså det, at der ligger et stærkt ansvar på forældrekrædsen for at leve op til ministeriets krav?

Kl. 19:57

Formanden :

Fru Colette L. Brix.

Kl. 19:59

Colette L. Brix (DF):

Jeg er glad for, at ordføreren sagde, at det var kommunerne, der lukkede skolerne, og at det ikke var Dansk Folkeparti, der lukkede skolerne, for så ville det have været helt forfærdeligt. Men kan ordføreren og jeg blive enige om, at der bruges mere end 60 mia. kr. om året på offentlig service, at de penge også går ned i de socialdemokratiske kommuners kasser, og at de så også har et ansvar for at bruge de penge? Kan vi blive enige om, at der bliver brugt mere end 60 mia. kr. om året? Det er dog en slat.

Kl. 20:00

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 19:57

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 20:00

Christine Antorini (S):

Sådan er det jo også i folkeskolen – der har man en skolebestyrelse, som har det daglige ledelsesansvar for folkeskolens virke og sørger for, at den lever op til de mål, den faglighed osv., som der er. I øvrigt har kommunen en tilsynsforpligtelse i forhold til folkeskolen, og det er fuldstændig den samme tænkning, som vi overfører til friskolerne. Det er jo faktisk sådan, at et antal friskoler har valgt kommunen som tilsynsførende, for de har jo muligheden for at gøre det, og der ønsker vi så, at det skal være det, der er vejen, nemlig et kommunalt tilsyn, eller alternativt at det går via Undervisningsministeriet. Vi er sådan set åbne over for, at det er i statsligt eller kommunalt regi,

Christine Antorini (S):

Det, som Dansk Folkepartis ordfører efterspørger, er, om der er sket en større investering i den offentlige sektor, mens Venstre, Konservative og Dansk Folkeparti har haft magten, end der skete under SR-regeringen. Det kan jeg ikke bekræfte, for det er ikke korrekt. Og det undrer mig også, at Dansk Folkepartis ordfører er så optaget af det, for det, som regeringen ellers praler med, er jo altså, at man har en langt strammere udgiftsstyring i forhold til kommunernes budgetter.

Så spørger Dansk Folkepartis ordfører desuden, om Socialdemokraterne kan bekræfte, at det er kommunerne, der lukker skolerne.

Ja, det er de jo nødt til. Det er jo kommunerne, der skal få de penge, de har, til at slå til, så de skal beslutte, om det er minimumstimetal-let, de skal skære i, om det er skoler, der skal lukkes, eller hvad. Men det er jo på baggrund af den økonomiske ramme, de har, og den økonomiske ramme er aftalt mellem regeringen og Dansk Folkeparti og i forbindelse med de årlige kommuneforhandlinger.

Kl. 20:00

Formanden :

Så er det hr. Rasmus Jarlov for en kort bemærkning.

Kl. 20:01

Rasmus Jarlov (KF):

Jeg undrer mig utrolig meget over, at Socialdemokraterne ikke anerkender de officielle tal, der findes for vores offentlige forbrug. Jeg står her med en artikel fra Børsen, hvor der står:

»Dansk verdensrekord i offentlige udgifter« ... »En opsigtsvækkende milepæl for dansk økonomi rundes i år: Aldrig har de offentlige udgifter ... været større«.

Vi har en rekord i offentligt forbrug, det har aldrig været større. Det er steget hvert år under den her regering, og alligevel påstår den socialdemokratiske ordfører, at der er blevet skåret ned på forbruget. Man påstår også, at der er blevet skåret ned på forbruget på folkeskolerne, man brugte ordene, at enhedsomkostningerne var faldet. Omkostningerne pr. elev er steget med 9 pct. i faste priser fra 2000 til 2009. Er det en stigning, eller er det et fald, når man har en tilvækst på 9 pct. pr. elev?

Kl. 20:01

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 20:01

Christine Antorini (S):

Den konservative ordfører siger, at aldrig har de offentlige udgifter været større, og det var den samme diskussion, som jeg havde med Dansk Folkepartis ordfører. Det kommer jo helt an på, hvordan man opgør det. Opgør man det i kroner og øre, ja, så skulle det gerne være sådan, at beløbet blev større år for år, ellers ville det være nogle gevaldige nedskæringer, der i realiteten skete. Derfor skal man måle det i forhold til, hvordan den procentvise stigning er i forhold til de investeringer, der er, og det har der været mange diskussioner af her. Det er faktisk sådan, at der under SR-regeringen var en større stigning i de offentlige udgifter – noget, vi i øvrigt er blevet skældt ud for at vi havde – end under den borgerlige regering.

Kl. 20:02

Formanden :

Hr. Rasmus Jarlov.

Kl. 20:02

Rasmus Jarlov (KF):

Jamen det er meget muligt, at der har været en større stigning under SR-regeringen. Det tal kender jeg ikke. Det, jeg ved, er, at det offentlige forbrug i pct. af BNP er rekordhøjt, og BNP er jo altså også vokset i den her periode. Så det er simpelt hen bare ikke rigtigt, og det nytter ikke noget at stå og påstå, at der bliver skåret ned, når det ikke er tilfældet. Det her er de officielle tal, det er jo OECD's tal. Jeg ved ikke, hvem det er, Socialdemokraterne får deres tal fra, som åbenbart er bedre end både Finansministeriets og OECD's tal. Hvis man påstår, at der bliver fusket med Finansministeriets tal, er det en ret alvorlig beskyldning, og det synes jeg man skulle holde sig for god til. Og så skulle man anerkende fakta i stedet for at rejse rundt med de her usandheder om, at der bliver skåret ned.

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 20:03

Kl. 20:03

Christine Antorini (S):

Vi bruger selvfølgelig de samme tal. Men jeg tror også, den konservative ordfører ved, at tal kan bruges på mange forskellige måder, ligesom statistikker kan bruges på mange forskellige måder. Det er jo derfor, vi har diskussionen, hver gang vi har de generelle økonomiskussioner her, nemlig: Hvordan har de samlede offentlige investeringer været, herunder også i forhold til de forskellige offentlige områder? Der er jo en grund til, at regeringen via den skattepolitik, regeringen har ført sammen med Dansk Folkeparti, har prioriteret, at der skulle være et meget stramt udgiftsloft i forhold til kommunerne, og det har da selvfølgelig været, fordi regeringen skulle finde økonomi, bl.a. til sine skattelettelser.

Så jeg synes, det er en lidt underlig diskussion, som den konservative ordfører rejser her, for sagen er jo bare den, at der har været et mindre løft i de offentlige udgifter. Og selvfølgelig kan der ikke have været en nulvækst, selv om regeringen så ville gennemføre det nu, for det ville jo betyde, at der i realiteten ville være sket nedskæringer, fordi det alene i pris- og lønudvikling vil betyde, at det offentlige forbrug stiger år for år, uden at der relativt set kommer flere penge ud til den offentlige sektor.

Kl. 20:04

Formanden :

Tak til fru Christine Antorini. Der er ikke flere, der har bedt om korte bemærkninger.

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Uddannelsesudvalget, hvis ingen gør indsigelse.

Det er ikke tilfældet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

20) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 171:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et uddannelsespolitisk råd.

Af Kirsten Brosbøl (S), Nanna Westerby (SF), Marianne Jøved (RV), Johanne Schmidt-Nielsen (EL) m.fl.
(Fremsættelse 26.03.2010).

Kl. 20:04

Forhandling

Formanden :

Forhandlingen er åbnet. Den første, der får ordet, er undervisningsministeren.

Kl. 20:04

Undervisningsministeren (Tina Nedergaard):

Tak. Vi skal nu behandle et beslutningsforslag fra oppositionen, hvori det foreslås, at der nedsættes et uddannelsespolitisk råd, som skal rådgive Folketinget og regeringen.

Jeg håber, formanden vil tillade mig, da der hele aftenen under debatten har floreret tal vedrørende mit ministerområde om udgifter til uddannelse og andet, at slå fast, at situationen er, at der nu bruges 60 mia. kr. mere hvert år, end da VK-regeringen tiltrådte. Det er naturligvis sammenlignelige tal, eftersom der sker en PL-regulering;

det er altså tal i faste priser, der anvendes. Man kunne måske gøre sig den lille umage at sætte sig ind i, hvordan nationalregnskabet, finansloven og sådan noget bygges op.

Men det råd, der foreslås, skal bl.a. komme med oplæg til en handlingsplan for, hvordan henholdsvis 95-procents-målsætningen for ungdomsuddannelse og 50-procents-målsætningen for videregående uddannelse kan opnås i 2015. Derudover skal rådet efter anmodning eller på eget initiativ rådgive regeringen og Folketinget om uddannelsespolitiske spørgsmål. Rådet kan nedsætte et antal underudvalg eller sektorråd, som fokuserer på bestemte uddannelser eller tværgående problemstillinger.

Der er ingen tvivl om, at det er nogle meget væsentlige uddannelsespolitiske problemstillinger, beslutningsforslaget vedrører. Det er problemstillinger, som også i høj grad optager både mig og min kollega videnskabsministeren, og vi er enige om sammen bl.a. at sætte fokus på, hvordan vi skaber bedre sammenhæng i uddannelsessystemet.

Regeringen anser imidlertid det fremsatte beslutningsforslag for unødvendigt, bl.a. fordi en række råd allerede har til opgave at rådgive og følge udviklingen på både ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser. Jeg føler mig faktisk også godt rådgivet, hvad angår overgangene mellem de forskellige uddannelsesniveauer.

På ungdomsuddannelsesområdet er der Gymnasierådet, som rådgiver ministeren i alle spørgsmål om gymnasieskolen, og Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser, der rådgiver undervisningsministeren om de grundlæggende erhvervsrettede uddannelser. Hertil kommer Det Nationale Dialogforum for Uddannelses- og Erhvervsvejledning, der ledes af et formandskab, som har til opgave at følge, vurdere og rådgive undervisningsministeren om forhold vedrørende uddannelses- og erhvervsvejledning, herunder også om 95-procents-målsætningen og 50-procents-målsætningen. Tilsvarende rådgiver Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser undervisningsministeren om forhold, der vedrører erhvervsakademiuddannelserne og professionsbacheloruddannelserne.

De omtalte råd er karakteriseret ved at være bredt sammensat af interessenter, som rådgiver og arbejder i forhold til de politisk aftalte mål og rammer. Det gælder også i forhold til 95- og 50-procents-målsætningerne. Rådene indhenter efter behov bidrag fra fageksperter.

På videnskabsministerens område bliver der årligt afholdt et dialogforum med repræsentanter for alle interessenter på universitetsområdet. Her drøftes aktuelle problemstillinger som bl.a. internationalisering, kvalitet i uddannelserne, udbud af universitetsuddannelser og fleksibilitet i uddannelsessystemet.

Endelig har vi også Rådet for Internationalisering af Uddannelserne, der har til formål at rådgive regeringen om internationalisering af alle danske uddannelser.

Der er endvidere et tæt samarbejde om opfyldelsen af 95- og 50-procents-målsætningerne i forligskredsen bag udmøntningen af globaliseringspuljen. Forligskredsen blev i aftalen for 2010 enige om en forstærket indsats for flere praktikpladser, den såkaldte ungepakke 1. Der er også en aftale om flere 15-17-årige i uddannelse og job, den såkaldte ungepakke 2. Der er en aftale om en flerårsaftale for de erhvervsrettede ungdomsuddannelser i perioden 2010-2012 og en aftale om en udmøntning af midler til de videregående uddannelser i perioden 2010-2012. Det er i øvrigt også nogle af de lovforslag, vi har behandlet her i aften.

Aftalerne er indgået på baggrund af analyser og grundig evaluering af den hidtidige indsats for at understøtte realiseringen af henholdsvis 95- og 50-procents-målsætningen i 2015. Det er fremadrettet aftalt, at forligskredsen bag udmøntningen af globaliseringspuljen i foråret 2010 skal samle op på initiativerne på praktikpladsområdet

samt forståelsen af uddannelsesgarantien og erfaringerne med trindeelingen.

Hertil kommer en løbende dialog med de centrale interessenter på området. Jeg har f.eks. en løbende og tæt dialog med arbejdsmarkedets parter, Danske Regioner og Kommunernes Landsforening om bl.a. praktikpladsspørgsmålet. Tilsvarende ved jeg, at videnskabsministeren har en løbende dialog med interessenter på universitetsområdet.

Udfordringen på uddannelsesområdet skal desuden drøftes i regeringens Vækstforum, som er sammensat af førende erhvervsledere, forskere og andre, som har bred erfaring med forhold, der har betydning for Danmarks vækstmuligheder og konkurrenceevne.

Jeg kan på denne baggrund ikke støtte det fremsatte beslutningsforslag.

Kl. 20:09

Formanden :

Tak. Der er en kort bemærkning fra fru Christine Antorini.

Kl. 20:09

Christine Antorini (S):

Jeg føler mig jo alligevel kaldet, når undervisningsministeren genoptager en tidligere debat og indleder med at præcisere nogle tal. Det er jo dødssygt at have en talkrig her hen over bordene. Det synes jeg vi skal tage i en runde spørgsmål/svar. Men jeg er jo alligevel nødt til, når ministeren vælger at gå på, at henvise til de spørgsmål, der er blevet stillet – det er Finansudvalget, der har stillet spørgsmålene – og de svar, der er kommet fra Finansministeriet, og jeg citerer:

De offentlige investeringer på folkeskoleområdet er faldet med 1,2 mia. kr. i 2007-priser i perioden fra 2001 til 2007. I den foregående 6-års-periode fra 1995 til 2001 steg de offentlige investeringer på folkeskoleområdet med 5,6 mia. kr. også målt i 2007-priser.

Det vil jeg bare høre om ministeren kan bekræfte. Skal vi ikke tage det skriftligt, altså hvad det er, der er sket med investeringspolitikken, for det her er jo en talkrig, der er helt meningsløs at lytte til. Og så må vi hellere få nogle facts på det, i stedet for at vi bare smider med beskyldninger. Jeg vil bare understrege, at det her er et svar direkte fra Finansministeriet.

Kl. 20:10

Formanden :

Ministeren.

Kl. 20:10

Undervisningsministeren (Tina Nedergaard):

Nu fulgte jeg faktisk debatten ret indgående og noterede mig, at det var oppositionens ordfører, som kritiserede regeringen for voldsomme nedskæringer. Derfor benyttede jeg mig af lejligheden, hvilket er en anelse utraditionelt – det vil jeg så godt medgive – til at få præciseret nogle ting.

Det, der dog er almen viden, ikke mindst når vi arbejder med uddannelse, er, at det er kommunerne, der fastlægger niveauet for udgifterne i den danske folkeskole. Og det, vi også kan konstatere, er, at kommunerne i år har et højere udgiftsniveau end nogen sinde tidligere, fordi de simpelt hen har fået flere penge i den aftale, der er indgået med regeringen, end nogen sinde tidligere. Det er kendsgerningen. Jeg ved ikke engang, om man kan rose sig selv af det.

Kl. 20:11

Formanden :

Der er ikke flere, der har bedt om korte bemærkninger. Tak til undervisningsministeren. Vi går til ordførerrækken, og den første ordfører er fru Anne-Mette Winter Christiansen.

Kl. 20:11

(Ordfører)

Anne-Mette Winther Christiansen (V):

Venstre finder jo så, at forslaget, som vi ser her i dag, måske nok er lavet i den bedste mening, men det virker bare ikke. Den bagvedliggende intention og idé giver jo mening, fordi vi skal nå 95-procentsmålsætningen for vores ungdomsuddannelsesdeltagelse, og vi har også målsætningen på de 50 pct. for videregående uddannelse. Det er jo ambitiøse mål, som fortjener og kræver, at vi behandler dem meget seriøst. Så langt er det fuldstændig korrekt.

Vi har lige stået her i salen, nu tør jeg dårligt sætte timer på, skal vi sige for 2 timer siden, og behandlet tre lovforslag, der vedrørte den store aftale om ungepakke 2 fra den 5. november 2009. Det er en bred forligskreds, og det er en rigtig god flerårsaftale, vi der har lavet. Og jeg er meget overbevist om, at de initiativer, som står i disse ungepakketiltag, kommer til at sikre fremtidens arbejdsmarked et godt optag af unge ved at øge gennemførelsesprocenten og mindske frafaldet.

Jeg mener dog, at vi må vise så megen respekt, at vi så også har den tålmodighed, der skal til, for af gode grunde kan vi altså ikke se effekten af vores initiativer, eftersom vi har drøftet det for første gang her for 2 timer siden. Det må jo give en stor effekt, at vi laver mentorordninger, og at uddannelsesgarantien bliver ved, og at vi får målrettet vejledningen. Hvor vi jo også førhen måtte vente med at se, hvad vi kunne gøre, kan vi i hvert fald nu handle meget hurtigt og aktivt med vores uddannelsesparathedsvurderinger og med vejledningen af de unge og dermed være sikre på, at vi tager hånd om det og undgår, at der bliver så stort et frafald.

Vi mener ikke, at oprettelsen af endnu et råd i rækken af de råd, som eksisterer, er det værktøj, der lige nøjagtig vil være nøglen. For vi synes faktisk, vi har samtlige nøgler, der hører til for at finde de løsninger, vi skal bruge.

Venstre er som sagt på ingen måde uenig i, at vi har et mål, vi skal nå. Venstre mener også, det er vigtigt, at vi i globaliseringsforligskredsen løbende evaluerer de initiativer, vi sætter i gang, og vi har også planlagt en evaluering og en opfølgning og status her i 2010. Så eftersom vi har sat disse mange ting i værk, må vi bare konstatere, at midlerne til at nå målet ikke er enslydende for Venstre og for oppositionen, og Venstre vælger derfor ikke at støtte dette beslutningsforslag.

Kl. 20:14

Formanden :

Tak til fru Anne-Mette Winther Christiansen. Så er det fru Christine Antorini som ordfører for Socialdemokratiet.

Kl. 20:14

(Ordfører)

Christine Antorini (S):

Når vi i oppositionen samlet har fremsat det her forslag, og hvorfor vi i Socialdemokratiet synes, at det er et vigtigt forslag, er det, fordi det jo desværre går den helt forkerte vej med at løfte den uddannelsesopgave, som vi jo er fuldstændig enige om vi skal have løftet, nemlig at 95 pct. af de unge skal have gennemført en ungdomsuddannelse inden 2015 og 50 pct. en videregående uddannelse. Det er altså gået så skidt med at få løftet den uddannelsesmålsætning, at det er under 80 pct. af de unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse i dag, i 2010. Vi er rigtig bekymrede for, at vi ikke får opgaven løftet.

Man kan have mange vinkler på, hvad katastrofen er, når vi mister så mange unge, der ikke får en ungdomsuddannelse. Man kan alene opføre det som økonomi, for noget af det, vi alle sammen er optagede af her under den økonomiske krise, er, at flest mulige får mest mulig uddannelse, fordi det er godt for den enkeltes livschancer

og så sandelig også rigtig godt for samfundsøkonomien. Hvis vi bare tager det samfundsøkonomiske perspektiv, er det sådan, at det med den desværre negative stigning, der er på at gennemføre en ungdomsuddannelse, og hvad det betyder for videre uddannelse, betyder, at vi hvert år fra nu af og til 2015, hvor målet ellers skulle have været indfriet, mister, går glip af, 5,8 mia. kr., fordi vi ikke har fået uddannet dem, vi ellers i fællesskab har forpligtet os til at uddanne.

Når vi foreslår det her råd, er det jo ikke for at pege fingre af nogen. Det er, fordi vi faktisk er så optagede af, at alle kræfter skal sættes i spil for at se på uddannelsesområdet på tværs. Der er brug for analyser både fra forskere, fra organisationer og fra enkeltpersoner, som har fingeren på pulsen, hvor vi kigger på det overordnet både i forhold til sammenhænge, overgange og de barrierer, der er for den enkeltes uddannelsesforløb. Både i overgangen, når man afslutter folkeskolen og går ind på en ungdomsuddannelse, og i overgangen videre fra en ungdomsuddannelse til en kort, mellemlang eller videregående uddannelse, ved vi, at vi mister unge. Derfor har vi brug for nogle, der kan se det på tværs og overordnet og i et sammenhængende perspektiv.

Vi har også brug for nogle, der kan kigge på kvalitet i uddannelserne på tværs, fordi vi har et kæmpestort problem med, at frafaldet er for stort. Det er det desværre på alle ungdomsuddannelser og desværre også på en række af de videregående uddannelser. Vi har brug for en seriøs diskussion og analyse af, hvordan det kan være, at den regionale og den sociale mobilitet er ved at gå i stå. Det er en kæmpe udfordring for os at finde ud af, hvordan vi får lavet et Uddannelsesdanmark, som dækker hele Danmark, og hvor det ikke kun bliver koncentreret omkring de store byer. Det er en fælles udfordring, vi har, og det er også en af de opgaver, som forslagsstillerne synes, at uddannelsesrådet skal kigge på.

Der er også en kønsdiskussion. Vi kan se, at det er forskelligt, hvordan uddannelsesvejene er for mænd og kvinder, også i forhold til, hvor det er, de bor, og det er vigtigt, at vi får et uddannelsesløft, der bruger alle ressourcer uafhængigt af køn. Vi har også tilsvarende en kæmpeudfordring, der går på tværs af uddannelsessystemet, i forhold til integration, unge med anden etnisk baggrund og de barrierer, de måtte have for at kunne gennemføre mest mulig uddannelse. Så vi synes, der er rigtig mange vigtige punkter, som går på det overordnede og går på tværs af uddannelsessystemet, og som ikke nødvendigvis bliver løftet ved de konkrete råd, som sidder i dag. Derfor understreger vi også med forslaget, at det ikke erstatter f.eks. Gymnasierådet, Rådet for Erhvervsuddannelser eller andre af de enkelte råd, der meget kvalificeret kigger på den enkelte uddannelse. Men det, vi mangler, er dem, der kan analysere og komme med forslag på tværs, og det er det hul, som forslaget om et uddannelsesråd skal udfylde.

Vi håber, at partierne, der er til stede her til at drøfte det, alligevel vil give det en ekstra tanke og spørge sig selv, om det ikke er en god idé, alene af den grund, at vi jo kender den slags råd fra andre sammenhænge. Man har tidligere nedsat det i Folketinget, fordi det jo er et råd, der både skal rådgive Folketinget og regeringen. Man kender det også fra, da regeringen nedsatte Globaliseringsrådet. Det var jo i virkeligheden ud fra samme tankegang om, hvordan man kunne kigge på tværs og så dykke ned i det i de eksisterende råd på baggrund af de anbefalinger, der var der. Man kender det også fra Danmarks Forskningspolitiske Råd, som jo netop også har opgaven både at rådgive Folketinget og regeringen. Det er den gode tradition for rådgivning, som vi lægger ind i forslaget om et uddannelsespolitisk råd, og som vi håber på støtte til, da vi faktisk har en fælles forpligtelse til at løfte en målsætning, som vi er alt for langt fra til at kunne nå. Det gælder både 95-procents-målet og 50-procents-målet.

Formanden :

Tak til fru Christine Antorini. Vi går videre i ordførerrækken, og det er fru Colette L. Brix.

Kl. 20:19

(Ordfører)

Colette L. Brix (DF):

Jeg tror, at vi alle sammen kan være enige om, at det er vigtigt, at unge får sig en uddannelse. Når det gælder målsætningen om, at 95 pct. af alle unge skal have en ungdomsuddannelse og 50 pct. en videregående uddannelse, er vi ikke fuldstændig religiøse – om det f.eks. bliver 49 pct. eller 50 pct., som får en videregående uddannelse, er ikke afgørende. Men selvfølgelig skal vi gøre alt for at bestræbe os på at nå det mål, der er sat.

Det er afgørende, at der er kvalitet i uddannelserne, og at der er arbejdspladser til at modtage de unge, for meget af den læring og erfaring og efteruddannelse, som kommer efter skolen og universitetet, er mindst lige så vigtig. Kvaliteten af uddannelserne er altså vigtig, og her hører vi heldigvis til i toppen.

Vi tror ikke, at endnu et råd er vejen frem, hvis flere unge skal have en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse. Der gøres i forvejen meget, bl.a. ved vejledning i folkeskolen, og det er nok her, at man skal starte. En bedre folkeskole, hvor eleverne får bedre stave- og regnekundskaberne samt bedre muligheder for at til egne sig viden, er den bedste motivationsfaktor, når det gælder ungdomsuddannelserne og senere de videregående uddannelser. Her er regeringen i gang med at satse massivt på en bedre folkeskole, og så skal der også være vækst i økonomien til at få skabt de arbejdspladser, hvor de unge kan bruge deres uddannelse. Og så skal man jo også huske på, at det altid er lysten, der driver værket.

Dansk Folkeparti kan ikke støtte beslutningsforslaget.

Kl. 20:21

Formanden :

Tak til fru Colette L. Brix. Og så er det fru Nanna Westerby som ordfører.

Kl. 20:21

(Ordfører)

Nanna Westerby (SF):

Socialdemokraternes ordfører, fru Christine Antorini, gennemgik rigtig godt de mange gode argumenter, der er for det her forslag. Jeg vil bare lige gennemgå de tre hovedårsager til, at SF er med til at fremsætte det her forslag.

Den første er, at vi alle sammen taler om de her 95-procents- og 50-procents-målsætninger, men at det desværre ikke går så godt med at nå dem, som det burde. Nu sagde Venstres ordfører, at vi må have tålmodighed, og at der nu er sat ekstra initiativer i gang i dag, og at vi må vente på, at de virker, men min tålmodighed er faktisk ved at være brugt, for vi har fået at vide af regeringen i så mange år, at vi må vente og se, og at udviklingen nok skal vende, og at man når de der målsætninger lige om lidt. Men vi er slet ikke så godt på vej, som vi burde være.

Så SF mener altså, at der er brug for en samlet plan og en vision for, hvordan vi har tænkt os at nå de målsætninger, som vi har på uddannelsesområdet, 95-procents-målsætningen og 50-procents-målsætningen, som jo virkelig er blevet svigtet de sidste par år. Vi behandler hele tiden en masse enkeltforslag, nålestik, men de to mål vil være de to største uddannelsesrevolutioner siden 1960'erne i Danmark, og hvis de skal nås, kræver det altså et lidt mere systematisk arbejde. Jeg tror, vi skal gøre os klart, at det altså er ret omfattende mål, vi har sat os, og hvis vi skal nå dem, skal vi virkelig have en sammenhængende indsats sat i gang.

Det leder mig så videre til den anden grund til, at vi er med til at fremsætte det her forslag, og det er, at vi synes, man mangler at se på uddannelsessystemet i sin helhed. I dag har vi behandlet et forslag, der handler om overgangen fra folkeskolen til ungdomsuddannelserne, et område, der har haltet lidt bagefter, og der er jo bred enighed om, at vi ikke er gode nok til at behandle f.eks. overgangen mellem uddannelserne. Og det forslag, vi behandlede i dag, er jo et rigtig godt eksempel på, at man nogle gange skal hæve sig op over de sektorer, der ellers præger både uddannelsessystemet og uddannelsesdebatten ganske meget; der er rigtig meget sektor- og kassetænkning.

Der er flere organisationer, der har efterlyst, at man netop får noget mere sammenhængende tænkning på uddannelsesområdet. AC og FTF har sammen fremlagt et forslag, som ligner det her rigtig meget, og Dansk Erhverv, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, SFI, 3F, kommunernes børne- og kulturchefer osv. har også fremlagt forslag om, at man gerne vil have en uddannelseskommission, der kan se på, hvordan vi maler med den brede pensel, hvordan vi når vores uddannelsesmålsætning, og hvordan vi ser uddannelsessystemet i en helhed. Så der er altså bred opbakning til ideen om mere tænkning i bredden.

Det tredje og sidste, jeg vil nævne, er, at vi rigtig gerne vil sikre inddragelse af praktikere og inddragelse af den virkelighed, som vi alle sammen taler så meget om. Vi har for nylig i Folketingets Uddannelsesudvalg været i Kina og Singapore, og i Singapore er det sådan, at embedsmændene i ministeriet faktisk roterer rigtig meget; mange af dem kommer lige fra uddannelsesverdenen, kommer ind i ministeriet og tager ud til uddannelsesverdenen igen, og det sikrer både, at der er en sammenhæng i politikken, sådan at lovgivningen og de initiativer, man sætter i gang i ministerierne, er i overensstemmelse med de behov, der er i frontlinjen, og det sikrer også, at de intentioner, der er i ministeriet, bliver forankret ude på institutionerne.

Som det er nævnt i bemærkningerne er der jo brug for, at det her råd bliver bredt sammensat, både af forskere, så vi kan få noget valid viden på det her område, og af interessenter på området og af folk med tæt tilknytning til virkeligheden på det her område.

Så det er de tre hovedårsager til, at SF er med til at fremsætte det her beslutningsforslag.

Kl. 20:25

Formanden :

Tak til fru Nanna Westerby på. Så er det hr. Rasmus Jarlov som ordfører.

Kl. 20:25

(Ordfører)

Rasmus Jarlov (KF):

Det sidste, der blev sagt her fra SF's ordførers side, synes jeg var rigtig fornuftigt, nemlig det her med at sørge for, at vi også får lærere inddraget mere i udarbejdelsen af de nationale skolestrategier, og at vi sørger for, at der er nogle gode karriereveje for lærerne, så de kan komme ind og arbejde i ministerier osv. Det fik jeg også talt en del med de andre ordførere om, da vi var af sted på vores studietur, og det synes jeg klart er noget, vi skal arbejde videre med.

Det Konservative Folkeparti er ikke enig med Dansk Folkeparti, som siger, at det er ligegyldigt, om vi når 49 eller 50 pct. i forhold til vores strategi om, at unge mennesker skal have en videregående uddannelse. Vi betragter de her målsætninger som minimumskrav, og det vil sige, at det er mindre vigtigt, om vi når 51 eller 52 pct., men vi skal altså over de 50 pct.

En enkelt kommentar til Socialdemokraternes talkrig: Jeg er bare nødt til at sige, at når man starter med at beskyldte regeringen for at have skåret ned, er man nødt til at kunne bakke det op. Og det kan man selvfølgelig ikke, fordi det ikke er rigtigt. Hver gang Socialdemokraterne eller andre kommer med den slags beskyldninger om, at

der er skåret ned, er vi nødt til at gå i rette med dem. Det er blevet sådan lidt rituelt, at man fra de socialistiske ordføreres side lige bemærker, at der i øvrigt er skåret ned, som alle ved. Det passer simpelt hen ikke, og det er vi nødt til at gå i rette med.

Det Konservative Folkeparti støtter selvfølgelig ikke beslutningsforslaget, vi mener ikke, der skal nedsættes flere råd og navn end nødvendigt. Der skal være ret tungtvejende årsager til det, og det skal være en strategisk satsning, som nødvendiggør, at man får noget specialviden ind.

Vi mener sådan set, at der er godt styr på den nationale uddannelsesstrategi, som ligger godt forankret i Folketingets Uddannelsesudvalg og hos undervisningsministeren, støttet af en lang række allerede eksisterende råd, således som ministeren har redegjort for.

Vi synes også, at der bliver taget en masse gode initiativer, hvoraf tre lovforslag jo har været til behandling her i dag, og vi er rigtig godt tilfredse med den strategi, der er udarbejdet.

Vi er enige i, at man trænger til at få gjort noget ved det. Det er også derfor, der bliver taget alle de initiativer, og at der er lavet sådan en kæmpesatsning, som ungepakken er, og som jo er et meget, meget stort initiativ, og hvor der i øvrigt også er sat rigtig mange penge af til at gøre noget ved det her problem. Så man må sige, at problemstillingen bliver taget ganske alvorligt af både Folketinget og af ministeren, og vi mener ikke, at der er behov for endnu et overorgan, som sådan skal sidde og være dommer over de her uddannelsesstrategier.

Kl. 20:28

Formanden :

Tak til hr. Rasmus Jarlov. Så er det fru Marianne Jelved som ordfører.

Kl. 20:28

(Ordfører)

Marianne Jelved (RV):

Tak. Jeg håber, at jeg med formandens tilladelse lige kan få lov til at svare eller reagere på undervisningsministerens økonomiske betragtninger.

Kl. 20:28

Formanden :

Bare det er inden for taletiden, er der frit slag.

Kl. 20:28

(Ordfører)

Marianne Jelved (RV):

Selvfolgelig har der været en økonomisk vækst i faste priser i de offentlige udgifter, alt det andet ville jo være fuldstændig urealistisk. Det var der også i 1980'erne og 1990'erne. Men der er jo også sket en vækst i bruttonationalproduktet og dermed i samfundets vækst. Det må selvfølgelig smitte af på den del af samfundet, som det offentlige udgør. Så der har ikke været en nulvækst før nu.

Så vil jeg gå over til beslutningsforslaget. I Det Radikale Venstre er vi faktisk rigtig optaget af ideen om et sådant råd. Det er vi, fordi vi mener, at der til rådighed for Folketinget mangler et egentligt helhedssyn på vores samlede uddannelser og dermed også mangler en sammenhæng mellem de forskellige uddannelsesniveauer. Det gælder faktisk lige fra børneinstitutioner til folkeskoler. Rigtig meget bliver jo grundlagt i børnehaverne, og det er også derfor, der er sprogscreening og sprogstimulering osv. osv., men også de sociale kompetencer grundlægges, og de sociale og personlige kompetencer hos den enkelte præger jo også vedkommendes uddannelsesmuligheder.

Derfor er der også en sammenhæng mellem folkeskolen og ungdomsuddannelserne – det har vi i øvrigt arbejdet med og har talt om tidligere i dag her i Folketinget – og der er selvfølgelig også sam-

menhæng til de videregående uddannelser. Der er noget, som vi kunne kalde fødekæder, og som vi burde dyrke mere, end vi gør på nuværende tidspunkt. Det er ikke, fordi der er nogen ond vilje nogen steder, det er, fordi der ikke er incitament til, at vi får taget fat på det.

95-procents-målsætningen har der været arbejdet efter i rigtig, rigtig mange år under forskellige regeringer. Og vi er i en situation, hvor det bare går tilbage i stedet for fremad for at nå den målsætning. Og det er stadig væk ikke af nogen ond vilje, men det er, fordi vi ikke får tilpas sammenhæng mellem, hvad de forskellige instanser i samfundet egentlig skal gøre for at bidrage til, at vi når målsætningen. Og der skal være en helt anden type tværfaglighed mellem socialforvaltningssammenhængen, sundhedsområdet og uddannelsesområdet, når vi skal se på den samlede situation for en familie med en af de unge, som har meget svært ved at klare sig, og som regeringen og Dansk Folkeparti nu vil håndtere ved at kunne tage deres ungedydelse fra dem. Det går bare ikke.

Vi ved for lidt om det, vi bruger for lidt tid på at finde ud af, hvad det er, vi skal gøre ved drengene i folkeskolen, og hvad det er, piger på ungdomsuddannelserne har problemer med. I øvrigt er der rigtig mange muligheder for og behov for, at vi på nuværende tidspunkt i vores historie siger til os selv og beder om at få en diskussion om, hvad det egentlig er, vores børn og unge skal kunne om 10 og 15 år. Hvad er det, der skal ske med skolen? Hvordan skal den indrettes? Hvordan skal læreruddannelsen indrettes? Vi skal se det i sammenhæng og sætte i et lidt længere perspektiv, hvad det er, vi kan forvente os i et samfund, der forandrer sig så hurtigt, som et globaliseret videnssamfund gør.

Sammenhængen mellem uddannelser og overgange fra det ene uddannelsesniveau til det andet er også meget vigtig. Det har vi også talt om tidligere i forbindelse med lovforslag i dag. Men også finansieringen af uddannelserne er vigtig. Der er fordele og ulemper ved at gøre det på forskellige måder. Vi burde have et meget mere præcist overblik over forskellige muligheder, og hvad ulemperne og fordelene er ved dem, for som det er nu, halter det rigtig meget, og der er brug for reformer på det her område.

Vi lovgiver om samme område år efter år, og vi bliver ved med at hoppe rundt i den samme type problemer. Der skal nogle længere perspektiver på, og der skal hentes inspiration udefra. Vi skal forholde os kritisk til det, der sker der ude, og jeg er ikke helt så imponeret af Singapore, som fru Nanna Westerby var heroppe på talerstolen for kort tid siden. Jeg noterede mig, at mange af de uddannelsesfaglige spørgsmål, jeg stillede til dem, kunne jeg ikke få svar på af de udmærkede mennesker, der sad og ville servicere os i f.eks. Undervisningsministeriet. Det er i hvert fald noteret ned og giver stof til eftertanke.

Der er både national og international forskning, som har stor værdi for os at have overblik over og kunne inddrage i hele det her samlede kompleks af sammenhængende uddannelsessystemer i Danmark med perspektiver fra en fremtid, vi ikke kender endnu, men som vi aner og dermed også har en fornemmelse af, hvad kræver af os. Det skal vi have en helt anden mulighed at forholde os til. Så vi er tilhængere af det forslag, vi er medforlagsstillere på – mærkeligt nok.

Kl. 20:33

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er en enkelt kort bemærkning fra hr. Rasmus Jarlov.

Kl. 20:33

Rasmus Jarlov (KF):

Jeg noterede mig, at den radikale ordfører ønsker at fortsætte talkrigen, og det kan hun godt få lov til, det er jeg frisk på.

Der blev påstået fra den radikale ordførers side, at de offentlige udgifter bare har fulgt BNP-udviklingen. Er det så forkert, når

OECD her den 22. marts siger, at aldrig har de offentlige udgifter været større i procent af BNP?

Kl. 20:34

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 20:34

Marianne Jelved (RV):

Jeg beklager, at hr. Rasmus Jarlov hørte mig på den måde, for det var ikke det, jeg sagde. Jeg sagde: Selvfølgelig har de offentlige udgifter også udviklet sig, eftersom væksten i samfundet har udviklet sig. Men jeg sagde ikke, at der var en speciel sammenhæng mellem væksten i samfundet og væksten i de offentlige udgifter. Det har jeg overhovedet ikke forholdt mig til.

Kl. 20:34

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er yderligere en kort bemærkning fra hr. Rasmus Jarlov.

Kl. 20:34

Rasmus Jarlov (KF):

Men det harmonerer bare ikke særlig godt med de her påstande – nu er det jo ikke specielt De Radikale, der kommer med de påstande, det skal jeg så anerkende – om, at der bliver skåret ned i den offentlige sektor, når det faktisk er sådan, at det offentlige forbrug i Danmark er verdens højeste og aldrig har været højere, end det er i år. Er ordføreren enig i, at det harmonerer meget dårligt med de påstande?

Kl. 20:34

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 20:34

Marianne Jelved (RV):

Selv om den konstatering, som hr. Rasmus Jarlov kommer med nu, skulle være rigtig, er det jo ikke ensbetydende med, at der på alle områder i den offentlige sektor har været en bestemt type vækst. Der er kommet flere gamle, der er kommet flere elever i nogle kommuner end i andre kommuner osv., så der er ikke den totale, indlysende sammenhæng, som hr. Rasmus Jarlov gerne vil have. Det kan godt være, at de samlede offentlige udgifter er steget og aldrig har været højere, men det er ikke ensbetydende med, at skolen f.eks. har fået flere midler pr. elev.

Kl. 20:35

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til den radikale ordfører, og så går vi videre i ordførerrækken.

Og det er Enhedslistens ordfører, fru Johanne Schmidt-Nielsen.

Kl. 20:35

(Ordfører)

Johanne Schmidt-Nielsen (EL):

Jeg synes, man er rigtig god til at opstille målsætninger i regeringen, og man har jo altså den fælles målsætning, at 95 pct. af alle unge skal have en ungdomsuddannelse og 50 pct. skal have en videregående uddannelse inden 2015. Regeringen er til gengæld ikke særlig god til at sørge for, at man når de mål, man opstiller. Jeg var til et debatarrangement her forleden, hvor Saxo Banks direktør var til stede. Det er meget sjældent, jeg er enig med ham om noget, men han sagde, at det, man havde gang i for tiden i regeringen, med at opstille en masse meget, meget store mål og så i øvrigt ikke fortælle, hvordan man skal nå dem, sandelig ikke var gået i det private erhvervsliv.

Der mangler en plan for, hvordan man løfter uddannelsesniveaet i udkantsområderne. Der mangler en målrettet indsats for, hvordan

vi bryder den negative sociale arv, en målrettet plan for, hvordan vi bekæmper frafaldet, og en systematisk inddragelse af de tosprogede unge, særlig drengene. Der mangler forsøg og eksperimenter med nye læringsformer.

Det er en alvorlig situation, vi står i. Det er alvorligt, at så mange unge falder fra. Det er meget, meget alvorligt for den enkelte og for den enkeltes muligheder i livet, men det er altså også meget, meget alvorligt for vores samfund, for vores økonomi.

Vi mangler også en systematisk inddragelse af parterne på uddannelsesområdet, særlig i forhold til de tværgående problemstillinger, som bl.a. fru Marianne Jelved talte om i sin ordførertale. Der findes en masse viden rundtomkring i organisationerne og på uddannelsesinstitutionerne, som vi simpelt hen ikke får inddraget optimalt. Der ligger altså et meget stort potentiale i at inddrage eksperter, ansatte og studerende. Den viden, det tværfaglige samarbejde og det helhedssyn på vores uddannelsessystem kan vi få i spil gennem sådan et uddannelsespolitisk råd, som en samlet opposition altså foreslår her. Så selvfølgelig støtter Enhedslisten det forslag, som vi selv er medforslagsstiller på.

Kl. 20:37

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Så er det ordføreren for forslagsstillerne, fru Kirsten Brosbøl.

Kl. 20:38

(Ordfører for forslagsstillerne)

Kirsten Brosbøl (S):

Jeg skal sige tak for debatten og skal forsøge ikke at gentage for mange af de pointer, der er kommet fra de øvrige forslagsstillere her. Det finder jeg unødvendigt. Jeg synes, at vi er kommet rigtig godt rundt om, hvad baggrunden er for, at vi stiller det her forslag.

Men jeg vil godt sige tak til ordførerne for de fleste partier måske med undtagelse af Dansk Folkeparti for at anerkende, at målsætningerne står man fast på. Det har vi jo også haft en debat om her i salen tidligere, altså hvordan man skal måle og tolke osv. på de her målsætninger. Så det er godt, at vi er enige så langt, at det er vigtigt, at vi får arbejdet os hen imod de målsætninger.

Det ærgerlige er jo så, at der ligesom er sådan en forståelse i den borgerlige blok om, at det er vi fuldt på vej til, vi har fuldt styr på strategierne. Jeg ved ikke lige, hvad det var for en uddannelsesstrategi, som den konservative ordfører henviste til, som altså skulle eksistere. Den kunne jeg godt tænke mig at se, hvis der findes sådan en samlet strategi, fordi det er sådan set en af de væsentligste årsager til, at vi gerne vil have nogle kloge folk til at sætte sig ned og formulere nogle punkter til, hvad der kunne være i sådan en samlet strategi eller handlingsplan, som kunne lede os hen imod at nå vores målsætninger. Det synes jeg kunne være interessant at høre om. Også hvis ordførerne holder fast i, at man ikke vil støtte et uddannelsespolitisk råd, som kunne komme med input til en sådan handlingsplan, kunne det være interessant at høre, om man så er enig i behovet for en handlingsplan. Det kan godt være, at man ikke vil have et råd til at komme med input til den, men om man er enig i, at der sådan set mangler noget, for at vi er godt på vej til at nå de her målsætninger, kan vi måske komme lidt nærmere i udvalgsbehandlingen.

Jeg vil godt kommentere nogle af de indvendinger, der så er kommet undervejs i debatten. Der blev listet en hel masse af de eksisterende råd fra undervisningsministerens side, og det er jo fuldstændig korrekt, at der på Undervisningsministeriets område i hvert fald er en række eksisterende råd, som rådgiver ministeren på nogle afgrænsede områder. Det anerkender vi da fuldt ud og skriver også i forslaget, at de selvfølgelig skal fortsætte med det, men jeg kan ikke lade være med lige at kommentere nogle af de ting, som ministeren sagde. Jeg bed meget mærke i, at ministeren f.eks. nævnte Rådet for Internationalisering af Uddannelserne, og der er det jo sådan, at det

godt kan være, man har det, men man har alligevel ikke formået at kunne lave en samlet strategi for internationalisering af uddannelse på tværs af de to ministerier, Undervisningsministeriet og Videnskabsministeriet. Det var faktisk noget, som vi konkret efterspurgte i globaliseringsforhandlingerne, nemlig at man kunne lave en samlet strategi for internationalisering, men det har man altså ikke formået, på trods af at man altså har det her råd.

Så nævner undervisningsministeren, at på Videnskabsministeriets område har man et dialogforum en gang om året, og jeg synes egentlig, at det taler lidt for sig selv, at det er det, som undervisningsministeren vælger at fremhæve. Nu er videnskabsministeren her selvfølgelig ikke til at forsvare sit eget område, men det er jo interessant, at det eneste, man så har på Videnskabsministeriets område, er et dialogforum en gang om året, hvor Folketingets partier og ordførere ikke engang er inviteret til at være med. Altså, man har et lukket dialogforum, hvor man vel at mærke inviterer interessenter og diskuterer med dem i lukkede rum, men man har altså ikke noget kontinuerligt, som kan komme med rådgivning, og da slet ikke til Folketinget. Det er jo en særskilt pointe med vores forslag, at det også skal være et råd, som netop kan komme med rådgivning til Folketinget, både på opfordring og også af sig selv.

Det er der, vi har ladet os inspirere lidt af Danmarks Forskningspolitiske Råd, som vi jo netop i forskningsforligskredsen er blevet enige om at styrke, fordi vi faktisk på forskningsområdet oplever, at det er vældig, vældig nyttigt at have et overordnet råd, som netop kan se sådan lidt overordnet på tingene og kigge på nogle af de tværgående problematikker, nogle af de mere langsigtede spørgsmål, som rejser sig på forskningsområdet, og altså også selv kan sætte en dagsorden. Men det kan jo være, at det er det, som man ikke ønsker, altså at der skal være nogen, der kan rejse en dagsorden, sætte nogle af de her spørgsmål på dagsordenen og sætte fingeren på de svage punkter, fordi det selvfølgelig er det, vi gerne så at et sådant råd kunne gøre, nemlig at påpege, hvor der er nogle områder, som ikke bliver dækket, og hvor der er nogle ting, som vi har brug for at kunne adressere.

Som sagt understreger vi jo meget i forslaget, at rådet ikke skal erstatte eller overlape nogle af de eksisterende råd. Det skal altså være et supplement, og der skal jo selvfølgelig også være et tæt samarbejde med de eksisterende råd. Jeg synes, at det er afgørende at få understreget, at man selvfølgelig ikke skal sidde i det her råd og overlape og lave dobbeltarbejde, men at man også skulle kunne trække på de eksisterende råd, som selvfølgelig har en stor ekspertise og viden, og på den måde skal man altså ikke starte helt fra bunden, men kan bygge oven på nogle af de ting, der eksisterer, og på den måde altså adressere nogle af de ting, der i dag falder mellem to stole. Som flere af de andre forslagsstillere har været inde på, er det altså den tværgående og den sammenhængende politik, vi gerne vil have fokus på.

Kl. 20:43

Men som sagt synes jeg, at debatten i dag bærer lidt præg af, at vi måske godt kunne bruge videnskabsministeren her også, fordi det er meget undervisningsministerens område, det har handlet om. Også i ordførernes kommentarer og bemærkninger er der fokuseret meget på, hvad der er blevet gjort i forhold til ungdomsuddannelserne, ungepakke osv., men dér, hvor det i virkeligheden halter allermost bag efter med at få rådgivning, er måske på 50-procents-målsætningen, som jo også er på Videnskabsministeriets område. Der mangler vi i allerhøjeste grad i dag at få fokus på uddannelserne.

Vi har længe haft meget fokus på at styrke forskningen og forskningens kvalitet, men nu er det altså også på tide, at vi får fokus på, hvordan vi får mere sammenhæng i uddannelsessystemet også på de videregående uddannelser. Der har været problemer med overgangen mellem professionsbachelor og universitetsuddannelser, og vi kan måske bare tage eksemplet fra sidste sommer, hvor vi vel at mærke

oplevede en stor stigning i søgningen til universiteterne, men hvor man så måtte afvise en masse kvalificerede ansøgere til universiteterne, fordi man simpelt hen ikke havde kapacitet til at optage dem. Det er jo meget paradoksalt, når man står i en situation, hvor man beder de unge om at gå ind og tage en videregående uddannelse og her særligt altså en lang videregående uddannelse, at man så må afvise så mange kvalificerede ansøgere. Det synes jeg – og det påpegede vi også allerede sidste sommer – altså tyder på, at der mangler en samlet strategi for, hvordan vi skal opfylde den her målsætning, når ungdomsårgangene bliver større og vi altså skal op på 50 pct. af en ungdomsårgang, der skal igennem en uddannelse. Hvem er det, der skal løfte den her målsætning? Hvor er det, kapaciteten skal komme fra? Der var svaret på det tidspunkt fra regeringen, at det jo var op til institutionerne selv at sørge for, at de havde kapacitet og kunne optage folk.

Det synes jeg simpelt hen er en tam kommentar at have til institutioner, som kæmper med økonomien, og som kæmper for at få det til at hænge sammen. Mange af dem siger endda, at de mister penge på at optage flere studerende, og derfor kan man sige, hvorfor så ikke lave en samlet tilgang til det her og se på, hvor det er den her 50-procents-målsætning skal opnås.

En anden ting er, om 50 pct. overhovedet er nok, kan man sige. Der har været flere organisationer ude at påpege, at i fremtiden kommer vi altså til at mangle endnu flere med en videregående uddannelse end 50 pct. af en årgang. Det var jo også noget, sådan et råd kunne gå ind at se på, altså om de her målsætninger i virkeligheden på et tidspunkt skal kigges efter i sømmene, og om der er brug for endnu flere. Men der er altså mange eksempler på problemer, vi støder ind i, hvor regeringen sådan set ikke rigtig ønsker at tage et ansvar, men støder det fra sig over på institutionerne og siger, at det kan vi ikke tage os af, det må de selv klare, men hvor der altså klart er brug for en sammenhængende strategi og en sammenhængende tilgang fra regeringens side på uddannelsesområdet.

Så med de ord håber jeg alligevel, at debatten har givet stof til eftertanke, og at det måske også skulle være sådan, at man, selv om man ikke ønsker et uddannelsespolitisk råd, i det mindste kunne finde på at udarbejde en strategi for de her målsætninger, en handlingsplan, som kunne føre os lidt videre i diskussionen end det, vi har nået her i dag.

Kl. 20:46

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren for forslagsstillerne.

Da der ikke er ... (*Kirsten Brosbøl* (S): Der er en, der sidder og vifter med fingeren). Da der er en enkelt, der beder om en kort bemærkning, er ordet hermed givet videre til fru Colette Brix. Værsgo.

Kl. 20:46

Colette L. Brix (DF):

Tak for det. Jeg vil bare rette en misforståelse. Selvfølgelig vil Dansk Folkeparti da meget gerne nå de målsætninger, der er nævnt, på 95 og 50 pct., men hvis det nu var sådan, at det var en procent lavere på et af de to områder, så er det ikke sådan, at vores verden falder sammen. Det var det, jeg mente med det. Men selvfølgelig skal der gøres alt for at nå den målsætning, der er sat, det er ganske klart.

Men når jeg så alligevel har ordføreren her, kunne jeg godt tænke mig at spørge vedrørende det her råd, som man gerne vil have nedsat: Er der slet ikke nogen af de råd, der er nedsat i forvejen, der kan bruges på det her område? Jeg tænker på, at der jo er et gymnasieråd, der skal rådgive ministeren; der er et råd for erhvervsrettede uddannelser, der rådgiver undervisningsministeren; og der er et nationalt dialogforum for uddannelse og erhvervsvejledning. Der er simpelt hen så mange ting, sad jeg og fandt ud af. Er der slet ikke nogen

af dem, der kan rådgive og gøre det, som Socialdemokratiet gerne vil have dem til? Jeg spørger bare.

Kl. 20:47

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 20:47

Kirsten Brosbøl (S):

Spørge må man da gerne, men jeg synes egentlig, jeg har gjort rede for, hvad jeg synes forskellen er på de råd, som ordføreren nævner her, og så det overordnede, mere tværgående råd, som vi foreslår. De råd gør det ganske givet vældig fint – det har jeg ikke et indgående kendskab til, men jeg stoler på ministeren, når hun siger, at hun er glad for de råd – men det er altså ikke råd, der har nogen tværgående briller på, og som kan sikre sammenhængen i uddannelsessystemet, både grundskole, ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. Det er jo det perspektiv, vi gerne vil have på det.

Så er der også den forskel, som jeg fremhævede i min ordførertale, at de råd jo ikke rådgiver Folketinget. Og der er det altså sådan, at vi bl.a. med Danmarks Forskningspolitiske Råd har erfaring med, at det kan være ganske nyttigt, at også Folketinget kan henvende sig til den her gruppe af eksperter, fagfolk og andre og bede om at få rådgivning i konkrete spørgsmål.

Kl. 20:48

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Ønsker fru Colette Brix ordet igen? Nej. Jeg skulle bare være helt sikker, så jeg ikke laver en fejl en gang til. Så er der ikke flere, der ønsker ordet. Tak til ordføreren for forslagsstillerne.

Da der som sagt ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Uddannelsesudvalget, og hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

21) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 190:

Forslag til folketingsbeslutning om loft over antal elever i de gymnasiale klasser.

Af Nanna Westerby (SF), Christine Antorini (S), Marianne Jøved (RV), Johanne Schmidt-Nielsen (EL) m.fl.
(Fremsættelse 26.03.2010).

Kl. 20:49

Forhandling

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Forhandlingen er åbnet. Den første, der får ordet, er undervisningsministeren.

Kl. 20:49

Undervisningsministeren (Tina Nedergaard):

Mange tak.

Efter forslaget her skal Folketinget fastsætte regler for, hvordan det enkelte gymnasium vælger at organisere undervisningen, herunder hvor mange elever en skole vælger at have i sine klasser. Det skal Folketinget efter min mening ikke blande sig i, og det gælder, ligegyldigt om der ønskes fastsat et fast maksimum for klassekvotienten eller et fast gennemsnit for størrelsen af en skoles stamklasser. Jeg medgiver, at i statsskolernes tid i slutningen af forrige århundrede, hvor de almene gymnasier blev styret stramt og detaljeret, var der et centralt fastsat loft over klassestørrelserne, men det blev slettet fra reglerne, da amterne overtog driften af gymnasierne. Amterne genindførte så loftet i en overenskomsttale med GL, men det var de samme to parter, der 1999 blev enige om at fjerne loftet igen.

Nu er de gymnasiale uddannelsesinstitutioner blevet selvejende. Vi vil fuldstændig underminere dette selveje, hvis vi herindefra giver os til at bestemme, hvor mange elever der på et givet tidspunkt må være i et givet klasselokale, eller hvor mange der må være i gennemsnit. Skolerne er meget forskellige, og det er kun den enkelte skole, der kender svaret på spørgsmål som, hvor store klasseværelserne er, og hvordan undervisningen i det hele taget er organiseret.

Begrebet klassekvotient gennemgår i disse år en betydelig forandring som følge af gymnasiereformens krav om variation i undervisnings- og arbejdsformer. Efter gymnasiereformen er undervisning ikke længere organiseret ud fra faste klasser. I nogle sammenhænge gennemføres undervisning bedst med forelæsningslignende aktiviteter, hvor måske flere klasser eller hold kan undervises sammen, andre gange skal eleverne arbejde i mindre grupper med læreren som vejleder. Det afhænger af den konkrete situation og det konkrete undervisningsforløb. Skolerne skal lokalt kunne indrette undervisningen efter, hvad der tjener formålet bedst. De må ikke være låst af, at der kun må sidde et bestemt antal elever i lokalet.

Hvis vi indfører et loft over klassekvotienten eller indfører et fast gennemsnit, vil det indebære, at færre elever kan komme ind på det gymnasium, de helst vil gå på, og der vil være færre elever, der kan få den studieretning, de gerne vil have. Det vil jeg ganske enkelt ikke bidrage til. Flest mulige elever skal optages på den skole, de ønsker, og flest mulige skal have deres studieretningsønske imødekommet. Det kan så medføre, at nogle klasser bliver forholdsvis store, men erfaringen viser, at skolerne typisk så sætter to lærere på i en del af timerne eller på anden måde sikrer, at der bliver tid til den enkelte elev.

Forslagsstillerne henviser i bemærkningerne til forslaget til, at forskningsprojekter peger på, at klassekvotienterne er afgørende for elevernes udbytte af undervisningen. Det er et billede, jeg slet ikke kan genkende, og vi har i hvert fald ikke kunnet eftervise det herhjemme. Tværtimod viser de undersøgelser, som UNI-C har gennemført, at der ikke kan påvises nogen signifikant sammenhæng mellem holdstørrelser og elevernes eksamens karakterer. UNI-C har foretaget undersøgelsen i både 2008 og 2009 med samme resultat. Det er endda bemærkelsesværdigt, at det i 2008 viste sig, at elever, der gik i klasser med under 25 elever, fik et lavere gennemsnit til eksamen end de elever, der gik i klasser med over 25 elever.

Det hævdes også, tit ud fra nogle fornemmelser, at høje klassekvotienter medfører større frafald. Også her har UNI-C gennemført nogle analyser, og de kunne ikke påvise nogen sammenhæng mellem klassekvotienter og antallet af gymnasieelever, der fuldfører deres uddannelse. Lave fuldførelsesprocenter forekommer ikke alene i de store klasser, og små klasser har ikke højere fuldførelsesprocenter end de store klasser. Så det er simpelt hen faktuel forkert. For et alment gymnasium og stx er der endda en svag stigning i fuldførelsesprocenten ved større holdstørrelser.

Jeg vil gerne understrege, at jeg hermed ikke har sagt, at jeg er tilfreds med det forholdsvis beskedne frafald i de gymnasiale uddannelser. Det er slet, slet ikke godt nok, at der kun er over 80 pct. af eleverne i de gymnasiale uddannelser, som fuldfører, og derfor er det også et særligt fokusområde for mig, at vi skal have flere til at gå igennem, og derfor er det vigtigt, vi får undersøgt, hvilke unge der falder fra, og hvor de går hen, og hvad skolerne kan gøre for at forhindre frafald. Men det er fuldstændig illusorisk at tro, at vi løser

denne udfordring ved at indføre et loft over klassekvotienter og genindføre begrebet i gymnasiet.

Som afslutning vil jeg gerne understrege, at jeg har fuld tillid til at overlade beslutningerne om klasesammensætning og undervisningens organisering til skolerne. Både ledere og lærere er meget kompetente, og vi skal ikke fra centralt hold pålægge dem snærende uhensigtsmæssige bånd i form af f.eks. maksimale klassestørrelser eller maksimale gennemsnit. Det er ikke til elevernes fordel, og det er jo sådan set derfor, at vi har gymnasierne.

At genindføre fortidens loft over klassekvotienter forekommer mig i øvrigt at være en endnu større hindring for udvikling end for blot nogle år siden. Den stærkt voksende brug af it i de gymnasiale uddannelser giver helt nye muligheder for at organisere undervisningen og for at give eleverne individuelle udfordringer. Det er her, fremtiden ligger, og ikke i stive centrale bestemmelser om klassestørrelser. Og så vil jeg godt sige, at der foreligger nogle beregninger, som jeg er lidt usikker på hvad dækker over, om det er gennemsnit eller faste lofter, men uanset hvad vil det jo koste penge at lave et sådant loft, og selv om det var sådan, at vi havde en overflod af ressourcer i det danske samfund, og der kunne tilflyde gymnasierne nogle ekstra, ville jeg aldrig bruge dem på et loft over klassekvotienter, så ville jeg bruge dem på kvalitet i undervisningen, fordi det er det, vi ved har en effekt på gennemførelse af en ungdomsuddannelse.

Kl. 20:55

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er foreløbig to korte bemærkninger. Først er det fru Nanna Westerby.

Kl. 20:55

Nanna Westerby (SF):

Mange tak for det. Nu henviser ministeren så til de her UNI-C-kørsler af klassestørrelserne i gymnasiet, som man jo dårligt kan kalde for videnskabelige forskningsundersøgelser. Jeg ved ikke, om de er renset for sociale forskelle og alt det andet, som man kan gøre, når man gennemfører forskningsundersøgelser. Men det ville jo være en rigtig god idé at sætte gang i noget forskning på det her område, for det har vi meget lidt af i Danmark.

Noget af det, vi har, er den undersøgelse, der hedder »Fra gymnasiefremmed til student«, og hvis man snakker med de forskere, der har været med til at lave den, så siger de selv, at nogle af de socialt udsatte elever, der er i gymnasiet, altså føler sig presset af store klassestørrelser. Så det er ikke helt rigtigt, at der slet ikke er nogen forskere i Danmark, der mener noget om det her, for det er der faktisk, og de anbefaler, at man sænker klassekvotienten.

Tidligere undervisningsminister Bertel Haarder har udtalt, at man principielt godt kan tale om urimelige klassestørrelser. Nu har vi jo set en udvikling, hvor vi år efter år får flere elever i klasserne, og det, vi gerne vil i oppositionen, er at sætte foden ned på et tidspunkt. Så jeg vil gerne høre, om ministeren også mener, at man kan tale om urimelige klassestørrelser. Er der en øvre grænse et eller andet sted? For det kan man godt blive i tvivl om.

Kl. 20:57

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ministeren.

Kl. 20:57

Undervisningsministeren (Tina Nedergaard):

Tak. Nu er det jo svært at kommentere sådan et givetvis udmærket referat af, hvad forskere, som ikke er navngivet, har udtalt sig om vedrørende ting og sager – der bliver ikke en gang givet en henvisning i det mundtlige spørgsmål – men for så vidt at jeg skal svare på det, vil jeg gerne gøre det skriftligt, da jeg ikke har det foran mig.

Kan man diskutere urimelige klassestørrelser? Ja, det kan man da. Kan man tale om urimelige vilkår for den enkelte elev ude på gymnasierne af og til? Ja, det kan man da. Kan man tale om, at det er urimeligt, som bestyrelserne prioriterer? Ja, det kan man da. Men er svaret central styring? Er svaret, at vi her på Christiansborg skal beslutte, hvad løsningen på de udfordringer, man har ude i skolerne, er? Der er regeringens svar: Nej, det skal vi ikke. Og for så vidt at vi skulle, ville det i hvert fald være på et betydelig højere niveau, for hvis man startede med et gennemsnit på 26 elever i klasserne, ville det jo betyde, at man inden afslutningen af 3. g ville være nede på forsvindende små klasser, hvor det ikke engang ville være muligt at skabe en hensigtsmæssig formel gruppe.

Kl. 20:58

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der yderligere en kort bemærkning fra fru Nanna Westerby.

Kl. 20:58

Nanna Westerby (SF):

Det passer i hvert fald ikke. Det er ikke mere end 4-5 år siden, at der var et gennemsnit på 26 elever i de almene gymnasieklasser, så medmindre ministeren mener, at gymnasiet for 5 år siden havde forsvindende små klasser ved 3.g's afslutning, så kan det jo ikke helt være sandt.

Men jeg vil bare høre, om det virkelig ikke bekymrer ministeren, at man i 2002 havde en gennemsnitlig klassestørrelse på 24,6 elever, som i 2008 var steget til 27,8? Det er, fordi klassestørrelserne i gymnasiet stiger hvert evig eneste år. Mener ministeren virkelig ikke, at vi på et tidspunkt må sætte foden ned og sige: Nu duer det ikke længere; vi kan ikke blive ved med at have en glidebane, hvor det år efter år bliver værre, der må være et loft på et tidspunkt?

Kl. 20:59

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ministeren.

Kl. 20:59

Undervisningsministeren (Tina Nedergaard):

Jo, det kan jeg da godt regne ud, for de ville være forsvindende små i sammenligning med, om ressourcerne er rigtig brugt. Hvis vi tager som udgangspunkt, at gennemsnittet er 26 elever pr. klasse, og hvis vi regner med, at ca. 20 pct. falder fra, så kan jeg jo regne ud, at der er under 20 elever tilbage i klassen, når man når frem til 3. g. Er det en hensigtsmæssig måde at bruge ressourcerne på? Nej, det er det ikke. Der er intet i de danske undersøgelser og kørsler, der viser, at der er den sammenhæng, som fru Nanna Westerby forsøger at påpege.

Så er der det helt centrale i det, at vi har selvejende institutioner på området. Altså, hvis man overhovedet ikke har tillid til deres tilrettelæggelse, så synes jeg, man skal prøve at foreslå, at vi centraliserer gymnasierne igen, helt tilbage til de gamle statslige typer, fordi det jo var alle tiders tider for dansk uddannelsespolitik.

Situationen er den, at man ikke kan kalde på min handling, hver gang der er noget, man ikke kan lide ude i gymnasierne, men så i øvrigt bede mig om at holde mig væk, hver gang der er noget, man synes gøres bedre decentralt. Man må træffe en beslutning, og jeg træffer en decentral beslutning.

Kl. 21:00

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er en kort bemærkning fra hr. Per Husted.

Kl. 21:00

Per Husted (S):

Tak. Jeg er meget enig med ministeren i, at nye undervisningsformer forandrer mange ting. En af de ting, som ministeren nævner, er bl.a.,

at eleverne har computere. Det gør egentlig problemet endnu større, for de lokaler, vi har til eleverne på de fleste gymnasier, er jo bygget i en tid, hvor der ikke var computere. Så ud over at have 35-40 elever i klasserne, skal man også have 35-40 computere med den gene, det har for indeklimaet.

Det, jeg egentlig lige ville gøre ministeren opmærksom på, er, at ministeren siger, at der er to lærere pr. klasse. Jeg har et vist kendskab til det her område, og jeg har faktisk sjældent hørt om, at der har været to lærere pr. klasse, selv om der har været mange elever i klassen. Jeg mener, at ministeren må forveksle et eller andet omkring forholdene i folkeskolen. Tak.

Kl. 21:01

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
Så er det ministeren.

Kl. 21:01

Undervisningsministeren (Tina Nedergaard):

Det har jeg med sikkerhed ikke sagt, jeg har i hvert fald ikke ment det; jeg kender altså godt reglerne på området her. Hvis jeg har gjort det, er det en fortalelse. Jeg mener ikke, at jeg har sagt sådan, men det kan jo være en misforståelse.

Det, der er i hvert fald er situationen, er, at hver gang man ser et problem i en selvejende institution; hver gang man ser et problem i kommunerne; hver gang man ser et problem på et sygehus; hver gang man ser et problem overhovedet nogen som helst steder – om det så skulle være ude i den enkelte hønsegård – så er det sådan, at holdningen er: Lad os trække det ind på Christiansborg, så regeringen kan blive forpligtet til at løse det.

Når vi så har valgt at gøre det centralt, når vi har valgt at sætte nogle retningslinjer for, at der er nogle regler, så er det også et problem, for så blander vi os i skolernes indre anliggender, altså det er nærmest sådan en nationalstatsattitude, der så pludselig gør sig gældende. Man må altså beslutte sig i oppositionen. Altså, vi kan godt selv finde ud af det. Vi vil gerne give institutionerne fri og måle på resultater og måle på, at de når noget med de mange penge, der bliver sendt ud til dem, men alternativt må man jo være centralistisk, og det har Socialdemokraterne jo også historisk været på området.

Kl. 21:02

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
Så er det hr. Per Husted for en sidste kort bemærkning.

Kl. 21:02

Per Husted (S):

Det er jo altid en diskussion om at være centralistisk. Ministeren er da bl.a. med til at fastlægge, at der er nogle krav til, hvor meget plads, der skal være i klasserne til eleverne. Det hedder sig, at der skal være 6 m³ pr. elev, og med de fysiske forhold, man har mange steder, er det faktisk svært at opfylde det, hvis man har 35 elever i klassen. Er det sådan en regel, man også vil afskaffe i den her bestræbelse på ikke at blande sig i institutionernes egne forhold?

Kl. 21:02

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
Så er det ministeren.

Kl. 21:02

Undervisningsministeren (Tina Nedergaard):

Ja, det kunne jeg såmænd godt være tilbøjelig til at gøre, men jeg er faktisk i tvivl om, hvorvidt det egentlig er min lovgivning; jeg tror faktisk, at den ligger ovre i Beskæftigelsesministeriet. Det kunne jeg faktisk sagtens være tilbøjelig til at gøre. For jeg mener, at vi har en så god overvågning af f.eks. Arbejdstilsynet, der har været en tur rundt på gymnasierne. Det kostede et betragteligt antal hundrede

millioner kroner, kan jeg sige. Så vi har faktisk et godt opsyn med, hvad der sker ude i skolerne.

Jeg mener bare ikke, at målet hver gang er at fastsætte nationale regler. Det er ikke engang sådan en tale væk-dagsorden, jeg kører. Vi mener i regeringen, at når det er selvejende institutioner, som vi sender penge ud til, og det styres efter nogle overordnede mål – godt nok også lidt tættere, synes jeg, end jeg ville have valgt at gøre, men det var jo en bred forligskreds, der lavede gymnasiereformen – kan det jo ikke nytte noget, at hver eneste gang et gymnasium prøver at tilrettelægge tingene sådan, at der også er nogle bittebittesmå hold, f.eks. inden for græsk eller latin eller noget andet, som klart trækker ressourcer væk fra store klasser, men man vil gerne have et bredt udbud, kommer vi og siger: Hov, hov, det går bare ikke, nu skal vi fastsætte nogle nationale regler. Jeg er simpelt hen helt uenig i midlet.

Kl. 21:04

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der en kort bemærkning fra fru Christine Antorini.

Kl. 21:04

Christine Antorini (S):

Når det nu byder undervisningsministeren så inderligt imod, at man skal lave regler, så vil jeg spørge om konsekvensen af det, som undervisningsministeren siger, altså om det loft, der er på 28 elever i folkeskolen, ønsker undervisningsministeren så også at afskaffe det, for det må jo også være inderligt modbydeligt, at der er et loft på 28 elever. Det ville da være dejligt, hvis de havde muligheden for at have frihed til at få lige så mange elever i klasserne, som man f.eks. har på handelsgymnasierne, hvor man nogle steder er oppe på 38-39 elever.

Kl. 21:04

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ministeren.

Kl. 21:04

Undervisningsministeren (Tina Nedergaard):

Jeg kan sige til fru Christine Antorini, at situationen ude i folkeskolen er den, at der er 28 elever, men hvis der er særlige forhold, der gør sig gældende, er der faktisk 30 elever. Dermed være sagt, at det jo principielt så ligger 4 elever over det, som oppositionen foreslår vi skal gøre i forhold til gymnasierne. Så man vil altså gerne beskytte de store børn, men de små – pyt med dem, hvis man skulle forfølge filosofien.

Jeg vil gerne sige, at der er en stor forskel på at være folkeskole og så være en selvejende institution. Der ligger hele forskellen. Selvejende institutioner bliver tildelt ressourcer ud fra nogle objektive kriterier, og økonomisk er de nationalt styret, men derefter er det bestyrelserne, der har ansvaret.

I kommunerne er det ikke mig, der har ansvaret, der er det faktisk kommunalbestyrelserne, og jeg agter ikke at fjerne det loft, der er i folkeskolen, hvis det var det, der blev spurgt om.

Kl. 21:05

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er yderligere en kort bemærkning fra fru Christine Antorini.

Kl. 21:05

Christine Antorini (S):

Der er mange forskelle, men der er den væsentlige forskel i forhold til den diskussion, vi har her, at der i gennemsnit er knap 21 elever i folkeskolernes klasser, selv om der så er et loft på 28 elever. Der er rigtig lang op til loftet. Så er det dybt beklageligt, synes vi, at man nogle steder faktisk er stødt ind i loftet på de 28 elever og dermed har svært ved at give dem en ordentlig undervisning.

Når vi ser på de gymnasiale uddannelser – det er også de friske tal, der ligger fra Undervisningsministeriet – ser det helt anderledes ud. Der er man rigtig højt oppe. Inden for de sidste par år er det gået fra 24 elever til 28 elever, som er gennemsnittet på de gymnasiale uddannelser. Det er det, der er virkeligheden. Man er rigtig højt oppe. Derfor kan man slet ikke sammenligne det med folkeskolen.

Jeg er nødt til at bede ministeren forklare noget. Hvis hun er inderligt imod et loft i forhold til gymnasiet, hvad er forskellen så, når der er et loft, hvad angår folkeskolen?

Kl. 21:06

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
Så er det undervisningsministeren.

Kl. 21:06

Undervisningsministeren (Tina Nedergaard):

Der er jo først og fremmest den forskel, at det er gennemført, og det kræver enighed i folkeskoleforligskredsen at ændre det. Men jeg har gjort det fuldstændig klart i medierne – det behøver ikke komme bag på fru Christine Antorini – at der jo ikke på noget tidspunkt er noget, der har tilsagt, at 28 er et fuldstændig helligt tal, og at det forhøjer vi så til 30, for det er så endnu mere helligt. Det er altså den absolutte grænse for, hvad man kan i folkeskolen.

Det er også derfor, vi har ladet kommunerne benytte sig af udfordringsretten. Der er givet én

dispensation til at fravige kravet om 28 ude i klasserne. Der er to yderligere ansøgninger. Der kan være andre på vej, men der er kun tre, jeg er bekendt med. Og at der skal laves forsøg med ændrede klassestørrelser, er helt fint med mig. Det, jeg prøver på at forklare Folketinget her i dag, er, at vi i regeringen har en opfattelse af, at vi skal sætte skolerne mere fri, og at vi skal prøve at turde teste os selv herinde på, om vi faktisk tror på, at kommunalbestyrelser eller bestyrelser i selvejende institutioner kan magte det, eller om de virkelig, virkelig i den grad har brug for vores indblanding på alle områder.

Kl. 21:07

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til undervisningsministeren. Vi går i gang med ordførerrækken. Den første er Venstres ordfører, og det er fru Anne-Mette Winther Christiansen.

Kl. 21:07

(Ordfører)

Anne-Mette Winther Christiansen (V):

Vi står så nu igen med et beslutningsforslag. Det følger egentlig lidt i rækken af de tre lovforslag, vi havde tidligere på eftermiddagen, og beslutningsforslaget, vi havde lidt tidligere i aften. Vi må bare konstatere, at det er sådan noget, der kommer lidt i hælene af nogle beslutninger, der faktisk ligger i lovforslagene.

O.k., så tager vi debatten. Skal der være et loft over antallet af elever i gymnasiale klasser? Argumenterne, der er brugt, er, at vi skal mindske frafaldet, og argumenterne, der er brugt, er, at man mener, at de får en dårlig gymnasial uddannelse, hvis der er mere end et vist antal elever i deres klasse.

Det kan man måske godt forholde sig til og så sige: Lad os da se på det. Men helt ærligt, vi har lige førstebehandlet L 194, og som jeg hørte det, var der enighed i salen om, at det var et godt lovforslag. Og hvis jeg bare må minde om en lille del af det, er det, at mentorordningen nu er udvidet til at gælde alle ungdomsuddannelser. Det betyder altså, at løsningen på at give vejledningen, så man ikke har et frafald, og så man er godt på vej, og så man forstår, hvad man skal videre med, er den mentorordning, der eksisterer.

Der er også givet svar på – fra ministeren, hører jeg – at man i hvert fald ikke kan påvise nogen beviser på, at de får et dårligere gennemsnit af deres uddannelse, hvis de sidder i en klasse med flere

elever, end hvis de sidder i en klasse med færre elever. Så bliver jeg altså bare nødt til at sige, at så når vi derud, hvor jeg siger: Hvis vi mener noget seriøst med, at vores ungdomsuddannelser har bestyrelser og ledelse, som selv skal klare driften og ledelsen, og hvis vi går ind her og sætter begrænsninger, så giver det ikke mening, at vi fra de tykkeste mure på Christiansborg skal bestemme, hvor virkeligheden er bedst, og derfor lægger et loft over antallet af elever i klasserne.

Hvis vi virkelig mener noget med afbureaukratisering, og det gør vi altså i Venstre, så giver det ikke mening, at vi siger: Men for øvrigt tager vi ledelsens beføjelser bort igen, fordi vi ønsker at styre og regulere alt centralt. Hvis vi virkelig mener noget med, at vi ønsker et fleksibelt samfund, og det gør vi i Venstre, er det altså ikke dette forslag fra oppositionen, der får os til at juble. Det gør vi ikke, og dermed stemmer vi heller ikke for beslutningsforslaget, for vi mener virkelig, at det fuldstændig er en gal vej at gå.

Kl. 21:10

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Den næste er den socialdemokratiske ordfører, og det er hr. Per Husted.

Kl. 21:10

(Ordfører)

Per Husted (S):

Vi ønsker med det her forslag at sikre, at de gymnasiale uddannelser ved uddannelsesstart i gennemsnit har maksimalt 26 elever i stamklasserne. Forslaget er en konsekvens af, at vi i de senere år har set en tendens til stigende klassekvotienter på de gymnasiale uddannelser. Eksempelvis er klassekvotienten i de almene gymnasier, som det også er blevet nævnt tidligere i dag, steget fra godt 24 elever til knap 28 elever i gennemsnit i stamklasserne inden for de seneste 5 år. Hhx-uddannelserne udmærker sig ved, at de har rundet 30 elever i gennemsnit.

Af Undervisningsministeriets bygningsreglement fremgår det, at der i et klasseværelse skal være minimum 6 m³ pr. person. I dag er det ikke unormalt at etablere klasser på 35 elever på vores hhx-uddannelser, htx-uddannelser og de almene gymnasiale uddannelser, og der er endda enkelte eksempler på, at det er højere. På mange skoler betyder det faktisk, at bygningsreglementet ikke overholdes, lokalerne er typisk bygget til 24-26 elever. Noget af det, der er væsentligt i det her, er, at skolernes bevæggrunde for de høje klassekvotienter ikke er pædagogik, nej, det er primært økonomi. Taxameteret følger eleverne, og jo flere, der kan proppes ind i en klasse, jo bedre økonomi – det er virkeligheden, altså godt købmandskab, vil mange jo nok mene.

I kalkulationen indgår selvfølgelig også, at der vil være et vist frafald på uddannelsen, hvad ministeren også var inde på, så klassekvotienten vil komme ned på et fornuftigt niveau, inden de unge mennesker blomster af den danske ungdom, som nogle også vil kalde det, kan lukkes ud af skoleporten med en studenterhue. Men det købmandskab strider jo imod de gode intentioner, vi har for at give så mange unge som muligt en kompetencegivende uddannelse. Flere forskningsprojekter påpeger, at de høje klassekvotienter øger frafaldet, der er støjniveauet, og koncentrationsevnen og muligheden for differentiering af undervisningen osv. hæmmes af de høje klassekvotienter, og dermed mindskes mulighederne for at få alle med i undervisningen.

Som en lille kuriositet her til sidst med hensyn til støjniveauet, og det at koncentrationsevnen påvirkes, kan jeg sige, at det er noget, vi i øvrigt får bevis for her i Folketingssalen hver tirsdag og hver torsdag i forbindelse med afstemningerne, hvor salen er fyldt, og vores klasselærere i form af formanden bruger ganske meget energi på at dæm-

pe de snakkesalige elever, og der er opfordringer til koncentration. Det skal være sådan, at den elev, der bliver hørt, *bliver* hørt.

Med de ord vil jeg sige tak.

Kl. 21:13

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er en enkelt kort bemærkning. Fru Anne-Mette Winther Christiansen.

Kl. 21:13

Anne-Mette Winther Christiansen (V):

Når nu Socialdemokraterne er så forhippede på at få centraliseret al ledelse på og al styring af vores gymnasier, er det måske på sin plads at prøve at præcisere, hvilken ledelse der er dårligst ude i vores gymnasieverden. For der må jo være et sted, hvor man simpelt hen siger: Det er det her, der er så fuldstændig elendigt, at det er svaret på, at vi er nødt til og ikke kan lade være med at fremsætte et beslutningsforslag i Folketingssalen, for det er det allerallervigtigste problem, vi kan forholde os til i øjeblikket.

Så hvilket sted har vi i Danmark, der har den allerdårligste ledelse? For så kan vi jo måske hjælpe hinanden med at gøre noget ved det.

Kl. 21:14

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 21:14

Per Husted (S):

Tak. Jeg er meget glad for spørgsmålet, for det, der styrer den her økonomi, er jo netop, at vi har et taxameter, der gør, at der fra ledelsens side ude på skolerne er en vis fornuft i at komme så mange elever ind i hver klasse.

Der må jeg sige, at vi nok har det lidt modsat af regeringen. Altså, vi synes jo netop, at den sal, vi befinder os i her, skal være med til at udstikke nogle retningslinjer for skolerne, sådan at vi undgår nogle u hensigtsmæssigheder.

Kl. 21:14

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er yderligere en kort bemærkning. Værsgo.

Kl. 21:14

Anne-Mette Winther Christiansen (V):

Jeg fik ikke svaret. Det vil sige, at vi kører på noget med at synes. Altså, det der med at lave beslutningsforslag ud fra, hvad man synes, og noget, man synes at man har læst, holder jo ikke. Vi må jo bekræfte hinanden i, at undervisningsministeren fortalte os, at der ikke er nogen dokumentation for, at man får dårligere karakterer af at være i en klasse med mange elever. Der er tværtimod lidt bevis for, at man faktisk kan få en dårligere karakter af at sidde i en klasse med færre elever. Der er ligesom nogle ting heri om, at ledelsen åbenbart organiserer sig fuldstændig forkert.

Så jeg mangler stadig væk at få at vide: Hvor i Danmark er den allerdårligste ledelse, som er årsagen til, at vi ikke kan undvære at få et beslutningsforslag i Folketingssalen?

Kl. 21:15

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 21:15

Per Husted (S):

Det er fint nok, at der kommer nogle tal. Jeg kan forstå, at det er tal-magi, man gerne vil. Der er lavet flere forskningsprojekter, som viser, at de her høje klassekvotienter betyder større frafald, betyder

dårligere indlæringssevne og har nogle store negative effekter. Til spørgsmålet om, hvor det ledelsesmæssige ligger, vil jeg sige, at det jo i sidste ende ligger hos dem, der bestemmer, hvordan reglerne skal være.

Kl. 21:15

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er yderligere en kort bemærkning fra hr. Rasmus Jarlov.

Kl. 21:15

Rasmus Jarlov (KF):

Det første, jeg vil spørge om, er, om ordføreren kan oplyse om, hvad det er for noget forskning, som har vist det her. For vi hørte også før en påstand fra SF's ordfører om, at der var forskning på området. Det kunne vi godt tænke os at vide hvad er, så vi også har mulighed for at blive delagtiggjort i det.

Derefter vil jeg spørge en lille smule ind til finansieringen, for det koster selvfølgelig nogle penge. Der står i forslaget, at man vurderer, at det bliver dyrere end 13 mio. kr. Det er jo lidt løst formuleret – er det så 100 mio. kr., eller hvor meget er der tale om her?

Så står der, at det er finansieret ved, at man i egne finanslovudspil har afsat finansiering til det her forslag. Jeg er ikke bekendt med, at Socialdemokraterne har fremlagt en økonomisk plan, hvor det sådan er detaljeret, hvordan man vil finansiere statens udgifter.

Kl. 21:16

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 21:16

Per Husted (S):

Jeg vil tage det sidste med økonomien først. Sidste år, under globaliseringsforhandlingerne i efteråret, fremsatte vi netop forslag om midler til det her, og ved næste runde af globaliseringsforhandlingerne vil vi også spille ind med det. Spørgeren påpeger korrekt, at tallet 13 mio. kr. er nævnt, og det er jo faktisk en ret lille pris for at forbedre forholdene for vores studerende.

Kl. 21:17

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er yderligere en kort bemærkning fra hr. Rasmus Jarlov.

Kl. 21:17

Rasmus Jarlov (KF):

Det var det ene. Ordføreren fik ikke svaret på det første. Ordføreren sagde, at han ville starte med det sidste, men nåede aldrig til det første. Så det vil jeg selvfølgelig gerne bede om svar på.

Med hensyn til de 13 mio. kr. står der her, at det bliver dyrere end 13 mio. kr. Så vi ved ikke, hvor meget det er. Og der vil jeg spørge: Har ordføreren et bedre bud på det, og hvor skal pengene lidt mere præcist komme fra? Altså, hvad er det så, vi skal skære ned på, eller er det bare en ekstra udgift, så man vil låne pengene og forøge statens underskud?

Kl. 21:18

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 21:18

Per Husted (S):

Nu skal jeg prøve at få svaret på det hele. For lige at starte igen med økonomien, altså for at få den afsluttet, vil vi, som jeg nævnte, tage det fra globaliseringspuljen, hvad vi også havde med i efteråret. Så vi mener nu nok, at finansieringen ligger der.

Med hensyn til de forskningsresultater, der viser det her, synes jeg egentlig, at vi i bemærkningerne til forslaget har nævnt en række

forskellige forskningsindsatser rundtomkring, som underbygger det, vi siger. Jeg mener, at det bliver lidt for langt at komme ind på dem her fra talerstolen, men de er nævnt i bemærkningerne, nederst på den første side.

Kl. 21:18

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken, og den næste ordfører er Dansk Folkepartis ordfører, fru Colette L. Brix.

Kl. 21:19

(Ordfører)

Colette L. Brix (DF):

Vi går ind for, at skolerne selv kan tilrettelægge undervisningen fleksibelt med de holdstørrelser, som skolens ledelse finder bedst. I dag er der store muligheder for at variere undervisningen, hvor der kan være behov for f.eks. forelæsninger, klasseundervisning eller studiegrupper. En rigid, fastsat grænse på 26 elever passer ikke ind her.

Forslagsstillerne henviser til amerikanske og tyske undersøgelser med hensyn til store klassekvotienter, men mig bekendt viser danske undersøgelser ikke, at der er en sammenhæng mellem klassekvotienter, indlæringsevne og frafald. Jeg lytter gerne til undervisningsministeren, hvis jeg tager fejl.

Vi synes, det er bedre at give skolerne frihed til selv at bestemme og tilrettelægge. Med et fast loft risikerer vi blot at sætte en stopper for, at flere unge kan komme i gymnasiet.

Dansk Folkeparti støtter ikke beslutningsforslaget.

Kl. 21:20

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Så er det den konservative ordfører, hr. Rasmus Jarlov.

Kl. 21:20

(Ordfører)

Rasmus Jarlov (KF):

De Konservative støtter heller ikke forslaget. Jeg synes sådan set, det er temmelig populistisk, at man midt i en af danmarkshistoriens største økonomiske kriser nu er i gang med en gavebod hernede i Folketingssalen, hvor man uden at have en nøjagtig pris vil uddele gaver til gymnasieeleverne.

Ud over at jeg synes, det er dårligt anvist, hvordan man skal skaffe pengene til det her, og at man bør tænke lidt mere økonomi ind i sine forslag, er det også udtryk for en central styring. Vi går ind for, der skal være frihed til, at skolerne kan disponere over deres egne midler og træffe de beslutninger, som de finder bedst. De er bedst udrustet til at vurdere, om det er en rigtig beslutning at have en lidt større eller en lidt mindre klassestørrelse.

Oppositionens ord om frihed og tilslutning til autonomi og selvstyre virker, som om de kun holder, lige indtil man får øje på et eller andet område, hvor man tror at man kan gavne nogle vælgere ved at gribe ind med central styring. Det er gang på gang, flere gange om ugen, at vi står her med forslag fra oppositionen om, at nu skal vi lave en eller anden central lovgivning på undervisningsområdet, som fratager de lokale enheder friheden til selv at disponere over deres egne midler og træffe en beslutning om, hvordan de vil lede deres skoler. Hvis et gymnasium vurderer, at de hellere vil have 26,5 elever i gennemsnit og så bruge midlerne på flere timer, nyt materiale eller noget andet i stedet for at oprette en ekstra klasse, synes jeg personligt, det er helt fint.

I forhold til det undersøgelsesmateriale, som understøtter beslutningsforslaget her, noterer jeg, at man tilsyneladende støtter sig til en californisk undersøgelse, når man henviser til, at der skulle være lavere karakterer og øget frafald i forbindelse med store klasser. Vi

kan jo samtidig se, at det bedst tilgængelige materiale, vi har i Danmark, må være det, som Undervisningsministeriet har fundet frem fra UNI-C, og som viser, at der ikke er denne sammenhæng mellem en stor klassestørrelse og lavere karakterer og forøget frafald.

Alt i alt er forslaget dårligt underbygget, og vi kan hverken støtte, at man åbner op for flere udgifter i øjeblikkets økonomiske situation, eller at man fratager skolerne frihedsgrader i ledelsen.

Kl. 21:22

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Og den næste ordfører er den radikale ordfører, fru Marianne Jelved.

Kl. 21:23

(Ordfører)

Marianne Jelved (RV):

Tak. Det var dog forfærdeligt, som vi bliver skældt ud – for national styring, og jeg ved ikke hvad, ingen fleksibilitet. Der er faktisk rigtig meget fleksibilitet i den her model, for her tales der om en gennemsnitlig klassekvotient på 26. Det betyder, der kan være klassekvotienter, der er over 26, og klassekvotienter, der er under. Det er sådan set det, der ligger i begrebet gennemsnitlig.

Det er faktisk en nyhed, at Det Radikale Venstre går ind for det her. Det gør vi, fordi vi har ladet os overbevise af en række forskningsresultater, som ikke bare er amerikanske. Jeg står her med nogle henvisninger til forskning fra Sverige, Linnköping University, og en forskningsindsats fra Anvendt KommunalForskning i København såmænd. Så er der endelig en rapport fra Finansdepartementet i Stockholm.

Så har vi lige været i Singapore, og der har vi sandelig hørt, at det udmærkede lille land Singapore har sat sig en ny målsætning, at nu vil de ned fra 40 elever til 30 elever i klassen, for at eleverne kan få mere ud af undervisningen. Det lærte vi da i hvert fald i Singapore.

Så jeg er helt uforstående over for den totale afvisning af almindelige, saglige forskningsresultater, som har overbevist Det Radikale Venstre, fordi vi er så gode til at lytte, også til eksperterne. Tak for ordet.

Kl. 21:24

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er fru Johanne Schmidt-Nielsen som ordfører for Enhedslisten.

Kl. 21:24

(Ordfører)

Johanne Schmidt-Nielsen (EL):

Det undrer mig, hvordan borgerlige politikere kan stå og holde op-rørte taler om, hvordan venstrefløjen skulle stå for centralisme på uddannelsesområdet. Altså undskyld, Venstre, De Konservative og Dansk Folkeparti har afskaffet gruppeeksamen. De har ment, at man skulle sidde på kontorer på Christiansborg og blande sig i, hvordan folk går til eksamen, stik imod anbefalinger fra elever, fra studerende, fra undervisere og fra forskere. Selv Dansk Industri, som man jo ellers plejer at lytte meget til, valgte man i denne sammenhæng at overhøre, fordi man syntes, at det var så vigtigt at komme med den her værdipolitiske markering, nemlig at man fik droppet gruppeeksamen. De borgerlige må holde op med at beskyldte os andre for centralisme.

Baggrunden for, at vi står med det her forslag, er jo det meget alvorlige problem, at der desværre er for få unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse, og at det oven i købet er gået den forkerte vej under den her regering. Samtidig hører vi jo altså hvert eneste år nye historier om, hvor mange elever man nu kan presse ind i et klasselokale. Jeg vil sige, at jeg bliver chokeret hvert år. Når jeg hører, at nu har man proppet 37 elever ind i et lokale, tænker jeg: Hvordan kan

det lade sig gøre? Det betyder jo rent faktisk – det er ikke længere noget, man bare siger, det er rigtigt – at de får undervisning i vindueskarmene. For bare et par år siden var det altså et fåtal af klasser, der havde mere end 28 elever. I dag er det 69 pct. af gymnasieklasserne, der har mere end 28 elever, og 74 pct. af eleverne, der starter på handelsskolerne, der kommer i en klasse med mere end 28 elever.

Resultatet af den udvikling er meget klar, nemlig markante forringelser af arbejdsmiljøet for eleverne. Det er klart, når der sidder over 30 elever i et lokale, der er bygget til 24. Men det betyder jo altså også, at lærerne har meget mindre tid til den enkelte elev, og det er klart, at det problem er størst for de elever, som ikke kan gå hjem og få hjælp af mor og far, fordi mor og far ikke har gået på universitetet og ikke selv har en lang uddannelse. Sådan er det.

Den allervæsentligste indvending, der var, da vi diskuterede det her med den forrige minister, Bertel Haarder, var, at et loft over klassekvotienten ville være meget bureaukratisk, og at det ville være en ufleksibel spændetroje for skolerne. Men det er derfor, det her netop er et fleksibelt loft. Vi har faktisk imødegået de indvendinger, der var, bl.a. fra den forrige minister. Det er et fleksibelt loft, så vi ikke forhindrer, at man godt kan sige: O.k., for at opfylde alles ønsker er det fint, at der er 29 elever i en klasse, og at der så er nogle færre i en anden, og så får vi altså opfyldt elevernes ønsker til studieretning og får noget fleksibilitet. Men samtidig får vi altså sat en stopper for den himmelflugt, som klassekvotienterne har været på i de sidste år.

Når Enhedslisten bliver ved med at insistere på det her loft over klassekvotienten, er det altså for at sikre, at vi arbejder målrettet på at skabe lige muligheder for unge i vores uddannelsessystem. Hvis vi skal have et uddannelsessystem, hvor der er lige muligheder for unge, bliver vi også nødt til at sikre, at lærerne har tid til at tale med dem. Vi anerkender selvfølgelig, der kan være tidspunkter, hvor det giver mening at have nogle kæmpestore hold, og at man andre gange har gruppearbejde. Sådan er det. Men alle, der bare har den mindste berøring med ungdomsuddannelserne i dag, ved, at langt størstedelen af undervisningen altså foregår i helt almindelige hold, ligesom den gjorde, dengang størstedelen af dem, der sidder på Christiansborg, gik i skole.

Kl. 21:28

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er en kort bemærkning fra hr. Rasmus Jarlov.

Kl. 21:28

Rasmus Jarlov (KF):

Det er i forhold til den her diskussion om centralisme. Det, vi fra Venstre og Konservatives side forsøger, er at give mere frihed til uddannelsesinstitutionerne. Til gengæld er det jo rigtigt, at vi har lidt mere fokus på at måle, om varen så også bliver leveret. Prisen for, at man får frihed til selv at træffe dispositioner, og at man får frihed til at træffe ledelsesbeslutninger, er så, at der også er nogle krav til, hvad der bliver leveret. Det er jo bl.a. i det lys, at man skal se, at der kommer nationale test, og at der eksempelvis kommer krav om, hvordan eksamen skal afholdes. Det er, fordi man vil være sikker på, at det, der kommer ud af uddannelsen, er noget, man kan måle, og at det er af en høj kvalitet.

Så der er en skelnen, med hensyn til hvor man blander sig. Er det i, hvad der bliver leveret, eller er det i, hvilke beslutninger man tager? Det er det, vi kalder at gå fra processtyring til resultatstyring. Jeg ved også godt, at Enhedslisten er imod, at vi overhovedet stiller krav til resultaterne, men jeg siger det bare lige for at klargøre, hvad det er, der er vores politik.

Kl. 21:29

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 21:29

Johanne Schmidt-Nielsen (EL):

Altså, hvis I ønsker at måle gennem karakterer, hvad der sker på uddannelsesinstitutionerne, har I skudt jer selv i begge fødder – dobbelt op – ved at afskaffe gruppeeksamen. Det er ikke længe siden, at Aalborg Universitet kom med en meget, meget grundig undersøgelse, en grundig forskning, der viste, at man simpelt hen fik mindre differentierede karakterer efter at have afskaffet gruppeeksamen. Dengang man havde gruppeeksamen, hvor der var tid til de studerende, hvor man også fik alle dem med, som ikke lige kunne gå ind og levere på 20 minutter osv., og hvor undervisere og censorer faktisk havde tid til at se på, hvad de studerende egentlig kunne, var resultatet, at de karakterer, der kom ud af det, var mere differentierede, end de er nu.

Så hvis målet for De Konservative, da man afskaffede gruppeeksamen, var at få et bedre overblik over niveauet for de enkelte studerende på vores uddannelsesinstitutioner, så synes jeg, at I skal fremsætte et forslag så hurtigt som overhovedet muligt og få den gruppeeksamen tilbage.

Kl. 21:31

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Inden den næste korte bemærkning gør jeg opmærksom på, at direkte tiltale ikke er tilladt, ikke engang sent på aftenen. Så det vil sige, at man ikke kan sige »I«, men at man må sige Det Konservative Folkeparti eller regeringspartierne, eller hvem man nu ønsker at omtale.

Så er det hr. Rasmus Jarlov. Værsgo.

Kl. 21:31

Rasmus Jarlov (KF):

Tak. Jeg kan ikke redegøre for den konservative holdning til det her spørgsmål, da jeg ikke er forskningsordfører. Jeg må bare sige, at jeg ikke tror på det der med, at der ikke kommer mere differentierede karakterer ud af at have individuelle eksamener. Jeg har selv gået på et universitet, hvor jeg bare måtte konstatere, at hver gang man var til gruppeeksamen, fik alle i gruppen nøjagtig den samme karakter. Det var stærkt utilfredsstillende som studerende, at man ikke blev vurderet individuelt, men at man blev vurderet på sin gruppe, hvor der kunne være nogle, som overhovedet ikke havde gjort en indsats. Men det er jo egentlig heller ikke det, vi er her for at diskutere i dag.

Kl. 21:32

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren. Værsgo.

Kl. 21:32

Johanne Schmidt-Nielsen (EL):

Jeg vil sige til hr. Rasmus Jarlov, at det ikke er godt at starte med at stille et spørgsmål, hvor man direkte retter skytset mod gruppeeksamen, og så i sin opfølgende kommentar sige, at man jo ikke er ordfører på området og derfor ikke ved noget om det. Det er en dårlig strategi.

Hvis hr. Rasmus Jarlov siger, at det der med, at der blev givet mere differentierede karakterer, før gruppeeksamen blev afskaffet, ikke passer, må det være, fordi hr. Rasmus Jarlov har det, ligesom man har det i Dansk Folkeparti. Der tror man heller ikke på forskning. Det ved jeg, det har de udtalt. Det er vist hr. Peter Skaarup, som har sagt det i forbindelse med diskussionen om straf. Men jeg troede faktisk ikke, at man havde det sådan i Det Konservative Folkeparti.

Kl. 21:32

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er ikke flere korte bemærkninger, og vi går videre til ordføreren for forslagsstillerne, og det er fru Nanna Westerby.

Kl. 21:33

(Ordfører for forslagstillerne)

Nanna Westerby (SF):

Tak for debatten. Jeg synes jo ikke overraskende, at det er ærgerligt, at det her forslag bliver afvist af regeringen og dens støtteparti. De afviser et ønske, som er ret massivt hos både elever og lærere, og det har det været igennem en lang årrække. Det synes jeg er ærgerligt.

Jeg vil komme med lidt kommentarer til det, der har været debatten i dag. Først og fremmest: Hvorfor fremsætter vi dette beslutningsforslag? Det er, fordi klassekvotienter faktisk har en betydning, f.eks. hvis man ser på arbejdsmiljøet. Ministeren nævnte jo selv, at Arbejdstilsynet for ikke så lang tid siden har været så flinke og rare at tage en tur rundt på landets gymnasier. Det resulterede faktisk i en overflod af røde smileys. Der var røde smileys i et helt uhørt omfang og i et antal, der slet ikke svarer til, hvad der ellers uddeles, når Arbejdstilsynet er på tur. Så det giver selvfølgelig nogle arbejdsmiljøproblemer. Det giver også nogle problemer med hensyn til at tage hånd om dem, der har ekstra behov.

Jeg vil så sige lidt om forskningen, som har været diskuteret så meget. Jeg synes, at det var lidt ærgerligt, at ministeren pludselig sagde, at ministeren aldrig havde hørt om den undersøgelse og den forsker, som jeg henviste til i et spørgsmål til ministeren. Den konservative ordfører sagde, at vi jo ikke havde skrevet noget om, hvilke forskningsresultater der forelå, men det står faktisk i bemærkningerne. Så det er lidt ærgerligt, at man ikke har læst bemærkningerne.

Susanne Murning, som har været med til at lave en af de omfattende undersøgelser af gymnasieskolen – den hedder »Fra gymnasiefremmed til student« – har udtalt:

»Vores undersøgelse viser, at mange af de gymnasiefremmede elever føler sig presset i de store klasser.«

Det er jo en ret klar udtalelse, må man sige, af en forsker, der ved rigtig meget om det her område, og som sidder på Center for Ungdomsforskning.

I Hamborg er man lige nu i gang med at lave en reform af uddannelserne, hvor man prøver at få gjort dem lidt mindre elitære og få lidt flere til at få noget ud af uddannelserne. Der er en af indsatserne, at man sætter klassekvotienten ned. Vi henviser også til amerikansk forskning, der viser det samme. Fru Marianne Jelved omtalte også en undersøgelse fra Anvendt KommunalForskning af Eskil Heinesen, som jeg ikke tror kom med i bemærkningerne, men som også viser det samme.

Så der er altså belæg for at sige det her, men det er da helt klart, at vi meget gerne ser, at der kommer mere forskning på området, for der er faktisk ikke lavet så meget forskning på det her område i Danmark set i forhold til mange andre lande. Så det vil jeg da gerne efterlyse, og hvis ministeriet og regeringen har lyst til at sætte noget i gang, skal de være mere end velkomne.

Så lidt historik på det her område: Der var jo faktisk for ikke så lang tid siden et loft over klassekvotienten, og indtil det loft blev afskaffet, var der maks. 28 elever i klasserne. Der var aldrig flere elever i klasserne end 28, og hvis der var, skulle der i hvert fald være to lærere til hver time. Det var der en garanti for. Så blev det fjernet. I årene efter steg klassekvotienten ikke helt vildt og voldsomt, men der har siden da været en udvikling, hvor klassekvotienterne er steget år efter år.

På det almene gymnasium er de ifølge tallene fra UNI-C gået fra 24,6 i skoleåret 2002-03 til 27,8 i skoleåret 2008-09. På hhx-området går notatet fra UNI-C ikke så langt tilbage, men her var klassekvotienten 29,9 i 2005-06, og den steg år efter år, indtil hhx et år fik en ekstra pose penge, og så faldt den lidt, men steg så igen året efter. Så tendensen er altså en klar stigning.

Der har vi fra oppositionen altså bare sagt klart, at vi på et tidspunkt må sige stop. Vi bliver nødt til at sætte foden ned. Vi accepterer ikke en udvikling, hvor der år efter år kommer flere elever i klas-

serne. Vi accepterer ikke, at vi nu ser klasser med 37, 38, 39 elever i. Vi har ikke tænkt os at sidde på vores hænder, indtil vi pludselig når op på et gennemsnit på 30-32 elever i klasserne. Vi mener, at der skal være kvalitet i uddannelserne, og derfor siger vi på et tidspunkt stop.

Så er vi blevet beskyldt for, at vi vil lave et meget ufleksibelt loft og er imod, at man sætter ledelserne fri.

Først til det her med, at det skulle være ufleksibelt: Det er jo netop, som den radikale ordfører også var inde på, et gennemsnit. Vi har netop imødekommet nogle af de kritikpunkter, der har været af at lave et fast loft på 28 elever, og derfor har vi sagt, at der skal være en gennemsnitlig klassekvotient på 26 elever. Det giver nemlig mulighed for, at der kan være lidt flere elever i en klasse og lidt færre elever i en anden klasse, bare man stadig holder et vist niveau og ikke kan lade den stige år efter år. Så man behøver altså ikke at afvise enkelte elever, som gerne vil ind på en bestemt studieretning.

Kl. 21:38

Så til det andet med, at vi skulle være imod at sætte ledelserne fri: Det er sådan set også noget vrøvl. Det, der er rigtig problematisk, er, at ledelserne faktisk ikke er særlig frie i dag, fordi vi har lavet nogle økonomiske incitamenter til at sætte flere elever i klasserne. Vi har lavet nogle økonomiske strukturer, der gør det attraktivt for ledere at sætte flere elever i klasserne, og det er nogle af de økonomiske strukturer, som vi gerne vil frigøre lederne fra.

Hvis man f.eks. snakker med rektor for Høje Taastrup Gymnasium, som er et af de gymnasier, hvor der er mange elever i klasserne, og hvor der, så vidt jeg ved, i sommer startede en klasse med 37 elever i, så siger han: Jeg vil gerne have et loft over klassestørrelserne; så længe der følger økonomi med, vil jeg gerne gøres fri af, at jeg hvert år må sidde og spekulere i økonomi og stoppe flest muligt elever i klasserne for at få det til at hænge sammen. Så han vil faktisk gerne gøres fri af den udvikling.

Det sidste, jeg vil sige lidt om, er økonomien. De tal, vi har fået fra Undervisningsministeriet, viser, at det vil koste i omegnen af 13 mio. kr., og det er jo lidt ærgerligt, at vi har fået et tal af regeringen og ministeriet, som vi synes er så utroværdigt. Det er jo lidt svært at fremlægge sine egne beregninger, men jeg kan i hvert fald sige, at Gymnasieskolernes Lærereforening har lavet nogle omfattende beregninger af det her, og de viser, at de regner med, at det fuldt indfaset kommer til at koste i omegnen af 170 mio. kr. På partiernes forslag til finanslov har vi som sagt sat de penge af, som det vil koste at indføre det her loft over klassekvotienten.

Men tak for debatten.

Kl. 21:39

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er en kort bemærkning fra hr. Rasmus Jarlov.

Kl. 21:39

Rasmus Jarlov (KF):

Uha, hørte jeg virkelig rigtigt – det vil jeg godt lige bede om at få gentaget – at forslaget her vurderes at koste 170 mio. kr.?

Kl. 21:39

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 21:39

Nanna Westerby (SF):

Altså, det er den beregning, der ligger fra Gymnasieskolernes Lærereforening. Normalt er det jo ministeriets beregninger, som man læner sig op ad, men de virker simpelt hen ikke troværdige på det her område. Så jeg synes, det virker mere troværdigt med den beregning, man har her fra Gymnasieskolernes Lærereforening. Og jeg kan i hvert fald sige for SF's vedkommende, at vi har sat 200 mio. kr. af til

at øge lærer-elev-kontakten på ungdomsuddannelserne. Det har vi sat af i vores finanslovudspil.

Kl. 21:40

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er yderligere en kort bemærkning fra hr. Rasmus Jarlov.

Kl. 21:40

Rasmus Jarlov (KF):

Skal det så opfattes på den måde, at ud af de 200 mio. kr., som Socialistisk Folkeparti har sat af, vil man bruge de 170 mio. kr. på at lægge et loft over gennemsnittet på antal gymnasieelever i klasserne? Og hvis det er rigtigt: Er det virkelig den rigtige prioritering her midt i danmarkshistoriens største økonomiske krise at ville bruge 170 mio. kr. – det er utrolig mange penge – på at lægge et loft over klassekvotienten, som der ikke rigtig er noget belæg for gavner noget, når vi kan se her i en dansk kontekst, at det hverken mindsker frafaldet eller giver eleverne bedre karakterer. For det, der er her i jeres oplæg – der kom jeg til at bruge direkte tiltale, og det undskylder jeg for – som jeg selvfølgelig har læst med stor interesse, er jo en henvisning til en amerikansk undersøgelse, som dokumenterer, at der i en amerikansk kontekst har været en effekt med hensyn til frafald og karakterer. Men mener SF's ordfører virkelig, at man kan bruge det resultat i Danmark, når der ikke er anden dansk dokumentation for det?

Kl. 21:41

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 21:41

Nanna Westerby (SF):

Jamen som jeg også sagde før, er der f.eks. lavet den undersøgelse, der hedder »Fra gymnasiefremmed til student«, hvor en af anbefalingerne faktisk er, at man ser på klassestørrelserne, fordi det er sådan, at der bliver mindre tid til at tage hånd om den enkelte elev, jo flere elever der er i klassen, og det betyder bare, at der er nogle af dem, som har brug for noget ekstra hjælp, som falder igennem. Der er også lavet en undersøgelse på Anvendt KommunalForskning, som viser det samme, nemlig at man bedre kan tage hånd om den enkelte elev, når der er færre elever i klassen. Det siger jo også rent logisk sig selv, at hvis vi skal kunne tage hånd om de svageste elever, skal der også være plads og rum til det i undervisningen. Og ja, vi synes faktisk i SF, det er en rigtig vigtig prioritering, at man sørger for at få alle med i gymnasiet. Nu er det jo rent faktisk 60 pct. af en ungdomsårgang, der tager en gymnasial uddannelse, og vi synes, det er rigtig problematisk, at man f.eks. på handelsskolerne har så voldsomt store klassestørrelser, som man har i dag.

Kl. 21:42

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren for forslagsstillerne.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen slut.

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

22) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 131:

Forslag til folketingsbeslutning om at aflyse planen om privatisering af DONG Energy A/S.

Af Frank Aaen (EL) m.fl.

(Fremsættelse 11.02.2010).

Kl. 21:42

Forhandling

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Forhandlingerne er åbnet. Den første, der får ordet, er finansministeren.

Kl. 21:43

Finansministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Indledningsvis synes jeg, at der er grund til at fastslå, at DONG Energy allerede i dag er privatiseret. Siden fusionen af seks danske energiselskaber i 2006 har ejerkredsen ud over staten bestået af en række forbrugerede elselskaber og en enkelt kommune. Staten ejer i dag kun 74 pct. af aktierne i DONG Energy. Jeg går derfor ud fra, at beslutningsforslaget vedrører den børsnotering af DONG Energy, som alle Folketingets partier på nær Enhedslisten aftalte i 2004.

Den politiske aftale fra 2004 fastlægger rammerne for salget af aktier i DONG Energy. Aftalen indebærer for det første, at der arbejdes hen imod en børsnotering af DONG Energy, hvor en del af aktierne sælges til en bred kreds af indenlandske og udenlandske investorer. For det andet indebærer aftalen, at staten skal fastholde aktiemajoriteten i DONG Energy. Kun hvis der er enighed mellem parterne, kan staten afgive sin aktiemajoritet inden den 1. januar 2015. For det tredje gælder, at naturgasinfrastrukturen under alle omstændigheder skal forblive under statens kontrol. Med naturgasinfrastrukturen menes naturgasnettet og naturgaslagrene.

Kravet er opfyldt, så længe staten bevarer aktiemajoriteten i DONG Energy, ellers vil staten skulle tilbagekøbe infrastrukturen, hvis det på et fremtidigt tidspunkt måtte blive besluttet at afhænde aktiemajoriteten i selskabet. Der er således ingen usikkerhed om, at staten vil bevare kontrollen med naturgasinfrastrukturen, som er den del af DONG Energy's virksomhed, der især er vigtig i forhold til de samfundsmæssige interesser. Som bekendt er det overordnede transmissionsnet for naturgas og et af de to danske gaslagre allerede i dag ejet af Energinet.dk. Tilsvarende ejer Energinet.dk det overordnede elnet.

Da vi i 2004 indgik aftalen om vilkårene for salg af aktier i DONG, var det planen at gennemføre aktienoteringen i 2005. Der skete imidlertid det, at der lige før jul 2004 blev indgået en rammeaftale om at fusionere Elsam og DONG Energy. Aftalen blev indgået af bestyrelserne for de to selskaber og den daværende finansminister. Derefter fulgte et længere forløb, som jeg ikke skal trætte med her. Men resultatet blev den store fusion i dansk energisektor. På grundlag af bl.a. godkendelse fra EU blev seks danske energiselskaber fusioneret til DONG Energy i første halvår af 2006.

En konsekvens af fusionen var, at en række af de tidligere aktionærer i Elsam og Energi E2 blev medejere af DONG Energy. Der var og er tale om de energiselskaber, der ligesom regeringen og Folketinget fandt det væsentligt for det danske samfund, at der blev skabt et stærkt dansk-baseret energiselskab, der kunne tage konkurrencen op mod de store paneuropæiske energiselskaber.

Grundlaget for mindretalsaktionærernes beslutning om at bakke op om fusionen var bl.a. den aktionæroverenskomst, som de indgik med staten på tidspunktet for fusionen. Aktionæroverenskomsten og den tilhørende lock-up-aftale er grundlæggende baseret på en præmis om, at DONG Energy skal børsnoteres. Således var det afgørende for mindretalsaktionærerne, at der blev skabt muligheder for, at

de gradvis og hver især kunne beslutte at reducere deres medejerskab af DONG Energy.

Mindretelsaktionærerne ønskede således fleksibilitet i forhold til at disponere over deres aktier i DONG Energy, så det passede ind i deres overordnede strategi. Derfor forpligter aktionæroverenskomsten staten til at søge DONG Energy børsnoteret. Med et aktstykke tilsluttede Finansudvalget så, at staten indgik disse aftaler, og udvalget har efterfølgende to gange tilsluttet sig, at aftalerne blev justeret for at tage højde for, at børsnoteringen endnu ikke har kunnet gennemføres. Det var tæt på at lykkes i starten af 2008.

Kl. 21:48

I december 2007 tilsluttede Finansudvalget sig således et aktstykke, der bemyndigede finansministeren til at gennemføre en børsnotering af DONG Energy. I overensstemmelse med aftalen fra 2004 ville en del af statens aktier blive solgt i tilknytning til børsnoteringen, men staten ville fortsat skulle eje mere end 50 pct. af aktierne.

Planerne om at børsnotere DONG Energy måtte imidlertid sættes i bero i starten af 2008. Den begyndende uro på de finansielle markeder, der senere viste sig at være forløberen for en egentlig finansiell krise, betød, at vi ikke vurderede det muligt at opnå en pris på de aktier, der skulle sælges, der i rimelig grad afspejlede den reelle værdi af DONG Energy. Efterfølgende gik udviklingen fra dårlig til værre, og der er fortsat betydelig usikkerhed om den økonomiske udvikling og dermed om udviklingen på de finansielle markeder i den kommende tid.

Der er stadig flere tegn på, at vi er på vej til at bevæge os ud af den økonomiske krise, og at de finansielle markeder har stabiliseret sig, men det vil kræve noget større sikkerhed om den kommende udvikling, før det vil være meningsfuldt at genoptage forberedelsen af DONG Energys børsnotering. Derfor har Finansministeriet ikke siden januar 2008 arbejdet med forberedelsen af børsnoteringen, og der er ikke aktuelt planer om at igangsætte et sådant arbejde.

Når det på et tidspunkt bliver relevant at overveje en genoptagelse af børsnoteringsprocessen, vil jeg naturligvis drøfte det med forligskredsen med udgangspunkt i den aftale, som vi indgik i 2004. Jeg vil imidlertid gerne benytte lejligheden til at redegøre for de hensyn, der lå til grund for regeringens deltagelse i aftalen om at børsnotere DONG Energy.

For det første vil en børsnotering understrege, at DONG Energy er et selskab, der drives på forretningsmæssige vilkår. Dermed får selskabet bedre mulighed for at klare sig i den stigende konkurrence i energisektoren, fordi der ikke er tvivl om, hvilke motiver der driver selskabet.

For det andet indebærer en børsnotering, at selskabet løbende vil skulle stå til regnskab over for markedet vedrørende sine dispositioner. Staten som hovedaktionær får så at sige hjælp af markedet til at føre kontrol med, at selskabet foretager fornuftige dispositioner. DONG Energy vil således hele tiden blive målt og vejat af eksisterende og potentielle aktionærer, aktieanalytikere m.v. Værdien af dette skal bl.a. ses i lyset af, at DONG Energy er en meget kompleks virksomhed med en stadig større andel af sine aktiviteter i udlandet.

For det tredje kan en børsnotering give DONG Energy mulighed for at skabe sig en skarpere profil i offentligheden, og det vil bl.a. styrke selskabet i forhold til markedsføring og rekruttering.

Ud over disse fordele ved børsnoteringen af DONG Energy vil jeg også gerne gentage, at staten over for mindretelsaktionærerne er forpligtet til at søge DONG Energy børsnoteret. Mindretelsaktionærerne har således bundet relativt store beløb i deres aktieposter. Det er derfor kun naturligt, at nogle af dem hen ad vejen har en interesse i at nedbringe aktieposten i DONG Energy, fordi nogle kan bruge provenuet fra aktiesalg til andre formål, mens andre ser sig selv som langsigtede investorer i DONG Energy.

Som nævnt indledningsvis er DONG Energy faktisk allerede i dag privatiseret, og staten ejer kun 74 pct. af aktierne. DONG Ener-

gy er også gennem en længere årrække blevet drevet på helt normale forretningsmæssige vilkår. Dette er sket, fordi staten som ejer gennem mange år har fundet det hensigtsmæssigt. Og siden fusionen i 2006 har det også været påkrævet af hensyn til mindretelsaktionærerne, der som alle andre aktionærer ønsker et rimeligt afkast af deres investeringer. Men selvfølgelig sker det under det ansvar, der følger af, at selskabet er den største leverandør af el og naturgas til de danske forbrugere og virksomheder, og at selskabet har staten som hovedaktionær.

Børsnoteringen vil derfor ikke grundlæggende ændre på vilkårene for statens ejerskabsudøvelse. Der vil formentlig være mange flere medaktionærer, og staten vil eje en lidt mindre andel af selskabet, men staten vil i kraft af aktiemajoriteten kunne gribe ind, hvis det mod forventning måtte vise sig nødvendigt.

Kl. 21:53

Som i dag betyder det, at de samfundsmæssige hensyn, der knytter sig til klima- og energipolitikken, må håndhæves gennem den relevante lovgivning og de rammevilkår, som Folketinget i øvrigt beslutter. Jeg mener, at der er mange fordele knyttet til den arbejdsdeling, der betyder, at energi- og klimapolitiske mål og hensyn forfølges, ved at Folketinget gennem bl.a. lovgivningen fastsætter de generelle rammebetingelser, mens der i ejerskabet af DONG Energy fokuseres på, at selskabet drives effektivt.

Med denne arbejdsdeling sikrer vi for det første, at det ikke kun er DONG Energy, men alle aktørerne i den danske energisektor, der bidrager til de energi- og klimapolitiske målsætninger, dvs. at vi opnår en væsentlig større effekt af lovgivningen. For det andet sikres, at DONG Energy hverken har bedre eller dårligere muligheder for at drive forretning end andre energivirksomheder. På den måde bliver der størst mulig åbenhed og gennemsigtighed om energi- og klimapolitikken, og vi sikrer, at vi når målet med de færrest mulige økonomiske omkostninger. Disse fordele kan vi opnå, samtidig med at vi med en børsnotering opnår større sikkerhed for, at DONG Energy kan drives effektivt, og som allerede omtalt er det helt klart, at staten altid vil bevare kontrollen med naturgasinfrastrukturen.

Som jeg allerede har sagt, har Finansministeriet ingen aktuelle planer om at genoptage forberedelserne af børsnoteringen af DONG Energy, hvorfor jeg sådan set har lidt svært ved at forstå timingen af Enhedslistens beslutningsforslag. Når det på et tidspunkt bliver relevant at overveje børsnoteringsprocessen genoptaget, vil jeg naturligvis drøfte dette med forligskredsen med udgangspunkt i den aftale, som vi indgik i 2004, svarende til det, som jeg har fået oplyst var tilfældet, da børsnoteringen blev søgt gennemført i 2007 og starten af 2008. Jeg mener, at det må være den naturlige proces, og jeg håber, at forligskredsen er af samme opfattelse og dermed, at Enhedslistens beslutningsforslag ikke kan støttes.

Kl. 21:55

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er en enkelt kort bemærkning fra hr. Per Clausen.

Kl. 21:55

Per Clausen (EL):

Når jeg hører finansministerens indlæg, kan jeg faktisk slet ikke forstå, hvorfor finansministeren siger, at staten skal beholde aktiemajoriteten i DONG. Hvorfor det? Der er intet i det, finansministeren siger, der antyder, at der overhovedet skulle være nogen fordele forbundet med, at staten ejer noget som helst af DONG. Derfor er jeg lidt desorienteret, med hensyn til hvorfor finansministeren overhovedet mener, det er relevant.

Det andet spørgsmål, jeg vil stille, er: Er det ikke sådan, at en børsnotering vil have det for finansministeren positive resultat, at vi så er færdige med at diskutere, om DONG kunne have andre formål end at tjene flest muligt penge til deres aktionærer? For så er det løb

kørt, hvorimod det i dag stadig væk kan rejses som en debat i forhold til de mindretalsaktionærer, der er.

Kl. 21:56

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det finansministeren.

Kl. 21:56

Finansministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Regeringen har, som verden ser ud i dag, ingen planer om at ville afgive aktiemajoriteten i DONG Energy, og ifølge den politiske aftale fra 2004 vil det kræve enighed mellem parterne, hvis staten skal afgive aktiemajoriteten i selskabet inden 2015. Om det så på et senere tidspunkt kan blive relevant at overveje en afgivelse af aktiemajoriteten i DONG Energy, vil jeg overlade til fremtidige Folketing at afgøre.

Kl. 21:57

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er yderligere en kort bemærkning fra hr. Per Clausen.

Kl. 21:57

Per Clausen (EL):

Man kan jo så konstatere, at finansministerens holdning, som det har været Venstres holdning tidligere, i modsætning til de synspunkter, som DONG's formand har givet udtryk for, og i modsætning til de synspunkter, som to energiordførere fra Det Konservative Folkeparti – af en eller anden grund skifter de i Det Konservative Folkeparti lidt på den post en gang imellem – altså er, at finansministeren sådan set stadig væk mener, at det bedste var at slippe af med hele DONG.

Men jeg vil bare gentage mit andet spørgsmål: Er det ikke sådan, at når finansministeren holder fast i muligheden for at få DONG ud på Børsen og få solgt aktier derude, er det, fordi når det er sket, så ville muligheden for, at vi kunne rejse en politisk diskussion og træffe politiske beslutninger om, at DONG skulle have et formål med at sikre nogle langsigtede investeringer, der sikrede forsyningssikkerheden, som sikrede en hurtig overgang til vedvarende energi, være slut, så ville den diskussion være slut, hvorimod vi i dag godt kan føre den her i Folketinget og godt kunne beslutte, at staten skulle gå i forhandlinger med de øvrige aktionærer om at finde en løsning, der gjorde, at man kunne agere på en anden måde?

Kl. 21:58

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det finansministeren.

Kl. 21:58

Finansministeren (Claus Hjort Frederiksen):

En børsnotering vil betyde, at aktierne i DONG Energy vil være frit omsættelige. Staten vil altså ikke have indflydelse på, hvem der ejer de resterende aktiver.

Men jeg vil gerne understrege over for hr. Per Clausen, at så længe staten bevarer aktiemajoriteten, har staten bestemmende indflydelse på selskabet.

Kl. 21:58

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til finansministeren, og vi går i gang med ordførerrækken. Den første ordfører er Venstres ordfører, hr. Lars Christian Lilleholt.

Kl. 21:58

(Ordfører)

Lars Christian Lilleholt (V):

Tak for det, formand. Enhedslisten foreslår med det her forslag at stoppe privatiseringen af DONG. Finansministeren har på ganske glimrende vis givet Folketinget en redegørelse i dag for bevæggrun-

dene omkring de overvejelser, der har været i forbindelse med et salg af DONG Energy A/S.

For Venstres vedkommende bakker vi et hundrede procent op om den politiske aftale fra 2004 mellem samtlige partier i Folketinget med undtagelse af Enhedslisten, en aftale, som fastlægger kravene i forbindelse med et eventuelt salg af en del af DONG, nemlig at staten skal bevare en ejerandel på 51,1 pct. og dermed kontrollen over selskabet. Et salg af DONG Energy A/S er ikke på dagsordenen og kommer det ikke fra den ene dag til den næste, men når tiden kommer, så vil Venstre bakke op om, at vi sælger en del af DONG, og også op om den politiske aftale fra 2004.

På den baggrund afviser vi forslaget fra Enhedslisten.

Kl. 21:59

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er en kort bemærkning fra hr. Per Clausen.

Kl. 22:00

Per Clausen (EL):

Gør det slet ikke noget indtryk på hr. Lars Christian Lilleholt, at der faktisk langt ind i de borgerlige partier foregår en debat om, hvorvidt den beslutning, man traf tilbage i 2004, var fornuftig, altså at man siger: I den nuværende situation med forsyningssikkerhedsproblemer og risiko for, at Danmark kan komme i en vanskelig situation med at skaffe sig energi i en omstillingsproces i forhold til vedvarende energi, ville det være godt at have et statsligt selskab, der langt mere agerede offensivt for at varetage nogle af de her energipolitiske målsætninger, som vi har i Danmark? Gør det overhovedet ikke noget indtryk på hr. Lars Christian Lilleholt? Er det bare sådan, at beslutningen i 2004 var den helt rigtige beslutning, og at den slet ikke står til diskussion?

Kl. 22:00

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 22:00

Lars Christian Lilleholt (V):

I Venstre er vi helt trygge ved, at staten ejer 51,1 pct. af aktierne i DONG og dermed også har kontrollen med selskabet. Dertil vil jeg også godt tilføje, at det jo ikke er DONG Energy, der fastsætter den danske energipolitik og sørger for, at vi har energisikkerhed i Danmark. Det gør vi her i Folketinget igennem vores energipolitik.

Kl. 22:01

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er yderligere en kort bemærkning til hr. Per Clausen.

Kl. 22:01

Per Clausen (EL):

Jeg vil så bare spørge hr. Lars Christian Lilleholt, om han ikke er enig med finansministeren i, at hvis man først har gennemført et salg af DONG-aktier på Børsen, så er der ikke nogen mulighed for, at man fra statens side kan beslutte sig for, at man vil bruge DONG på en anden måde, end man gør nu, i et samarbejde med mindretalsaktionærer, for så kan aktionærerne være hvem som helst, og det har man ingen mulighed for at styre. Det er måske i virkeligheden det, Venstre alligevel sådan synes er det rigtig gode ved det her, altså at man sikrer sig, at DONG altid vil være et selskab, der kun arbejder med det formål at tjene så mange penge som muligt.

Kl. 22:01

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 22:01

Lars Christian Lilleholt (V):

Venstre bakker helt op om finansministerens tale og redegørelse til Folketinget, og vi bakker helt op om det fornuftige i, at staten bevarer ejerkontrollen med DONG med de 51,1 pct.

Kl. 22:02

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til Venstres ordfører. Vi går videre i ordførerrækken. Det er den socialdemokratiske ordfører, hr. Kim Mortensen.

Kl. 22:02

(Ordfører)

Kim Mortensen (S):

Enhedslisten har fremsat dette beslutningsforslag, formentlig inden alle spekulationer om salg blev aflyst af den almindelige økonomiske krise og det ændrede politiske fokus på nødvendigheden af at bevare et stærkt nationalt energiselskab.

Socialdemokratiet indgik sammen med Folketingets øvrige partier – dog minus Enhedslisten – en politisk aftale i 2004, der muliggjorde dels fusionen mellem de seks energiselskaber, der skabte DONG Energy, som vi kender det i dag, dels åbnede for muligheden for et delvist frasal af statens andel af DONG Energy. Det gjorde vi, fordi VK-regeringen fra starten i 2001 som en del af regeringsgrundlaget havde annonceret et totalsalg, altså en hundrede procents privatisering. Som en del af den politiske aftale sikrede Socialdemokraterne, dels at staten indtil 2015 skulle bevare mindst 51 pct. af aktierne i DONG Energy, dels at hele infrastrukturen inklusive gasledninger skulle forblive statsligt ejet, uanset om det i fremtiden skulle komme til et salg efter 2015.

Socialdemokraterne synes, at det er vigtigt, at vi har et stærkt dansk energiselskab, som vi forventer går forrest, når det handler om udbygningen af vedvarende energi og omstilling af energisektoren til en energisektor baseret på vedvarende energi. Fra starten af VK-regeringens levetid og indtil for få år siden var energipolitik og udbygningen af vedvarende energi jo som bekendt ikke noget, der optog regeringen synderlig meget; derfor formentlig også forslaget om at holde ud salg og score den kortsigtede gevinst, der ville være på et salg.

Men nu, hvor der jo er kommet nye toner til den melodi om en energipolitik, der er brug for i fremtiden, er der da også brug for, at vi har et DONG Energy som aktiv medspiller frem for et selskab, der er ejet af udenlandske interesser. Det er jo formentlig også derfor, at der ville være langt imellem de svenske politikere, der kunne drømme om at sælge det svenske energiselskab Vattenfall, og norske politikere, som ikke ønskede, at den norske stat var hovedaktionær i Statoil.

Skal vi tage det alvorligt med en aktiv og grøn energipolitik, mener vi altså, at det er en fordel med et stærkt statsligt energiselskab – dette, uagtet at DONG Energy naturligvis drives som en kommerciel virksomhed. Vi er ikke i tvivl om, at de i højere grad vil lytte til den politiske dagsorden, som vi har her i Folketinget, end f.eks. et udenlandsk ejet selskab ville gøre.

Vi er derfor enige i, at tiden er løbet fra forslaget om at privatisere DONG Energy. Forslaget er blevet overhalet af en anden dagsorden og en anden virkelighed, og det er Enhedslistens beslutningsforslag også. Der er ikke noget igangværende salg af DONG Energy – det har finansministeren bekræftet – og det tror jeg som sagt heller ikke kommer. Vi vil naturligvis leve op til den politiske aftale, vi har indgået, i erkendelse af, at der stadig er et politisk flertal, der ønsker et salg, men vi vil også stå fast på, at staten som minimum skal beholde flertallet af aktier og dermed den bestemmende indflydelse i selskabet.

Da SF's ordfører ikke har haft mulighed for at nå frem til salen i dag, har jeg lovet at sige, at SF deler opfattelsen i den tale, som jeg holdt på vegne af Socialdemokratiet.

Kl. 22:05

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der en kort bemærkning til hr. Per Clausen.

Kl. 22:06

Per Clausen (EL):

Jeg noterede mig, at hr. Kim Mortensen konkluderede, at det var en rigtig god aftale, Socialdemokraterne, SF og De Radikale havde lavet med V, K og O, fordi der jo stadig væk er et flertal for at sælge aktierne. Der vil jeg godt tillade mig at sige – hvis man ellers overhovedet kan regne med, hvad konservative ordførere siger i medierne; og det ved jeg ikke om man kan, men hvis man kan det – at der jo så er dyb splittelse i regeringen på det spørgsmål allerede nu.

Jeg vil godt spørge hr. Kim Mortensen, om det ikke forholder sig sådan, at det, der er realiteten i den aftale, som Socialdemokraterne har lavet med regeringspartierne, er, at man ikke kan forhindre et salg af aktierne. I den situation, hvor regeringen kommer og siger, at nu er situationen inde til at sælge aktierne, nu er der en gunstig situation, kan Socialdemokraterne ikke sige, at det vil man ikke være med til, fordi man har skrevet under på, at aktierne skal sælges.

Kl. 22:06

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 22:06

Kim Mortensen (S):

Jeg tror ikke, der er nogen af de partier, der er med i aftalen, som altså omfatter alle partier minus Enhedslisten, som ikke vil bakke op om den aftale, der er lavet, heller ikke Det Konservative Folkeparti. Når Socialdemokratiet er gået med i den her aftale, er det, som jeg har prøvet at sige i talen, fordi vi dermed kunne sikre, at staten som minimum stadig væk har 51 pct. af aktierne. Men som det også fremgår af den tale, jeg har holdt, er det i disse år p.t. for det første ikke aktuelt på grund af mange udefrakommende omstændigheder, og for det andet er der kommet en helt ny energipolitisk dagsorden, som understøttes af, at vi har et stærkt statsligt selskab, og der tror jeg der er mange af partierne, også aftalepartierne her, der er enige i, at man er bedre tjent med et selskab, som er ejet af den danske stat.

Kl. 22:07

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er yderligere en kort bemærkning fra hr. Per Clausen.

Kl. 22:07

Per Clausen (EL):

Ja, det er jeg jo fuldstændig enig i, og det var også præcis, hvad ordførere fra Det Konservative Folkeparti, Socialdemokraterne og SF udtalte til Børsen i sidste uge. Den konservative ordfører var endda så præcis, at han sagde, at hvis man havde vidst det, man vidste nu, så havde man aldrig lavet det, man aldrig gået i gang med det her projekt. Så det er jeg sådan set med på.

Men er det ikke lidt underligt, hvis det er det, der er holdningen, at man så alligevel har en aftale om, at man, når der viser sig en økonomisk mulighed for det, så skal sælge aktierne, vel vidende at finansministeren jo har ret? Den dag aktierne er solgt, er enhver mulighed for at træffe andre beslutninger end dem, der på den korte bane handler om at hente flest penge hjem til aktionærerne, væk, hvorimod man nu har mulighed for at forhandle med nogle mindretalsaktionærer – man kunne sågar købe dem ud, hvis det var det, man ville – og derefter sikre, at DONG faktisk spillede en langt mere offensiv

rolle med hensyn til at sikre forsyningssikkerheden og sikre en overgang til vedvarende energikilder.

Kl. 22:11

Kl. 22:08

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):
Så er det ordføreren.

Kl. 22:08

Kim Mortensen (S):

Man kunne jo vende det om og sige, at hr. Per Clausen burde sidde og glæde sig rigtig meget over, at Socialdemokratiet og SF er gået ind og har lavet en aftale med regeringen, fordi de jo på den måde så har indflydelse på det. Og det er jo blevet bekræftet af finansministeren for kort tid siden, at hvis der skal ændres noget i den her aftale, hvis der skal diskuteres et salg, et delvist salg, af DONG Energy og aktierne i DONG Energy, så foregår det ved en snak med forligskredsen, hvor Socialdemokratiet og SF er med.

Så i stedet for at komme med et forslag, som jeg må indrømme at tiden er løbet en lille smule fra, så burde hr. Per Clausen jo sidde og glæde sig over, at Socialdemokratiet og SF har påtaget sig det ansvar at lave en aftale og sikre, at vi har indflydelse.

Kl. 22:09

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken. Den næste ordfører er Dansk Folkepartis ordfører, og det er fru Colette Brix.

Kl. 22:09

(Ordfører)

Colette L. Brix (DF):

Enhedslisten vil med dette beslutningsforslag aflyse den planlagte privatisering af DONG. Der er imidlertid ikke fastsat nogen dato for en eventuel privatisering. Finansministeriet har tidligere haft overvejelser om at udvide aktiebeholdningen i DONG ved at udstede nye aktier, men os bekendt er det forslag trukket tilbage, bl.a. i lyset af finanskrisen, så det er faktisk slet ikke relevant at diskutere på nuværende tidspunkt, om en del af de eksisterende aktier, som staten ejer, skal sælges, og om der skal tegnes nye aktier, som private eventuelt kan købe.

Gennem de seneste år har vi fået en mere gennemsigtig elproduktion ved at skille produktionen og distributionen ad. Om private investorer på et tidspunkt skal have mulighed for at eje aktier, er svært at afgøre lige nu. F.eks. indkøber vi jo energi i udlandet, så det er ikke kun staten, der producerer energi til os, det gør andre i udlandet også, ligesom vi selv sælger ud af energien, når vi har overskud.

Dansk Folkeparti kan derfor ikke støtte beslutningsforslaget.

Kl. 22:10

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er en kort bemærkning fra hr. Per Clausen.

Kl. 22:10

Per Clausen (EL):

Det, jeg ikke forstår, er, at man stædigt holder fast ved en aftale om, at DONG skal børsnoteres, når fru Colette Brix jo siger, at det er uklart, om det vil være en god idé; det er ikke sikkert, det en god idé. Men hvad vil fru Colette Brix sige den dag, regeringen kommer og siger, at nu er tiden inde til at sætte DONG på aktier? Man har jo aftalt, at det vil man, og så kan man jo ikke bare komme og sige, at det vil man ikke, når man har en aftale om det. Jeg går ud fra, at den her aftale ikke bare binder i den forstand, at Enhedslistens forslag skal stemmes ned, men at den også binder i handling.

Kl. 22:11

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Colette L. Brix (DF):

Det er jo netop rigtigt, at der er en politisk aftale fra 2004, og hvis der skal laves om på den, jamen så er jeg da helt sikker på, at ministeren vil indkalde de forskellige forligspartier og sige, at nu bliver der en ændring. Og så ser vi på det. Er det noget, der kan bidrage til at gøre det bedre og få firmaet DONG til at blive bedre, så ser vi på det.

Kl. 22:11

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er en sidste kort bemærkning fra hr. Per Clausen.

Kl. 22:11

Per Clausen (EL):

Jeg er enig i, at hvis aftalen skal laves om, skal der være en forhandling, eller også skal der være nogle partier, der opsiger forliget, det er jo fuldstændig rigtigt. Men som det er nu, er der en aftale om, at DONG skal børsnoteres, det er kun et spørgsmål om tidspunktet. Så kan man selvfølgelig sige, at det kan være, tidspunktet aldrig kommer. (Colette L. Brix (DF): Ja). Det er jo en mulighed, det er jeg med på; sådan er det jo gået indtil nu. Men beslutningen er jo sådan set truffet, og det er den beslutning, som jeg opfatter fru Colette Brix sådan set slet ikke er sikker på er fornuftig.

Kl. 22:12

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Så er det ordføreren.

Kl. 22:12

Colette L. Brix (DF):

Hvis og hvis og hvis hele huset vælter og tagstenene falder ned i hovedet på os! Der er så mange hvis'er. Hør nu her: Der er ikke i øjeblikket tale om, at der er nogen aktier til salg, og det har vi fået at vide og bekræftet af ministeren i dag. Og skulle det blive aktuelt, bliver forligskredsen indkaldt, og det er jo bare det, vi så gerne vil alle sammen, så vi bliver informeret. Og har ministeren noget bedre i lommen end det, der foregår nu, og kan man gå ud og styrke selskabet, så de kan lave al deres grønne energi, og hvad vi ellers vil have, jamen så ser vi da selvfølgelig på det.

Kl. 22:12

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken, og så er det den konservative ordfører, hr. Rasmus Jarlov.

Kl. 22:13

(Ordfører)

Rasmus Jarlov (KF):

Det er det jo normalt ikke. Det er jo normalt hr. Jakob Axel Nielsen, men jeg har lovet at aflevere en begrundelse for, hvorfor vi stemmer imod det her beslutningsforslag.

Det handler om ejerskab af produktionsmidlerne, som ikke må falde i den private storkapitals hænder, og mere ideologisk bliver det jo næppe. Det er noget, der er taget fra Enhedslistens favoritskuffe, nemlig den skuffe, som er helt fyldt op med rød maling, og det drypper stadig lidt her på forslaget, selv om det har været igennem min e-mail og min printer.

Men man behøver nu faktisk ikke at have meget ideologiske briller på for at afvise dette forslag, for rent sprogligt, som forslaget er formuleret, er der tale om et ret meningsløst og overflødigt forslag. Der står i forslaget, at man skal aflyse privatiseringen af DONG, men DONG er allerede privatiseret, idet der er private i ejerkredsen. Der står endvidere, i hvert fald i begrundelsen for forslaget, at staten skal beholde minimum 50 pct. ejerskab, og vi hører fra regeringen,

at man ikke har nogen planer om at sælge mere end halvdelen af ejerskabet.

Så forslaget vil altså stoppe noget, som allerede er sket, og forhindre regeringen i at gøre noget, som den ikke har planer om at gøre. Det er alt i alt et meget rødt og meningsløst forslag.

Kl. 22:14

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken. Så er det den radikale ordfører, og det er fru Marianne Jelved.

Kl. 22:14

(Ordfører)

Marianne Jelved (RV):

Da den radikale ordfører, fru Margrethe Vestager, ikke kan være til stede, skal jeg meget kort sige, at vi er med i en aftalekreds om det spørgsmål, som beslutningsforslaget drejer sig om, og at vi dermed også var med til at tage beslutningen om at udskyde privatiseringen på det tidspunkt, hvor den blev udskudt. Vi har ikke i sinde at bryde aftalen og deltagelsen i den kreds, og derfor siger vi nej til beslutningsforslaget.

Kl. 22:15

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til den radikale ordfører. Så er det ordføreren for forslagsstillerne, og det er hr. Per Clausen.

Kl. 22:15

(Ordfører for forslagsstillerne)

Per Clausen (EL):

Jeg skal da starte med at beklage, at hverken hr. Jakob Axel Nielsen eller for den sags skyld hr. Per Ørum Jørgensen fra Det Konservative Folkeparti havde mulighed for at være til stede. For ellers kunne de nemlig have fået anledning til at forklare, hvordan den konservative ordførtale i dag hænger sammen med deres synspunkter og udtalelser i medierne, hvor de jo sådan set meget klart har sagt, at hvis de havde vidst det, de ved nu, var man slet ikke startet på den her proces, fordi de mener, det er vigtigt at have DONG som et statsligt selskab, som er i stand til at agere både i forhold til at sikre forsyninger og i forhold til at sikre yderligere udbygning med vedvarende energi, og at de sådan set har erkendt, at konsekvensen af at sætte DONG på aktier vil være, at man vil have meget vanskeligt ved at fastholde DONG i den funktion.

Men det kan jo godt være, det er rimeligt, at der skal være forskel på, hvad man siger til medierne, og hvad man sender en vikarierende ordfører, som vi så af gode grunde ikke kan stille spørgsmål til, her i salen for at sige. Det kan vi sikkert finde en anden god anledning til at drøfte.

Det andet, jeg vil sige, er, at jeg forstod på Socialdemokraternes ordfører, at tiden er løbet fra vores forslag. Og det er rigtig spændende at få at vide, at tiden er løbet fra et forslag, der handler om, at man ikke skal gennemføre en aktienotering af DONG, fordi finansministeren for tiden har udsat beslutningen. Man kunne vel lige så godt stille sig selv det spørgsmål, om tiden ikke var løbet fra den aftale, man har, om, at man skal gennemføre aktienoteringen, når nu der er en udbredt opfattelse langt ind i hvert fald det ene af regeringspartierne af, at den beslutning er truffet. Når hr. Jakob Axel Nielsen siger, at hvis man havde vidst det, man ved i dag, havde man aldrig truffet beslutningen, så lad os bare sige og erkende, at det er, fordi der er sket nogle forandringer, der gør, at det vil være fornuftigt at træffe en ny beslutning.

Jeg synes sådan set også, at debatten i dag med alle de partier, som Socialdemokraternes ordfører dækker, har vist, at meget tyder på, at tiden er inde til, at man kan træffe en ny beslutning. Man kan endda gøre det uden at indrømme, at det var Enhedslisten, der havde

ret i sin tid, fordi man så bare kan konstatere, at tiderne har forandret sig. Så jeg vil sige det på den måde, at hvis tiden løb fra alle Enhedslistens forslag på samme måde, som den er løbet fra det her, lever jeg sådan set rigtig godt med det, fordi meget jo tyder på, og det er der også nogle der har været inde på, at det godt kan være, at Enhedslistens forslag bliver den realitet, der kommer til at eksistere i fremtiden.

Vi tror bare, at det ville være langt mere fornuftigt, hvis man traf en beslutning om, at det var sådan, det skulle være, for så kunne man også begynde at agere i forhold til de mindretalsaktionærer, der er i DONG, og overveje at diskutere med dem, hvilken rolle de ser at DONG skal have i fremtiden. Jeg mener sådan set, at muligheden for at få en situation, hvor man har en langsigtet investeringspolitik, som også har andre formål end her og nu at give overskud til aktionærerne, lige præcis med den ejersammensætning, der er i DONG nu, måske er til stede, hvorimod jeg da er helt sikker på, at finansministeren har fuldstændig ret i, at hvis man sætter DONG-aktierne på Børsen og får dem solgt der, vil man selvfølgelig få en række aktionærer ind, som vil henvise til, at DONG har at opføre sig på den måde, som ethvert andet privat firma gør, nemlig at tjene så mange penge som muligt på den korte bane. Og det er jo en af de afgørende forskelle her.

Der er sådan set ikke nogen – jeg har ikke hørt nogen i hvert fald – som har givet udtryk for det synspunkt, at DONG skulle begynde at opføre sig på en måde, som var økonomisk dum, tåbelig osv. Jeg synes bare, vi har en klar erkendelse af, at den nødvendige omstilling af energiproduktionen til vedvarende energi og de investeringer, der skal foretages for at sikre energiforsyningen i Danmark på lang sigt, kræver nogle langsigtede investeringer, som det måske kan være svært at sikre sig at et børsnoteret, helt almindeligt firma gennemfører, uanset om staten har aktiemajoriteten i DONG.

I grunden sagde finansministeren det meget klart, nemlig at et eller andet sted er det fuldstændig ligegyldigt, om man har aktiemajoriteten. Det afgørende er, om dette aktieselskab handler anderledes end andre kommercielle virksomheder, og det synes finansministeren ikke at det skal gøre. Vi har også set konsekvenserne af det i en række af de handlinger, DONG har udført. Men det synes vi at det skulle, og med jævne mellemrum hører vi jo også partierne – i hvert fald partierne i oppositionen – give udtryk for, at det er de sådan set enige med os i. Og så har vi på det sidste altså også hørt Det Konservative Folkeparti give udtryk for det.

Nu er jeg godt klar over, at det er sent, og der er en tradition for, at DONG-debatter foregår sent – har jeg bemærket ved at kigge i de historiske papirer. Jeg skal bare sige, at når det ikke endte sådan, at DONG tilbage i 2007-08 nåede at komme på aktier, inden den økonomiske krise startede op, om jeg så må sige, var der jo primært to årsager til det. Der var et valg, der kom i vejen og forsinkede processen, og der var det, at Enhedslisten sikrede, at sagen kom ned i Folketingssalen med den forsinkelse, det også medførte. Det er vi sådan set glade for, selv om der sikkert var nogle, der dengang mente, at vi også spildte deres tid om aftenen der.

Vi lever sådan set også godt nok med, at vi om fredagen lige før jul blev stemt ned med alle stemmer mod vores to. Det blev besluttet, at DONG skulle på Børsen. Så blev det trukket tilbage, og så kan man sige, at Enhedslisten alligevel endte med at få det, som vi ville have det. Men vi har ikke den store tillid til, at det kan lade sig gøre hver eneste gang. Og uanset hvad Socialdemokraterne siger, uanset hvad SF siger, uanset hvad Det Radikale Venstre siger, er realiteten, at man har en aftale om, at DONGs aktier skal på børsen. Det har man, indtil man opsiger den aftale.

Det betyder også, at det sådan set er udviklingen på de finansielle markeder, der afgør, hvornår det i givet fald sker, og ikke Socialdemokraterne, SF og Det Radikale Venstre, for hvis det var det, kunne vi være trygge. Og hvis det var sådan, at den konservative ordfører

på det her område kunne få tid til at komme forbi Folketingssalen og give udtryk for sine synspunkter engang ved lejlighed, kunne der måske også etableres en sammenhæng mellem det, man siger i medierne, og det, man siger herinde, og så ville det jo også se ret fornuftigt ud.

Jeg kan konstatere, at vores beslutningsforslag næppe bliver vedtaget, og jeg kan forsikre for, at ethvert forsøg på at igangsætte processen med at få DONG-aktier på Børsen vil blive mødt med den samme reaktion som sidste gang. Vi sørger for at få det ned i Folketingssalen, og vi sørger for at få så meget debat om det som muligt, og så må vi jo se, om vi på den måde kan kaste grus i maskineriet endnu en gang. Det betragter vi i den her sag som en stærkt samfundsnyttig indsats, som vi gerne yder.

Kl. 22:22

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til hr. Per Clausen.

Jeg fornemmer ikke, der er nogen korte bemærkninger. Og da det ikke er tilfældet, er forhandlingen slut.

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Det Energipolitiske Udvalg, og hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Kl. 22:22

Meddelelser fra formanden

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 23. april 2010, kl. 10.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der er opslået i salen.

:

Mødet er hævet. (Kl. 22:22).